T. B. M. M.
TUTANAK DERGİSİ

37 nci Birleşim
25 . 12 . 1997 Perşembe

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
I. – GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	**591**
II. – GELEN KÂĞITLAR	**592**
III. – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI	**593**
A) TEZKERELER VE ÖNERGELERİ	*593*
1. – Amerika Birleşik Devletlerine gidecek olan Ulaştırma Bakanı Necdet Menzir'e, dönüşüne kadar, Devlet Bakanı Refaiddin Şahin'in vekâlet etmesinin uygun görüldüğüne ilişkin Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/1237)	593
2. – Kuzeyden Keşif Harekâtının görev süresinin 31.12.1997 tarihinden itibaren altı ay süreyle uzatılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi (3/1238)	593:607
IV. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER	**607, 671, 689, 697**
1. – 1998 Malî Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/669) (S. Sayısı: 390)	607:668, 671:686, 689:695, 697:698, 704:709,
2. – 1996 Malî Yılı Genel Bütçeye Dahil Kuruluşların Kesinhesaplarına Ait Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi ile 1996 Malî Yılı Kesinhesap Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/633,3/1046) (S. Sayısı: 401)	607:668, 671:686, 690:695, 697:698, 710:715

Sayfa

3. – Katma Bütçeli İdareler 1998 Malî Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/670) (S. Sayısı: 391) 607:668, 671:686, 690:695, 697:698, 716:721

4. – 1996 Malî Yılı Katma Bütçeye Dahil Kuruluşların Kesinhesaplarına Ait Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi ile 1996 Malî Yılı Katma Bütçeli İdareler Kesinhesap Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/634, 3/1047) (S. Sayısı: 402) 607:608, 671:686, 690:695, 697:698, 722:727

V. – SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR **668, 686, 695**

1. – Erzurum Milletvekili Lütfü Esengün'ün, CHP Genel Başkanı Deniz Baykal'ın, ileri sürmüş oldukları görüşlerden farklı görüşleri partilerine atfetmesi nedeniyle konuşması 668:671

2. – Sıvas Milletvekili Temel Karamollaoğlu'nun, Başbakan A. Mesut Yılmaz'ın, partilerine sataşması nedeniyle konuşması 686:688

3. – Başbakan A. Mesut Yılmaz'ın, Sıvas Milletvekili Abdüllatif Şener'in şahsına sataşması nedeniyle konuşması 695:697

VI. – SORULAR VE CEVAPLAR **699**

A) YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI *699*

1. – Nevşehir Milletvekili Mehmet Elkatmış'ın, Nevşehir-Kozaklı'da SSK tarafından yaptırılan jeotermal hastanenin satıldığı iddialarına ilişkin sorusu ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Nami Çağan'ın yazılı cevabı (7/3878) 699:700

2. – Giresun Milletvekili Ergun Özdemir'in, Vakıflar Bankası Genel Müdürlüğüne sınavsız personel alındığı iddiasına ilişkin Başbakandan sorusu ve Devlet Bakanı Metin Gürdere'nin yazılı cevabı (7/3899) 700:701

3. – Konya Milletvekili Veysel Candan'ın, belediyelere yapılan yardımlara ilişkin sorusu ve Maliye Bakanı Zekeriya Temizel'in yazılı cevabı (7/3980) 701

4. – İstanbul Milletvekili Ali Talip Özdemir'in, genel nüfus sayımının sağlıksız yapıldığı iddiasına ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı Mehmet Batallı'nın yazılı cevabı (7/3995) 701:703

I. – GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 10.00'da açılarak altı oturum yaptı.

Birinci, İkinci ve Üçüncü Oturum

KKTC Cumhuriyet Meclisi Başkanı Hakkı Atun ve beraberinde bir Parlamento heyetinin ülkemize davet edilmesine ilişkin Başkanlık tezkeresi Genel Kurulun bilgisine sunuldu.

Yozgat Milletvekili Abdullah Örnek'in (6/710) ve (6/712) numaralı sözlü sorularını geri aldığına ilişkin önergeleri okundu; sözlü soruların geri verildiği bildirildi.

Görev bölümünü yapamamış olan Kamu İktisadî Teşebbüsleri Komisyonu üyelerinin başkan, başkanvekili, sözcü ve kâtip seçimini yapmak üzere toplanacakları gün, yer ve saate ilişkin Başkanlıkça duyuruda bulunuldu.

Genel Kurulun 25.12.1997 Perşembe günkü Birleşimde, bütçe görüşmelerinden önce, Kuzeyden Keşif Harekâtına dair Başbakanlık tezkeresinin görüşülmesine ve bu görüşmelerde Hükümet ve gruplar adına yapılacak konuşmaların 10'ar dakika, kişisel konuşmaların 5'er dakika olmasına;

Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışmalarına 27.12.1997 Cumartesi gününden itibaren 10 gün ara verilmesine;

Genel Kurulun 20.12.1997 tarihli 32 nci Birleşiminde açılması kabul edilen Avrupa Birliği ve dışpolitika konusundaki genel görüşmenin, gündemin "Özel Gündemde Yer Alacak İşler" kısmında yer almasına ve Meclis çalışmalarına ara verilmesi nedeniyle, görüşmelerinin, Genel Kurulun 6.1.1998 Salı günkü Birleşiminde yapılmasına; aynı birleşimde Radyo ve Televizyon Üst Kuruluna üye seçiminin de yapılmasına ve bu işlerin sonuçlanmasına kadar çalışma süresinin uzatılmasına ilişkin Danışma Kurulu önerisi kabul edildi.

1998 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeli İdareler Bütçe Kanunu Tasarıları ile 1996 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeli İdareler ve Kuruluşlar Kesinhesap Kanunu Tasarılarının (1/669; 1/670, 1/633, 3/1046; 1/634, 3/1047) (S. Sayıları: 390, 391, 401, 402) görüşmelerine devam olunarak;

Maliye Bakanlığı 1998 Malî Yılı Bütçesi ile 1996 Malî Yılı Kesinhesabı kabul edildi.

Gelir bütçesi üzerindeki görüşmeler tamamlandı ve 1998 Malî Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının 10 uncu maddesine kadar kabul edildi.

Yasin Hatiboğlu
Başkanvekili

Ahmet Dökülmez	*Ünal Yaşar*
Kahramanmaraş	Gaziantep
Kâtip Üye	Kâtip Üye

Dördüncü, Beşinci ve Altıncı Oturum

1998 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeli İdareler Bütçe Kanunu Tasarıları ile 1996 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeli İdareler ve Kuruluşlar Kesinhesap Kanunu Tasarılarının (1/669; 1/670, 1/633, 3/1046; 1/634, 3/1047) (S. Sayıları: 390, 391, 401, 402) görüşmelerine devam olunarak;

1998 Malî Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının kalan maddeleri ile 1998 Malî Yılı Katma Bütçeli İdareler Bütçe Kanunu Tasarısı ve 1996 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeli İdareler ve Kuruluşlar Kesinhesap Kanunu Tasarılarının Maddelerinin kabul edildiği ve açık oylamalarının, 25.12.1998 Perşembe günkü birleşimde, son konuşmalardan sonra yapılacağı açıklandı.

İçel Milletvekili Oya Araslı, Konya Milletvekili Remzi Çetin ile Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya'nın, konuşmaları sırasında partisine sataşmaları nedeniyle bir konuşma yaptı.

Kuzeyden Keşif Harekâtının Görev Süresinin Uzatılmasına Dair Başbakanlık tezkeresini görüşmek, bütçenin tümü üzerindeki son konuşmaları ve 1998 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeli İdareler Bütçe Kanunu Tasarıları ile 1996 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeli İdareler ve Kuruluşlar Kesinhesap Kanunu Tasarılarının açık oylamalarını yapmak için 25 Aralık 1997 Perşembe günü saat 10.00'da toplanmak üzere, birleşime 05.10'da son verildi.

Kamer Genç
Başkanvekili

Haluk Yıldız	*Ali Günaydın*
Kastamonu	Konya
Kâtip Üye	Kâtip Üye

Levent Mıstıkoğlu
Hatay
Kâtip Üye

II. –GELEN KAĞITLAR
25.12.1997 PERŞEMBE
Teklif

1. - Kocaeli Milletvekili Bekir Yurdagül'ün; İş Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/1014) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonuna) (Başkanlığa Geliş Tarihi: 22.12.1997)

Yazılı Soru Önergeleri

1.- Trabzon Milletvekili Kemalettin Göktaş'ın, A.B'ne tam üyelik başvurusunun geri çekilip çekilmeyeceğine ilişkin Başbakandan yazılı soru önergesi (7/4084) (Başkanlığa geliş tarihi:23.12.1997)

2.-Ankara Milletvekili Yılmaz Ateş'in, Mahallî İdareler Derneğine ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/4085) (Başkanlığa geliş tarihi:23.12.1997)

3.-Giresun Milletvekili Ergun Özdemir'in, terör olaylarıyla ilgili bir beyanına ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/4086) (Başkanlığa geliş tarihi:23.12.1997)

4.- Konya Milletvekili Lütfi Yalman'ın, bazı firmalara verilen teşviklere ilişkin Başbakandan yazılı soru önergesi (7/4087) (Başkanlığa geliş tarihi:23.12.1997)

5.- Ordu Milletvekili Mustafa Hasan Öz'ün, üniversitelerdeki öğrenci olaylarına ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/4088) (Başkanlığa geliş tarihi:23.12.1997)

6.- Kırşehir Milletvekili Cafer Güneş'in, Kırşehir İlinin okul ve öğretmen ihtiyacına ilişkin Millî Eğitim Bakanından yazılı soru önergesi (7/4089) (Başkanlığa geliş tarihi:23.12.1997)

7.- Siirt Milletvekili Ahmet Nurettin Aydın'ın, Şirvan-Cevizlik-Hizan ve Ziyaret -Atabağ yollarına ilişkin Devlet Bakanından yazılı soru önergesi.(7/4090) (Başkanlığa geliş tarihi:23.12.1997)

8.- İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı'nın, İstanbul-Köprü ve TEM gişelerinde uygulanan tarifelere ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından yazılı soru önergesi (7/4091) (Başkanlığa geliş tarihi:23.12.1997)

9.- İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı'nın, pil kullanımının yol açtığı çevre kirliliğine ilişkin Çevre Bakanından yazılı soru önergesi (7/4092) (Başkanlığa geliş tarihi:23.12.1997)

10.- İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı'nın, motosiklet kullanımının teşvik edilip edilmeyeceğine ilişkin Ulaştırma Bakanından yazılı soru önergesi (7/4093) (Başkanlığa geliş tarihi:23.12.1997)

11.- İzmir Milletvekili Süha Tanık'ın, teşvik belgeli yatırımlardan alınan iskân harcına ilişkin Maliye Bakanından yazılı soru önergesi (7/4094) (Başkanlığa geliş tarihi:23.12.1997)

12.- Ankara Milletvekili Ersönmez Yarbay'ın, bazı derneklere ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/4095) (Başkanlığa geliş tarihi:23.12.1997)

13.- Ankara Milletvekili Ersönmez Yarbay'ın, bazı vakıflara ilişkin Devlet Bakanından yazılı soru önergesi (7/4096) (Başkanlığa geliş tarihi:23.12.1997)

14.-Giresun Milletvekili Ergun Özdemir'in, Şebinkarahisar'ın il yapılıp yapılmayacağına ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/4097) (Başkanlığa geliş tarihi:24.12.1997)

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 10.00

Tarih : 25 Aralık 1997 Perşembe

BAŞKAN : Hikmet ÇETİN

KÂTİP ÜYELER : Levent MISTIKOĞLU (Hatay), Zeki ERGEZEN (Bitlis)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 37 nci Birleşimini açıyorum.

Sayın milletvekilleri, 1998 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeli İdareler Bütçe Kanunu Tasarıları ile 1996 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeli İdareler Kesinhesap Kanunu Tasarıları üzerindeki görüşmelere devam edeceğiz; ancak, görüşmelere başlamadan önce "Başkanlığın Genel Kurula Sunuşları" vardır.

Cumhurbaşkanlığı tezkeresi vardır; okutuyorum:

III. – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) TEZKERELER VE ÖNERGELER

1. – Amerika Birleşik Devletlerine gidecek olan Ulaştırma Bakanı Necdet Menzir'e, dönüşüne kadar, Devlet Bakanı Refaiddin Şahin'in vekâlet etmesinin uygun görüldüğüne ilişkin Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/1237)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

24 Aralık 1997 tarihinde Amerika Birleşik Devletlerine gidecek olan Ulaştırma Bakanı Necdet Menzir'in dönüşüne kadar; Ulaştırma Bakanlığına, Devlet Bakanı Refaiddin Şahin'in vekâlet etmesinin, Başbakanın teklifi üzerine, uygun görülmüş olduğunu bilgilerinize sunarım.

Süleyman Demirel
Cumhurbaşkanı

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

Şimdi, Genel Kurulun 24.12.1997 tarihli 36 ncı Birleşiminde alınan karar uyarınca, bütçe görüşmelerinden önce, Kuzeyden Keşif Harekâtının görev süresinin 31.12.1997 tarihinden itibaren altı ay süreyle uzatılmasına dair Başbakanlık tezkeresinin görüşmelerini yapacağız.

Başbakanlık tezkeresini okutuyorum:

2. – Kuzeyden Keşif Harekâtının görev süresinin 31.12.1997 tarihinden itibaren altı ay süreyle uzatılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi (3/1238)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Körfez Savaşı sonrasında alınan, Irak'la ilgili Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararlarının hedeflerine ve ruhuna uygun olarak ve Irak'ın toprak bütünlüğünün muhafaza edilmesine özen göstererek, Amerika Birleşik Devletleri ve İngiltere hava unsurlarının katılımıyla, Türkiye tarafından belirlenen ilke ve kurallara bağlı olarak ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin 25 Aralık 1996 tarihli ve 477 sayılı kararıyla Hükümete verdiği yetki çerçevesinde yürürlüğe konulan ve sadece keşif ve gerektiğinde önleme uçuşlarıyla sınırlı bir hava harekâtı olan Kuzeyden Keşif Harekâtının görev süresinin 31 Aralık 1997 tarihinden itibaren altı ay süreyle uzatılmasına; 477 sayılı kararda belirtilen hususlarda bütün kararları almaya Bakanlar Kurulunun yetkili kılınması için Anayasanın 92 nci maddesine göre izin verilmesini arz ederim.

A. Mesut Yılmaz
Başbakan

BAŞKAN – Sunulan Başbakanlık tezkeresi üzerinde, İçtüzüğün 72 nci maddesine göre, görüşme açacağım.

Gruplara, Hükümete ve şahsı adına iki üyeye söz vereceğim. Konuşma süreleri, daha önce alınan karar uyarınca; gruplar ve Hükümet için 10'ar dakika, şahıslar için 5'er dakikadır. Görüşmelerin sonunda da, tezkereyi oylarınıza sunacağım.

Hükümet?.. Burada.

Başbakanlık tezkeresi üzerinde, şimdiye kadar, grubu adına bir arkadaşımız söz istemiştir; Sayın Ahmet Tan; ama, o da, gördüğüm kadarıyla yok.

Gruplar adına başka söz talebi var mı?

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) – Anavatan Partisi Grubu adına Sayın Mehmet Keçeciler konuşacak efendim.

BAŞKAN – Bir talep gelmediğine göre, Hükümet, sonunda mı konuşacak?

DEVLET BAKANI YÜCEL SEÇKİNER (Ankara) – Nasıl uygun görürseniz efendim.

BAŞKAN – Anavatan Partisi Grubu adına, Sayın Mehmet Keçeciler; buyurun efendim. (ANAP sıralarından Alkışlar)

Süreniz 10 dakikadır.

ANAP GRUBU ADINA MEHMET KEÇECİLER (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Kuzeyden Keşif Harekâtının görev süresinin altı ay müddetle uzatılması hususundaki Hükümet tezkeresinin görüşmelerine başlıyoruz. Bu konuda, Anavatan Partisi Grubunun görüşlerini arz ve ifade etmek üzere söz aldım; bu vesileyle, Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlarım, Kuzeyden Keşif Harekâtını, üçüncü defa, Çekiç Güç olarak kabul edersek, bunu, ondördüncü defa uzatmak üzere toplanmış bulunuyoruz. Diğer bir deyişle, yaklaşık yedi seneden beri, bu olayı, Meclisimizde, her altı ayda bir müzakere ediyor ve neticede, ülkemizin çıkarları bu istikamettedir deyip, Çekiç Güçle ilgili kuvvetlerin görev süresini uzatıyoruz.

26 Haziran 1997'de de, altı ay süreyle uzatmışız. O zaman, hükümet tezkeresini, 54 üncü Hükümet adına, Sayın Necmettin Erbakan imzalamış, Bakanlar Kurulu üyelerinin imzaları var. Bugün de, 55 inci Hükümetimiz adına, Sayın Mesut Yılmaz tezkereyi imzalamış. Ben, iki tezkereye de baktım, kelimesi kelimesine aynı, aynı ifadelerle huzurumuza gelmiş. Dolayısıyla, bu görüşmelerde, genelde, hemen hemen, Parlamentoda grubu bulunan bütün siyasî partilerin, Çekiç Güç'ün görev süresinin uzatılmasıyla ilgili Parlamentoya sunduğu teklifler var. Bu teklifler, aynı niteliktedir. Bu yüzden, bu toplantıda, siyasî tartışma yapmanın pek fazla faydası yoktur. Birbirimize diyeceğimiz yoktur, söyleyeceğimiz yoktur; onu, hemen, baştan ifade edeyim.

Bu bakımdan, izniniz olursa, süremi, daha ziyade, Türkiye'nin dışpolitikasında Irak'ın yeri ne olmalıdır; Irak'la ilgili münasebetlerimizi düzenlerken nelere dikkat etmemiz icap eder konusuna ağırlık vererek değerlendirmek istiyorum.

Değerli arkadaşlarım, Türkiye "Yurtta sulh, cihanda sulh" prensibinin ilk ayağı olarak komşularıyla çok iyi ilişkiler kurmalıdır; ama, bütün komşularımızla. Bize düşmanlık etmek isteyen komşularımızla da, iyi ilişkiler kurmanın çarelerini mutlaka bulmalıyız; çünkü, komşularımızla iyi ilişkiler içerisine girdiğimiz takdirde, çok daha rahat bir şekilde barışçı bir politikayı götürmüş oluruz. Türkiye'nin, bugün Irak'la, Suriye'yle, Yunanistan'la, Ermenistan'la; yani, komşularının büyük bir çoğunluğuyla, ciddî, çözülmesi gereken sorunları vardır.

Yetmiş yıldan beri barışın içerisindeyiz, cumhuriyet kurulduğundan bu yana savaşa girmemişiz; ama, komşularımızla ilişkilerimizde, arzu ettiğimiz seviyeyi bir türlü gerçekleştirebilmiş değiliz. Ya bizim, uygulamalarımızda ya politikalarımızda ya da kendimizi anlatmada bir eksiğimiz var; çünkü, gerçekten de, biz, komşularımızdan hiçbirisinin toprağında gözü olmayan bir ülkeyiz;

bunu, tarihî gerçekler içerisinde, vakıalar içerisinde ispat etmiş bir ülkeyiz. Bize 12 adayı teklif ettikleri halde almadık; işte "Musul ile Kerkük'ü, hazır, olmuş armut gibi önünüze serdiler" dediler; girmedik, şimdiye kadar yanlış politika yapmadık, bana göre doğruydu, yapılan politikalar isabetliydi, barıştan ayrılmamakla isabet ettik; ama, bir türlü, etrafımıza, komşularımıza bu iyiniyetimizi anlatamadık. Hâlâ bizden çekinen, bizden korkan ve bizim, bir ölçüde, barışçı politikalarımızı şüpheyle karşılayan komşularımız var. Bu yüzden, dışpolitikamızda kendimizi daha iyi anlatabilmenin yollarını mutlaka bulmalıyız.

Değerli arkadaşlarım, Irak'la ilgili politikalarda, geçen konuşmalarımda da işaret etmiştim, birkaç noktanın altını mutlaka çizmeliyiz ve Türkiye olarak bu politikalardan katiyen vazgeçmemeliyiz.

Birincisi: Irak'ta barış ve istikrarın korunması gerekir; yani, Irak'ın savaş içerisinde olması, dünyayla itilaf içerisinde olması, Türkiye'nin yararına değildir. Irak'ta çıkabilecek bir huzursuzluk -komşularımızın tamamı da aynı şekildedir- neticede bizi rahatsız eder; komşusunda yangın çıkmış gibi olur. Komşusunda yangın çıkan insan nasıl evinde rahat oturamazsa, biz de, Irak'ta meydana gelebilecek huzursuzluktan mutlaka rahatsız oluruz.

İkincisi: Türkiye, Irak'la ilgili politikasında şuna dikkat etmelidir: Irak'ın egemenliğine, bağımsızlığına ve toprak bütünlüğüne mutlaka saygılı olunmalıdır; yani, Irak, egemen, toprak bütünlüğüne sahip ve barış içerisinde bir ülke olarak kalmalıdır. "Hem iyi dostluk ilişkileri içerisinde olacağız hem senin toprak bütünlüğüne saygı göstermiyorum" demenin manası ve mantığı olamaz. O itibarla, biz, Irak'ın toprak bütünlüğü konusunda, Türkiye olarak mutlaka ısrarlı olmalıyız; bütün dünyayla ilişkilerimizde de ısrarlı olmalıyız.

Bir diğer önemli politika da, komşularımızla ilişkilerde, biz, dışarıdan müdahalelere açık olmamalıyız. Bizim komşularımızla ilişkilerimiz özel politika tabanına oturmalıdır; özel ilişkilerimiz olmalıdır; dışarıdan bu bölgeye müdahale etmek isteyenlerin politikası, bizim dostlarımızsa, müttefiklerimizse bizim politikamıza uygun olarak gelişmelidir.

Bir diğer dikkat edeceğimiz nokta, dördüncü ana nokta; Irak topraklarında başka bir devletin kurulmasına, Türkiye, kesinlikle müsaade etmemelidir. Mademki "Irak'ın toprak bütünlüğüne saygılı olacağız" diyoruz, Irak toprakları üzerinde, adı ne olursa olsun, her ne nam altında olursa olsun, bir başka devletin kurulmasına, Türkiye, izin vermemelidir; çünkü, bunda, bizim millî menfaatlarımız yoktur; Irak'la da menfaatlarımız bu manada çakışmaktadır. Aslında, zıt değildir, tenakuz değildir; biz, Irak'la, bu manada aynı paralel içerisinde olabiliriz.

Bu doğrulardan hareket ettikten sonra, şu hususları da belirlememizde büyük fayda vardır: Bir kere, bugün, Irak'ın dünyayla problemi vardır. Bu problemin meydana gelmesinde Türkiye'nin herhangi bir dahli yoktur. Daha önce, Körfez krizinde verilen kararlar sebebiyle, atılan yanlış adımlar sebebiyle, Irak'ın, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi ile ve bütün dünya devletleriyle sorunları olmuştur. Bu sorunlar, bir an evvel bitirilmelidir; çok uzamıştır, yıllardan beri devam etmektedir. Bu sorunların bitirilmesinde, Türkiye, ağabeylik rolü oynamalıdır; önplana geçip, dünyayla aralarını bulmaya yardımcı olmalıdır.

İkincisi, Kuzey Irak'taki otorite boşluğuna bir an evvel son verilmelidir. Kuzey Irak'ta otorite boşluğu olduğu müddetçe Türkiye rahat edemez ve oradaki otorite boşluğu, Türkiye'nin aleyhine, kullanılamaz; yani, orada terörist eylemleri meydana getiren unsurlar varsa, Türkiye, bu terörist eylemlere son verme hakkını, zaten Irak'la yaptığı ikili anlaşmalarla vaktiyle sağlamıştı. Şimdi, orada, tamamen Irak'ın kontrolü olmadığı müddetçe, bizim oraya girip kendimizi koruma hakkımız vardır; ama, bu hakkı ilanihaye düşünmemeliyiz; bir an evvel, oradaki otorite boşluğunu ortadan kaldıracak akılcı çözümler üretmeliyiz. Türkiye, Irak'la olan ilişkilerini yeni bir perspektife ve çer-

çeveye oturtmalıdır. Orada bir otorite boşluğu kaldığı müddetçe, bizim başımız devamlı ağrıyacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Keçeciler, çok yoğun bir programımız var. Onun için, istirham ediyorum...

MEHMET KEÇECİLER (Devamla) – Hemen tamamlıyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Lütfen...

MEHMET KEÇECİLER (Devamla) – Tabiî, Sayın Başkanım. Zaten Mecliste dün akşam kâfi miktarda konuştuk; o yüzden, çok uzatmayacağım...

BAŞKAN – Lütfen, son cümlenizi söyleyin.

MEHMET KEÇECİLER (Devamla) – Konuyu şöyle özetlemek istiyorum: Değerli arkadaşlarım, bugün, Türkiye, çok kritik bir dışpolitika çizgisinden geçmektedir. Avrupa Birliğiyle ilişkilerinde, İslam Konferansıyla ilgili ilişkilerinde önemli dönemeçlerin içerisinden geçmektedir ve bugün bulunduğumuz nokta da, 55 inci Hükümetin üzerine fatura edilebilecek bir nokta değildir; onu, özellikle, altını çizerek söylüyorum.

Bugünkü şartlar içerisinde Hükümetin talebi, yerinde bir taleptir ve bu talebi karşılamak için, biz, Anavatan Partisi Grubu olarak müspet rey vereceğiz ve bu verdiğimiz reyle beraber, Hükümetimizi de ikaz ediyoruz; Irak politikasını çok sağlıklı bir temele oturtalım ve -inşallah- buradaki belirsizliği kaldıralım.

Hepinize saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Keçeciler.

Demokratik Sol Parti Grubu adına, Sayın Ahmet Tan; buyurun efendim. (DSP ve ANAP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakikadır Sayın Tan.

DSP GRUBU ADINA AHMET TAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Demokratik Sol Parti Meclis Grubunun, konuyla ilgili görüşlerini açıklamak üzere huzurunuzdayım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bilindiği üzere, bundan tam 1 yıl 1 gün önce, 26 Aralık 1996 tarihinde, biraz önce Başkanlıkça sunulan Hükümet tezkeresinin, sözcüğü sözcüğüne aynısı, yine Türkiye Büyük Millet Meclisinin huzuruna getirilmişti. O birleşimde, Demokratik Sol Parti olarak, konuyla ilgili duyarlılığımızı ve Irak'ın toprak bütünlüğüne olan saygımızı dile getirmiş, Kuzey Irak'taki otorite boşluğu yüzünden ülkemizin can ve mal kaybına uğradığını ortaya koymuştuk. Şimdi de, aynı duyarlılık içerisinde, komşumuz Irak'ın toprak bütünlüğünü desteklediğimizi belirtiyor, yurdumuza, o bölgeden gelen saldırıların, demokratik, hak ve hukuk çerçevesinde önlenmesi yönünde, Hükümetin gösterdiği kararlılığı desteklediğimizi bir kez daha ifade ediyoruz.

Kuzey Irak'taki otorite boşluğunun, aradan geçen uzun süreye rağmen henüz doldurulmadığı gözler önündedir. Bu yüzden, ülkemize, söz konusu bölgeden sinsi sızmalar sürmektedir. Silahlı Kuvvetlerimizin son dönemde düzenlediği sınırötesi harekâtlarla, sınırdaş olan bölgede bir güvenlik çemberi yaratılmaktadır.

Irak'a uygulanan siyasal ve ekonomik ambargodan, Türkiye'nin büyük zarar gördüğünü, artık, dost, düşman, herkes bilmektedir. Bölgede, kalıcı çözümlerin üretilip, uygulamaya konulması gerekmektedir. Bu konuda, Amerika Birleşik Devletlerinin, bölgede yeni düzenlemelere gitmesi bekleniyor. Ancak, bu konuda, henüz bir adım atılmış değildir. Mevcut belirsizliğin ve boşluğun, siyasal istikrarsızlıkla birlikte, bölgedeki sefaleti de artırdığı biliniyor.

Kuzey Irak konusunda, halkımızın rahatsızlığını, duyarlılığını bir kez daha dile getirmek, Demokratik Sol Parti olarak görevimizdir. Elbette, söz konusu bölgenin ve komşumuz Irak'ın mevcut sıkıntılarının atlatılması, her şeyden önce, Türkiye'nin de bir dileğidir.

Kuzey Irak'taki otorite boşluğunun giderilmesi, kalıcı bir barışa ve huzura kavuşması için, Hükümetin ortaya koyacağı her türlü girişime, Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak destek verilmesi gerekmektedir ve inancımız odur ki, bu destek de verilecektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Kuzey Irak'ın gereksinme duyduğu tıbbî ve insanî yardımların karşılanmasına, ülkemiz, öteden beri büyük bir çaba gösteriyor. Bu arada, bölgeye, elektrik verilmesi ve Kızılay aracılığıyla insanî yardım gönderilmesi görevini, öteden beri, Türkiye olarak sürdürmekteyiz.

Ayrıca, Demokratik Sol Partinin içinde görev aldığı 55 inci Hükümet, bölgede sınır ticaretini teşvik eden önlemleri de, bir kararnameyle yürürlüğe koymuştur. Bu sayede, bazı sınır illerinin ekonomik yaşamına, toplumsal yaşamına canlılık gelmiştir. Biz, Parti olarak, doğu ve güneydoğu bölgelerimize yönelik, her türlü, ekonomik, demokratik girişimi desteklediğimizi, bir kez daha, bu vesileyle ifade ediyoruz.

Değerli arkadaşlarım, sayın milletvekilleri; dikkatinizi çekmek istediğim bir başka konu da, bulunacak bu çözümde, öteden beri, hatta, yüzyıllardan beri bölgede yaşayan Türkmenlerin, hak ve özgürlüklerinin de korunmasına, ülke olarak, büyük özen ve hassasiyet gösterdiğimizdir.

Çekiç Güç olarak nitelenen çokuluslu güç konusunda, her görev süresi uzatımında, çeşitli tartışmalar yaşandı. Nihayet, geçtiğimiz yıl, bu gücü oluşturan ülkelerden Fransa çekildi ve Huzur Harekâtı denilen operasyon da, nitelik değiştirerek, bir keşif ve önleme uçuşu niteliği kazandı.

Dileğimiz, bölgede, Silahlı Kuvvetlerimizin, sınırötesi harekât yapmasına gerek duymayacak kalıcı barış ortamının sağlanmasıdır. Söz konusu Kuzeyden Keşif Harekâtı izninin, yalnızca, keşif ve önleme uçuşlarıyla sınırlı olmasına rağmen, belli sakıncalar taşıdığının da bilincindeyiz.

Demokratik Sol Parti olarak, Kuzey Irak sorununun, çok yönlü ve çok boyutlu uluslararası bir sorun olduğunun altını çiziyoruz. Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak, Meclisten istenen iznin, kapsamı belirli ve sınırlı bir hava harekâtı olsa da, bu harekât, Türkiye tarafından belirlenen ilkelere ve kurallara bağlı olarak yürütülse de, Kuzey Irak sorununun, Birleşmiş Milletler kararına ve Irak'ın toprak bütünlüğü ilkesine uygun, kalıcı ve hakça bir çözüme ulaştırılması gerekmektedir.

Bu düzenlemelerin, önümüzdeki dönemde gerçekleşmesi ve Silahlı Kuvvetlerimizin, bölgede yaptığı sınırötesi harekâtların bölgeye barış getirmesi, herkes gibi bizim de temennimizdir.

1991 tarihli, 688 sayılı, Irak'ın egemenliğini, toprak bütünlüğünü ve siyasal bağımsızlığını öngören Birleşmiş Milletler kararının tam olarak gerçekleştirilmesi, bu anlamda temel hedef olmalıdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bir yandan, Irak sorununun uluslararası hukuka uygun biçimde çözülmesine katkıda bulunmak, öte yandan da, Güneydoğu Anadolumuzun sorunlarına, halkımızı tatmin edecek ve bölücü eylemleri kökünden kurutacak bir çözüm getirilmesi yolunda girişimler sürdürülüyor. Hükümetimizin, bu doğrultudaki çalışmalarının başarıya ulaşacağına olan inancımızı, bu vesileyle, bir kez daha belirtiyoruz.

Demokratik Sol Parti Grubu adına, sizleri saygıyla selamlıyorum. Teşekkür ederim. (Alkışlar)

BAŞKAN – Demokratik Sol Parti Grubu adına konuşan Sayın Ahmet Tan'a teşekkür ediyorum.

Söz sırası, Doğru Yol Partisi Grubu adına, Sayın Ünal Erkan'da.

Buyurun Sayın Erkan. (DYP sıralarından alkışlar)

DYP GRUBU ADINA ÜNAL ERKAN (Ankara) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Kuzeyden Keşif Harekâtının görev süresinin 31 Aralık 1997 tarihinden itibaren altı ay süreyle uzatılmasına, 447 sayılı kararda belirtilen hususlarda bütün kararları almaya Bakanlar Kurulunun yetkili kılınması hususundaki Hükümet teklifiyle ilgili, Doğru Yol Partisinin görüşlerini arz edeceğim.

Halk tabiriyle Çekiç Güç diyoruz; başlangıçta Provide Comfort diyorduk, sonra Kuzeyden Ke-

şif Harekâtı oldu. İster Çekiç Güç, ister Kuzeyden Keşif Harekâtı adıyla anılsın, Türkiye'nin güneyinde, güneydoğusunda ve Ortadoğu'nun bu önemli bölgesinde, yedi yıldır, hem bölge istikrarına aykırı hem komşu İran ve Suriye'nin aleyhine hem de Türk Devletinin, Türk Milletinin aleyhine bir gelişme söz konusu.

Yedi yıldır konuşuyoruz, yedi yıldır, Birleşmiş Milletler kararının uygulanması, bu karar uygulanırken, elbette, Irak'ın, kendi topraklarındaki hükümranlık haklarına yönelik sıkıntıların ortadan kaldırılması temennisi sık sık dile getiriliyor; ancak, bu temenniler içerisinde, genelde "Biz, Türk Devleti olarak, Irak'ın toprak bütünlüğüne saygılıyız, Irak'ın toprak bütünlüğüne halel gelmesini istemiyoruz" diyoruz ve bu tür toplantılarda bu hususu dile getiriyoruz; ama, fiiliyat, söylediğimizle taban tabana zıt bir görüntü ortaya koyuyor. Türk Devletinin, hem bölge istikrarı hem Türkiye'nin aleyhine bir ortamın daha kesin çizgilerle yaratılmaması konusunda, meseleye, Irak'ın toprak bütünlüğü çerçevesinde çözüm getirilmesi şeklindeki temennileri, ciddî ölçüler içerisinde ele alıp, bölge devletleriyle birlikte bu soruna çözüm getirmesi gerekmektedir.

"Irak'ın toprak bütünlüğüne saygılıyız" diyoruz; yedi yıldır, Irak, "Kuzey Irak" diye isimlendirdiğimiz topraklarının bir bölümünde hükümranlık haklarından yoksun. Elbette, Birleşmiş Milletler kararları çerçevesinde Irak Devletine düşen görevler var, Irak Devletinin yapması gereken işler var; elbette bunlar yapılmalı; elbette, Kuzey Irak'ta yaşayan Türkmen kardeşlerimiz, Kürt kardeşlerimiz ve diğer kökenden gelen, orada yaşayan insanlar, orada insanca yaşayabilmeyi mümkün kılacak bir yönetime kavuşmalı; elbette, onların yaşamları bölgede garanti altına alınmalı. Ancak, temennilerle geçiştirilen yedi yıllık süre, bizi öyle bir noktaya getirmiştir ki, daha önceki görüşmelerde de ifade ettiğimiz gibi, bugün, güneyimizde, Irak'ın kuzey topraklarında, her geçen gün biraz daha devletleşmiş bir görüntüyle karşı karşıyayız.

Kuzeyden Keşif Harekâtının görevi, eğer, Irak'ta ayrı bir devlet oluşturmak ise veya Çekiç Güç'ün görevi, sınırımızın bitişiğinde ayrı bir devlet kurma amacına dönükse, Türkiye, burada bir tenakuzla karşı karşıyadır. Biz, bir taraftan, içeride bölünmeyi önlemeye yönelik uğraş veriyoruz. Onbinlerce şehit vermişiz ve Türk ekonomisini sıkıntıya soksa da, bu güzel vatanı, şehitler pahasına böldürmeyiz diye bir uğraşın içerisinde aşağı yukarı onüç yıldır mücadelemizi sürdürüyoruz. Elbette, emekler boşa gitmedi; ama, bir taraftan içeride bu mücadeleyi sürdürürken; vatanımızı, milletimizi böldürmeyelim derken; bir taraftan da, burnumuzun dibinde, bizim de içinde bulunduğumuz bir organizasyonla, ayrı bir devlet görüntüsüne giden bir çizginin seyircisi oluyoruz.

Bugün Kuzey Irak'ta bir parlamento vardır, bugün Kuzey Irak'ta bir hükümet vardır, bugün Kuzey Irak'ta devlet otoritesini ifade edecek bütün oluşumlar söz konusudur; bir tek, ilan edilmemiş bir devlet olgusu ve bununla birlikte tanınma meselesi kenarda durmaktadır. Ondan sonra, bizim, Irak'la dostluğumuz nasıl gerçekleşecek? Komşu ülkeler bu gelişmeler karşısında, elbette, Türkiye'yi hasım görüp, Türkiye'nin terörle mücadelesine zarar verecek görüntü içerisinde olacaklardır.

Bilindiği gibi, ben, bölgede, dört yıl bölge valiliği yaptım; o zamanlar da bu konuları konuşuyorduk. Türkiye, dışpolitikasını, komşu ülkelerin menfaatlarını da, elbette, kale almak suretiyle tespit etsin ve dışarıdan bize yapılacak emrivakilerle, yarının ortadoğusunu sıkıntıya sokacak oluşumlara sebebiyet vermesin; ama, bu, böyle devam ediyor, gidiyor. Bugün de konuşuyoruz; bu karar alındıktan sonra, Kuzeyden Keşif Harekâtının süresi, altı ay daha uzatıldıktan sonra mesele bitecek. Biz, yine, bu Keşif Harekâtının içerisinde olacağız; ama, Kuzey Irak'ta, Irak Devletinin toprak bütünlüğü aleyhine gelişmeler devam edecek.

Kuzey Irak, bu Çekiç Güç harekâtıyla, Körfez Savaşından sonra, Çekiç Güç kararıyla, sanki,

terörle mücadelede bizim işimizi zorlaştırmak için, Kuzey Irak'ın kuzeyini bölücü terör örgütünün hâkimiyet alanı haline getirdi. Tabiî ki, kahraman Mehmetçik, bu yanlışlığın bize verdiği zararı gidermek için sık sık başarılı sınırötesi harekâtlar yapıyor; ama, orada, geleceğe dönük oluşturulan ortam ve mutlaka, Türkiye'nin aleyhine olduğunu değerlendirmemiz gereken bu ortam, sınırötesi harekâttan sonra, stratejik açıdan önem arz eden noktalarda ne kadar ileri güvenlik tedbiri alırsak alalım, arazinin genel yapısı, bizim, o alandan çekilmemizle, bölücü terör örgütünün geri gelmesini mukadder kılmaktadır ve geçen yedi yıl içerisinde, bölücü terör örgütü, öncelikle, Türkiye'nin aleyhine olmak suretiyle, orada otorite olmuştur. Bu yanlışlığa devam ettiğimiz sürece, bölücü terör örgütü, giderek, orada daha etkin olacaktır. Bu etkinliğini, en son sınırötesi harekâtta, bizim, oradaki güçlere verdiğimiz destek de ortaya koymaktadır.

Bu bakımdan, Irak'ın toprak bütünlüğüne zarar vermeyecek politikaları sözde değil, özde gerçekleştirmek ve bu politikanın gerçekleşmesi için, Türkiye'nin, çok ciddî diplomatik aktivitelere girmesi ve sonuç alması gerekir; altı ay sonra aynı şeyi konuşacağız. Biraz evvel bir arkadaşım diyor ki, bir plak konulsa da...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Erkan, size de, cümlenizi tamamlamanız için 1 dakika süre veriyorum; bu süre içinde tamamlarsanız memnun olurum.

ÜNAL ERKAN (Devamla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Bir arkadaşımız" bir plak konulsa da aynı plaklar dinlenilse".diyor; çünkü, söylenilenler ve temenniler, daha önceki yıllarda da dile getirilmiş.

İçeride terörle mücadele faaliyeti sürmekte; dışpolitikaya yönelik arza çalıştığım çerçeve içerisinde, Hükümetin gayretleri sonuç alıcı olmalıdır; ama, içeride terörle mücadele faaliyetlerine zarar verici tutum ve davranışlardan; özellikle, demokrasi adınaymış gibi; özellikle, insan hakları adınaymış gibi, olmayacak ve olması mümkün olmayan teklifleri, milletin beynini bulandıracak teklifleri getirmemelidir; hiç kimse getirmemelidir. İçeride, bütünlüğümüze yönelik tehdidi ortadan kaldırmak için mücadelemiz devam etmektedir, devam edecektir; bundan vazgeçmek söz konusu değildir.

Bugün Karadenizdeki sükûneti de, geçici bir sükûnet olarak kabul etmeli ihtimal olarak ve oradaki operasyonları daha ciddi ölçüler içerisinde "sessizlik var, eylem yok" diye bir rahatlığın, rehavetin içine girmeden, kış şartlarında, orada bir tek terörist bırakmayıncaya kadar operasyonlara devam edilmelidir.

Sayın Başkanın müsamahasına şükranlarımı sunuyorum. Doğru Yol Partisi Grubu olarak, Hükümetin getirdiği teklife olumlu oy vereceğimizi ifade ediyor, hepinize saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN– Doğru Yol Partisi Grubu adına konuşan Sayın Ünal Erkan'a teşekkür ediyorum.

Şimdi, Refah Partisi Grubu adına söz sırası Sayın Ömer Vehbi Hatipoğlu'nun.

Buyurun Sayın Hatipoğlu.

RP GRUBU ADINA ÖMER VEHBİ HATİPOĞLU (Diyarbakır) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Kuzeyden Keşif Harekâtının süresinin altı ay daha uzatılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi üzerinde Refah Partisi Grubunun görüşlerini arz etmek üzere huzurunuza gelmiş bulunuyorum. Şahsım ve Grubum adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin 17.1.1991 tarihli ve 126 sayılı kararına dayanılarak başlatılan Huzur Harekâtının kuzey Irak'ta meydana gelen gelişmeler de göz önünde bulundurularak, 31 Aralık 1996 tarihi itibariyle sona erdirildiği malumunuzdur. Bunun ardından Kuzeyden Keşif Harekâtı adıyla yeni bir yapılanmaya gidilmiştir.

Burada konuşma yapan değerli sözcülerin de ifade ettiği gibi; bugün görüşmekte olduğumuz Hükümet tezkeresi, bundan önceki Hükümet tezkereleriyle kelimesi kelimesine aynı olan bir tezkeredir.

Ancak, şunları hemen ifade etmek gerekiyor ki, yaklaşık altı yıl boyunca Türkiye'de konuşlandırılan Çokuluslu Güç'ün faaliyetleri konusunda Parlamentoda çok ciddî tartışmalar yapılmıştır ve hatırlanacağı üzere, her seferinde, Refah Partisi, Çekiç Güç'ün faaliyetleri konusundaki çekincelerini ortaya koymuştur.

Biz, öteden beri, Çekiç Güç'ün varlığının, varlık nedeninin sorgulanması gerektiğini ifade edegeldik. Niçin karşı çıkıyorduk Çekiç Güç'e; çünkü, biz, Çekiç Güç'ün o dönemde varlık nedeninin yalnızca insanî amaçla izah edilebileceğine inanmıyorduk. Gerçi, Türkiye, davet etti, Çokuluslu Güç geldi burada konuşlandı; ancak, getirdiğimiz gücü geri göndermekte çok ciddi sıkıntılara düştüğümüz de herkesin malumudur.

Biz, o gücün Türkiye'de veya kuzey Irak'ta varlığını sürdürme gayretini birazcık da çıkarla ilgili buluyorduk; çünkü, dünya petrol rezervinin yüzde 65,7'sinin bu bölgede olduğu herkesin malumudur; aynı zamanda, Batılı güçlerin silah ticareti konusundaki tekeli ve pazarı elden bırakmama gayretlerine de dikkati çekiyorduk.

Bir ikinci neden; Çekiç Güç şemsiyesi altında Türkiye aleyhtarı faaliyetlerin gerçekleştirildiği konusunda çok ciddî kuşkularımız vardı. Hepinizin malumu olduğu gibi, Çekiç Güç'ün faaliyetleri esnasında, PKK'ya lojistik destek sağlandığı, istihbarat desteği sağlandığı iddiaları basında yer almış ve çok ciddî iddialar olarak tartışılmıştır.

Üçüncü neden; Türkiye'nin bu güç üzerinde ciddî bir inisiyatifinin bulunmadığı konusundaki endişelerimizdi.

Çekiç Güç'le ilgili bir başka ciddî endişemiz; Kuzey Irak topraklarında PKK'ya destek verici faaliyetlerdi, özellikle Zaho'daki karargâhın ve Birleşmiş Milletler Atruş Kampının PKK'nın eğitim faaliyetlerinde kullanıldığı şeklindeki haberler, istihbarat bilgileri, bizim, Çekiç Güç hakkındaki kuşkularımızın temel nedenleriydi.

Bunlara ilaveten, Çekiç Güç şemsiyesi altında yürütülen misyonerlik faaliyetleriydi. Yine malumunuz olduğu gibi, sayısı 100'ü geçmiş NGO'lar vasıtasıyla, Kuzey Irak'ta faaliyetler gösterilmekte ve "sivil örgütler" adı altında gerçekleştirilen bu faaliyetlerde, Kuzey Irak topraklarında misyonerlik faaliyetleri yapılmaktaydı. Hatta, öyle ki, kilise örgütleri, Kuzey Irak'taki Kürt çocuklarını, eğitim gördürmek maksadıyla Avrupa ülkelerine götürüyor ve burada kilise örgütleri kanalıyla Hıristiyanlaştırmak, daha sonra da, ileriki bir tarihte Batılı ajanları bu bölgede yerleştirmek şeklinde bir çalışmanın içindeydi.

Yine, Çekiç Güç'le ilgili, bir diğer çok önemli çekincemiz de; Batılı istihbarat örgütlerinin, bu şemsiye altında bölgede kök salmaya başladığı ve burada çok ciddî sorunlara neden olabilecek faaliyetleri gerçekleştirdiği şeklindeki ifadelerdi. Bu endişemizin ne kadar gerçek olduğu, ne kadar önemli olduğu geçtiğimiz yıl ortaya çıkmıştır. Malumunuz, Kuzey Irak'taki harekâttan sonra, sadece Guam Adalarına yerleştirilmek üzere, 5 bin Kuzey Iraklı Kürt buradan alınmış ve Türkiye üzerinden gönderilmiştir. Demek ki, Çekiç Güc'e karşı çıkmak, o anlamda son derece önemliydi ve doğruluğu da kanıtlandı.

Peki, ne yapılmalıydı? Malumunuz olduğu üzere, Refahyol Hükümeti, öncelikle, Türkiye Büyük Millet Meclisinde bir genel görüşme açtı ve gizli oturumda konu ele alındı, enine boyuna tartışıldı. Ayrıca, yine Türkiye Büyük Millet Meclisi devreye konularak, Millî Savunma Komisyonu ile Dışişleri Komisyonu ortak toplantıya çağrıldı ve ilgili ülkelerin temsilcileri de bu toplantıya çağrılarak, milletvekilleri tarafından sorgulanmalarına zemin hazırlandı; daha doğrusu, karşılıklı bir iletişimin sağlanmasına zemin hazırlandı.

Çok önemli bir adım daha atıldı; diplomatik tüm mekanizmalar harekete geçirilmek suretiyle, ortak bir payda etrafında uzlaşma sağlandı. İlgili ülkelere, Türkiye'nin tüm istekleri, bu tip diplomatik ataklarla kabul ettirildi. Türkiye'nin hükümranlık hakkı çerçevesinde belirlenen ilke ve kurallara bağlı olarak, sadece hava unsurlarından müteşekkil bir güç oluşturuldu. İşte, bu suretle Huzur Harekâtı sonuçlandırıldı, Çekiç Güç gitti "Kuzeyden Keşif Harekâtı" adıyla, kara unsuru bulunmayan bir güç oluşturuldu.

Refahyol Hükümeti döneminde gerçekleştirilen bu gelişmeler üzerine, Kuzeyden Keşif Harekâtının görev süresinin uzatılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülürken, o günün muhalefet partileri buna karşı çıktılar. Zabıtlarda da ifade edildiği gibi, Sayın Ecevit, o dönemde, bunu "örtülü Çekiç Güç" olarak da nitelendirdi, vasıflandırdı; ancak, ben -Sayın Keçeciler'in de biraz önce ifade buyurduğu gibi- siyasî bir tartışma açmak istemiyorum; teknik olarak ortadaki farkı ifade etmek istiyorum. Çekiç Güç'ün Kuzey Irak topraklarındaki varlığına son verildi. Böylece ne oldu -Keşif Harekâtıyla bu güç arasındaki farkı ifade etmek istiyorum- Refahyol Hükümeti döneminde PKK'nın örgütlendiği, lojistik destek sağladığı konusunda ciddî iddiaların bulunduğu Zaho karargâhı dağıtıldı, Birleşmiş Milletler Atruş Kampı dağıtıldı, NGO'ların faaliyetlerine son verildi ve kara unsurları geri gönderildi. Kısacası, Türkiye aleyhinde faaliyetlere şemsiye görevi yapamayacak hale getirildi.

Peki, sonuç nedir; aradaki fark nedir? Yalnızca havadan keşif unsuru yapacak ve bir tecavüz vukuunda Türkiye'nin bilgisi dahilinde önlem alabilecek bir yapı ortaya çıktı; kuşkusuz, bu, bir ara çözümdür. Kuzey Irak'ın toprak bütünlüğünün korunması yanında, bu bölgede yaşayan Kürtlerin ve Türkmenlerin can ve mal güvenliğinin sağlanması için, Türkiye, aktif ve öncü bir rol üstlenmelidir. Böylelikle, Keşif Güç'e de ihtiyaç kalmamalıdır diye düşünüyoruz.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; uluslararası ilişkilerde ebedî dostluklar yoktur; ama, karşılıklı çıkarlar vardır; fakat, bu gerçek kadar önemli olan bir başka gerçek de şudur ki, ülkelerin kendi komşularını seçme hakkı da yoktur. O halde, hazır bulduğumuz ve değiştiremeyeceğiz, birlikte yaşamak zorunda olduğumuz komşularımızla, barış içinde ve karşılıklı güven ve çıkar temeline dayalı politikalar geliştirmeliyiz. Zira, komşularımızdaki yangın, bize de rahatsızlık verir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Kuzeyden Keşif Harekâtının görev süresinin uzatılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresine, Refah Partisi Grubu olarak olumlu oy vereceğimizi arz etmek istiyorum; ancak, bunu ifade ederken, bunun da kalıcı bir nitelik kazanmaması gerektiğini, Kuzey Irak'ın toprak bütünlüğünün sağlanması ve Türkiye'nin güvenliğinin güvence altına alınması koşuluyla, Kuzeyden Keşif Harekâtının görev süresinin sona erdirilmesi konusunda da Hükümetin ciddî gayret göstermesi gerektiğini ifade ediyor; beni dinlemek lütfunda bulunduğunuz için, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Refah Partisi Grubu adına konuşan Sayın Ömer Vehbi Hatipoğlu'na teşekkür ediyorum.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına, Sayın Ali Topuz.

Buyurun Sayın Topuz. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ALİ TOPUZ (İstanbul) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; "Kuzeyden Keşif Harekâtı" olarak adlandırılan düzenlemenin 31 Aralık 1997 tarihinden başlamak üzere altı ay süreyle uzatılmasına ilişkin Hükümet tezkeresi üzerinde, Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun görüşlerini sunmak üzere huzurunuzdayım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Konuşmacı arkadaşlarımın da belirttiği gibi, adı ne olursa olsun, bu konu, ondördüncü uzatma olarak Meclisimizin çalışmaları arasında yer almaktadır. Harekâtın adı, ister "Çekiç Güç" olarak tanımlanmaya çalışılsın, isterse "örtülü Çekiç Güç" olarak tanımlanmaya çalışılsın; isterse "Kuzeyden Keşif Harekâtı" olarak tanımlansın, içeriği itibariyle, esas niteliği itibariyle aynı konuyu tartışıyoruz; ama, biraz daha değişmiş başka bir ortamda konuyu tartışıyoruz.

Bu konu üzerindeki tartışmaların, gerçekten ilginç ve çok çelişkili durumlar yarattığını söylemeden geçemeyeçeğim. Bu ondördüncü uzatmaya kadar yapılan her uzatmada, bu kürsüde yapılan konuşmaları alt alta sıraladığımız zaman, bazı siyasetçilerin, bazı siyasî partilerin, farklı zamanlarda ne denli farklı görüşlerle, bu kürsüye çıktığını görürüz. Onlar üzerinde fazla durmak istemiyorum.

Ben, asıl üzerinde durmak istediğim konuyu, kısa süre içerisinde, iki başlık altında ifade etmek istiyorum. Bir tanesi, özellikle konunun özüyle ilgili, Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak yeterince katkı yapmadığımızı ifade etmek biçiminde olacaktır.

Meselenin özü nedir: Meselenin özü, pek çok sözcünün bu kürsüden ifade ettiği gibi, Körfez Savaşından sonra Kuzey Irak'ta meydana gelen değişmeler; Irak'ın toprak bütünlüğüyle ilgili uluslararası kurallara aykırı gelişmeler; Irak'ın kuzeyindeki bir bölgenin, Irak'ın hükümranlık haklarından bir kısmını kaybettiği bir bölge olarak bir döneme girmiş olması; bunun yarattığı sorunların Türkiye açısından karşılanması ve çözülmesine dönük birtakım önlemlerin alınması biçiminde ortaya çıkan bu olayda, esas unsurun, Irak'la ilgili belirsizliklerin, yanlışlıkların düzeltilmesi meselesi olarak görülmesi gerekir diye düşünüyorum.

Bu kürsüden konuşan pek çok değerli hükümet sözcüleri, parti sözcüleri, daima, Irak'taki bu durumun, Türk-Irak dostluğunun, barış içinde sağlanacak işbirliğinin ortaya konulmasıyla çözülebileceği yolunda çok iddialı görüşler ve doğru görüşler ortaya koymuş olmalarına karşın, bu konuya dönük olarak, iktidarlarda bulundukları sıralarda herhangi bir aşama kaydetmemiş olmaları da üzüntü verici bir gerçektir.

Şimdi, 20 nci Dönemde, bu konuyla ilgili olarak, birkaç kez, burada yaptığımız konuşmalarda, özetle şöyle bir tablo ortaya çıkmaktadır; şimdi onun üzerinde durmak istiyorum: Yani, meselenin özünü çözmemiz gerekir. Türkiye'ye düşen çok önemli görevler olduğu konusunda mutabık olduğumuz anlaşılıyor; fakat, nedense, konunun bu tarafını çözmeye dönük bir girişim başarıya ulaştırılamıyor, muhalefette söylenilenler iktidarda gerçekleştirilemiyor. Türkiye'nin yabancıların etkisi altında Irak politikasını sürdürmesine karşı tavır koyanlar, iktidar oldukları zaman, o söylediklerinin gereğini yerine getiremiyorlar.

20 nci Dönemde, Meclisimiz, ilk kez, 28.3.1996 tarihinde bu konuyu gündemine aldı ve üç ay süreli bir uzatma söz konusuydu. Bu uzatma, Demokratik Sol Partinin çekimser olarak desteklediği hükümet döneminde olmuştu. Bütün bu uzun süreç şunu gösteriyor ki -burada, hemen onu belirteyim- Doğru Yol Partisi ve Anavatan Partisinin bu konuyla ilgili tutumu, öteden beri, daima, bu grubun, bu kuruluşun, bu hareketin yanında yer almak biçiminde olmuştur; ama, Demokratik Sol Parti ve Cumhuriyet Halk Partisi, bu konuyla ilgili olarak, endişelerini ortaya koymuştur ve bu uzatma kararlarına katılmamıştır. Refah Partisi ise, bu süreç içerisinde, iktidardan önce takındığı tavrı iktidarda iken yumuşatmıştır ve karşı olduğu şeyi, bir ölçüde değiştirdiğini zannederek veya topluma öyle sunarak kendini savunmaya yeltenmiştir; ama, bugün görüyorum ki, Refah Partisi de, Anavatan Partisi ve Doğru Yol Partisi gibi, aynı çizgiye dönmüştür.

Ben, asıl, Demokratik Sol Partinin mücadelesiyle ilgili olarak birkaç söz söylemek istiyorum.

TEMEL KARAMOLLAOĞLU (Sıvas) – Sayın Topuz, fark var.

ALİ TOPUZ (Devamla) – Elbette ki farklılık var; ama, tarifi siz yapıyorsunuz; o tarife göre "farklılık var" diyorsunuz. Sayın Ecevit'e sorarsanız, onun konuşmalarına bakarsanız, Çekiç Güç ile örtülü Çekiç Güç arasında bir fark yoktur. Ben de Sayın Ecevit'in görüşüne katılıyorum. Gerçekten, Sayın Ecevit...

TEMEL KARAMOLLAOĞLU (Sıvas) – Kamplar boşaltıldı; 10 bin insan çekildi...

BAŞKAN – Sayın Karamollaoğlu, lütfen...

ALİ TOPUZ (Devamla) – Efendim, bütün bunlar söylenebilir, başlangıçtakinden farklı bir durum vardır; ama, özü itibariyle mesele değişmemiştir; yine, başkalarının verdiği bir karara dayanılarak, Türkiye, kendi komşusu üzerinde, bazı konularda, birtakım görevler üstlenmiş durumdadır. Buna itiraz eden politikacılara katıldığımı ifade etmek için söylüyorum.

Sayın Ecevit, 18.6.1996'da, 1 ay 13 günlük bir uzatmanın zorunlu hale gelmesi nedeniyle bu kürsüden yaptığı konuşmada, çekimser olarak destekledikleri hükümetin, konuyu, Amerika Birleşik Devletleriyle de görüşerek, ilgili başka ülkelerle de görüşerek çözebileceği yolunda bir umut taşıdığını ifade ederek, bu sefer, çekimser de kalamayız, geçen sefer çekinmser kalmıştık; ama, katılmamak suretiyle ancak bir katkı yapabiliriz; bu katkı da, son katkı olur anlamında bir değerlendirme yapmıştı burada ve daha sonra 30.7.1996'da Anayol Hükümeti döneminde, Sayın Soysal, DSP adına burada konuşurken, bence çok içtenlikli bir değerlendirme yapmıştı ve "konunun verileri değişmedikçe, burada süreyi uzatmakla, uzatmamakla meseleyi çözemeyiz. Burada bir olay vardır, siyasî bakımdan bir önemli olay vardır, bunun birkaç tane önemli unsuru vardır; Kuzey Irak'ın durumuyla ilgili, bizim Kuzey Irak'la olan ilişkilerimizle ilgili, bu konuya yabancıların bakış açısı ve bu konuyu etkileme anlayışlarıyla ilgili çok önemli siyasal sorunlar vardır, bunlar çözülmedikçe bu sorun zaten çözülmez" demişti.

Daha sonra, 25.12.1996'da Sayın Ecevit, yine burada, daha önce taşıdığı umutların kendisini tatmin edecek bir noktaya gelmediğini görerek "adı Kuzeyden Keşif Harekâtı bile olsa; olayın, aslında, başlangıçtaki Huzur Harekâtının içeriğine benzer bir içerik olduğunu, Çekiç Güç'ün kalkıp kalkmadığı, dışarıya asker gönderme veya Türkiye'ye asker çağırma konusunda daha evvel alınmış kararın, bu konuyla ilgili geçerliliğinin olup olmadığı konusunda Anayasa açısından tereddütlerini ortaya koymuş" ve "şimdiki düzenlemeyle, bundan önceki düzenleme arasında fazla bir fark yoktur, Kuzey Irak'la ilgili emeller, bizim dışımızdaki ülkelerin emellerinde bir değişiklik olmamıştır; dolayısıyla, buna karşı olmak durumundayız" demiştir ve karşı olmuşlardır.

Daha sonra, Sayın Sina Gürel, 26.6.1997'de -yani bundan altı ay önceki birleşimde- burada birtakım değerlendirmeler yaptı ve konuşmasını bitirirken de şunları söyledi:

"Türkiye, bölgesel ilişkilerini, artık, bölge dışı devletlerin güdümünden mutlaka çıkarmalıdır" doğru, katılıyoruz. "Bunu, Atatürk Türkiyesi başarmıştı daha olumsuz şartlarda, bugün niye başarmayalım" demiştir. "Irak'la sağlıklı ilişkilerin kurulması gerektiğini" söylemiştir "meselenin özünü çözme konusunda, Türkiye'nin elinde bulundurduğu kozları ve imkânları değerlendirmesi gerektiğini" söylemiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Bir dakika Sayın Topuz.

ALİ TOPUZ (Devamla) – Tamamlıyorum efendim.

BAŞKAN – Lütfen tamamlayın.

ALİ TOPUZ (Devamla) – "Eğer Demokratik Sol Parti, başında veya içinde, yönetiminde etkili olduğu bir hükümet sorumluluğuyla karşı karşıya gelirse, böyle bir konuda görev üstlenecek olursa, bu meseleyi söyledikleri bu çerçevede; yani, meselenin özünü çözmeye dönük; Irak'taki belirsizlikleri gidermeye dönük; Türk-Irak ilişkilerini barışçı anlayış içerisinde geliştirmeye dönük ve üçüncü ülkelerin bu konudaki baskılarını ve yönlendirmelerini bir tarafa itmeye dönük politikaları, göreve başladıkları andan itibaren adım adım yürürlüğe koyacaklarını" söylediler.

Şimdi, ben, sözlerimi tamamlarken şunu söylüyorum. Bu Hükümet kurulalı altı ay oldu. Bu altı ay içerisinde, Hükümetimizin, bu konuyla ilgili nasıl bir politika izlediği ortaya çıkmadı, daha doğrusu, biz, bunu göremiyoruz;. yani Sayın Gürel'in "başlar başlamaz yapacağımız" dediği işlerle ilgili ne yapıldığını bilmiyoruz.

Sayın Gürel, üstelik, birkısım dışişlerinden sorumlu Devlet Bakanı olarak da bu Hükümetin içinde önemli bir görev üstlenmiştir. Acaba, bu Hükümetin 1997 ye ilişkin temel değerlendirmesi, bu Çekiç Güç veya Kuzeyden Keşif Harekâtıyla ilgilide mi sürüyor; yani, 1997 içinde bu konulara değinmek ve bu konularda mesafe almak kolay değildir, mümkün değildir, 1997 zaten bitmiştir "biz 1998'den itibaren Türkiye'nin sorunlarını çözeceğiz, hani enflasyonu da 1998'in başından itibaren kontrol altına alacağız" dedikleri gibi, acaba bu Kuzeyden Keşif Harekâtıyla ilgili, daha önce bizim de katıldığımız görüşlerini, şu ana kadar uygulayamamalarına rağmen, 1.1.1998'den itibaren uygulamaya koyabilecekler midir? Bunu beklemekteyim...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen... Bir dakika, bir dakika... Sayın Topuz, son cümlenizi söyleyin.

ALİ TOPUZ (Devamla) – Tamamlıyorum Sayın Başkan.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak, bu kez de, Kuzeyden Keşif Harekâtının süresinin uzatılmasını doğru bulmadığımızı ifade etmek istiyorum; olumsuz oy kullanacağız. Daha önce, hangi şartlarda olumsuz oy kullanacaklarını söylemişlerse, aynı partilerin, o şartlar devam ettiğine göre, aynı düşüncede olup olmadıklarını da, bu oylama sırasında, buradan, ibretle izleyeceğiz.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına konuşan Sayın Ali Topuz'a teşekkür ediyorum.

Grupları adına başka söz isteyen?.. Yok.

Hükümet adına, Devlet Bakanı Sayın Yücel Seçkiner; buyurun efendim. (ANAP ve DSP sıralarından alkışlar)

DEVLET BAKANI YÜCEL SEÇKİNER (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sizleri, şahsım ve Hükümetim adına saygıyla selamlıyorum.

Kuzeyden Keşif Harekâtının görev süresinin uzatılması konusunda Hükümetimizin görüşlerini arz etmek amacıyla huzurlarınızda bulunuyorum.

Değerli arkadaşlarım, Hükümet tezkeresi üzerinde gruplar adına yapılan konuşmalara dinledik. Gerçekten, istifade ettiğimiz görüşmeler yapılmıştır. Tüm sözcülere, bu bağlamda, teşekkürlerimi sunuyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bilindiği üzere "Kuzeyden Keşif Harekâtı" olarak adlandırılan uçuş düzenlemeleri, Huzur Harekâtının 31 Aralık 1996 tarihi itibariyle sona erdirilmesini takiben, Yüce Meclisimizin aldığı 25 Aralık 1996 tarih ve 477 sayılı karar uyarınca, 1 Ocak 1997 tarihi itibariyle başlatılmış; yine, Yüce Meclisimizin 26 Haziran 1997 tarih ve 506 sayılı kararıyla, görev süresi, altı ay için uzatılmıştır.

477 sayılı kararda açık olarak ifade edildiği üzere "Kuzeyden Keşif Harekâtı" olarak adlandırılan bu yeni düzenleme, ilgili Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararlarının hedeflerine ve ruhuna uygun olarak ve Irak'ın toprak bütünlüğünün muhafaza edilmesine özen gösterilerek, Amerika Birleşik Devletleri hava unsurları ile İngiltere hava unsurlarının katılımıyla, sadece keşif ve gerektiğinde önleme uçuşlarıyla sınırlı bir hava harekâtıdır.

Kuzeyden Keşif Harekâtı çerçevesindeki uçuşlar, tarafımızdan belirlenen ilke ve kurallara bağlı olarak gerçekleştirilmektedir. Bu çerçevede "Kuzeyden Keşif Harekâtı Kurallar ve İlkeler Belgesi" adını verdiğimiz ve harekâta ilişkin teknik düzenlemeleri içeren bir kurallar manzumesi yürürlüğe konulmuştur.

Görev süresi 31 Aralık 1997 tarihinde dolacak olan Kuzeyden Keşif Harekâtı hususunda Yüce Meclisimizce yapılacak değerlendirmeye katkıda bulunmak amacıyla, konunun tarihî gelişimini kısaca hatırlatmakta yarar görüyorum.

1991 yılında sona eren Körfez Savaşının ardından, Irak genelinde meydana gelen karışıklıklar sonucunda, 1991 yılı nisan ayı başlarında, Kuzey Irak'tan ülkemize doğru kitlesel bir göç hareketi başlamış ve farklı etnik gruplardan yaklaşık 500 bin Irak vatandaşının sınırlarımıza yığılması, ivedi çözüm gerektiren, çok yönlü bir sorun yaratmıştır.

Göç sırasında ortaya çıkan acıklı manzaralar, masum ve çaresiz insanların yaşadıkları sıkıntılar ve bu göçün ülkemiz açısından yarattığı güçlükler, hafızalarımızda tazeliğini korumaktadır.

Zamanın hükümetinin girişimleri neticesinde çıkarılan Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 5 Nisan 1991 tarih ve 688 sayılı kararıyla başlatılan uluslararası işbirliği sonucunda, göç etmek mecburiyetinde kalan bu kitlenin Irak'a dönmesi sağlanmış; akabinde, yeni göç hareketlerine yol açabilecek olayların engellenmesi ve Kuzey Irak'ta yaşayan halk için yürütülen insanî yardım faaliyetlerinin devamını sağlayacak koşulların muhafazası amacıyla, bilindiği üzere, Huzur Harekâtı yürürlüğe konulmuştur.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konuşmamın bu bölümünde Kuzeyden Keşif Harekâtının ülkemize sağladığı yararları kısaca ortaya koymak istiyorum.

Harekâtın, ülkemiz açısından önde gelen yararı, ülkemizin sosyal ve ekonomik düzenini ve sınır güvenliğini tehdit eden yeni bir göç hareketini önlemiş olmasıdır. Mevcut koşullarda, bu tehdidin ortadan kalktığını gösteren bir emare bulunmamaktadır.

Irak'taki belirsizliklerin devam ettiği mevcut ortamda harekâtın devamı, dış politikamızın dengeleri açısından önem taşımaktadır.

Harekât, ülkemize, Irak konusunda ve bölgede olumlu ve etkin rol oynama imkânını vermektedir. Keza, harekât, ülkemiz açısından önem taşıyan bazı konularda yararlı olmuştur. Bunlar hakkında, Yüce Meclisimize; yine bilgi sunmak istiyorum.

Sayın Başkan, muhterem arkadaşlarım; uzun yıllar kapalı kalan Kerkük-Yumurtalık petrol boru hattı, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 986 sayılı kararı çerçevesinde yeniden faaliyete geçmiştir. Dolayısıyla, boru hattının çürüyerek zarar görmesi önlenmiş, Türkiye'nin Irak'a gıda ve ihtiyaç maddesi ihracatı imkânı sağlanmış ve böylece, Türkiye'nin, Körfez Savaşından bu yana uğradığı büyük zararların kısmen de olsa telafisi yolunda bir adım atılmıştır. Bu kararın hazırlanması, kabul edilmesi ve uygulanır hale gelmesinde, Türkiye, önemli rol oynamıştır.

Kuzey Irak'la ilgili olarak ülkemiz açısından sorun yaratan diğer bir husus da, PKK terör örgütünün bu bölgede yuvalanmasıdır. Bu açıdan bakıldığında, bu konuda hayli mesafe katettiğimizi memnuniyetle vurgulamak isterim.

Bugün, PKK'nın ne denli eli kanlı bir terör örgütü olduğu hususunda, harekâta katılan ülkeler tarafından saptamalar yapılmaktadır. Nitekim "Amerika Birleşik Devletleri Antiterörizm ve Müessir Ölüm Cezası Kanunu" hükümleri uyarınca işlem yapılacak olan 30 adet terör örgütü arasında PKK da zikredilmektedir. Bu uygulamayla birlikte, söz konusu örgütün ve yandaşlarının Amerika Birleşik Devletlerindeki faaliyetlerine etkili bir engel getirilmiş olmaktadır.

Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; Irak'ın toprak bütünlüğünün muhafazası konusuna atfettiğimiz önem ve hassasiyet, hepinizin malumlarıdır. Türkiye olarak, komşumuz Irak'ın toprak bütünlüğüne zarar verilmesini hiçbir zaman arzu etmeyiz. Irak'ın toprak bütünlüğünün korunması, Kuzeyden Keşif Harekâtına katılan ülkeler nezdindeki tutumumuzun temelini teşkil etmiştir. Türkiye'nin bu konudaki hassasiyeti, şüpheye mahal bırakmayacak şekilde ortaya konulmuştur. Kuzeyden Keşif Harekâtının tabi olduğu ilkelerin başında, Irak'ın toprak bütünlüğünün korunmasının yer aldığını burada önemle vurgulamak istiyorum.

Türkiye, Irak'ın, ilgili Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararlarını tümüyle uygulayarak, bir an önce, uluslararası camiaya ve kardeş Irak halkının normal yaşam koşullarına dönmesini arzu etmektedir. Bölgemizde oluşacak olan barış, sükûn ve istikrardan, herkesten çok, Türk ve Irak halkları yarar sağlayacaktır.

Öte yandan, 1996 yılı yaz aylarında, Kuzey Irak'ta, Kürdistan Demokratik Parti ve Kürdistan Yurtseverler Birliği arasında cereyan eden kanlı çatışmalar, ülkemizin de çabalarıyla durdurulmuştur. Tarafların ateşkese razı edilmesinden sonra, Türkiye, Amerika Birleşik Devletleri ve İngiltere'nin eşbaşkanlığında, Ankara'da, Barzani, Talabani ve Türkmen cephesi temsilcileri bir araya getirilmiştir. Bu şekilde başlayan Ankara sürecinin temel hedefi, Kuzey Irak'ta, KDP ve KYB arasındaki ateşkesi sürekli kılmak ve bunu denetlemek için bir mekanizma oluşturmak idi. Yaşanmakta olan birtakım sorunlara rağmen, bu hedefe büyük ölçüde ulaşılmıştır. Ankara'da, ilgili bütün tarafların katılımıyla bir Ateşkes İzleme Denetleme Komitesi kurulmuş, çoğunluğu Iraklı Türkmenlerden oluşan Ateşkes İzleme Gücü, Kuzey Irak'ta faaliyete geçmiştir.

Ankara süreci toplantıları sonunda yayımlanan eşbaşkanlar bildirilerinde, taraflar, ateşkesin devamı konusundaki kararlılıklarını ve bölgede kalıcı barış ve istikrarı temin amacıyla yapılacak düzenlemelerin hiçbir surette, Irak'ın eğemenliğine, siyasî birliğine ve toprak bütünlüğüne halel getirmeyeceğini vurgulamışlardır. Taraflar, Kuzey Irak'ta terörizmle mücadele konusunda bu bildirileriyle taahhüt altına girmişler ve Türkiye'nin meşru güvenlik endişelerinin haklılığını kabul etmişlerdir.

Türkiye, son haftalarda karşılaşılan bazı güçlüklere rağmen, Ankara sürecinin devamının bölge istikrarı için önem taşıdığına inanmakta, Ankara sürecine ev sahipliğinin yanında, bölgede cereyan eden olaylarda yönlendirici bir rol oynamaktadır.

Türkiye, Kuzey Irak'taki varlığını devam ettirmeye çalışan PKK terör örgütünü bölgeden temizlemek amacıyla, gerektiğinde bölgeye yönelik askerî harekâtlar düzenlemektedir. Uluslararası kamuoyunun, terör örgütüne karşı giriştiğimiz bu harekâtları daha iyi anlamasında, Kuzeyden Keşif Harekâtı önemli rol oylanamaktadır. Sınırımıza mücavir bölgeleri fiilî kontrolü altında bulunduran KDP'nin bu harekâtlar sırasında Silahlı Kuvvetlerimizle aktif işbirliğinde bulunması, PKK'nın Kuzey Irak'ta yaşayan halk için de bir tehdit haline geldiğini açıkça göstermektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Irak'ın, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararlarını bütünüyle uygulayarak uluslararası camiaya geri dönmesi, en halisane arzumuzdur. Türkiye, bu amaçla, elinden gelen çabayı sarf etmeye devam edecektir; ancak, son olarak, Birleşmiş Milletler özel komitesinin Irak'ın kitle imha silahları konusunda yürüttüğü denetlemeler nedeniyle ortaya çıkan gerginliğin de gösterdiği üzere, Güvenlik Konseyi, şu an için, Irak'ın kendisiyle ilgili bütün kararlara riayet ettiği kanaatinde değildir. Ayrıca, Kuzey Irak'ta görmeyi arzuladığımız barış ve istikrar, henüz tam manasıyla sağlanmamıştır. Böyle bir ortamda, mevcut düzenlemenin devamında fayda mülahaza edilmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Kuzeyden Keşif Harekâtının görev süresinin uzatılması yolunda yetki verilmesini talep eden tezkerenin kabulünü, Yüce Meclisimizin takdirine sunuyor, hepinize saygılar sunuyorum. (ANAP ve DSP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Hükümet adına görüşlerini belirten, Devlet Bakanı Sayın Yücel Seçkiner'e teşekkür ediyorum.

Kişisel söz isteyen?.. Yok.

Sayın milletvekilleri, Başbakanlık tezkeresi üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi, Başbakanlık tezkeresini tekrar okutup, oylarınıza sunacağım:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Körfez Savaşı sonrasında alınan Irak'la ilgili Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararlarının hedeflerine ve ruhuna uygun olarak ve Irak'ın toprak bütünlüğünün muhafaza edilmesine özen göstererek, Amerika Birleşik Devletleri ve İngiltere hava unsurlarının katılımıyla, Türkiye tarafından belirlenen ilke ve kurallara bağlı olarak ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin 25 Aralık 1996

keşif ve gerektiğinde önleme uçuşlarıyla sınırlı bir hava harekâtı olan Kuzeyden Keşif Harekâtının görev süresinin 31 Aralık 1997 tarihinden itibaren altı ay süreyle uzatılmasına; 477 sayılı kararda belirtilen hususlarda bütün kararları almaya Bakanlar Kurulunun yetkili kılınması için Anayasanın 92 nci maddesine göre izin verilmesini arz ederim.

A. Mesut Yılmaz
Başbakan

BAŞKAN – Tezkereyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, şimdi, bütçe görüşmelerine geçiyoruz.

IV. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

1. – 1998 Malî Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/669) (S. Sayısı: 390)

2. – 1996 Malî Yılı Genel Bütçeye Dahil Kuruluşların Kesinhesaplarına Ait Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi ile 1996 Malî Yılı Kesinhesap Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/633, 3/1046) (S. Sayısı: 401)

3. – Katma Bütçeli İdareler 1998 Malî Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/670) (S. Sayısı:391)

4. – 1996 Malî Yılı Katma Bütçeye Dahil Kuruluşların Kesinhesaplarına Ait Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi ile 1996 Malî Yılı Katma Bütçeli İdareler Kesinhesap Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/634, 3/1047) (S. Sayısı: 402) (1)

BAŞKAN – Programa göre, 1998 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeli İdareler Bütçe Kanunu Tasarıları ile 1996 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeli İdareler Kesinhesap Kanunu Tasarıları üzerindeki son görüşmelere başlıyoruz.

Komisyon?.. Burada.

Hükümet?.. Burada.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Danışma Kurulu kararı vardı Sayın Başkan...

BAŞKAN – Komisyon ve Hükümet yerlerini aldılar.

Bu görüşmelerde, gruplar ve Hükümet adına yapılacak konuşmalar 45'er dakika -bu süre, daha önce alınan karar gereğince, iki konuşmacı tarafından kullanılabilir- İçtüzüğün 86 ncı maddesine göre yapılacak kişisel konuşmalar ise, 10'ar dakikadır.

Şimdi, grupları ve şahısları adına söz alan sayın üyelerin isimlerini okuyorum:

Doğru Yol Partisi Grubu adına, Afyon Milletvekili Sayın İsmet Attila ve Kayseri Milletvekili Sayın Ayvaz Gökdemir; Demokratik Sol Parti Grubu adına, Antalya Milletvekili Sayın Metin Şahin; Demokrat Türkiye Partisi Grubu adına, Van Milletvekili Sayın Mahmut Yılbaş ve Çanakkale Milletvekili Sayın Hamdi Üçpınarlar; Anavatan Partisi Grubu adına, Samsun Milletvekili Sayın Biltekin Özdemir ve Bursa Milletvekili Sayın İlhan Kesici; Refah Partisi Grubu adına, Sıvas Milletvekili Sayın Abdüllatif Şener; Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına, Antalya Milletvekili Sayın Deniz Baykal.

Şahısları adına; lehinde, Ankara Milletvekili Sayın Agâh Oktay Güner ve Rize Milletvekili Sayın Ahmet Kabil; aleyhinde, Kırşehir Milletvekili Sayın Cafer Güneş.

Sayın milletvekilleri, Doğru Yol Partisi Grubu adına ilk söz, Afyon Milletvekili Sayın İsmet Attila'nın. (DYP sıralarından alkışlar)

Sayın Attila, iki arkadaş 45 dakikayı kullanacaksınız; benim bir uyarı yapmamı istiyor musunuz?

---

(1) 390, 391, 401 ve 402 S. Sayılı Basmayazılar 16.12.1997 tarihli 28 inci Birleşim tutanağa eklidir.

İSMET ATTİLA (Afyon) – Hayır efendim.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Attila.

DYP GRUBU ADINA İSMET ATTİLA (Afyon) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Doğru Yol Partisi Grubunun görüşlerini sunmak üzere huzurlarınızdayım. Sizleri ve yüce milletimizi, saygıyla selamlıyorum.

Hükümet, bu bütçeyle, millî gelirin yaklaşık yüzde 30'unu dört yerde harcayacaktır; maaş ve ücret ödeyecek, sosyal güvenlik kuruluşlarının açıklarını kapatacak, genel cari giderleri ve savunma harcamalarını karşılayacak, yüklü miktarda da borç faizi ödeyecektir. Bütçeden, yatırıma ve üretime, kayda değer bir pay kalmayacak; işsizliği önleyecek bir istihdam politikası da izlenmeyecek; tarımın, çiftçinin, köylünün ve tüm kesimlerin sıkıntısı devam edecektir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; iddialı bir şekilde işbaşına gelmiş olan bu Hükümet, enflasyonla mücadele edeceğini ve istikrar hükümeti olacağını söylemiştir; ancak, halen, dağınık bir görüntü sergilemektedir. Ülke ekonomisiyle ilgili bazı kararlar alınmaya çalışılıyor; ama, birinin diğerinden haberi yok. Sayın Başbakan dahil, bakanlar, birbirleriyle çelişkili ve tutarsız açıklamalar yapıyorlar. Toplumu belirsizliğe sürükleyerek, güven bunalımına sebep olunuyor. Bu cümleden olarak "1998'e siyasî olarak biraz belirsiz giriyoruz; sizce nasıl" sualine, daha dün, bakın, Sayın Ecevit ne diyor: "Önümüzü göremiyoruz" ifadesinden sonra "evet, belirsizlik ortamındayız; bu, doğal. İşbaşında üç partili azınlık hükümeti olunca, bu ortam doğuyor. Bu da; strateji belirlemenin zamanlamasını güçleştiriyor. Kalıcı mıyız, geçici miyiz; o, belli değil. Kalıcıymışız gibi çalışıyoruz; ama, belirsizlik önemli faktör. Kolay değil tahminde bulunmak. Tarih vermek mümkün değil. Elde olmayan etkenler de var." İşte, Sayın Ecevit'in dünkü beyanı. Hep söylediklerimizi, Sayın Ecevit, bir solukta söyleyivermiş olmuyor mu. Yani, ANAP'tan o da ümitvar değil. Başka sözlere gerek yok; ama, yine, biz, devam edelim.

Bir dondurma işidir gidiyor; "dondurduk, dondurmadık, altı ay dondurduk..." Bugün, bir bakıyoruz, bu Hükümet, dondurmacılığı bırakmış, ondan da vazgeçmiş. Biz, daha önce söylemiştik; dondurmacılığı, bazı meşhur illerimize ve ustalarımıza bırakın demiştik; bırakmamışlardı. (DYP sıralarından alkışlar) Ama, şimdi görüyoruz ki, bugün uyanıyoruz; dondurmacılıktan vazgeçtik, döviz kurlarındaki artışı aksettireceğiz... Yanlış karardı ve döndü, döndüler, döndünüz, dönmek zorunda kaldınız; çünkü, bunun, gerçekten izahı yoktu, izah etme imkânını da bulamamıştınız.

Şimdi soruyoruz; madem, bu vazgeçtiğiniz dondurma işiyle, sadece fiyatları dondurmak suretiyle enflasyonu düşürüyordunuz da, o halde, bugüne kadar neden zam yaptınız? Şimdiye kadar uygulamadığınız dondurmacılığı neden tatbik etmediniz?.. Milletimizi zamlara boğdunuz, ezdiniz. Milletimizi ezdirmenin ne anlamı vardı; şimdi neden vazgeçtiniz? Şimdi, kalkıyor "döviz artışlarını aksettireceğiz" diyorsunuz.

Eğer, bu Hükümet, sizler, bir istikrar programı uygulamak niyetindeyseniz, neden bekliyorsunuz?.. Bir yandan, alınması gereken tedbirler varsa, alınır; diğer yandan da, gerekiyorsa IMF ile görüşmelere devam edilir. Önce, biz, kendimiz için yapmamız gerekeni bir yapalım. Hani vergi, hani sosyal güvenlik, malî sektör, malî idareler reformu, idarenin yeniden yapılandırılması ve özelleştirme gibi yapısal reformlar nerede?.. Bunlardan söz edilmişti; var mı bilen, var mı gören, var mı duyan?..

REFİK ARAS (İstanbul) – Hepsi geliyor, biraz sabret!

İSMET ATTİLA (Devamla) – Hep vaat ettiniz... Biz sabrediyoruz ülkenin iyiliği için; ama, milletimizin sabrı kalmadı. Sonra, bunları yapın, sizi kale alsınlar.

Basında da yer aldığı gibi, yine hep beraber, yüksek sesle söyleyelim. IMF'ye göre de Hükümet kararsız. Hükümetin yapması gerekenle bütçe hedefleri arasında büyük fark var. Seçim endi-

şesi içinde olan bu Hükümetin IMF'nin isteklerini yerine getirmesi imkânsız. Zaten, IMF yetkililerinin kanaatinin de böyle olduğu anlaşılıyor. Diyorlar ki: "Seçime ne zaman gideceği belli olmayan Hükümetin üç yıllık bir istikrar programı uygulaması çok zor; ama, Türk ekonomisinin rayına girmesi, ancak böyle bir programa bağlı. Aksi halde, enflasyonu düşüremezler." Bunu, sizin için söylüyorlar; IMF söylüyor.

"Hükümet ne yapacağına henüz karar verememiş; bizden süre istiyor; ama, henüz bir program getirmiş değil..." Yine IMF söylüyor. İşte, IMF'nin kanaati böyle. Demek ki, bu Hükümetin IMF ile anlaşma ihtimali çok zayıf. Sergilenen bu dağınıklık ve belirsizlik ekonomide dalgalanmalara sebep oluyor; neticede, Türk ekonomisi olumsuz yönde etkilendiğinden, ülkeye zarar verilmiş oluyor. Elbette ki, bunun sorumlusu Hükümet olacaktır; ama, milletimizin suçu nedir?

Bir de, hep dilden düşürülmeyen, istikrar tedbirleri, orta vadeli program ve ekonomik önlemler konusunu da, bu kürsüden bir defa daha açıklığa kavuşturmak istiyorum.

Hatırlayacaksınız, 1990'lı yıllar, 1980'li yılların ikinci yarısında bozulan ekonomi ve Anavatan Partisi... Seçime birbuçuk yıl var, arkasında büyük destek, 292 milletvekili tek başına iktidar... ANAP'ın ekonomik sıkıntılara düşürdüğü ülke, istikrar tedbirlerine ihtiyaç duymuş; ekonomiden sorumlu Sayın Pakdemirli bir istikrar tedbirleri programı hazırlıyor, o günkü Sayın Başbakana ve ekonomiden sorumlu kurmaylarına sunuyor; bunun sonucunda çıkan karar: "Biz, bu tedbirleri alamayız, dolayısıyla, seçime gidelim." Ve aynen söylenen: "Seçime gidelim; biz gelirsek, bu tedbirleri biz alırız; biz gelmezsek, Demirel gelir, o alır."

Bu, daha sonra gazetelere yansıyor ve "İstikrar Paketi" makalesi adı altında, Milliyet Gazetesinin 5 Şubat 1994 tarihli Taha Akyol'un makalesinde açık seçik yerini alıyor. Eğer, bilmiyorsanız, bunu size vereyim, görün.

REFİK ARAS (İstanbul) – Bilinen bir şey.

İSMET ATTİLA (Devamla) – Ayrıca, yine, Sayın Kaya Erdem'in 8 Şubat 1994 tarihli Milliyet Gazetesindeki beyanatı... Orada da, Sayın Osman Ulagay'ın makalesi... "Kaya Erdem 'altı yıllık gecikmenin bedeli ağır. Söyledik, dinletemedik; daha önce söyledik, dinletemedik; Sayın Mesut Yılmaz'a da dinletemedik' diyor."

İşte, ülke, o günden bugüne, bu duruma geldi ve 5 Nisan kararlarına da, DYP-SHP Hükümeti, bu çerçevede geldi; siz getirdiniz. Tedbirler alındı ve tedbirler olumlu gidiyordu -bunu, dün, bu kürsüden ifade ettim- bütün göstergeler olumlu gidiyordu. Erken seçim kararı alınması dolayısıyla, bütün ekonomik göstergeler bozuldu, istikrar bozuldu; daha sonra, işte bu Hükümet de, ekonomiyi, aldığından daha kötü duruma getirdi.

Bunların hepsi belgeli olan konulardır. Dolayısıyla, Sayın Mesut Yılmaz'ın -maalesef, eski hastalığıdır- istikrar tedbirleri alma, uygulama kararlılığı yoktur, cesareti yoktur, taşın altına elini hiçbir zaman sokmamıştır. İşte altı ay geçti, yine laf, yine laf; ortada hiçbir şey yok.

Biz, sizi harekete davet ediyoruz; ne yapacaksınız, bir an önce yapın. Bir misal vardır "git gel, Konya altı saat" derler; siz, bunu, git gel, Amerika 24 saat yaptınız; çünkü, politikalarınız, hep günübirlik, hep günübirlik...

FERİDUN PEHLİVAN (Bursa) – Amerika'yı 24 saat senin liderin yaptı.

İSMET ATTİLA (Devamla) – Onu herkes biliyor; daha da devam ediyorsunuz...

BAŞKAN –Lütfen, Sayın Pehlivan...

İSMET ATTİLA (Devamla) – Ayrıca, yine eski yaralarınız depreşti. Nedir o; büyük ihaleleri, Bakanlar Kurulu kararıyla İhale Kanunu dışarısına çıkarıp, yandaşlarınıza peşkeş çekmek suretiyle bu ihaleleri onlara verme hastalığınız depreşti.

Tabiî, DSP buna nasıl alet oluyor, DTP buna nasıl alet oluyor; anlamış değiliz. Nitekim, işte bu dönemdeki ihalelerinizden dolayı, bürokratlarınız, şu anda, cezaevlerinde yatıyor. Yapmayın, etmeyin; bu aziz milletin, bu fakir milletin parasını çarçur etmeyin.

İşte, Karadeniz konusunda da aynı şeyi yaptınız. Biz, Karadenizin otoyollarına karşı değiliz. Keza, Karadenizin yollarını Demokrat Parti yapmış, Adalet Partisi yapmış; daha sonra da, DYP ile SHP ve CHP'nin ortak olduğu hükümetler yapmış. Biz, yoldan yol bulmanız karşıyız, yoldan yol bulmanıza karşıyız... (DYP sıralarından alkışlar)

Sonra, bizim getirdiğimiz şeffaflığı da, ne tuhaftır ki, Anavatan Partisi olarak başka türlü anlıyorsunuz. Eş dost, bacanak, hısım, akraba, arpalıklar... Sonra da, size "bacanak iktidarı" denildiğinde, kızıyorsunuz. Var mı buna hakkınız, var mı buna hakkınız?!. Ve hep, siz geldiğinizde, yolsuzluklardan söz ediliyor; bu da bir tesadüf müdür? Yine, bugün, hayalî ihracatta artışlar varsa, bu da -açıklıkla söyleyelim ki- DYP, SHP ve CHP Hükümetlerinin hayalî ihracatı gerçek ihracat yapmasındandır ve korkarız ki, bu dönem içerisinde, yine eski yaranız olan hayalî ihracat da depreşmesin.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; şimdi, ne yazık ki, görünen köy kılavuz istemiyor... Zaman kaybıyla devlet idare edilemez... İktidar olmak, ciddî bir iştir... Günü geldiğinde, millet, bu hesabı mutlaka soracaktır. Dolayısıyla, siz, işçinin, memurun, emeklinin, çiftçinin, köylünün ve esnafın, bu bütçeden umduğunu bulabileceğini söyleme imkânı bırakmadınız.

Dün akşam da yaptıklarınızı milletimiz izledi. O sebeple de, bu bütçe, maalesef, ülkeye iyilikler getirecek bir bütçe değildir. Hükümetin, bir an önce ne yapması gerektiğine karar vermesi ve ne yapıp yapıp, istikrar tedbiriyse istikrar tedbirini veyahut da bu Hükümetin yapacağı en önemli işlerden birisi, bizce, şu anda, Sayın Mesut Yılmaz'ın bir kâğıda dilekçesini yazarak -şimdi, 16 kuruşluk pula da gerek yok- Sayın Cumhurbaşkanına çıkıp emaneti vermesi "ben, bu işi beceremiyorum; beni affedin Sayın Cumhurbaşkanım" demesi gerekiyor.

REFİK ARAS (İstanbul) – Emredersiniz... Olur...

İSMET ATTİLA (Devamla) – Bütçenin, ülkemize ve milletimize hayırlı ve uğurlu olmasını dilerken, sizleri ve yüce milletimizi, Doğru Yol Partisi Grubu ve şahsım adına saygıyla selamlıyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Doğru Yol Partisi Grubu adına ilk konuşmayı yapan Afyon Milletvekili Sayın İsmet Attila'ya teşekkür ediyorum.

Şimdi, söz sırası, Doğru Yol Partisi Grubu adına, Kayseri Milletvekili Sayın Ayvaz Gökdemir'de.

Buyurun Sayın Gökdemir (DYP sıralarından alkışlar)

Sayın Gökdemir, süreniz 30 dakikadır.

DYP GRUBU ADINA AYVAZ GÖKDEMİR (Kayseri) – Sayın Başkan, zatıâlinizi ve Yüce Meclisin değerli üyelerini saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, sayın üyeler; zoraki ve zayıf bir Hükümetin idaresinde millet altı aydır inim inim inliyor. Millet için, sadece zam, sadece zulüm var. Çiftçi ezilmiş, esnaf perişan, örgüt bakanları marifetiyle 10 bin memur hallaç pamuğu gibi atılmış, yorganı sırtında sürgün yollarındadır. Bir iki ay önce memur emeklileri dertlerini yanacak bir muhatap bulamadan, Başbakanlığın merdivenlerinde yığılıp kaldılar ve inkisar içerisinde, yaşlı gözlerle dönüp gittiler. İşçi emeklileri, daha birkaç gün önce, karakışta, bir kamu kuruluşunun merdivenlerinde, koridorlarında kıvrılıp gecelerken, işgalci diye haber konusu edildiler; bir kısmı hastanelere kaldırıldı, bir kısmı perişan, sokaklarda kaldı. İktidar ortağı, tekelci sermayenin ayağına kendisi koşa koşa giden Sayın Başbakan, ayağına kadar gelmiş olan bu saygıdeğer emektarlara, bir memurunu olsun gönderip de "nedir derdiniz" de-

medi. Dayatma sürecinde, tekelci sermayeyle kol kola yıkım ekibinde yer alan büyük sendika başkanlarımız, kısa sürede baltayı nasıl kendi dizlerine vurduklarını gördüler; unuttukları demokrasiyi ve arkalarındaki dargelirli kitleleri, nihayet hatırladılar; hüsran ve nedamet içerisinde, onlar da yollara düştüler "yandım anam" demeye başladılar.

Cumhuriyet tarihinde görülmemiş yüksek enflasyon ve karakış gibi çöken zamların yanı sıra, yüzde 30 dayatmasıyla ezilen ve kahrolan dargelirliler, işçiler, memurlar, emekli, dul ve yetimler, kışta kıyamette, her gün, yolları, meydanları doldurmaktadırlar. Bu manzaralar, yağdanlık kartel medyası için, sadece, sıradan haber konusudur. Görüyorum ki, bu ıstırap manzaraları, iktidar koltuğundaki yufka yürekli demokratik solcularımızın, asla yüreğini sızlatmıyor. Görüyorum ki, bu manzaralar, iktidarın dışarıdan destekçisi sosyal demokratlar içinse, sadece, meydanlarda nutuk malzemesi. Kendilerini, nutukla vazifelerini yapmış sayıyorlar. Hem "zam, zulüm" diye bağırıp hem de zamma, zulme destek vermek, nasıl bir mantıktır?! Bu çelişkiyi, hangi akıl, hangi vicdan, hangi doktrin izah edebilir ve mazur gösterebilir, bilemiyorum.

Klasik diyemeyeceğim; fakat, çok bayat bir oyun oynanıyor. Bir yandan "cambaza bak" metoduyla, irticaydı, Susurluktu, çetelerdi, bilmem neydi diye millet uyutulmaya çalışılırken, öte yandan, birileri de, alelacele -tabiri amiyanesiyle- malı götürmeye bakıyor. (DYP sıralarından "Bravo" sesleri)

İşçiler, memurlar, emekli, dul ve yetimler kahrolurken; çiftçi, esnaf perişan olurken; dar ve sabit gelirli milyonlar inim inim inlerken, karakış bunların başına kara gelirken, elbette, mesut ve bahtiyar olanlar da var. Tekelci sermaye memnun; çünkü, daha, Hükümet güvenoyu almadan, iki taşın arasında, kredi musluklarını açılıvermiş; hortumdan 16,4 trilyonluk bir pay derhal akmaya başlamış. 28 milyon nüfus demek olan çiftçilere, 30 trilyonluk bir sübvansiyon, devletin götüremeyeceği kadar ağır bir yük sayılmış; ama, Hükümetin, patronlarına ödemek zorunda olduğu diyetin ilk taksiti olan 16,4 trilyon, hafif bir yük, küçük bir ikram!.. O yetmezse, Boğaziçindeki yeşil alanlar feda olsun!.. O da yetmezse, Karadeniz yol ihaleleri ne güne duruyor!.. Muhtemelen, bu da yetmez; elektrik dağıtım ihalelerini, santral ihalelerini paylaştırıverirler. Özelleştirme pastasının dilimleri de, öyle sanıyorum ki, havuç dilimi baklava kadar iştah çekicidir. (DYP sıralarından alkışlar)Yağma sofrasında kabaran iştahları tatmin için tedbir ve çare mi tükenir?!

Birkısım televizyon kanallarının batırılması, basın kuruluşlarının ortadan kaldırılması, derdest bulunuyor. Rekabeti yok etmek üzere, yeni bir radyo televizyon kurumu tasarısı görüşme halinde. Bir RTÜK Başkanı dayanamadı gitti; yerine gelene de Allah yardım etsin.

Birkısım sınaî ve ticarî teşebbüslerin, birkısım sermaye şirketlerinin yok edilmesi, Anadolu kaplanlarının vurulup, çakallara yem edilmesi, işten bile sayılmaz. Vurur mülteci damgasını, ezer geçersin! Diyet devri geçti, tekelleşmeye yönelen ekonomik gücün, siyasete ve devlete vesayet dönemini yaşıyoruz. İnanıyorum ki, bu fütursuzlukla, ihtiyaç duyulursa -Sayın Attila'nın da ifade ettiği gibi- hayalî ihracat dümeni bile, yeniden ihdas edilebilir.

Haram, helal, kanun, hukuk düşünülecek zaman değildir! Öyle ya "yiğit bin yaşar, fırsat bir düşer" demişler. Fırsat elinizde ve memleket, gerçekten, tam bir yağma sofrası. Bazılarının, hâlâ, yakın geçmişteki kendi tecrübelerinden bile ders almadığını görüyorum. Şimdilik, yiyin efendiler yiyin; ama, çok kısa bir zamanda, yiyenin burnundan fitil fitil geleceğini de bilin. (DYP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Mazlumların ahına, dertlilerin gözyaşı seline, sizin, yıkılmaz sandığınız ikbal kaleleriniz de, mukavemet edemeyecektir. Millet, şöyle bir başını çevirip, haramhorların, haksızların, zalimlerin hepsine birden "sen kimsin!.." dediği gün, doğrusu, onların yerinde olmak istemem.

Sayın Başkan, işte, 1997'nin son altı ayı böyle geçti Türkiye'de; ancak, bu yılın, önceki yıllardan, bunlardan da önemli bir farkı var; Türkiye, on, hatta oniki aydan beri bir rejim bunalımı içindedir ve bu bunalım halen devam etmektedir. Altı aydan beri işbaşında olan ve halka kan kusturan azınlık koalisyonu veya Sayın Cindoruk'un tabiriyle azınlık konfederasyonu da bu bunalımın bir eseri ve unsurudur. Gerçek, birtakım mantık oyunları ve şekil unsurlarıyla örtülmeye çalışılsa da, 55 inci Hükümetin meşruiyeti tartışmalıdır ve bu Hükümet, düpedüz, bir ararejim modelidir hem de kirli bir ararejim modeli.

"Demokratik rejim tartışmaları, ülkenin gündeminde artık yer almamalıdır. Rejim sorunu, memleketimizin gündeminden çıkmalıdır" deniliyor. Bu temenniye, her safhada, bütün gönlümüzle katıldık, şimdi de katılıyoruz. Elbette, Türkiye'nin öncelikli hedefi, rejim bunalımını aşmak ve demokratik rejim tartışmalarını ülke gündeminden çıkarmaktır, hem de ebediyen.

Doğru Yol Partisi, bütün mevcudiyetiyle, bütün gayretiyle, milletin, Meclisin, ilgili ve sorumlu herkesin önüne bu öncelikli hedefi koymaya ve temenni edilen sonuca ulaşmaya çalışmaktadır. Şu var ki, mevcut bunalımı yok sayarak veya görmezden gelerek bunalımın aşılamayacağı da aşikârdır. Bunalımın eşiğinde değil, içindeyiz. Hem yaşayacağım hem yok sayacağım! Nasıl olacak bu, söyler misiniz, nasıl?! Bu mızrak, çuvala nasıl sığacak, kim sığdıracak? Normalleşme için, evvelemirde bunalım şartlarının ve doğurduğu bütün sonuçlarla birlikte, bunalımın ortadan kaldırılması gerekmez mi? Maalesef, bütün çırpınmalarımıza rağmen, bu yolda en küçük bir adım atıldığını, en küçük bir iyiniyet emaresi gösterildiğini görmüyoruz; bir diyalog arayışı ve çağrısı görmüyoruz; kaya yankısı gibi sadece kendi aksisedamızı duyuyoruz. Ne meydanları dolduran milletin sesine ne anayasal düzeni yerine oturtalım diyen partilerin ve milletvekillerinin sözüne kulak asan var. Sadece "susun, itiraz etmeyin, razı olun, tabi olun" diyen bir umursamazlık, bir fırsatçılık, bir dayatma ve açık-kapalı tehditler var. Gayet açık ve net söylüyorum: Türkiye, iğrenç bir hipokrasiyi, ikiyüzlülüğü yaşıyor.

Bu millet kürsüsünden, milletin ve dünyanın önünde son bir ümitle bir kere daha vicdanlara seslenmek istiyorum: Allahaşkına, gelin, önce şu ikiyüzlülüğü ortadan kaldıralım.

İçinde yaşadığımız ve bildiğimiz Türkiye gerçekleri var. Bu gerçek Türkiye'yi, acı gerçeklerin Türkiyesini, evde, sokakta, özel sohbetlerde, Meclis kulislerinde konuşuyoruz, medya mensuplarıyla konuşuyoruz; sıra, resmî beyanlara, Meclis kürsüsünde konuşmaya ve yazmaya gelince, neden başka şeyler söylüyor ve başka şeyler yazıyoruz?! Bir insaf sahibi çıkıp söylesin.

Türkiye'de, Millî Güvenlik Kurulunun 28 Şubat toplantısının ne manaya geldiğini bilmeyen, anlamayan bir Allah'ın kulu kaldı mı acaba? 28 Şubattan sonra, devlet idaresinde iktidar ve inisiyatifin nereye kaydığını, neler olup bittiğini fehm edemeyen bir kimse kaldı mı?

Batı Çalışma Grubu denildiğinde herkesin eli ayağı titriyor, benzi sararıyor. "Hayır, artık, Batı Çalışma Grubu yok; Batı Çalışma Grubu, bu işlerden elini ayağını çekti" diyebilen var mı?! Batı Çalışma Grubunu sorgu sual konusu yapmak bile mümkün değil. Nedir Batı Çalışma Grubu dediğinizde, son derece hafif cevaplar alıyor, tafralı azarlar işitiyorsunuz. Ekonomide, siyasette, hür teşebbüs alanında, düşüncede bir tekelleşme ve dayatmayla karşı karşıyayken kimi kandırıyoruz allahaşkına?!

İlişkide olduğumuz bütün ülkeler, bazen açıkça sormakta, nezaketen sormadıkları zaman da, akıllarının gerisinde bir suali sürekli olarak tutmaktadırlar. Sual şudur: Türkiye'yi kim idare ediyor; seçilmiş siviller mi, başkaları mı?..

MUSTAFA KEMAL AYKURT (Denizli) – Başkaları!..

AYVAZ GÖKDEMİR (Devamla) – Bırakın lüzumsuz alınganlığı ve boşuna kendinizi yormayın. Sayın Yılmaz'a Amerika Birleşik Devletlerinde veya dünyanın başka yerlerinde, birtakım der-

nekler marifetiyle, dünyanın en büyük adamı ödülü verdirseniz de, bu suale açık, net ve inandırıcı cevap veremeyen, Türkiye'yi kim idare ediyor; seçilmiş siviller mi, başkaları mı sualinde bocalayan bir hükümeti, içeride de, dışarıda da, demokratik bir hükümet olarak, kimsenin ciddîye alması mümkün değildir. (DYP ve RP sıralarından alkışlar) İçeride kendinizi kandırabilirsiniz, devlet televizyonlarında halkı aldatmak niyetiyle ve kanunları çiğneyerek, muvazaalı programlar yaptırabilirsiniz, işbirlikçi medyanız da, halkı kandırmada gönüllü destekçiniz olabilir; şunu bilin ki: Türk Halkı susar, dinler; fakat, kül yutmaz. Diyelim ki, kendi halkınızı kandırdınız, dünyayı asla kandırmanız mümkün olamaz, kandıramazsınız.

Sayın Başkan, sözün burasında, günümüz Türkiyesinin, son derece elim ve vahim bir yarasına daha, özellikle, parmak basmak istiyorum: Bu da yargının siyasallaştırılmasıdır. Bu devlet, bin yıldır, adalet temeli üstünde durmuş ve yükselmiştir. Büyük milletimiz asırlar boyunca adaleti, devletin temeli bilmiş ve şeriatın kestiği parmak acımaz diyerek kanuna, adalete, hâkime güvenmiştir. Şimdi, soruyorum: Brifinglerde, üniformalıları ayakta alkışlayan yargıçların adaletine de güvenebilir miyiz?! (DYP ve RP sıralarından "Bravo" sesleri alkışlar)

Anayasamızın 138 inci maddesinde yer alan yargı bağımsızlığına ilişkin hükümler, bir korku ve baskı vasatında, fiilen, ne kadar geçerli olabilecektir?! Bir korku ve baskı vasatında, yerine ve adamına göre, bazı mahkemelerin emir-komuta zinciri içinde ve emirle, bir ihtilal mahkemesi gibi çalıştırılıp çalıştırılmayacağından ne kadar emin olabiliriz?! Korkutan varsa, insanlar, hiç değilse, birkısım insanlar korkar, korkabilir arkadaşlar; aslolan, korkuyu ortadan kaldırmaktır. Biz, Türkiye gökleri altında yaşayan her insanın, korkudan ve baskıdan azade olmasını istiyoruz. Biz, ülkemizde kâğıt üzerinde değil, fiilen ve gerçekten tam bağımsız yargı istiyoruz. Türk Milleti adına, Türkiye'nin her tarafında hâkimler vardır diye güvenle haykırmak istiyoruz. Yalnız Berlin'de değil, Ankara'da da hâkimler vardır diyebilmek ve bin yıllık geleneğimiz içinde yargıya, adalete güvenmek istiyoruz.

Buna mukabil, yargı üzerinde kurulmuş ve kurulmak istenen baskıları da esefle, ibretle, dehşetle izliyoruz. Anayasa Mahkemesi Başkanı "Türkiye bir hukuk devleti değildir; Türkiye'de yargı bağımsızlığı yoktur" dedi, sarih olarak böyle dedi. Neden böyle bir beyana ihtiyaç duydu dersiniz, neden vicdanında böylesine dayanılmaz bir mecburiyet hissetti dersiniz?! Sadece bu beyan yeteri kadar irkiltici ve düşündürücü sayılmaz mı?! Arkadaşlar, hiç kimse unutmamalıdır ki, adalet hepimize lazımdır, herkese lazımdır, tıpkı demokrasi gibi.

Bu fotokopi, 21 Aralık 1997 tarihli, yani, pazar günkü Hürriyet Gazetesinin birinci sayfasının fotokopisidir. Sekiz sütuna manşet: "Altı ay senaryosu

Başbakan Yılmaz, KİT zamlarını altı ay dondurup, Avrupa Birliğine de altı ay resti çekerken, bunun gerisindeki plan da ortaya çıkmaya başladı. Senaryo şöyle:

1- Bu ay sonunda Refah Partisi kapatılacak.

2- Ocakta Çiller, Yüce Divana gönderilecek.

3- DYP'nin başına daha ılımlı biri gelecek.

4- Mart veya nisanda DYP-DTP bütünleşecek, Bağımsızlardan da geçişle, DYP 110 olacak.

5- DYP, DTP ile bütünleşince koalisyona girecek. Koalisyonun sandalyesi 300'ü geçecek.

CHP olmadan koalisyon rahatlayacak. Yerel seçimde, ANAP-DYP işbirliğiyle RP'nin büyükşehir hâkimiyeti kırılacak. Cumhurbaşkanlığı seçiminden sonra ANAP-DYP bütünleşecek.

Bunlar gerçekleşmezse seçim olacak. Yılmaz, her şartta "düşeş" atacak.Senaryo da şöyle: Avrupa Birliği, Türkiye'yi yeniden değerlendirmeye alırsa, Yılmaz, "bastırdı kazandı" olacak.

Avrupa Birliği talebimizi dikkate almazsa Türkiye, tam üyelik başvurusunu geri çekecek. Yılmaz, bu kez "Avrupa Birliğine kafa tutan lider" olacak. Enflasyondaki iyileşme de kâr hanesine yazılacak" vesaire, vesaire...

REFİK ARAS (İstanbul) – Basın, yanlış yazmış.

AYVAZ GÖKDEMİR (Devamla) – Ne bu, ne?! Bu mu sizin ümidi iktikbaliniz? Açık toplum, temiz toplum, sivil toplum taleplerine cevabınız bu mu?

FERİDUN PEHLİVAN (Bursa) – Kimin ifadesi o, kimin?

AYVAZ GÖKDEMİR (Devamla) –Bunu ben mi yazdırdım?

FERİDUN PEHLİVAN (Bursa) – Kimin ifadesi?..

BAŞKAN– Sayın Pehlivan lütfen müdahale etmeyin.

AYVAZ GÖKDEMİR (Devamla) – Dinle...Sadece bu gazetede değil; bu senaryo, Sayın Baykal'ın bir beyanına da konu olmadı mı? Meclis kulislerinden, televizyon tartışmalarından sokağa kadar düşmedi mi bu senaryo? Birilerinin el ovuşturarak sabırsızlık içinde bu senaryoyu vizyona koymak için şubat ayını nasıl beklediğini görmüyor muyuz sanıyorsunuz? "Öldürün Jeanne Darc'ı" çığlıklarını duymuyor muyuz sanıyorsunuz?Bu, 12 Eylül yönetiminin millet tarafından hüsrana uğratılan fersude senaryosu değil mi? Bu, MDP, Halkçı Parti dayatmasının tekrarı değil mi? Hangi demokratik ülkede, hangi normal anayasal düzende ve dönemde böyle Karagöz Hacivat senaryoları gündeme gelmiş, söyleyebilir misiniz? Buna rağmen nasıl "bu ülkede rejim bunalımı yok"denilebiliyor?

Tut ki, bu senaryo başarıya ulaştı; demokratik bir sonuç olarak bunu kime yutturabileceğinizi sanıyorsunuz? Çok değil, üç beş sene sonra, 1997'de bu olup bitenlerin nasıl hükme bağlanacağını tahmin edemiyor musunuz?

Bugün 12 Eylülü, 12 Martı, 27 Mayısı nasıl değerlendiriyoruz? Şimdi "sus,sus" oyunu oynayanlar, atanmışlığı içine sindirenler, yarın utanmayacaklar mı?! (DYP sıralarından alkışlar)

Dolandırıcı Parsadan senaryolarıyla mı Türkiye güçlenecek ve şanı artacak? Demokrasimiz, Parsadan iddialarıyla mı seviye ve itibar kazanacak? Bir zamanlar Doğu Perinçek idi, şimdi de rehberiniz Parsadan mı olacak? (DYP sıralarından "Bravo"sesleri, alkışlar) Aklınızı başınıza toplamalısınız, böyle saçma şeyleri bırakmalısınız. Başını kopardığınız mevcudiyetine son ...

FERİDUN PEHLİVAN (Bursa) – Kimin adamı o?

AYVAZ GÖKDEMİR (Devamla) – Çok mu battı kardeşim; sabredemiyorsan dışarı çık!

BAŞKAN – Sayın Pehlivan, lütfen müdahale etmeyin.

Buyurun Sayın Gökdemir.

AYVAZ GÖKDEMİR (Devamla) – Pehlivanlığınız anlamanıza mani oluyor olabilir, sabır gösterin.

BAŞKAN – Lütfen... Siz, Genel Kurula hitap edin Sayın Gökdemir.

AYVAZ GÖKDEMİR (Devamla) – Aklınızı başınıza toplayın, böyle saçma şeyleri de bir kenara bırakın.

Mevcudiyetine son verdiğiniz, başını kopardığınız partilerin taraftarı olan milyonlar, getirip size oy verecek, öyle mi?! Dağa, taşa atar, yine size vermez; unutmayın... Unutmayın, bu millet, bir sürü değildir, kâmil bir millettir; faruk, mümeyyiz bir millettir. Böyle bir saçmalığa ümit bağlayanların aklına şaşarım, aklına!

Daha fazla vebalde kalmak istenmiyorsa, gerçekten bir çözüm isteniyorsa, çözüme yönelmenin de, vebalden kurtulmanın da ilk adımı 55 inci Hükümetin derhal çekilmesidir.

A.HAMDİ ÜÇPINARLAR (Çanakkale)– Olur...

AYVAZ GÖKDEMİR(Devamla) – İktidarı ne kadar sevdiğinizi biliyorum...

Dışındasın ama; sana da şirin geliyor Sevgili Hamdi.

...Ancak -bunu dikkatle dinleyin- bu şartlarda, bu şekilde, geldiğiniz şartlarda kalmakta ısrar ederseniz, korkarım ki, siyaset, oyunun bütün aktörleri bakımından içinden çıkılmaz bir bataklığa dönüşecektir.

YALÇIN GÜRTAN (Samsun) – Sizin için öyle...

AYVAZ GÖKDEMİR(Devamla) – Anlamadıysanız bir daha söyleyeyim: Geldiğiniz şekilde, bu şartlarda kalmakta ısrar ederseniz, siyaset, oyunun bütün aktörleri bakımından içinden çıkılmaz bir bataklığa dönüşecektir. Çekilirseniz, bunu siyasî bir tartışmanın konusu yapmayacağız; yemin olsun "bırakıp kaçtı" demeyeceğiz; sağduyunun ve vatanseverliğin gereği sayarak alkışlayacağız.

YALÇIN GÜRTAN (Samsun) – Ne zaman yapalım o işi?

AYVAZ GÖKDEMİR (Devamla) – Ondan sonra, bir uzlaşmaya oturalım. Türkiye'de uzlaşmadan çok söz ediliyor, gelin uzlaşalım; ama, uzlaşma oyunu oynamayalım; millî bir sorumluluk bilinci içinde, cidden ve gerçekten uzlaşalım. Uzlaşmanın herkes için en uygun, arızasız, kazasız belasız, ciddî, objektif, hukukî zemini Türkiye Cumhuriyeti Anayasasıdır.

Değerli arkadaşlar, millî bir mutabakatla daha iyi bir anayasa yapmak hususundaki rezervimiz bir yana, yürürlükte olan bu Anayasa, bir süs, bir lüks değildir ve Türkiye'nin bir tane Anayasası vardır; elimizdeki Anayasadan başka, üstün, geçerliği olan hiçbir belge yoktur ve olamaz. Anayasa dışına çıkmanın gerekçesi de olamaz. Herhangi bir gerekçeyle Anayasanın yerine fiilî durumları, emrivakileri ikame edemeyiz. Bizler, hepimiz bu Anayasaya sadakat yemini etmiş milletvekilleriyiz. Esasen Anayasaya sadakat, bütün iyi vatandaşlar için, medenî insan olmanın, iyi vatandaş olmanın ilk şartıdır. Anayasanın başlangıç bölümü ile 2 nci maddesinde yer alan temel ilkeleri, gür sesle, yeniden bir kere daha okuyalım.

ALİ TOPUZ (İstanbul) – Bütçeye de gelelim, biraz da bütçe konuşalım.

AYVAZ GÖKDEMİR (Devamla) – Bunlar üzerinde samimî mutabakatımızı ilan edelim; bu ilkeleri bir süs gibi bırakmayıp, bütün gücümüzle hep birlikte hayata geçireceğimize, gerekiyorsa bir kere daha yemin edelim.

Bunun yanı sıra, ilk iş olarak, ülkeyi tekelci sermayenin vesayetinden çıkaralım ve Silahlı Kuvvetleri siyasetin dışına çıkarıp, aslî görevine iade edelim. Silahlı Kuvvetleri siyasetin içinde muhafaza etmenin, Türkiye ve Silahlı Kuvvetler için bir faydası yoktur. Her zaman, her zeminde söyledik, yine söylüyorum: Türk Ordusu, Türk Milletinin de, bizim de gözbebeğimizdir; milletimizi de, ordumuzu da çok sevdiğimiz için, Silahlı Kuvvetler siyasete girmemelidir; şu veya bu şekilde girmişse, bir an önce aslî ve şerefli görevine dönmelidir diyoruz.

Demokratik bir düzende, Silahlı Kuvvetlerin yerini işaret etmek, ona düşmanlık değildir. Silahlı Kuvvetlerimizi yıpratmak, rencide etmek, küçük düşürmek, Silahlı Kuvvetlere husumet tevcih etmek kimsenin aklından geçmez. Kimse ucuz istismarlara sapmasın. Silahlı Kuvvetler hepimizindir, Türk Silahlı Kuvvetlerine husumet vatan hainlerinin işidir; onu da başka yerde arayın, bizde bulamazsınız. (DYP sıralarından alkışlar)

Bizim söylediğimiz şudur: Hepimizin özlemi olan, çağdaş ve kudretli Türkiye'ye, demokrasiyi, laikliği, hukuk devleti ve hukukun üstünlüğü ilkesini, bağımsız yargıyı, insan haklarını çiğneyerek erişilemez. Milletle, milletin özdeğerleriyle, gelenekleri, maneviyat ve mukaddesatıyla kavga ederek bir adım ileri gidebilmenin de imkânı yoktur.

Türk Devleti, İslamı bir tehlike saymak psikozundan artık kurtulmalıdır. Türkiye, irtica beklentisinden ve irtica icadından vazgeçmelidir. Herkes emin ve rahat olsun; irtica gelemez Türkiye'ye, gelemez. Horozdan korkan oğlan gibi, çok azı dinî, pek çoğu geleneksel birtakım şekil unsurlarından korkan bir devrimcilik ve ilericilik, cumhuriyetin 74 üncü yılından sonra, inanın ki ayıp oluyor, biraz da komik oluyor.

1998'e, kendi halkını en büyük tehdit olarak algılayan ve fişlemeye kalkan bir devlet anlayışıyla giremeyiz, girmemeliyiz. Defalarca denenmiş, tepeden inme, zora dayanan tanzimlerle de bir yere erişilemez. Tasfiye edilmeleri gerekiyorsa, bırakın şahısları da, partileri de,demokratik süreç içinde, hür iradesiyle, millet tasfiye etsin. Milletin dinamiklerini, Kuvayi Milliyeyi, yani millî gü-

cü harekete geçiremeyen; millete mal olmayan; milletin müşterek gücüne, fedakârlığına, hür katılımına dayanmayan; millet iradesini rakipsiz üstün irade olarak hâkim kılmayan hiçbir proje başarıya ulaşamaz. Ulaşır diye ısrar edecek olanlar varsa, bilmelidirler ki, devleti, içeride halkından, milletinden, dışarıda dünyadan koparır, tecrit ederler; ülke, şizofrenik bir vaziyete düşer. Türkiye, maalesef, böyle bir sürecin başındadır. Büyük Türkiye'yi, güzel Türkiye'yi, bir an evvel, siyasî ve sosyal bir cinnet sürecinin, şizofrenik bir sürecin içinden çekip çıkarmak lazımdır. Bu ölçülerin dışındaki her tasavvur, ancak bir macera olabilir. İsteyen, şahsen maceraya atılabilir; ancak, milleti maceralara kurban etmeye kimsenin hakkı yoktur sanıyorum.

Bir rejim, kanun ve hukuk dışına çıkınca, zorbalık ve keyfîlik hâkim olur. Zorbalıkla ve zora dayanan komplolarla, değil Türkiye gibi büyük bir devlet, bir aşiret bile yönetilemez. Zorbalık zorbalığı, komplo mukabil komployu, keyfîlik keyfîliği davet eder. Bir merhalede, zoru, keyfîliği tercih eden, komployu kullanan, önünde sonunda, zorun, keyfîliğin, komplonun tutsağı ve kurbanı olur Tarihin kanunu budur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bir dakika Sayın Gökdemir... Konuşmanızı tamamlamanız için biraz süre vereceğim.

Buyurun Sayın Gökdemir, lütfen tamamlayın.

AYVAZ GÖKDEMİR (Devamla) – Sağ olun.

Bunun aksini iddia edenler ve denemeye kalkışanlar, tarih boyunca hüsrana uğramışlardır. Milletin boşa akıp gidecek zamanına ve enerjisine yazıktır. Gelin, uzlaşmış olarak, en kısa zamanda, milletin hakemliğine gidelim, millî iradeyi tazeleyelim ve bunalıma son verelim. Mahcup olmayı tercih ederim; ama, bu çağrıma olumlu cevap vermeniz ihtimalini zayıf görüyorum. Siz ne cevap verirseniz verin, bu, makul bir uzlaşma çağrısıdır; bu, bir demokrasi çağrısıdır; bu, bir millî birlik ve beraberlik çağrısıdır ve büyük milletimiz, bu çağrıya kulak verecek, bu çağrıyı duyacaktır. Biz "kral çıplak" demeye, meşru zeminlerde meşru ve medenî usullerle milletin hakkını hukukunu aramaya devam edeceğiz. Başaracağımızdan şüphe etmiyoruz; çünkü, yolumuz doğrudur. İstinatgâh olarak, bir Allahımız bir de milletimiz var; o da bize yeter.

Bütçe hayırlı olsun; Yüce Meclise saygılar sunarım. (DYP ve RP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Doğru Yol Partisi Grubu adına ikinci konuşmayı yapan Kayseri Milletvekili Sayın Ayvaz Gökdemir'e teşekkür ediyorum.

Söz sırası, Demokratik Sol Parti Grubu adına, Sayın Metin Şahin'de.

Buyurun Sayın Şahin. (DSP sıralarından alkışlar)

DSP GRUBU ADINA METİN ŞAHİN (Antalya) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 1998 Malî Yılı Bütçe Yasa Tasarısı üzerinde, Demokratik Sol Parti adına söz almış bulunuyorum; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Türkiye Cumhuriyeti bütçeleri, hep, ülkeye hizmet, halkımıza daha iyi bir yaşam olanakları verebilmek için hazırlana gelmiştir. Yani, her yeni bütçe, bir umuttur. Şimdi, önümüzde olan 1998 yılı bütçesi de, ülkemizde birikmiş ekonomik sorunların ve onunla bağlantılı sosyal sorunların çözümü için bir umuttur; hatta, umudun ötesinde, bir iddia, bir kararlılıktır.

1998 yılı bütçesi üzerinde, 1997 yılının başlangıç ödeneklerine kıyasla teknik bir değerlendirme yapmak sağlıklı sonuç vermeyecektir. Bu nedenle, değerlendirmeyi, uygulama sonuçlarına göre yapmak istiyorum.

1998 yılı konsolide bütçe ödenekleri, 1997 yılının 8 katrilyonuna karşılık, yüzde 82 dolayındaki bir artışla, 14,789 katrilyondur. Bu giderlerin dağılımı şöyledir: Personel harcamaları 3,125 katrilyon, diğer cari hesaplar 1,330 katrilyon, yatırım harcamaları 1 katrilyon, transfer harcamaları 9,330 katrilyondur.

Bütçe gelirleri ise, 1997'nin denk bütçe diye açıklanan, ancak, fiilî olarak gerçekleşen 5,427 katrilyonuna göre, yüzde 100 artışla 10,8 katrilyondur. 1998'de hedeflenen 10,8 katrilyonluk gelirin dağılımı şöyledir: Vergi gelirleri 8,9 katrilyon, vergidışı normal gelirler 702 trilyon, özel gelirler ve fonlar 1,155 katrilyon, katma bütçe gelirleri 40 trilyon.

Denk iddiasıyla bağlanan 1997 yılı bütçesi, yaklaşık 2,4 katrilyon lira açık vermiştir. Vergidışı normal gelirlerin hayalî olması nedeniyle de, faiz hariç, yine açık vermiştir.

TURHAN GÜVEN (İçel) – Komisyon temsil edilmiyor; Başkan yok, Başkanvekili yok, sözcü yok.

METİN ŞAHİN (Devamla) – Gelir ve gider farklılıklarından görüleceği gibi, 1998 yılı bütçesinin 4 katrilyon açığı vardır. Bu açığı saklamıyoruz. Denk iddiasıyla halkımızı da, kendimizi de aldatmıyoruz; ancak, faiz hariç tutulursa, 1,9 katrilyon...

BAŞKAN – Sayın Şahin, bir dakika...

Efendim, Komisyonu, Başkan, Başkanvekili ya da Sözcü temsil edebilir. Şu anda, komisyon sıralarında Başkan veya Sözcü yok. O nedenle, 5 dakika kadar, biraz bekleyelim; dışarıda ise lütfen gelsin; yoksa, arkadaşların, haklı olarak itirazları var.

Sürenizi kestim efendim.

METİN ŞAHİN (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

REFİK ARAS (İstanbul) – Yemek arasını öne alırsanız daha makul olur Sayın Başkan.

BAŞKAN – Bakacağım efendim, eğer gelecekse...

12.15'te toplanmak üzere, birleşime ara veriyorum.

Kapanma Saati : 12.08

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 12.25

BAŞKAN : Hikmet Çetin

KÂTİP ÜYELER : Levent MISTIKOĞLU (Hatay), Zeki ERGEZEN (Bitlis)

BAŞKAN – 37 nci Birleşimin İkinci Oturumunu açıyorum.

IV. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

1. – 1998 Malî Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/669) (S. Sayısı : 390) (Devam)

2. – 1996 Malî Yılı Genel Bütçeye Dahil Kuruluşların Kesinhesaplarına Ait Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başbakanlığı Tezkeresi ile 1996 Malî Yılı Kesinhesap Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/633, 3/1046) (S. Sayısı : 401) (Devam)

3. – Katma Bütçeli İdareler 1998 Malî Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/670) (S. Sayısı : 391) (Devam)

4. – 1996 Malî Yılı Katma Bütçeye Dahil Kuruluşların Kesinhesaplarına Ait Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi ile 1996 Malî Yılı Katma Bütçeli İdareler Kesinhesap Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/634, 3/1047) (S. Sayısı : 402) (Devam)

BAŞKAN – Görüşmelere kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Komisyon? Yerinde.

Hükümet? Yerinde.

Buyurun Sayın Şahin.

Sayın Şahin, 3 dakika kullanmıştınız...

METİN ŞAHİN (Antalya) – Takdir sizin efendim.

BAŞKAN – Eğer, insicamım bozuldu diyorsanız, baştan başlayın.

METİN ŞAHİN (Antalya) – Evet.

BAŞKAN – Yalnız, daha önce, ben Genel Kurulun kararını almak istiyorum.

Bu görüşmenin sonuna kadar görüşmelerin uzatılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Buyurun Sayın Şahin.

DSP GRUBU ADINA METİN ŞAHİN (Antalya) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 1998 Malî Yılı Bütçe Yasa Tasarısı üzerinde Demokratik Sol Parti adına söz almış bulunuyorum; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Türkiye Cumhuriyeti bütçeleri, hep, ülkeye hizmet, halkımıza daha iyi bir yaşam olanakları verebilmek üzere hazırlana gelmiştir; yani her yeni bütçe bir umuttur. Şimdi, önümüzde olan 1998 bütçesi de, ülkemizde birikmiş ekonomik sorunların ve onunla bağlantılı sosyal sorunların çözümü için bir umuttur. Hatta umudun ötesinde bir iddia, bir kararlılıktır.

1988 yılı bütçesi üzerinde, 1997'nin başlangıç ödeneklerine kıyasla bir teknik değerlendirme yapmak sağlıklı sonuç vermeyecektir. Bu nedenle, değerlendirmeyi uygulama sonuçlarına göre yapmak istiyorum.

1998 yılı konsolide bütçe ödenekleri, 1997'nin 8.090 katrilyonuna karşılık, yüzde 82'lik artışla 14.789 katrilyon liradır. Bu giderlerin dağılımı şöyledir:Personel harcamaları 3.125 katrilyon; diğer cari hesaplar 1.330 katrilyon; yatırımlar 1 katrilyon; transfer 9.334 katrilyon liradır.

Bu bütçenin gelirleri ise 1997'nin denk bütçe diye açıklanan; ancak fiili olarak gerçekleşen 5.427 katrilyonuna göre yüzde 100 artışla 10.8 katrilyondur. 1998'de hedeflenen 10.8 katrilyonluk gelirin dağılımı şöyledir:

Vergi gelirleri 8.9 katrilyon; vergi dışı normal gelirler 702 trilyon; özel gelirler fonlar 1.158 katrilyon; katma bütçe gelirleri 40 trilyon liradır.

Denk iddiasıyla bağlanan 1997 yılı bütçesi yaklaşık 2.4 katrilyon lira açık vermiştir. Vergidışı vergi dışı normal gelirlerin hayalî olması nedeniyle de, faiz hariç, yine açık vermiştir.

Gelir ve gider farklılıklarından görüleceği üzere, 1998 yılı bütçesinin 4 katrilyon lira açığı vardır. Bu açığı saklamıyoruz; denk iddialarıyla, halkımızı da, kendimizi de aldatmıyoruz. Ancak, burada önemli bir özellik var; faiz hariç tutulursa, bütçenin, 1,9 katrilyon lira fazlası vardır. Bir defa daha ifade ediyorum arkadaşlar; 1998 bütçesinin, faiz hariç, 1,9 katrilyon fazlası vardır. 1998 bütçesinin en önemli özelliği budur; çünkü, bu bütçeye, faiz hariç, fazla verdirilerek, borç ödeme niteliği öne çıkarılmıştır. Böylece, 1997 yılında, gayri safî millî hâsıla içerisinde yüzde 9'lara ulaşacağı tahmin edilen bütçe açığının, 1998'de 8,1'e çekilmesi hedeflenmiştir.

1998 yılı bütçesi harcama kalemleri içerisinde 5,9 katrilyon lira faiz yükü vardır. Bu yük, personel ve zorunlu transferlerle birlikte, bütçenin esnekliğini ortadan kaldırmaktadır. Faiz ödemelerinin etkisini azaltmak, bir zorunluluk olmaktadır. Vergi reformu da, bu yönüyle önem kazanmaktadır.

Öte yandan, 1991'de 100 trilyon lira dolayında olan içborç stoku, ne yazık ki, bugün -yani altı yılda, 60 kat artarak- 5,6 katrilyon liraya yükselmiştir. Aynı şekilde, 1991'de 50 milyar dolar olan dışborcumuz, bugün, 80 milyar doları aşmıştır.

Bir başka tespitimiz şudur: 1990'da yıllık yüzde 60 olan tüketici fiyatları artışı, 1994'te yüzde 125'e yükselmiş, bugün ise yüzde 95 dolayındadır.

Bu olumsuz ekonomik gelişmelerin sonuçlarını, millî gelir dağılımında ve bölgelerin kalkınmışlıklarında da görmekteyiz. Hepimiz biliyoruz ki, nüfusun en fakir yüzde 20'si millî gelirden yüzde 5 pay alırken, en zengin yüzde 20'si millî gelirden yüzde 55 pay almaktadır. Devlet İstatistik Enstitisünün 1996 yılı istatistik sonuçlarına göre, fert başına gelir dağılımında, en yüksek il ile en düşük il arasında 10 - 12 kat fark vardır.

Sayın milletvekilleri, ülkemiz ekonomisi, ne yazık ki iyiye gitmemektedir. Böyle, haksız ve ülke yararına olmayan gidiş karşısında, 55 inci Hükümetin önünde iki seçenek vardı:

Bunlardan birisi, mevcut durumu sürdürmek olabilirdi; yani, buna, günü kurtarmak da diyebiliriz. Eğer, böyle bir yol izlenirse, 2000 yılında karşılacağımız tabloya göre; büyüme hızı -2,1; enflasyon yüzde 121; bütçe açığı 16 katrilyon lira; bugün için yüzde 17 olan reel faiz yüzde 37; cari işlemler açığı 15 katrilyon lira ve 1 Amerikan Doları 1 milyon 100 bin TL olacaktır. Özetle, tedbir alınmazsa, büyüme, duracak, sonra küçülecektir; enflasyon, altından kalkılmaz boyuta ulaşacak; çalışanların ücretleri, memur maaşları da, reel olarak, yüzde 3 dolayında değer kaybedecektir.

Bu kötü gidişe karşı tercih edilecek diğer yol ise, günü kurtarma değil, geleceği kurtarma olacaktır. İşte, 55 inci Hükümet, bu yolu, yani enflasyondan kurtulmayı hedef seçmiştir. Bu yolda alınacak tüm kararları, Demokratik Sol Parti, inançla destekleyecektir.

Sayın milletvekilleri, 55 inci Hükümet, enflasyonu indirmek için, orta vadeli bir program öngörmektedir. 1998 yılı bütçesi de, bu programın ilk adımıdır. Bu bütçeyle, enflasyonla mücadele edilecektir; ekonominin dengeleri yerine oturtulacaktır; kamu açıklarında azalma sağlanacaktır; kaynak kullanımında verimlilik sağlanacaktır; tasarrufa riayet edilecektir; gelirlerde, giderlere göre artış sağlanarak açık azaltılacaktır; kamu çalışanlarının, reel maaş seviyeleri korunacaktır; kaynaklar, enerji, eğitim, sağlık, savunma ve güvenlik gibi öncelikli alanlara yönlendirilecektir.

Öte yandan, Hükümetin öngördüğü orta vadeli bir istikrar programının başarılı olması için, bu bütçenin, vergi reformu sosyal güvenlik reformu, malî sektör reformu, özelleştirme, mahallî idareler reformu gibi reformlarla desteklenmesi gerekmektedir.

Bize göre, Hükümet, toplum, özel sektör, böyle bir amaç doğrultusunda, uyumlu, samimî bir çaba içinde olursa, enflasyon, hedeflendiği gibi, 1998'de yüzde 50'lere, 1999'da yüzde 20'lere, 2000 yılında da tek haneli rakamlara inecektir.

Sayın milletvekilleri, görüştüğümüz 1998 bütçe tasarısı, amaçladığı hedeflere ulaşabilmek için, önemli harcama tedbirlerini de beraberinde getirmektedir. Bunlardan bazılarını şöyle sıralamak istiyorum:

Borçlanmaya sınır getirilmiştir. 1997'deki, Hazinenin istediği kadar borçlanma olanağı yerine, şimdi, bütçe açığı kadar, yani 4 katrilyona kadar bir borçlanmaya izin verilmiştir. Böylece, malî disiplin sağlanacaktır. Bilindiği gibi, kamu kesimi borçlanma gereği, 1997'de yüzde 9,5 dolayında gerçekleşmiştir; şimdi, 1998'de yüzde 8,1'e inmesi hedeflenmiştir. Bu husus, Hükümetin, enflasyonu indirmede ve borçlanmayı frenlemede açık ve samimî kararlılığıdır. Hükümete olan güvenimiz, bu nedenle bir kez daha artmıştır.

Yatırım harcamalarında savurganlık önlenecektir. 1998 bütçesinde, proje bedelinin yüzde 10'u kadar ödeneği olmayan yatırımlara başlanmayacak ve böylece, kaynakların verimli kullanılması sağlanarak, bitme aşamasına gelen yatırımlar tamamlanacaktır.

Bir diğer tedbir de, bütçe ödeneklerinin kullanımında ayrıntılı harcama planının yapılması kuralının getirilmesidir. Böylece, bütün kuruluşlar, yıl başından itibaren, hangi harcamayı hangi zaman dilimi içinde yapacaklarını Maliye Bakanlığına verecekler ve Maliye Bakanlığınca ödenekler bu plana göre serbest bırakılacaktır; öte yandan da Hazine, bu harcama planına uygun nakit akışını sağlayacaktır. Özetle, kamu kesiminde ödenek kullanımı ve nakit planlaması gerçekçi olarak yapılabilecektir.

Bu bütçe tedbirleri arasında yer alan bir diğer husus, kamu haznedarlığı ilkesine kesinlikle uyulacağıdır. Böylece, devletin tüm gelirleri Merkez Bankası ya da muhabir bir bankada toplanacak; yani, devlet, kendi parasına sahip çıkacak ve kendi parası dururken, daha yüksek faizle borç almayacaktır. Yani, devlet, rant ekonomisine hizmet etmeyecektir.

Duyarlı herkesi rahatsız eden taşıt savurgunlığı önlenecektir.

Üniversitelere kaynak yaratma ve ödenek kullanmada üç yenilik getirilmiştir. Bunlardan ilki, Hazine tarafından tahsis edilmiş olan taşınmaz malların kiralanması veya işletilmesi suretiyle elde edilecek gelirlerin kullanımı üniversiteye bırakılmaktadır. Diğer yenilik ise, yaz okulu uygulaması yapan üniversitelerin, öğrencilerinden öğrenim harcı alabilmesi ve bu gelirleri kendi ihtiyaçları için kullanabilmeleridir. Üçüncü yeniliğe göre, 15 üniversiteye ödeneklerinin tamamı verilerek, bütçelerini serbestçe uygulama olanağı tanınmıştır; bu uygulamanın başarılı olması dileğimizdir. Böylece, tüm üniversitelerimize, ekonomik bağımsızlık yolunda inisiyatif verilmiş olmaktadır. Demokratik Sol Parti, üniversitelerimizin çok yakın bir gelecekte idarî özerkliğe de kavuşmaları için gerekenlerin yapılması görüşündedir.

Dikkat çeken önemli bir tedbir, yurtdışı eğitime disiplin getirilmiştir. Bazı olumsuzluk ve usulsüzlüklerin görülmesi nedeniyle, lisansüstü öğretimde, YÖK tarafından denkliği belirlenmiş nitelikli üniversiteler dışındaki üniversitelere öğrenci gönderilmesi önlenmektedir.

Getirilen bir diğer önemli tedbirle, bundan sonra, kamu kuruluşları, topladıkları vergileri kendi finansman ihtiyaçlarına karşılık olarak kullanamayacaklar ve mutlaka Maliyeye yatıracaklardır. Öte yandan, dış proje kredisi kullanan genel ve katma bütçeli kuruluşlar, nakdî ve aynî kredi kullanımlarını, borç kaydı için Hazineye, ödenek kaydı için de Maliyeye bildireceklerdir.

Sayın milletvekilleri, görülmektedir ki, Hükümet, 1998 bütçesinin yapısı, aldığı tedbirler ve kararlılığıyla, enflasyonu sorun olmaktan çıkarmak istemektedir. Bilinmektedir ki, enflasyonu artırıcı harcamalar içerisinde, kamu kesiminin payı yüzde 25, özel sektör kesiminin payı yüzde 75 dolayındadır. Bu nedenle, özel sektörün tavrı, enflasyonu aşağı indermede önem kazanmaktadır. Ülkesini ve vatandaşlarını seven tüm özel sektör kurumlarının, Hükümetin tedbirleriyle uyumlu,

destekleyici bir anlayış içerisinde olacağına inanıyoruz. Halkımız arasında bir söz vardır: Başlamak, yolun yarısıdır. İşte, 55 inci Hükümet, koalisyon ortaklarının uyumu, uzlaşması ve kararlılığının yanı sıra, toplumun tüm kesimlerinin anlayışı ve desteğiyle yola çıkmıştır. Hükümetimiz, enflasyonla mücadeleyi başaracaktır; halkımız, bunu beklemektedir.

Sayın milletvekilleri, 55 inci Hükümet kurulduğunda, önünde, çözüm bekleyen birçok sorunu bulmuştur. Bu sorunlara kayıtsız kalmamış ve çözüm yollarını programına almıştır. Dikkatle incelenirse, görülecektir ki, altı ay önce yazılan bu program, şimdi, adım adım, hayata geçirilmeye başlanmıştır. Beş aydır hiçbir şey yapılmadı diyenlerin sağduyularına şu hatırlatmaları yapmak istiyorum.

İ. ERTAN YÜLEK (Adana) – Zam yapılmadı mı?!

METİN ŞAHİN (Devamla) – Ülke, rejim ve devlet bunalımından çıkmıştır. Ülkeye huzur ve güven gelmiştir. Bu, başlıbaşına her şeyin ötesinde önemlidir. Bu bunalıma sebep olanların, şimdi, demokrasi, rejim, bunalım edebiyatı yapmaya hakları yoktur! (DSP sıralarından alkışlar)

Nüfus tespit yasası çıkarılmış, gerekli tespitler yapılmıştır; sonuçlarından ülkemiz yararlanacaktır.

8 yıllık kesintisiz ilköğretim reformu çıkarılmıştır; büyük bir kararlılıkla uygulamaya konulmuştur. 8 yıllık kesintisiz eğitime hâlâ karşı çıkanlar, fakir fukara çocuklarının okula gitmemesini, yetişmemesini ve onları rahatça sömürelim istiyorlar.

AHMET DOĞAN (Adıyaman) – Tam tersi...

METİN ŞAHİN (Devamla) – Nafile!.. Hevesleri boşa çıkacaktır. (DSP sıralarından alkışlar)

Bu yıl, zorunlu olmadığı halde, beşinci sınıftan altıncı sınıfa kayıt yaptıran öğrencilerin sayısı, 1996'ya göre yüzde 20 artışla 137 bindir. Bu çerçevede, kız öğrencilerdeki artış yüzde 26'dır. Bu reform hareketini halkımız sahiplenmiştir. Reformun önemi karşısında, Hükümetimiz, 1998 bütçesinin toplam yatırım harcamaları içerisinde en büyük payı, yüzde 40'la, 407 trilyon lirayı eğitime ayırmıştır. Halkımızın, kuruluşlarımızın gönüllü maddî destekleri coşkuyla devam etmektedir. Öte yandan, Hükümetçe, çağdaş eğitimin emekçisi öğretmenlerin özlük haklarını iyileştiren kanun tasarısı, Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur. Bu gelişmeler, Hükümet ortağına da Demokratik Sol Partiye de yakışan bir tutarlılıktır.

Güneydoğuda olağanüstü hal uygulaması daraltılmıştır; tümüyle kaldırılmasının şartları yakın bir gelecekte sağlanacaktır. Yöre halkımızın huzur ve güvenliği artırılırken, ekonomik ve sosyal ihtiyaçlarını karşılayacak tedbirler alınmaktadır. Yıllarca güneydoğuya umudun dışında hiçbir şey verilmedi. Bölge halkı, terörden ezildi; güvenlik güçlerimizin özverili çalışmaları dışında devleti yanında göremedi. İnsanlar, işinden oldu, okulundan oldu, köyünden, tarlasından, merasından oldu. Bu bölgenin sorunlarına çözüm olarak, Demokratik Sol Partinin görüşlerinin 55 inci Hükümete yansımış olmasını memnuniyetle karşılıyoruz. Hükümetin, ortaklarımızla tam bir uyum ve kararlılık içerisinde güneydoğuya huzur, güven, aş, iş getirilmesi yönündeki çabalarını destekliyoruz.

Bu bağlamda, getirilen teşvikleri fevkalade önemli buluyoruz. Bu teşviklerle, işverenlerin yanında çalıştırmış oldukları işçilerin ücretlerinden kesilen vergilerin ödenmesi ertelenmektedir ve bu vergiyi kendilerine finansman olarak kullanabilme olanağı getirilmiştir. Bölgede faaliyette bulunan Gelir ve Kurumlar Vergisi mükelleflerinin kazançları belirli bir süre vergiye tabi tutulmayacaktır. Yatırımlarda vergi, resim ve harç muafiyeti sağlanacaktır. Sosyal Sigortalar priminin işverence ödenecek olan kısmı, Hazinece karşılanacaktır. Hazine arazileri ve arsaları, bedelsiz tahsis edilecektir. Ayrıca, Demokratik Sol Partinin köy-kent olarak tanımladığı, ihtiyaç ve hizmetlerin koordinesini sağlayacak merkezî köy düzenleme çalışmaları başlatılmıştır.

Sözümün burasında, bir hususa özellikle değinmek istiyorum. Bu teşvik tedbirlerinin görüşülmesi sırasında "kalkınmada öncelikli yöre" tanımının, ilçeleri de içerisine alacak şekilde -ve tabiî ki, bütün Türkiye'yi içerisine alacak şekilde- belirlenmesinin zorunluluğu görülmüştür. Hükümetin,

Maliye Bakanlığımızın, Devlet Planlama Teşkilatımızın, bu konuda bir hazırlık yaptığını biliyoruz. Bu düzenlenmelerin, en kısa zamanda yürürlüğe konulmasını bekliyoruz.

Bundan üç hafta önce yapılan nüfus tespiti sırasında, özürlü yurttaşlarımız için de bir tespit yaptık. Çevremizde, hepimizin özen göstermesi gereken bir özürlü grubu vardır. 55 inci Hükümet, çok başarılı bir şekilde, özürlülere, korunmaya muhtaç çocuklara ve yaşlılara karşı itinalı ve gözetici bir tutum göstermektedir. Hükümetimizin sıcak yaklaşımıyla, özürlü ve muhtaç insanlarımız, bir hareketlilik kazanmış, örgütlenmiş ve devletle kaynaşmışlardır.

Sayın milletvekilleri, sosyal güvenlik reformu, yıllardır çok konuşulan, ancak gerçekleştirilemeyen bir konu olmuştur. 55 inci Hükümetin, Türkiye Büyük Millet Meclisinin gündeminde yer almış olan 506 sayılı Yasayı, daha önce varılmış olan uzlaşmayı da temel alarak ve ek önlemler paketi hazırlayarak sonuçlandırma aşamasına gelmesinden, Demokratik Sol Parti, büyük bir memnuniyet duymaktadır. Artık, devletin sosyal güvenlik sistemine düzenli bir şekilde katkıda bulunmasını benimsemek durumundayız; sosyal devlet ilkesinin de bir gereği budur. Tasarı, işçilerimizin, emekli, dul ve yetimlerinin haklı özlemidir. Biz, bazıları gibi "ya çıkacak ya çıkacak" deyip de kaçanlardan değiliz. (DSP sıralarından alkışlar) Biz, kararlılıkla, bu reformları uygulama ve hayata geçirme kararlılığı içerisindeyiz.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığımızca, tarımda çalışan Bağ-Kurlulara, sağlık hizmetlerinden yararlanma olanağı getirilmiştir. Ayrıca, sanatçılarımız, yoksun kaldıkları sosyal güvenlik haklarına da kavuşacaklardır.

Çalışma hayatına yönelik tedbirler arasında, işsizlik sigortasıyla ilgili düzenlemeler, kaynağı da gösterilmek suretiyle hazırlanmıştır. Buna göre, Tasarrufu Teşvik Kanunu yürürlükten kaldırılarak, işçi ve işverenden toplam yüzde 5 kesinti yapılmasına son verilecektir. Sadece, yüzde 5 oranındaki primler, bundan böyle, işsizlik sigortasının kaynağını oluşturacak ve devlet de, yüzde 2 ilave katkı yapacaktır.

Öte yandan, Tasarrufu Teşvik Fonunda bugüne kadar birikmiş bulunan anapara ve nemaların, Türk Telekom AŞ'nin borsaya kote edilecek hisse senetlerine ya da benzer senetlere dönüştürülmesi, çalışanlarımıza yıllardır yapılan haksızlıkların telafi edilmesi olacaktır. Hatta, ondan da öte, sağlam bir maddî güvence olacaktır. Bu uygulamayla, hem özelleştirmede şeffaflığa güzel bir örnek oluşturulacak hem de sınaî mülkiyet tabana yayılacaktır. Biz, Demokratik Sol Parti olarak, Hükümetimizden, çalışanlara bu hakkı bir an önce kazandırmasını bekliyoruz.

Sayın milletvekilleri, 55 inci Hükümetin, kamu görevlilerine, memurlara sendika kurma ve toplugörüşme yapma haklarını getiren yasayı da, bir tasarı olarak Türkiye Büyük Millet Meclisine sevk etmesinden büyük bir mutluluk duyuyoruz. Böylece, memurlarımız da, çalışma hayatına yönelik düşünce ve görüşlerini örgütlü bir şekilde dile getirecekler ve özlük hakları için, görüşme ve müzakere yapabilir hale geleceklerdir.

Bu Hükümetin en önemli özelliği, uzlaşmacılığıdır. Bu tutum, Ekonomik ve Sosyal Konseyin çalışmaya başlamasıyla tüm kesimlere de yansımaya başlamıştır. Ülke sorunları, çalışanın, işverenin, çiftçinin, esnafın bir arada görüşüp, konuşup, birbirlerini ikna edebilmeleriyle çözümlenecektir. Bu yönde tüm kesimlerin yaklaşımları, demokrasimiz adına umut vericidir.

Sayın üyeler, gelir dağılımı bozularak reform yapılamaz; çalışanların ücretleri kısılarak da reform yapılamaz. (DSP sıralarından alkışlar) Bütün dünyada, devlet katkısı gözardı edilerek, sosyal güvenlik reformu hiç yapılamaz. Bu gerçeği gözardı etmeden, çalışma hayatımızın demokratikleşmesiyle, kayıtdışı istihdamın önlenmesi de dahil, bir büyük reform hazırlığından, Demokratik Sol Parti heyecan ve gurur duymaktadır. Otuzbeş yıllık çizgi ve doğrultu tutarlılığı, bir kez daha emekçilerimizin yanındadır! (DSP sıralarından alkışlar)

Sayın üyeler, ülke nüfusunun yüzde 40'ı tarımla geçinmektedir. Çiftçimiz, kalkınmamızın temelidir. Ülkemizin bu gerçeğini bilerek, 1998 bütçesinde tarıma gerekli ödeneklerin ayrılmasını

takdirle karşılıyoruz. Tarımda, gelişmiş ülkelerde olduğu gibi, bizde de üreticimize destekler devam edecektir. 1997'de, kimyevî gübre, DFİF kredisi, ürün destekleme ödemeleri için toplam 159,5 trilyon lira kaynak transfer edilmiştir ki, bunun önemli bir bölümü şimdiki Hükümet tarafından transfer edilmiştir. 1998'de -dikkatinizi çekiyorum- yüzde 121 artışla, 354 trilyon lira kaynak ayrılmıştır; gerçek destekleme işte budur. Bu bağlamda, 55 inci Hükümetçe, hububat, fındık, pamuk, ayçiçeği, haşhaş, soya, incir, üzüm, koza, tiftik, çay, şekerpancarı gibi, üreticilerin temel ürünlerine yeterli ürün alım fiyatları verilmiştir.

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANI MUSTAFA RÜŞTÜ TAŞAR (Gaziantep) – Antepfıstığı...

METİN ŞAHİN (Devamla) – Saymıyorum "gibi" dedim, daha çok, yirmiye yakın ürün. Sayın Bakanımız, sizin memleketinizi unutmayacağız.

Üreticinin yüzü gülmüştür. Çiftçinin, uzun yıllardan sonra cebi para görmüştür; ürün bedellerinin tamamı zamanında ödenmiştir; çiftçinin alacağı kalmamıştır. Sırada tütün, zeytin ve zeytinyağı gibi ürünler var. Hükümetimiz üreticilere verdiği sözü tutmuştur.

Öte yandan, hayvancılığımızı ve yetiştiricilerimizi zor durumda bırakan hatalı ithalat politikası terk edilmiştir. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, hayvancılığın gelişmesi için büyük bir projeyi yakında uygulamaya koyacaktır.

"Kalkınma köylüden başlayacaktır" diyen Demokratik Sol Parti, köy hizmetleri kuruluşlarımızın köylere götürdüğü hizmetleri fevkalade önemsemektedir. Kırsal kesimde içmesuyu, sulamasuyu, yol, gölet yapımı, arazi ıslahı ve toplulaştırılması için, gerek Köy Hizmetleri kuruluşlarımızın gerekse de Devlet Su İşleri ve özel idare kaynaklarının seferber edilmesinden köylülerimiz mutluluk duymaktadır.

Erozyonla mücadele ve çevrenin korunması için sivil toplum örgütlerinin çabalarına, başta Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ve yerel yönetimler olmak üzere, tüm kamu kurum ve kuruluşlarının da aynı duyarlılıkla katılacağını bekliyoruz.

Kırsal kesim örgütlenmesi diğer sektörlere göre çok geridedir. Tarım ve Köyişleri Bakanlığımızın, çok zor şartlarla bir araya gelen köy kalkınma kooperatiflerinin iki yıldır bekleyen üst örgütlenme başvurularına izin vermelerini bekliyoruz. Unutulmamalıdır ki, çağdaş ülkeler, demokrasilerinin gelişmesinde kooperatifçilik hareketlerinden yararlanmışlardır.

Sayın milletvekilleri, küçük sanayi siteleri ve organize sanayi bölgelerinden bitme aşamasına gelmiş olanların, bir an önce bitirilmesini bekliyoruz. Bütçede getirilen verimlilik önlemlerinin, bu işyerlerinin tamamlanmasında etkili olacağını umuyoruz. Bu bağlamda, 55 inci Hükümet beş ay içerisinde, 25 trilyon lira esnaf kredisi vermiştir, KOBİ teşviki olarak yine beş ayda 12,6 trilyon lira vermiştir. Ayrıca, Doğu ve Güneydoğuya Acil Destek Fonundan 11,9 trilyon, genç ve kadın girişimcilere 2,9 trilyon olmak üzere, son beş ayda -dikkatinizi çekiyorum- 52,5 trilyon lira, esnaf ve sanatkârlarımıza, girişimcilerimize destek verilmiştir. Ekonominin görünmez lokomotifi KOBİ'ler, esnaf ve sanatkârlar, Hükümetimize güvenmektedirler. Destekler devam edecektir. (DSP sıralarından alkışlar)

Sayın milletvekilleri, özelleştirme, hükümetlerin hep iddiayla sarıldığı, ama, başaramadığı bir olaydır. 55 inci Hükümet de, özelleştirmeden, ülke ekonomisi için umutlu sonuçlar beklemektedir. Özelleştirmede neden başarılı olunamamaktadır; eksikler, hatalar, engeller nelerdir; özelleştirmeler yargıya neden takılmaktadır, iyi etüt edilmesi gerekir. Demokratik Sol Partinin özelleştirmeye olan yaklaşımı iyi anlaşılmalıdır. Demokratik Sol Parti, özelleştirmeye karşı değildir. Eğer özelleştirmede başarılı olunamamışsa, bunun sebepleri, bugüne kadarki hükümetlerin tutumunda ve onların hatalı uygulamalarında aranmalıdır. 55 inci Hükümet, bu konuda, Demokratik Sol Partinin eleştiri ve önerilerini dikkate alan bir uygulamayla, özelleştirmede hedeflere ulaşabileceğini görmüştür. Bu, Demokratik Sol Partinin özelleştirmeye bakışındaki haklılığının açık bir göstergesidir.

Bu bütçenin tümü üzerinde yapılan görüşmeler sırasında, Doğru Yol Partisi Genel Başkanı Sa-

yın Çiller, özelleştirmeyi kastederek "niye Danıştaya gidiyorsunuz, niye Anayasa Mahkemesine gidiyorsunuz" diye, hesap soran bir üslup kullanmıştı. Hukukun üstünlüğünü kavrayamamış, başbakanlık yapmış bir parti liderinin bu tutumunu, ne yazık ki, ciddî devlet anlayışıyla bağdaştıramıyoruz. (DSP sıralarından alkışlar)

Sayın üyeler, Hükümetin kurulmasıyla birlikte, din istismar edilmekten çıkarılmıştır; camilerde ibadet huzur içerisinde yapılır hale gelmiştir.

LÜTFİ YALMAN (Konya) – Bravo!..

ALİ OĞUZ (İstanbul) – Allah'tan korkun!..

METİN ŞAHİN (Devamla) – Halkımız, ibadet yerlerinin siyasî gösterilere alet edilmek istenilmesine destek vermemiştir. "Siyaset dinin emrindedir" diyen, sonra da laiklik edebiyatı yapanların istismarcı söz ve davranışları, halkımızın sağduyusuna çarpmıştır. (DSP sıralarından alkışlar)

AHMET DOĞAN (Adıyaman) – Zaman gösterecek.

METİN ŞAHİN (Devamla) – İslamiyet, siyasî kavganın ve çekişmenin aracı değildir; çünkü, İslamda, kardeşlik, sevgi ve birlik vardır. Demokratik Sol Partinin, dinimize, gerçek dindarlarımıza, inançlara saygıyla yaklaşması, halkımız arasında büyük bir takdirle karşılanmaktadır. (DSP sıralarından alkışlar)

Sayın milletvekilleri, bir hafta önce, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinin Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda kabulünün 49 uncu yıldönümüydü. 1949'dan bugüne kadar, ülkemizde, insan hakları ihlallerinin, işkencenin ortadan kalkması beklenirken, ne yazık ki, aksine, bu yöndeki şikâyetlerin giderek arttığını görüyoruz. 55 inci Cumhuriyet Hükümetinin, göreve başlar başlamaz, İnsan Hakları Koordinatör Üst Kurulu aracılığıyla yaptığı çalışmaları, Devlet Bakanımız Sayın Hikmet Sami Türk, bu kürsüden, 10 Aralık 1997 günü, geniş bir şekilde açıklamıştı. Bu alanda, hem Hükümetimize hem de Demokratik Sol Partiye yakışan bir anlayışın beş aydır titizlikle yürütülmesini takdirle karşılıyoruz.

AHMET DOĞAN (Adıyaman) – Doğru; onyedi sene hapsettiniz!..

METİN ŞAHİN (Devamla) – Kamu denetçisi veya kamu hakemi, Memurin Muhakematı Hakkında Kanun, gözaltı, sorgulama ve ifade alma, terörle mücadele sırasına veya sonunda vatandaşların mağduriyetlerinin giderilmesi, kayıp kişilerle ilgili çalışmalar, kamu görevlileri tarafından bireylere işkence veya kötü muamele yapılması ya da yetkilerinin kötüye kullanılması, insan hakları ihlalerine konu olan personelin eğitimi, adlî muayenelerin bağımsız olarak yapılması gibi tüm önemli konularda ciddî yasal çalışmalar yapılması sevindiricidir.

Öte yandan, Hükümet, Adalet Bakanlığımızın hazırladığı tasarıyla, insan haklarının geliştirilmesine yönelik, çok geniş kapsamlı, Anayasa, Türk Ceza Kanunu, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu, Ceza İnfaz Kanunu, Devlet Güvenlik Mahkemeleri Kanunu, Hâkim ve Savcılar Kanunu ve diğer kanunlarda reformlar, düzenlemeler getirmektedir. Biliyoruz ki, eğitim ve vergi gibi, yargıda da bir reforma ihtiyaç vardır. İnsan haklarının geliştirilmesi için Hükümetimizin sergilediği kararlılık geniş toplum kesimlerinden destek görmektedir; Hükümetimizi kutluyoruz.

Türkiye'nin kültür mirasını ve tarihî zenginliklerini, demokratik, laik ve çağdaş bir kültür devleti çerçevesinde gelecek kuşaklara devredebilmek için, Kültür Bakanlığımızın sergilemeye başladığı tutum ve uygulamaları destekliyoruz. Hiçbir ayırım yapmadan, müzeye, kütüphaneye, folklora, opera, bale ve tiyatroya, sinema ve müzeye de aynı duyarlılıkla sahip çıkarken, Atatürk Türkiyesine yakışır, modern, çağdaş değerlere de kucak açmaya devam edeceğiz.

İşte, bu anlamda, Kültür Bakanlığımızın, Osmanlı İmparatorluğunun kuruluşunun 700 üncü yıldönümüne de, cumhuriyetimizin kuruluşunun 75 inci yıldönümüne de aynı duyarlılıkla hazırlanmasını, Demokratik Sol Parti olarak memnuniyetle karşılıyoruz.

Sayın milletvekilleri, 55 inci Hükümet, önündeki üç yılda enflasyonu indirmeyi temel hedef seçmiştir. Bu hedefe ulaşmada bütçeler önemlidir; ancak, yeterli değildir ve önemli yapısal reform-

larla desteklenmesi gerekmektedir. Sözlerimin başında da ifade ettiğim üzere, bu reformların en önemlisi, vergi reformudur. Türkiye, vergi reformu sözcüğünü çok duymuştur. Bugüne kadar -sağda olsun, solda olsun- tüm hükümetler bu konuda iddialı sözler söylemişler, ancak, bırakın gerçekleştirmeyi, ele bile alamamışlardır.

Sayın milletvekilleri, mevcut vergi sisteminde kazanılmayan gelirden vergi alınırken, kazanılan gelirden vergi alınmamaktadır. Kazanç-vergi bağlantısı kopmuştur. Vergi inceleme oranı -yüzde 2 gibi- çok düşük olduğu için kaçaklar çoktur. Cezalar caydırıcı değildir. Ücretli ve kayıtlı dürüst iş yapanlara, aşırı vergi yükü getirilmiştir.

Özetle, reform kaçınılmazdır. Kapsamlı, doyurucu, inandırıcı ve gerçekçi bir vergi reformu hazırlamak kolay bir iş değildir; Hükümetimizi, Maliye Bakanımızı ve uzmanlarımızı, yürekten kutluyoruz. Hazırlanan bu vergi reformuyla, her türlü kazanç, vergilendirme kapsamına alınmak suretiyle, vergi tabanı genişletilmektedir. Kayıtdışı ekonomi, ekonomik ve sosyal yaşamı düzenleyen yasalarda değişiklikler yapılarak, kayda alınmaktadır. Diğer kesimler -özellikle memurlar, işçiler, emekliler, küçük çiftçiler, küçük esnaf ve sanatkârlar- üzerindeki vergi yükü, düşürülmektedir. Vergide basitlik getirilmektedir. Ayrıca, vergi reformu gerçekleştirildiğinde, devletin faiz ödemeleri de azalacaktır. Bu şekilde yaratılan kaynak, hem çalışanlar için hem de altyapı yatırımları için destek olacaktır.

Bakınız, çalışma, şimdiden, halkımızın desteğini ve güvenini kazanmıştır. Umuyoruz, bu reform, iktidar-muhalefet çekişmesinin ötesinde, tüm parti gruplarımızın desteğiyle, 8 yıllık kesintisiz ilköğretim reformu gibi, tarihe geçecektir.

Hükümetimizin, enflasyonu indirme programı çerçevesinde, mahallî idareler reformu da vardır. Halen, kamu hizmetlerinin yüzde 85'i merkezî idare, yüzde 15'i mahallî idareler tarafından yerine getirilmektedir. Bu durum, yerinde yönetim açısından ve verimlilik açısından sakıncalıdır. 1998'de, devletin merkezî idare gelirlerinden, mahallî yönetimlere 1,3 katrilyon lira dolayında kaynak aktarılacaktır; buna rağmen, sorunlar, giderek artmaktadır. Belediyelerimiz, sadece kaynak tüketen değil, aynı zamanda, kaynak üreten konuma gelmelidir.

Bu nedenle, köy ve mahallelerden başlayarak, halkın katılabileceği, halkla iletişimin artırılacağı, yerel, ekonomik ve sosyal planlamaların yapılabileceği, köy kent modellerinin öne çıkarılabileceği; aynı zamanda, malî ve öz denetimin güçlendirilebileceği bir yapılanmaya hemen geçilmelidir.

Demokratik Sol Parti, parti programında da yer aldığı gibi, yerel yönetimleri, mahallî idareleri, demokrasiyi güçlendirmenin ve demokratik halk katılımıyla gelişmeyi hızlandırıp yaygınlaştırmanın, en verimli aracı olarak görmektedir. Hükümetimizin hazırladığı tasarıya bu gözle bakacağız, katkı koyacağız ve destekleyeceğiz.

Sayın milletvekilleri, her konuda olduğu gibi, enflasyonla mücadelede başarının temel şartı kararlılıktır. Birilerinin, seçim mi yapacaksınız, icraat hükümeti mi olacaksınız gibi, sadece kafa karıştıran ve Hükümetin hedefini şaşırtmayı amaçlayan tutumlarına bakılmamalıdır. (DSP sıralarından alkışlar)

Hükümet, vergi de dahil, başlangıçta düşündüğü, planladığı hiçbir reform hareketinden de, içeriğinden de vazgeçmemeli, taviz vermemelidir. (DSP sıralarından alkışlar) Türkiye, bir yıldır, siyasetçi, çete, mafya, kamu görevlileri ilişkileri konusunda yoğun bir tartışma yaşamaktadır. Öte yandan, milletvekillerinin dokunulmazlıklarının daraltılması da gündemimizde yer almaktadır.

Bu iki konuda temel hedef, yargının önünün açılması olmalıdır. Gerek dokunulmazlıklarla ilgili, Anayasamızın 83 ve 100 üncü maddelerinin değiştirilmesi gerek Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun bağımsızlığıyla ilgili 159 uncu maddenin değiştirilmesi gerekse Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulunun özerkliği, yargının önünün açılmasında önemlidir.

Demokratik Sol Parti, 1995 seçimi öncesinden beri, kararlılık ve tam doğrultu tutarlılığıyla, bu konularda yasa değişiklikleri çabalarını sürdürmektedir. Yaşanan olaylar, Demokratik Sol Partinin haklılığını ve doğruluğunu göstermiştir.

Sayın milletvekilleri, dışpolitikadaki yeni sıcak gelişmeler, ulusal birliğimizin önemini bir kez daha göstermiştir. Lüksemburg'daki AB Zirvesinden çıkan sonuç sürpriz değildir. Anlaşılmaktadır ki, Türkiye'nin gücü ve önemi, bazı dost bildiğimiz devlet yönetimlerinde, ekonomik ve siyasal kaygı yaratmıştır. 1963'te başlayan girişimlere karşın, ortaya çıkan sonuca tepki göstermede elbette haklıyız; çünkü, bu karar, haksız ve yakışıksızdır.

Türkiye, bugüne, Avrupa'nın desteğiyle gelmiş değildir; aksine, Türkiye, Avrupa'nın, her alanda gerçek bir müttefiki olmuştur. 1974 Barış Harekâtı ambargosunu ve 1991 Irak Körfez Harekâtı kayıplarını ulusumuzun birliği ve gücüyle aştık. Yeni zorlukları da aynı kararlılıkla aşabileceğimizi Avrupa Birliği görecektir. Türkiye'nin ağırlığını ve önemini kavrayamayanlar, bunu çok yakında anlayacaklardır.

Artık, bize düşen, tek başına bir Avrupa Birliği saplantısı yerine, hem batılı hem doğulu hem kuzeyli hem güneyli konumumuzla bir dünya devleti olduğumuzun bilincine vararak dünyaya açılmak olacaktır. Hükümetimiz, bu konuda, onurlu, haysiyetli bir tutum sergilemektedir. Halkımızda bir infial yoktur; aksine, serinkanlılık, kendine güven ve cesaret vardır. Ulusumuz, her zaman olduğu gibi, bu kez de birlik ve beraberlik içindedir.

Sayın milletvekilleri, her bütçe döneminde, çalışanların ücret artışları merak uyandırır, tartışma yaratır. 55 inci Hükümet, 1998'in ilk altı ayı için yüzde 30 artış öngörmüştür. Bunun yanında da, ücretlileri, enflasyona ezdirmeyeceğini taahhüt etmiştir. Hatırlanacağı üzere, Hükümetin kuruluşunu müteakip, çalışanlara yüzde 35 zam verilmişti; asgarî ücrete de, işçi ve işverenin mutabakatıyla, yüzde 108 zam yapılmıştı. Herkes, mutlu bir şekilde işine, görevine koyulmuştu. Şimdi, yüzde 30 zam nedeniyle yakınmalarla karşı karşıya bulunuyoruz. Yakınmalara da yakınanlara da hak veriyoruz. Burada dikkat edilmesi gereken husus, yaşanan kısır döngüdür. Mesele, daha fazla vermekte değildir; çünkü, fazla dediğiniz, yeterli dediğiniz ücret, kendi dönemi içinde yetersizliğe dönüşmektedir. Bu kısır döngüye, 55 inci Hükümet de katılabilir, ücretlere daha fazla zam yapabilirdi. Asıl olan, biraz önce dile getirdiğim bütçe, vergi ve diğer reformlarla birlikte enflasyonu indirmektir. Kaynak yarattıktan sonra çalışanların hak ettikleri gelir artışı sağlanacaktır. Umuyorum, çalışanlarımız, ücret artışı azlığını şikâyet ederken, Hükümetin enflasyonu indirme yönündeki girişimlerini özellikle de, vergi reformunu destekleyeceklerdir. Demokratik Sol Parti bu yöndeki tüm tedbirleri, çalışanlarımızın hayat düzeyini yükselteceğine inandığı için destekleyecektir. Sonuçta kazanan da dargelirliler olacaktır.

Değerli arkadaşlar, bütçe, ülkenin ekonomik ve sosyal değerlerine yön veren, gelir dağılımını yeniden düzenleyen ve üretim ilişkilerini belirleyen bir malî belgedir. Bu anlamda, 55 inci Hükümet. doğru, samimi ve gerçekçi bir programı uygulamada kararlıdır. Öngörülen üç yıllık programla enflasyon düşürülecektir; kamu açıkları ve kamudaki israfa son verilecektir; gelir dağılımı bozukluğu önemli ölçüde düzeltilecektir; işsizlik azaltılacaktır. Hükümetin günü kurtarma yerine geleceği kurtarma yolunu seçmesini, halkımız adına önemsiyoruz, umutlanıyoruz, güveniyoruz.

Değerli arkadaşlar, ülkemizin ekonomik, sosyal ve siyasal sorunları ağırlaşmıştır. Politik çekişmeler, iktidar hırsı, sen-ben kavgaları, iktidar için hiçbir şey yapamayıp sonra muhalefet ahkâmı kesmeler, her gün üretmeden eleştiri yapmalar olumlu siyaset değildir. (DSP sıralarından alkışlar) Halkımız, bu tür siyaseti de siyasetçileri de onaylamamaktadır.

Biz, Demokratik Sol Parti olarak 55 inci Hükümete girerken doğru bulmadığımız düşünce tutum ve davranışlardan uzak kalmayı ilke edindik. Bu tutumumuzu büyük bir kararlılıkla sürdürüyoruz, sürdürmeye de devam edeceğiz. Ulusumuz, bizden hizmet bekliyor; uzlaşma istiyor, demokrasiyi geliştirmemizi istiyor; onurlu, saygın bir dışpolitikayla, ulusal çıkarlarımızın korunmasını

bekliyor; kronikleşen hayat pahalılığından kurtulmak istiyor; Atatürk'ün gösterdiği yolda, laik, sosyal hukuk devletinin yaşamımıza egemen olmasını ve çağdaş, modern dünya devletleri arasında yer almamızı istiyor.

Sayın milletvekilleri, beş ay gibi kısa bir süre içerisinde, Hükümetimizin, Demokratik Sol Partinin de etkin katılımıyla, ne kadar hızlı çalıştığını ve ne kadar yararlı hizmetlere giriştiğini halkımız görmektedir. Demokratik Sol Parti, son kurultayından da aldığı güçle, halka hizmet yolunda inançlıdır, kararlıdır.

Olumlu oy vereceğimiz 1998 yılı bütçemizin, ulusumuza, ülkemize yararlı olmasını diliyor; sizlere, Demokratik Sol Parti Grubu adına saygılar sunuyorum. (DSP sıralarından alkışlar)

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Demokratik Sol Parti Grubu adına konuşma yapan Sayın Metin Şahin'e teşekkür ediyorum.

Sayın milletvekilleri, saat 14.00'te toplanmak üzere, birleşime ara veriyorum.

Kapanma Saati : 13.15

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati : 14.00

BAŞKAN : Hikmet ÇETİN

KÂTİP ÜYELER : Mustafa BAŞ (İstanbul), Mehmet KORKMAZ (Kütahya)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 37 nci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Sayın milletvekilleri, bugün, aynı zamanda, Gaziantep'in 76 ncı kurtuluş günü.

AYVAZ GÖKDEMİR (Kayseri) – Evet Sayın Başkan.

BAŞKAN – Ben ve Sayın Gökdemir dahil, bazı bakan ve milletvekili arkadaşlarımız, Meclis çalışmaları nedeniyle gidemedik; ama, ben, bütün Türkiye Büyük Millet Meclisi adına, Gaziantep'in kurtuluş gününü kutluyor ve bu mutlu günde kendilerine başarılar diliyorum. (Alkışlar)

IV. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

1. – 1998 Malî Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/669) (S.Sayısı: 390) (Devam)

2. – 1996 Malî Yılı Genel Bütçeye Dahil Kuruluşların Kesinhesaplarına Ait Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi ile 1996 Malî Yılı Kesinhesap Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/633, 3/1046) (S.Sayısı: 401) (Devam)

3. – Katma Bütçeli İdareler 1998 Malî Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/670) (S. Sayısı : 391) (Devam)

4. – 1996 Malî Yılı Katma Bütçeye Dahil Kuruluşların Kesinhesaplarına Ait Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi ile 1996 Malî Yılı Katma Bütçeli İdareler Kesinhesap Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/634, 3/1047) (S. Sayısı : 402) (Devam)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, görüşmelere kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Söz sırası, Demokrat Türkiye Partisi Grubu adına, Grup Başkanı Sayın Mahmut Yılbaş'ın.

Buyurun Sayın Yılbaş. (DTP sıralarından alkışlar)

Süreniz 45 dakikadır; ancak, iki arkadaş kullanacaksınız galiba.

DTP GRUBU ADINA MAHMUT YILBAŞ (Van) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, Demokrat Türkiye Partisi Meclis Grubu adına, 1998 yılı bütçesi üzerinde, son konuşmayı yapmak için söz almış bulunuyorum; hepinizi, saygıyla selamlıyorum.

Biraz önce, Sayın Meclis Başkanımızın Gazianteplilere göndermiş olduğu mesaja, hemşerileri olarak ben de katılıyor ve burada, gazi ve şehitlerimizi saygıyla anıyorum.

Değerli milletvekilleri, bütçeyle alakalı görüşlerimizi iifade etmeden önce, bugünkü bütçe görüşmeleri sırasında, bazı sözcülerimizin, bütçe görüşmeleri vesilesiyle burada ifade etmiş oldukları düşünceleri ve ifade tarzları üzerinde, hem Grubumuzun hem de şahsımın düşüncelerini ifade etmek istiyorum.

Değerli arkadaşlarım, halkımız, bugün, bütçe üzerinde, milletvekillerinin gruplarını temsilen yapacakları görüşmeleri, televizyonlarının başında merakla izlemeyi beklerken, buradan, bazı sözcülerin, geçmişte yapılanları unutarak, sen-ben kavgasını tekrar edip, halkımızın geçmişi unuttuğu-

nu farz ederek düşünceler söylemesi, artık, siyasette yeri olmayan davranışlar olarak değerlendirilmelidir. Halkımız, zaten, bunu böyle değerlendiriyor ve bu tarz politikaların bir an önce rafa kaldırılmasını, kendisiyle ilgili, içinde bulunduğu zor hayat koşullarının rahatlatılmasını ve bir çözüm bulunması için katkıda bulunulmasını bekliyor.

Değerli milletvekilleri, bütçe görüşmeleri, malumlarınız olduğu üzere, 16.12.1997 tarihinde, tümü üzerindeki görüşmelerle başlamış ve sonradan da, 14 tur halinde bakanlık bütçelerinin görüşülmesi şeklinde devam etmiştir; bugün de, 1998 bütçesinin üzerindeki son konuşmalar yapılmaktadır. Demokrat Türkiye Partisi olarak, bütçenin tümü üzerinde görüşlerimizi ifade ederken, ülkenin içinde bulunduğu sosyal, siyasal ve ekonomik koşulların bir değerlendirmesini yapmıştık. Bu görüşme sırasında, içinde bulunulan ekonomik meselelerimizin tamamının 55 inci Hükümet sırasında zuhur etmediğini, daha önceki hükümetlerin uyguladıkları yanlış ekonomik politikaların günümüze yansımasından kaynaklandığını belirtmiştik.

Sayın milletvekilleri, gerçekten, 1980'li yıllardan sonra uygulanmaya başlanan sıcak para politikaları, ülkemizde, ekonomimizin hızla ihracatının yavaşlamasına, iç ve dışborçların yükselmesine, ülkenin rant ekonomisinin girdabına girmesine ve âdeta sanayileşmeyi unutmasına neden olmuşlardır. Bu ekonomik politikalar sonunda, büyüme hızı yüzde 3 civarında kalmış, ayrıca gelir dağılımı da altüst olmuştur. Bugün, en fakir; yani, yoksul diyebileceğimiz 13 milyon insanımız, millî gelirin yüzde 5'ini, fakir olarak nitelenen 13 milyon insanımız ise millî gelirin yüzde 9'unu yani, 26 milyon insanımız millî gelirin ancak yüzde 14'ünü alabilmektedir. Bunun dışında, son dilimi teşkil eden 13 milyonluk kesim ise, millî gelirin; yani, gayri safî millî hâsılanın yüzde 54'ünü almaktadır. Bu rakamlar, gelir dağılımında dengenin yüksek gelirliler lehine bozulduğunu göstermektedir.

Değerli milletvekilleri, bütün bunlara rağmen, büyük ve zengin Türkiye'yi kurmak mümkündür. Çünkü, her türlü istikrarsızlık ve engellere rağmen, sanayileşmemiz belirli bir seviyeye ulaşmıştır. Hür teşebbüs ve nitelikli işgücümüz önemli gelişme kaydetmiştir. Sermaye birikimi ise yeterli bir düzeye gelmiştir. Finans kesimi, bazı eksikliklerine rağmen, gelişmiş ve dünya finans çevreleriyle bütünleşme aşamasına gelmiştir.

Bunun yanı sıra, ülkede sahip olduğumuz bu avantajlar yanı sıra, uluslararası sermaye de, yatırım ve kâr sağlayabilen ülkelere akın etmektedir. Ülkemiz ve dünyadaki bu gelişmeler birlikte değerlendirildiğinde, büyük ve zengin Türkiye'yi oluşturmak hayal değildir. Bunun için, Türkiye'nin kötü yönetimine dur demek gerekmektedir. Ne yazık ki, Türkiyemiz son yıllarda kötü yönetilmiştir, zamanını sen-ben kavgalarıyla geçirmiştir. Bu kavgalar öyle bir noktaya taşınmıştır ki, toplumumuzun siyasete bakış açısında ciddî değişiklikler meydana gelmiştir. Artık, vatandaşımız, siyasal görüş ayrılıklarının, gözünde fazla önem taşımadığını açıkça ifade etmektedir. Sol veya sağ söylemlerin, artık, vatandaşımızı ciddî şekilde ilgilendirmediği, siyasî tercihlerinde orta yere çıkmaktadır.

Değerli milletvekilleri, sağda veya solda bulunan siyasî partiler, ortaklıklar oluşturarak, birbiri ardından iktidara gelmekte; ancak, ülke meselelerine hiçbir ciddî çözüm bulamadan ömürlerini tamamlamaktadırlar. Bir süre, bir sol partiyle bir sağ parti iktidar olmuş; ancak, halkın derdine deva olmadan seçimlere gitmek durumunda kalmışlardır. Seçimlerden sonra, ardı ardına kurulan koalisyonlar, kendi içlerinde tutarlı politikalar üretemediklerinden, sorunlarımıza yeni sorunlar katmışlardır.

Halkımız, artık, siyasetin ve siyasetçinin, sağ veya sol farkı gözetmeksizin, sorunların çözümünde ne işe yaradığını sorgulamaktadır. Siyaset ve siyasetçinin; yani, son yıllarda gelmiş geçmiş iktidarlar ve onların başında olanlar, halk yararına, ülke yararına ne yapmıştır? İşte, halkımız, bu-

nu açık açık sormaktadır. Ekonomide, kendini uzman gösteren başbakanlardan, kendilerini kahraman ilan eden rantiyecileri dillerinden eksik etmeyenlerden, meydanlarda kendilerine "aslan demokrat" dedirtenlerden halkımız bunu sormaktadır. Milletimiz artık diyor ki "hangi derdime deva oldunuz, hangi problemimi çözdünüz, yaralı parmağıma bir kez dönüp baktınız mı; ancak, kürsülere ve meydanlara çıktığınızda mangallarda kül bırakmıyorsunuz" Vatandaşım soruyor ve diyor ki "siz, benim gibi, kışın yolu kapalı bir köyde hiç olmazsa bir gün yaşadınız mı? Okulu olmayan veya kapalı olan bir yerde yaşamanın ne demek olduğunu biliyor musunuz? Hayatınızda bir kez kurtlu su içtiniz mi? Dağ başında eşkıya korkusuyla bir gece geçirdiniz mi; yoksa, eşkıya denince aklınıza hep İnce Memet mi geliyor? Gözünüzün önünde ailenizin tamamının terörist kurşunuyla öldürüldülmesinin ne olduğunu biliyor musunuz? Ağaç Bayramlarında başkalarının..."

ÖMER FARUK EKİNCİ (Ankara) – Siz, hiç bunları yaptınız mı?

BAŞKAN – Lütfen...

MAHMUT YILBAŞ (Devamla) – Değerli milletvekili, galiba, dünyayı hep kendi pencerenizden görmeye alıştınız; size bunun dışında bir tablo sunulduğunda, ne hazmedebiliyorsunuz ne de dinlemesini biliyorsunuz. Lüften... Burada, devamlı olarak, saygı ve sevgiyle, düşüncelerinizi anlamaya, sözlerinizin ne anlama geldiğini çıkarmaya gayret ediyoruz. Bizim gösterdiğimiz tahammülün binde birini, lütfen, sizler de gösteriniz; "demokrasi, demokrasi" diyorsunuz, demokrasi, ancak tahammül köprülerinden geçer.

İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) – Bu bilgilere ihtiyacımız yok, siz Meclise konuşun.

MAHMUT YILBAŞ (Devamla) – Değerli milletvekilleri, konuşmama devam ediyorum. "...Ağaç Bayramlarında başkalarının eştiği çukura konulan fidana bir kürek toprak atmaktan başka, hayatınızda toprağa bir fidan ektiniz mi? Ektinizse, benim için, gübrenin, mazotun ne demek olduğunu bilmeniz gerekli. Sabahın köründe kalkıp, gecekondunuzdan kilometrelerce uzakta işçi olarak çalışılan fabrikaya, atölyeye gittiniz mi? Dolmuş veya otobüs duraklarında, yağmurda, karda hiç beklediniz mi? Kasaba, manava, ev sahibine hiç borçlu kaldınız mı? Eti, meyveyi bir tarafa bırakın, evinizde hiç yağsız, çaysız, şekersiz kaldınız mı? Yakınlarınız, ucuz belediye ekmeği almak için, hiç güneş doğmadan kuyruğa girdi mi?

Değerli milletvekilleri, kısaca, hayatınızda hiç olmazsa birgün, benim gibi, yani vatandaş gibi yaşadınız mı?" Buna, burada "evet" denilmesini çok arzu ederdim.

YAŞAR CANBAY (Malatya) – Hepsine evet...

MAHMUT YILBAŞ (Devamla) – İşte, vatandaşımızın aklından ve gönlünden geçenler bunlar. Bu duygu ve düşüncelerle, yani, gerçeklerle yüz yüze gelmek yönetenlerin hiç işine gelmiyor. Gözlerimizin içine baka baka, sanal dünyalarını halka anlatarak, inanmalarını bekliyorlar. Milletimizin yazgısı bu olamaz, bu yazgı böyle devam edemez. Bu ülkede, bu makûs talihi durduracak bir kadro mevcut değil mi? Sayın milletvekilleri, her alanda, milletimizin bu makûs talihini yenecek kadrolar yetişmiştir. Yeter ki milletimiz, bu kadrolara bir kez şans tanısın.

Demokrat Türkiye Partisi, her alanda uzmanları ve deneyim sahiplerini, çatısı altında bir araya getirmiştir. Bu kadrolarla, halkımızın önüne, iktidar adayı olarak çıkmış bulunuyoruz. Demokrat Türkiye Partisi, hem kadrosuyla ve hem de programıyla iktidara hazır duruma gelmiştir. İktidara geldiğimizde, her şeyden önce, ekonomiyi süratle düzelteceğiz. Sıcakpara politikalarıyla ihracat hızı yavaşlayan, iç ve dışborçları çığ gibi artan, rant ekonomisine dönüşen, sanayileşmesi ve büyüme hızı duran bugünkü ekonomimizi canlandırarak, büyük ve zengin Türkiye'yi yaratacağız. Demokrat Türkiye Partisi iktidara geldiğinde, bunun için, uluslararası piyasalara açık, yeniden sanayileşme stratejisini, vakit geçirmeden yaşama geçirecektir.

Her türlü istikrarsızlık ve engellere rağmen, sanayileşmemiz belirli bir düzeye gelmiştir. Hür teşebbüs ve nitelikli işgücümüz önemli gelişme kaydetmiştir; sermaye birikimi yeterli ölçülere ulaşmıştır. Türk finansı, bazı eksikliklerine rağmen, dünyaya açılma noktasına gelmiştir. Diğer taraftan, dünyada ortaya çıkan küreselleşme hareketi, teknoloji, üretim ve sermayede sınır tanımayan bir aşamaya gelmiş olup, uluslararası sermaye kâr sağlayan ülkelere akın etmektedir. Bu bütünleşme, şirketlerin, yabancı ülkelerin kültür, siyasî yapıları ve ülke ekonomilerini üretim süreçlerine katmaları şeklinde orta yere çıkmaktadır. Gelişmiş kapitalist ülkelerde, yayılma sonucu, sermayenin -parasal, ticarî ve üretken sermaye birikiminde- uluslararası düzeyde yeniden düzenlenmesine gerek duyulmuştur. Açık ekonomi prensibine dayalı olarak sermaye hareketinin de serbestliği esastır. Bunun sonucunda, dünyada teknolojik gelişme ve zenginlik, tüm dünya ülkelerinde az çok eşit olarak paylaşılmaktadır.

Bunun yanında, çevremizde Türk Cumhuriyetleri, ayakları üzerinde durmaya çalışan Doğu Avrupa ülkeleri, Karadeniz ülkeleri ve Ortadoğu ülkeleri; mal ticaretimizin yanında, turizm sektörümüzün gelişmesinde de büyük katkılar orta yere koymaktadır. Bu avantajlarımızı, ulusal politikalarımızla, dünya ekonomik düzeninin yapısına, mantığına ve bunların doğurduğu işbölümlerine göre şekillendirmek gereklidir. Bu şekillendirmeyi yapacak kadro ve programlar Demokrat Türkiye Partisi tarafından hazır hale getirilmiştir.

Demokrat Türkiye Partisinin ekonomi görüşüne göre, ekonomimizin sağlığa kavuşturulması için, her şeyden önce büyümesi gerekmektedir. Türkiye'nin, ekonomik büyümesinin, diğer gelişmiş ülkelerden daha hızlı olmasına dikkat edilmelidir. Bütün veriler dikkate alındığında, büyüme hızımızın en az yüzde 7'nin altına düşmemesi icap eder. Yüzde 3 olan büyüme hızımızın, bu orana çıkması için, ekonomimizin potansiyeli mevcuttur.

Türk sanayiine, iç pazar, artık çok dar gelmektedir; artık, iç pazarımız Türk sanayiine, sanayiinin beklentilerine cevap veremez durumdadır. Son yıllarda, ülkemizde yaşanan durgunluk, kanımıza göre, iç pazarın, sanayimize dar gelmesinden kaynaklanmaktadır. Bu nedenle, Türk sanayii, daha büyük oranla dış pazarlara açılmalıdır. Burada, herşeyden önce, devletin yeni politikalar üretmesini beklemekteyiz. Bugüne kadar döviz kazanmak amacıyla yapılmış olan dışticaret, bundan sonra, ekonomik büyümeyi sağlamak amacıyla yapılmalıdır.

Büyümeyi belirli hızda tutamayan ülkeler, sonradan, bizim de geçmişte zaman zaman yaşadığımız gibi, siyasal açıdan önemli değişmelerle karşı karşıya kalmaktadırlar. Türkiye'nin, hem toplumsal hem de bireysel zenginliğe ulaşması, ekonomimizin büyümesinden geçecektir.

Türk sanayi potansiyelinin tam olarak kullanılması, gereken ihracat artışına bağlıdır. Bu bağlamda, devletin ve firmalarımızın üstlenmesi gerekli görevler vardır. Bu konuda, piyasa ekonomisi içerisinde kalmak koşuluyla, ihracatta, ağırlıklı sektörler belirlenmeli, ihraç yapılacak ülkeler çok ciddî araştırmalarla tespit edilmelidir.

Beş yıllık kaynak tahsisi, plan ve programlar terk edilmeli; bunun yerine, ulusal sınırları aşarak, dünya ölçeğinde örgütlenme ve dünya ekonomileriyle birleşmeyi hedefleyen stratejiler saptanmalıdır. Devlet, ekonomide istikrarı sağlamalı, rekabetin önündeki engelleri birer birer ortadan kaldırmalıdır. Firmalar, makro ve mikro düzeyde ekonomi politikaları üretmeli ve ürettikleri politikaları, devletle paylaşmalıdırlar.

Özetle, Türk ekonomisinin, durgunluktan kurtulması, potansiyel üretim gücünü kullanması; böylece, ekonomik büyümeyi gerçekleştirmesi, akıcı ve akılcı bir dışticaret politikasından ve stratejisinden geçmektedir. Türkiye'nin, son yıllarda içinde bulunduğu sorunlar, ülkede günlük ve yanlış politikalar uygulanmasından ileri gelmiştir. Ne yazık ki, son yıllarda, ülkeyi yönetenler, kendilerini düşünmekten, ülkeyi yokluk ve sefalet içerisine itmişlerdir; ülkenin elinde bulunan yüksek işgücü, ekonomik potansiyel ve girişimcilik yeteneklerini verimli alanlara yönlendirememişlerdir.

Demokrat Türkiye Partisi, 2000 yıllarına girerken, ülkemizde, akılcı ve rasyonel iktisat politikaları uygulayacak, iyi çalışmayan kurumları revize edecek, çağdaş fikirlere sahip, ehil, dürüst ve deneyimli kadroları işbaşına getirecektir. Bu kadrolarla işbaşına gelen Demokrat Türkiye Partisi, Türk ekonomisini, dünya ekonomisiyle uyum içerisinde tutacak ulusal politikalara kavuşturacaktır. Böylece üretim artacak, istihdam gelişecek, gelir dağılımı da adilleşecektir. Halkımız, bize güven duymaktadır; çünkü, iyi ve realist ekonomi programlarına sahibiz. Ayrıca, kadrolarımız, hem dürüst ve hem de deneyimlidir. Bu kadrolarla, ihracatımız başarılı olacak, sonuçta halkımızı ezen enflasyon da düşecektir.

Sayın milletvekilleri, 1997 yılını tamamlamak üzere olduğumuz şu günlerde, başta işçilerimiz olduğu halde, çalışanlarımızın pek çok problemi bulunmaktadır. Demokrat Türkiye Partisi iktidara geldiğinde, gelir dağılımındaki bozukluktan en çok etkilenen işçimizin, memurumuzun, yetim, dul ve emeklilerimizin durumlarının iyileştirilmesi için gerekli düzenlemelere gidecektir. Zorunlu tasarruf nemaları, anapara ile birlikte hak sahiplerine defaten geri verilecektir.

SSK, özerk ve demokratik bir yapıya kavuşturulacaktır. Geçici ve mevsimlik işçiler kadrolara geçirilecektir. Devletin finansmana katkısıyla işsizlik sigortası çıkarılacaktır. İş güvencesi sağlanacak, sendikal örgütlenmenin önündeki engeller kaldırılacak, taşeronluk ve kaçak işçilik önlenecektir. Kamu çalışanları için sendika yasası çıkarılması konusunda, bu günlerde, girişimlerimiz, İktidar ortaklarımızla beraber uyum içerisinde sürdürülmektedir.

Değerli milletvekilleri, Demokrat Türkiye Partisi olarak, siyasî ahlak kavramına son derece önem vermekteyiz. "Yalandan kim ölmüş" felsefesini devlet yönetimine taşıyanlar ile Türk siyasetini kirletenler, bu ülkeye, bugüne kadar kötülükleri dokunan yalancılar, menfaatçı, köşe dönücü, iş bitirici ve rüşvetçilerle mücadelemizi sonuna kadar sürdüreceğiz. Parlamentomuzun, bunlar yüzünden uğradığı itibar kaybının sürdürülmemesi için, 2.12.1997 tarihinde, Meclis Başkanlığına, kamu yönetiminde ahlak davranışlarıyla ilgili kanun teklifimizi sunduk. Çıkarılması için, parti gruplarına, Yüce Milletimiz önünde, bir kez daha çağrıda bulunuyoruz.

Demokrat Türkiye Partisinin kuruluş amaçlarının en önemlilerinden birisi, siyasî kadrolarda ve kamu yönetiminde görülen siyasî kirlenmeye son vermektir. Bunun için, Parlamentoda, bir ahlak komisyonu oluşturmak amacıyla gayretlerimizi sürdüreceğiz. Siyaset ve siyasetçi kirliliğine son verecek yasal düzenlemeler, vakit geçirilmeden, iktidarımız sırasında kanunlaştırılacaktır.

Sayın milletvekilleri, Türkiyemiz, önemli sorunlar yaşamaktadır. Demokrasimizin vazgeçilmez özellikleri olan laik, sosyal hukuk devleti kavramlarını, bazı akımlara ve örgütlere karşı korumaya çalışmaktayız. Türkiye'de, bütün zorluklara rağmen, demokratik rejimi, bütün kurum ve kurullarıyla, demokrasi içerisinde kalmak şartıyla yerleştirmeyi hedefliyoruz ve bunun için, yılmadan mücadele ediyoruz.

Değerli milletvekilleri, Demokrat Türkiye Partisinin, diğer konulardaki görüşlerini, benden sonraki konuşmacı arkadaşımız, buradan, sizlere sunacaklardır.

Ben, son olarak, 1998 yılı bütçesinin milletimiz ve ülkemiz için hayırlara vesile olmasını Cenabı Allah'tan niyaz ediyorum. Ayrıca, milletimize ve sizlere, yeni yılınızda sağlık ve mutluluk temenni ediyorum. Ramazanı şerifinizi sağlık içerisinde, afiyetlerle idrak etmenizi Cenabı Allah'tan niyaz ediyor, sizlere ve değerli Türk halkına saygılarımı sunuyorum. (DTP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Demokrat Türkiye Partisi adına ilk konuşmayı yapan Van Milletvekili Sayın Mahmut Yılbaş'a teşekkür ediyorum.

Şimdi, Demokrat Türkiye Partisi adına ikinci konuşmayı yapacak olan Çanakkale Milletvekili Sayın Hamdi Üçpınarlar'ı davet ediyorum

Buyurun Sayın Üçpınarlar. (DTP sıralarından alkışlar)

DTP GRUBU ADINA A. HAMDİ ÜÇPINARLAR (Çanakkale) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli Başkan, Türkiye Büyük Millet Meclisinin ve Türk Milletinin değerli temsilcileri; sözlerime başlarken, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime bir sitemle başlamak istiyorum; o sitem de şudur: Bütçe görüşmelerinin çok uzun süre devam ettiği ve bu Meclis koltuklarının boş olduğu, birçok konuşmacı tarafından hep ifade edilegelmiştir; ama, ne yazık ki, geçtiğimiz dönemlerde yirmibeş gün süren bu bütçe görüşmeleri, İçtüzükte yapılan bir değişiklikle, ancak on güne indirilebilmiştir. Şimdi, bütün grup başkanvekillerine seslenmek istiyorum: Bu yılki çalışmalardan da anlaşıldığı üzere, bu süreyi üç güne indirdiğimiz takdirde, bu çalışmaların daha verimli olacağı kanaatini taşıdığımızı, Demokrat Türkiye Partisi sözcüsü olarak ifade etmek istiyorum.

Sitemim ise, bütçe görüşmelerinin başlangıç günündeki o koltukların doluluk oranının, son gün olan bu son görüşmelerde de yansımasıydı; ama, ne yazık ki, maalesef, milletvekili arkadaşlarımızın yanında, Hükümette görev alan bakanlarımızın dahi bu son görüşmeleri izlememesini, burada bir eksik olarak gördüğümü ifade ediyorum ve bundan sonra bu tür hadiselerin zuhur etmemesini de temenni ediyorum.

Değerli arkadaşlarım, ülkemizde, son yıllarda, yasama, yargı, yürütmenin kuvvetler ayrılığı prensibinin, bu üç erkin işbirliği içinde çalışmaların sekteye uğrar hale geldiği gözlerimizin önüne serilmektedir. Ekonominin bozukluğu da bu istenmeyen durumun daha da körüklenmesini sağlamış, ekonomi, siyaseti de, yargıyı da zaman zaman gölgede bırakmaya başlamıştır. Siyasetin, zaman zaman, yargıyı tahakküm altına aldığı gibi bir görüntü ortaya çıkmaya başlamıştır.

Fazla değil, sadece on onbeş yıl önce hiç görmediğimiz manzaralarla yargıda karşılaşılır olmaya başlanmış; hâkim ve savcılar, tıpkı bir öğretmen gibi, Ankara'ya tayin yaptırmaya gelmeye başlamış; bir siyasetçi, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun atama kararlarını yeniden düzenler hale gelmiştir. Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulundan, Adalet Bakanı ve Müsteşarı, muhakkak ve muhakkak ayrılmalı, bu Kurul, özerk hale getirilmelidir diyoruz.

Yargı erkinin, en üstten en alt kademelere kadar bağımsız olarak hareket etme zorunluluğu olduğunu ifade etmek istiyorum. Ülkemizin, Anayasamızdaki gibi, tam bir hukuk devleti olma özelliği, tam olarak ortaya konulma mecburiyetindedir. Yönetimde en önemli unsur, adalettir, eşitliktir; adalet, hukukla tesis edilir; eşitlik, hukukla sağlanır; çeteler, ancak hukukla temizlenir. Adil hukuk, güçlü savcıyla, bağımsız yargıçla tesis edilebilir. O nedenle, hâkim ve savcılarımızın ekonomik durumu, kesinlikle en iyi hale getirilmelidir diyoruz.

Kişisel hürriyetimizin teminatı olan hâkim ve savcılarımıza, devletimiz, gerekirse, İngiltere'de olduğu gibi, açık çek bile verebilme başarısını göstermelidir diyoruz.

Yargıçlarımız, büyük milletimizin, güçlü devletimizin korunmasından yanadır. "Güçlü adalet" kavramının oturmasında, adlî zabıtanın kurulması da şüphesiz önemli bir rol oyanayacaktır. Haklarında mahkemelerin gıyabî tutuklama kararı olanların televizyonda boy göstermeleri de adlî zabıtanın gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Ülkemizin en üst yargı organı olan Anayasa Mahkemesi de, zaman zaman çoğumuzun tasvip etmediği demeçlere maruz kalmaktadır. Bozuk ekonomi, sağlıklı çalışmayan yargı, tam politize olmuş Türkiye Büyük Millet Meclisi, zaman zaman, Anayasa Mahkemesini de politikaya alet eder noktaya ulaşmıştır. Türkiye Büyük Millet Meclisinin her kararının Anayasa Mahkemesine götürülmesinin yanlış olduğunu ifade etmek istiyoruz. Beğenmediğimiz bir uygulamaya, Anayasa Mahkemesini, siyaseten, bizlerin alet etmesini hatalı bulduğumuzu ifada etmek istiyorum. Türkiye Büyük

Millet Meclisinde alınıp da beğenilmeyen bir kararın itiraz merciinin ya da temyiz yerinin Anayasa Mahkemesi olmaması gerektiğine inandığımızı ifade etmek istiyorum.

Bunun için de, Demokrat Türkiye Partisi, hazırlamış olduğu programında, yarıbaşkanlık sisteminde, Cumhuriyet Senatosunun kurulmasını ve Meclis kararlarının burada, her şeyden evvel irdelenmesini öngörmektedir; çare de budur işte.

Geliniz, önümüzdeki 1998 yılını bir hukuk yılı ilan edelim diyoruz. Hukukî konulara tartışmasız öncelik verelim. Demokrat Türkiye Partisi Grubu olarak, bu konuyu devamlı gündeme getirdiğimizden dolayı rahatsızlık duyulmamasını da istiyoruz ve bunun, her şeyden evvel, insan haklarına değer verilmesinin, demokratikleşmenin yapılmasının Avrupa ülkeleri için değil, Avrupa Birliğine girmek için değil, Türk Milleti için yapılması gerektiğine inandığımızı burada ifade etmek istiyorum.

Değerli arkadaşlarım, Avrupa Birliğinin Türkiye ile ilgili aldığı son kararlar, bizce hiç sürpriz sayılmamıştır. Milletimizi rencide eden bu kararlara 7'den 77'ye tüm vatandaşlarımız itiraz etmekte ve isyan bayrağını çekmekte haklıdırlar. Böylesine önemli bir kararın bu haline razı olmamızı, hiç kimse beklememeliydi. Yalnız, burada, Türkiye Büyük Millet Meclisinde geçtiğimiz yıllarda dışpolitikanın konuşulması ve görüşülmesi neticesinde, dışpolitikaların, hükümet politikaları, parti politikaları olmaktan çıkarılarak, bir devlet politikası olması yönünde temenni kararları alınmıştır. İşte, Demokrat Türkiye Partisi olarak biz diyoruz ki, dışpolitikanın, muhakkak ve muhakkak, partilerin, hükümetlerin değil, bir devlet politikası olarak işlem görme mecburiyeti vardır.

Değerli arkadaşlarım, bugün değinmek istediğim konulardan bir tanesi de, dünya devletlerinin çok önem verdikleri ve insan yaşantısıyla, insan hayatiyetiyle doğru orantılı bağlam süren bir çevre sorunları vardır. Maalesef, kentsel yerleşimlerdeki çarpıklıklar orman yangınları ve erozyon neticesinde bozulan dengeyi düzeltmek, yaşamak için lazım olan teneffüs edeceğimiz havayı, içecek suyumuzu, yiyecek ekmeğimizi aramamak için, çevre konusuna, orman yangınlarına ve erozyona son derece dikkat etmemiz gerektiği inancı içerisindeyim. Bunun, hükümetlerin değil, bir devlet politikası olarak ele alınmasında fayda mülahaza ediyor; hükümetlerimizin bu konuya son derece önem vermesini talep ediyoruz.

Ne yazık ki, sanayileşmekte olan Türkiyemizde sanayi kuruluşlarımızın çoğunda arıtma tesislerinin olmayışı, işte, bu eksikliklerimizden bir tanesidir. Maalesef, 36 adet organize sanayi bölgesinin sadece ve sadece 5 tanesinde arıtma tesisi bulunduğunu üzülerek ifade etmek istiyorum. Arıtma tesisi kurulması, hem belediyelerde hem sanayi tesislerinde cazip hale getirilmelidir. Arıtma tesisine sahip belediyelerin bütçeden veya fonlardan aldıkları pay, arıtma tesisi olmayanlardan çok daha yüksek hale getirilmelidir. Hatta ve hatta arıtma tesislerini kurmayan sanayi kuruluşlarına verilen teşviklerde ve kredilerde kısıtlama yoluna gidilmesi dahi denenmelidir.

Atalarımızdan aldığımız bu dünyayı, temiz bir toplum ve temiz toplumun, temiz siyasetin içerisinde, tertemiz bir ülkeyi geleceğimiz olan çocuklarımıza emanet etmek mecburiyetindeyiz. O nedenle, bugün için önemsenmeyen çevrenin çok önemli bir noktada olduğunu, burada, ifade etmek istiyorum.

Değerli arkadaşlarım, Tarım ve Köyişleri Bakanlığının planlandığı halde bir türlü tertip edilememiş olan Birinci Tarım Şûrasını gerçekleştiren Değerli Bakanı ve Hükümet üyelerini burada tebrik etmek istiyorum ve her konuşmamda ifade ettiğim gibi, 63 milyon nüfusumuzun 23 milyonunu temsil eden tarım kesimindeki vatandaşlarımızın, köylümüzün, çiftçimizin desteklenmesi gerektiği inancı içerisinde olduğumuzu da ifade etmek istiyorum.

Nitekim, 55 inci Hükümetimizin Programında, tarım kesiminin desteklenceği, KOBİ'lerin desteklenceği yer almıştır. O nedenle, sanayi kesiminde Halk Bankasının uyguladığı kredi faizin-

deki yüzde 70'lik düşüncenin yüzde 60'a çekilmesini memnuniyetle karşıladığımızı; ama, bunun yanında, Sayın Başbakanım, tarım kesiminde, Ziraat Bankasının vermekte olduğu kredi faizlerindeki yüzde 70'lik oranın yüksek olduğunu, bunun, hiç olmazsa 10 puan daha aşağı çekilmesinde fayda mülahaza ettiğimizi, burada, ifade etmek istiyorum. Zira, bir hesap yaptığınız takdirde, bu 23 milyonun yükünü, bunun yanında, diğer 40 milyonluk nüfusun iş bulma yönündeki getireceği yükü hesap ettiğimiz zaman, tarım kesimini desteklemekle ne kadar isabetli çıkılacağını görmek mümkün olacaktır. Yani, normal bir vatandaşın, 40 milyonluk nüfusu teşkil eden kesimdeki bir vatandaşın bir iş sahibi olabilmesi için 100 milyarlık bir yatırıma ihtiyaç duyulurken, 23 milyonluk nüfusu teşkil eden çifti kesimindeki bir vatandaşa 200 dolarlık bir yatırım yapmak suretiyle, onları müreffeh bir hale sokabilme imkânına sahip olacağımız kanaatindeyim.

Değerli arkadaşlarım, memleketin meselelerini dünkü konuşmalarımda da ifade etmiştim. Hükümet yetkilileri dahil, muhalefet, bütün siyasî parti konuşmacıları, hepimiz, Türkiye'nin içerisinde bulunmuş olduğu ekonomik dengesizliğin ve bozukluğun, gelir dağılımındaki dengesizliklerin hepsini ifade ediyoruz; ama, bir şeyde insaflı olmak gerektiği inancı içerisinde olduğumu ifade etmiş ve bilhassa, bundan altı ay öncesine kadar iktidarda bulunan Doğru Yol Partisi sözcülerinin insafsızca eleştirilerine de karşı çıkmıştım. Yine, aynı şeyi tekrar ediyorum. Bu ekonomi bozukluğunun, Türkiye'nin bugünkü kötü görüntüsünün bu hale gelmesini, herhalde bu altı aylık Hükümet gerçekleştirmedi... O halde, senelerdir süregelen yanlışlıklar, eksiklikler bu duruma getirmiştir. Ümitsiz misiniz; hayır. Karamsar mısınız; hayır. Niçin; çünkü, bu duruma getiren, bu toplumun insanlarıyız; bu durumdan çıkaracak, burayı düzeltecek olan da, yine bu toplumun insanları, yani bizler olacağız.

ERTUĞRUL ERYILMAZ (Sakarya) – Hamdi, bravo, sen de varsın...

A. HAMDİ ÜÇPINARLAR (Devamla) – Tabiî ki, ben, her zaman görevimi yaptım, bundan sonra da yapmaya devam edeceğim.

Yalnız, bugünkü koruşmalarda, herhalde hocalıktan alışılagelmiş şairane duygularla hazırlanmış Sayın Ayvaz Gökdemir kardeşimin konuşmalarını büyük bir dikkatle dinledim ve sadece onun konuşmalarından birkaç konuya burada değinmek istiyorum: On aydır süregelen rejim bunalımından bahsettiler ve altı aylık Hükümetin, bu rejim bunalımındaki ciddiyetsizliğinden dem vurdular. Demek ki, on ay önce, mensubu olduğu Doğru Yol Partisinin iktidarda olduğunu unutmuşlar ve Refahyol Hükümeti Başbakanının, Sayın Cumhurbaşkanına istifasını sunarken ortaya koymuş olduğu gerçeği de unutmuşlar. (DSP ve ANAP sıralarından alkışlar)

AHMET KABİL (Rize) – Havada ikmal!..

A. HAMDİ ÜÇPINARLAR (Devamla) – Evet, havada ikmal meselesi.

Sayın Hocam, tabiî, makine mühendisi olduğu için, yer ile gökyüzünü karıştırdı herhalde.

Diğer bir konu, efendim, dediler ki, "askerler yargı tarafından ayakta alkışlanıyor." Şimdi, biz asker milletiz; bunu, hiç yadırgamamak lazım. Bir resmî törende askeri ve sancağı gördüğü zaman, bırakın alkışlamayı, hepimizin gözlerinin yaşardığını, burada kabullenmeyecek bir babayiğit, bir Türk vatandaşı göremiyorum. O halde, o alkışlanmayı niçin yadırgarsınız, bu Meclis kürsüsünden niçin söylersiniz, anlamakta güçlük çekiyorum.

H. AVNİ KABAOĞLU (Rize) – Askerlik yapmayana kız vermiyorlar.

A. HAMDİ ÜÇPINARLAR (Devamla) – Efendim, diğer bir konu: "Uzlaşalım, geniş tabanlı bir uzlaşma yapalım" diyor. Şimdi, ben kendilerine soruyorum, -eskiye gitmek istemiyorum, yeni olan hadiseyi söylüyorum- bu Mecliste hükümetler kurulduktan sonra bütün komisyon başkanlıkları, hükümet üyelerine tevdi edilir; yani, hükümeti kuran siyasî partilerin temsilcilerine tevdi edi-

lir; ama, Refah Partisi ve Doğru Yol Partisi temsilcilerinin inatlaşmaları yüzünden, Türkiye Büyük Millet Meclisinin en önemli komisyonlarından biri olan KİT Komisyonuna hâlâ başkan seçilememiştir. (ANAP sıralarından "Doğrudur" sesleri) Bunun hesabını nasıl vereceksiniz siz vatandaşa? O zaman, sözlerimizi sarf ederken, burada ithamda bulunurken, önce yaptığımız işleri bir değerlendirelim, ondan sonra şikâyetçi olalım.

Bir konu daha: Bilhassa, Hükümette bulunan siyasî parti yönetcilerini ikiyüzlülükle; yani, burada başka, dışarıda başka, evde başka konuşmakla itham ettiler. Vaktimin müsaade ettiği kadarıyla kendilerine örnekler vermek istiyorum; nasıl itham edilmiş, kim itham etmiş, niçin itham edilmiş.. Bakınız, iki yıl önce söylenen sözleri unutarak, burada, diğer arkadaşlarımızı itham etmek kadar yanlış bir şey yoktur. Ben, arkadaşlarımın iki yıl öncesine gitmelerini, hafızalarını şöyle bir yoklamalarını istiyorum.

Kocaeli Milletvekili Şevket Kazan ve 56 arkadaşının TOFAŞ ihaleleriyle ilgili olarak vermiş olduğu bir soruşturma önergesi var. "Kamuoyuna yerleşen kanaatlerin gerçek olduğu, devletin en yüksek denetleme kurulu olan Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulunca yapılan özel inceleme sonunda tanzim olunan raporda da sabit görüldüğünden, bu zarara muttali olan bazı kişiler, Başbakanlık Yüksek Denetleme Kuruluna müracaat etmişler ve bu işte pis kokuların olduğu ifade edilmiştir" diye, Sayın Şevket Kazan'ın vermiş olduğu bir soruşturma önergesi var ve tabiî, bu soruşturma önergesi verildiği zaman da ortaya konulan iddialar var; yani, -aynen- Türk Ceza Kanununun 240 ve 366 ncı maddeleri bakımından da soruşturma açılmasını talep eden, Yüce Divana sevki konusunda da talepte bulunan önergeleri var; bu bir.

Yine, Refah Partisi Erzurum Milletvekili Lütfü Esengün'ün vermiş olduğu, ahlaka aykırı şekilde mal edinme konusunda bir soruşturma önergeleri var.

YÜKSEL YALOVA (Aydın) – 62 arkadaşıyla birlikte...

A.HAMDİ ÜÇPINARLAR (Devamla) – "Önce, ancak geçinebilecek bir gelire, daha sonra bir üniversite öğretim üyesi maaşına, daha sonra da bir milletvekili ve nihayet bakanlık maaşına göı tasavvur edilebilecek servetine karşı, Sayın Çiller'in, hem de birkaç yıl içinde birden bire akıllara durgunluk verecek bir servete sahip olduğu ortaya çıkmıştır" diyor ve mal beyanıyla ilgili, 1992 ile 1994 yılları arasında elde edinilen mal varlıkları, maalesef, bu yaprakçıkların içerisine sığmıyor.

Kısaca geçmek istiyorum; aynı şekilde, o zaman benim de mensubu olduğum Doğru Yol Partisinin Grup Başkanvekili ve milletvekilleri -açıklıkla itiraf ediyorum- benim imzam olmayan bir önerge verdiler; çünkü, getirdikleri zaman, böyle şeylerin Meclisi çalışmaktan alıkoyduğunu, artık ciddî şeylerin Meclise getirilmesi gerektiğini söyleyerek imzaya getiren arkadaşımı da reddetmiştim; ismi de, Kırıkkale Milletvekili Hacı Filiz'dir; o zaman da, Doğru Yol Partisinin bir milletvekiliydim.

O zaman, Mercümek olayı ve Sayın Erbakan'ın mal-varlığıyla ilgili, Doğru Yol Partisi mensupları da soruşturma ve araştırma önergeleri verdiler. Netice ne oldu? Netice -sadece Grup Başkanvekili olan Ali Rıza Gönül'ün ifadesini söylüyorum- "Efendim, bizim, iddialarımızla ilgili, elimizde herhangi bir delil mevcut değildir..." Ama, önergeyi verirken, içerisinde -vaktim olmadığı için okuyamıyorum- birçok iddialar ve ispata yönelik delillerin olduğu söyleniyordu. Niçin olmuştur bu? Çünkü, 1996 yılı başında, Refah Partisi, seçimlerden birinci parti olarak çıkmıştı; o günkü şartlar içerisinde, Sayın Yılmaz'la hükümet kurma çalışmalarının görüşüldüğü iddiaları ortaya atılmıştı ve Sayın Çiller'in o günkü şartlarda söylediği sözlerden -vaktim olmadığı için burada tekrar edemiyorum- sadece, birini söylemek istiyorum...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bir dakika Sayın Üçpınarlar...

Konuşmanızı tamamlamanız için size eksüre veriyorum; lütfen, tamamlayınız efendim.

Buyurun.

A. HAMDİ ÜÇPINARLAR (Devamla) – Sayın Yılmaz'a, Erbakan'la yapacak olduğu bir hükümet kurma çalışmasının, bir hükümet kurulmasının neticesinde, çoluğuna çocuğuna ve torunlarına hesabını veremeyeceği bir yanlışın içerisine gireceğini ifade etmişti yanılmıyorsam; muhtevası buydu sözün.

Ne oldu? Neticede -keşke vaktim olsa da, okusam- Sayın Esengün'ün buradaki konuşmasına "sizinle hükümet kurmaktan -haşa- Allah korusun" gibi ifadeler kullanan Hasan Ekinciler dahil; Sayın Esengün'ün de "farz ediniz ki, bugün, Doğru Yol Partisiyle iktidardayız, bir ortaklık kurduk; ama, biz, bu iddialarımızdan vazgeçmeyeceğiz" cümleleri bu zabıtların içerisinde mevcuttur. Şimdi, o arkadaşlarıma soruyorum. İkiyüzlülük, nerede, kimler tarafından, ne zaman ve nasıl yerine getirilmiş?! Bunları yapan camiaların, buraya çıkıp da, diğer arkadaşlarımızı ikiyüzlülükle itham etmesini, bundan öte, çok ağır ve toplumumuzun kabul edemeyeceği kelimelerin kullanılmasını, reddettiğimi ve o arkadaşlarımı da ayıpladığımı ifade etmek istiyorum.

Son söz olarak şunu söylüyorum: Geliniz, milletimizin örf, âdet, gelenekleri doğrultusunda, milletimizin bizden beklediği tarzda ifadeler kullanmaya çalışalım. Ekonomisinin güçlü olduğu, insan haklarına saygılı, demokratikleşmenin tamamlandığı, gelir dağılımının iyileştirildiği bir Türkiye'yi çocuklarımıza emanet edebilmek için gayret sarf edelim.

Demokrat Türkiye Partisi olarak, tüm siyasî partileri, 1998 yılında, hukuk devletini tesis etmek için büyük bir gayret içerisine girmeye ve bu hususta bir uzlaşmaya davet ediyorum.

Son olarak da, Hükümet Başkanına, hükümet programına benzer bir programın, Hükümet Programındaki ve Hükümet çalışmalarındaki Meclise aksetmesi gereken hususların, bir Meclis programı dahilinde takvimlendirilmesini teklif ediyorum.

Ramazan ayının, yeni yılımızın ve bütçemizin, ülkemize ve milletimize hayırlar getirmesini Cenabı Hak'tan niyaz ediyor, hepinize saygılar sunuyorum. (DTP, ANAP ve DSP sıralarından alkışlar)

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Demokrat Türkiye Partisi Grubu adına konuşmasını yapan Çanakkale Milletvekili Sayın Ahmet Hamdi Üçpınarlar'a teşekkür ediyorum.

Söz sırası, Anavatan Partisi Grubu adına, Samsun Milletvekili Sayın Biltekin Özdemir'de. (ANAP, DSP ve DTP sıralarından alkışlar)

Buyurun Sayın Özdemir.

ANAP GRUBU ADINA BİLTEKİN ÖZDEMİR (Samsun) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Saygıdeğer milletvekilleri, Anavatan Partisi Grubu ve şahsım adına, sizleri ve bizleri izlemekte olan sayın yurttaşlarımızı en derin saygılarımla selamlayarak sözlerime başlıyorum.

Sayın milletvekilleri, Türkiye'de, devlet idaresini belki de en önemli veçhesi, devletin ekonomi ve maliye politikalarının yürütülmesinden geçer. Bu konuda başarılı olan hükümetler, ülkemizin geleceğine gerçekten katkıda bulunmuş ve ülkemizi sorunlarından kurtarma yolunda değerlendirme yapmış olurlar. Anavatan Partisi Grubu olarak biz, bu anlayış içerisinde, Komisyondaki çalışmalarımız da dahil olmak üzere, çok yoğun ve ülke sorunlarını bu perspektif içerisinde ele alan çalışmaların anlayışı içerisinde olduk.

Bildiğiniz gibi, Komisyondaki çalışmalarımız, gece gündüz 125 saatlik bir çalışma maratonu gerektirmiştir; aynı şekilde Genel Kurulda da bu süreye yakın çalışmalar tamamlanmak üzeredir; böylece, 1998 yılı bütçeleri üzerindeki çalışmalarımız bitme aşamasına gelmiştir.

Bu çalışmaları yürütürken, tabiî, 1997 yılı bütçesini de, bir taraftan tamamlamaktayız. Bu bütçenin başlangıçta öngördüğü hedeflerle bugün varmış olduğu sonuçlar arasında ne büyük tutarsızlıklar olduğunu, tüm konuşmacılar dile getirdiler. Daha geçen yıl, 97 bütçesinin, Refahyol Hükümetince Meclise sunulduğu günlerde, hem yazılı hem de sözlü surette, ciddiyetle hazırlanmış bir bütçe olmadığını defalarca vurguladık ve bu bütçe, hükümetin, 1997 ihtiyaçlarına cevap verme anlayışı içerisinde olmamıştır; gerçekten olmadığı ortaya çıkmıştır. Aynı şekilde, bu bütçe "denk" diye halka sunulmuş, halk yanıltılmıştır. "Bu bütçenin asgarî açığı 2,5 katrilyon lira olacaktır" demişizdir; aynen gerçekleşmiştir. O tarihlerde "en az 1,7 katrilyon lira dolaylarında bir ekbütçe ihtiyacıyla karşılaşacağız" diye yazılı surette demişizdir; fakat, o tarihteki Hükümet hiç oralı olmamış; ama, bugünlere gelince o eködenek talebine aynen katılmıştır, hazırlıklarımız içerisinde ve bu çerçevede, 1997 bütçesinin sonlarına yaklaşmış bulunuyoruz.

Sayın milletvekilleri, 1997 bütçesinin açıkları, sadece bu verdiğim tabloyla da sınırlı kalmamış, yaklaşık 5 katrilyon liralık faiz yükümlülüğü, borçlanmaların stratejisinde izlenen o yönüyle olumlu; fakat, faiz yüklerinin 1998 yılına 5 katrilyon lira aktarılması suretiyle de 1998 bütçesini ipotek altına alan bir sonuç vermiştir.

Değerli milletvekilleri, 55 inci Mesut Yılmaz Hükümeti işbaşına geldiğinde -çok kısa arz ediyorum- Türkiye'de, tekrar, nasıl bir tabloyla karşı karşıya idi: Toplum olarak enflasyon belası en büyük derdimizdi -bütçe açıkları bunun en büyük nedenidir- alabildiğince artmaya devam ediyordu. Yatırımlar yoktu. Özellikle, Türkiye, enerji yatırımlarında Türkiye'yi karanlığa sürükleme günlerine yaklaşmış bulunuyordu. Bunu bütün siyasî partilerimiz kabulleniyorlar. Yüksek cari işlemler açığı, bizi, dış ekonomik ilişkilerimizde her an zor duruma düşürebilecek bir yapısal zafiyet gösteriyordu. Ekonomide "kayıtdışı" diye tanımlanan, vergilendirilmeyen faaliyet, gelir ve varlıklar ekonomik yönden israfa, malî yönden kaynak kaybına ve çalışanlarımız yönünden de sosyal devlet idaresini tahrip eden ciddiyetsizlik ve otoritesizliğe yol açabilecek boyutlara ulaşmıştı. Ülkede, bütün göstergeler, bir malî krizin içerisinde olunduğunu gösteriyordu ve neredeyse, Türk toplumu, yıllarca böyle bir tabloya da alıştırılmıştı.

Hatırlayınız, 1991 sonbaharında dünyadaki siyasal ve ekonomik konjonktürün ve bizi doğrudan, birinci derecede etkileyen Körfez krizinin etkisiyle, ülkemizde, o tarihte işbaşında bulunan Anavatan Partisi, bu sorunların köklü ve radikal birtakım reformist önlemlerle giderilebileceği düşüncesiyle, halktan siyasî bir güç alma ihtiyacını hissetti ve bu faziletli yaklaşım, o tarihte muhalefette bulunanlar tarafından, yıllarca "yönetimden kaçtı" biçiminde değerlendirildi; ama, bunun arkasındaki asıl devlet ciddiyeti bir türlü fark edilemedi.

Sayın milletvekilleri, o tarihte iktidara gelmeye talip olanlar ve bilahara da, kendilerine, halkın ortaklaşa yönetimine gelme yetkisi tanınmış olanlar, ülkemizi, beş altı yıllık bir dönemde yönettiler. Yönettiler de sonuçları ne oldu; işte, bugünkü tablolar, o günden bugüne yapılan onca yanlışların bir birikimi oldu. O tarihte Türkiye'de ekonomik tablo hemen hemen bugün yaşadığımız tablo gibiydi. Türkiye'de, kamunun borçlanma gereğinin, yani kamu açıklarının azaltılması gerekiyordu. Ciddî bir gelir reformu yapılması, ciddî bir vergi reformu yapılması ihtiyacı vardı; ama, ne yapıldı; aceleye getirilmiş, yanlış vergi düzenlemelerine girildi. Vergi düzenlemelerinin ekonomiye etkisi hiç dikkate alınmadı. Uygulama aşamasında inanılmayacak zikzaklar ve geri almalar yaşandı. Vergi afları niteliğinde düzenlemeler yürürlüğe konuldu. Net Aktif Vergisi ve buna benzer adlarla, vergi bilimiyle, vergi kurallarıyla, ilkeleriye hiç bağdaşmayan birtakım düzenlemeleri vergi diye halka anlatmaya gayretler gösterildi. Sonra, UDİDEM gibi gösterişli, gerçekle hiç ilgisi ol-

mayan, fakat, mevcut olumsuz tabloyu daha da olumsuz noktaya götüren birtakım avutucu yaklaşımlar hep gündemde tutulmaya çalışıldı.

Son zamanlarda, geçtiğimiz Hükümet döneminde de, bunun bir başka türlüsü Türk Halkının önüne getirildi. Adına kaynak reformları denildi; kaynaktan başka her şey olan, tamamen hayalî birtakım dengeler ve yaklaşımlarla ülkenin bu sorunlarının çözümleneceği ileriye getirildi; fakat, bütün bunlar, sonunda, Türkiye'yi bugünkü olumsuz tablosuna sürükledi. Yatırımlar geriletildi, gelir dağılımı bozuldu, enflasyon trendi şiddetle artmasına devam etti, kamu açıkları habire yükselmeye devam etti. Hulâsa, ülke, yeni bir malî krizin içine doğru süratle sürüklenir oldu. İşte, tam bu sırada, tekrar, Anavatan Partisinin önderliğinde ve öncülüğünde bugünkü Mesut Yılmaz Hükümeti kuruldu.

Arkadaşlar, bu Hükümet, siyasî geleceğini hiç gözetmeden ve siyasî hiçbir kaygı gütmeden, Türkiye'de, böyle bir tablonun, mutlak suretle, doğru ekonomik tedbirleri içeren orta vadeli bir istikrar programını uygulamaya koymadan ülkenin sorunlarına deva olunamayacağının faziletini göstermiş bir anlayışı benimsemiştir. Bunun aksi benimsenseydi ne ocaktı; enflasyon üç haneli hale gelecekti; gittikçe yükseliyor gördüğünüz gibi. Bu, geçtiğimiz ayların da değil, geçtiğimiz yılların bir sonucudur. Enflasyonu geçen aya, üç ay önceye, beş ay önceye mal etmek, meseleleri, halktan ve gerçeklerden uzaklaştırmak demektir. Bu, geçmiş uzun yılların birikimi uygulamaların bir sonucudur.

Gelir dağılımı tahammül edilmez boyutlara gelmiştir ülkemizde. Rant gelirlerinin payı artmaya devam etmektedir. İstihdam düşmekte, işsizlik artmakta, göç artmaktadır. Yatırımlar durmuş, sosyal barış, neredeyse zedelenmiş, ahlakî değerler bile, artık bozulmuştur değerli milletvekilleri.

Şimdi, işte bu çerçevede, bu Hükümet, 2000'li yılları hedefleyen üç yıllık orta vadeli bir istikrar programının ilk dilimi olarak, 1998 yılı bütçesini huzurlarınıza getirmiştir. Bu bütçede, 2000 yılında ülkemizi istikrara kavuşturacak kademeli ve sosyal dengeleri gözeten bir yaklaşım, bütün unsurlarıyla ele alınmıştır. Bunun ayrıntılarına burada girmiyorum; ama, ifade edeyim ki, gerek ülke içi çalışmalarımızda gerek uluslararası ilişkilerimizde, bu program, siyasî geleceği dikkate alınmadan, büyük beğeni bulmuştur ve bu konudaki çalışmalar sürmektedir. Öyle inanıyorum ki, bu programın yakında sonuçlanacak bağlantıları yapıldığı takdirde, içerisinde bulunacağımız 1998 yılında ülkemiz istikrara kavuşacak, gelir dağılımındaki bozuklukların, ahlakî bozuklukların ve her türlü bozukluğun temelini oluşturan enflasyonun önü alınmış olacaktır.

Sayın milletvekilleri, Plan ve Bütçe Komisyonunda yapılan çalışmalarda, bu yıl, ilk defa, Hükümet, bütçe konusunda, her bakımdan, dengeleri koruyucu ve tutarlı diye değerlendirdiğimiz bir yaklaşım benimsemiş ve netice itibariyle, huzurunuza şöyle bir bütçe getirmiştir: Bu bütçe, Türkiye'nin ekonomik gerekleri, ilgili yasaların emredici hükümleri, maliye biliminin kuralları, uzmanların görüş ve önerileri dikkate alınarak hazırlanmış bir kimliktedir. Bu bütçeyle, ülkemizin 1998 ihtiyaçlarına yeterli unsurlar olabildiğince yer verilmiştir. Vatandaşımızın refahına, ülkemizin meselelerine, siyasî kaygıların önünde, dikkatle eğilinmiş bir bütçedir, gerçekçi bir bütçedir. Bu bütçenin bugün sunulan büyüklükleriyle, bu yıl sonunda varılacak büyüklükleri arasında, göreceksiniz, dikkate değer bir farklılık olmayacaktır. Bu bütçe, enflasyonu önleyecek ve ülkemizin yıllardır muhtaç olduğu istikrara ulaşmamıza fırsat verecektir.

Bütün çalışanlarımızın enflasyon önünde ezilmemesi konusu, hem Sayın Başbakanın hem Hükümet üyelerinin sürekli taahhüt ve ifadesi içerisinde ele alınması gerekir. Nitekim, dün geceki çalışmalarımızda, bu konuda, Hükümetin, Komisyonun ve Meclisimizin son derece tutarlı ve istikrarlı bir çalışma gösterdiğini, hep birlikte, burada müşahede ettik.

Sayın milletvekilleri, sözlerimin bu son kısmında şunu ifade etmek istiyorum: Türkiye'de, kişisel değerlendirmelerden, hatta, belki, siyasal değerlendirmelerden de uzaklaşarak, ülkemizin ge-

leceğini doğruya götürmenin nereden geçtiğini hep birlikte bulmak zorunluluğumuz vardır; buna, hiçbir milletvekilimizin itiraz edeceğini düşünmüyorum. Bu itibarla da, bugünkü Hükümetin yaklaşımını "sizin, üç ay sonra, beş ay sonra siyasî geleceğiniz var mıdır" gibi sorularla değerlendirerek, doğru politikalarını yanlış şekilde halka takdim etme zafiyetine hiçbirimizin düşmemesi gerektiğini ifade ediyorum.

Bakın, Hükümet, önemli bir vergi reformu çalışmasının içerisindedir. Bu çalışmanın, kısa zamanda, tüm dengeleri gözeterek ve ekonominin ihtiyaçlarına cevap verecek biçimde, Büyük Millet Meclisine sunulacağını umuyor ve bekliyoruz. Bu konuda, biz, Meclis olarak da, Komisyon olarak da, elbette, en büyük katkımızı yapmak konumundayız.

İkinci önemli husus sosyal güvenlik reformudur. Bugün, Türkiye'de, denilebilir ki, Türkiye'nin sorunlarının kökünde, sosyal güvenliğe indirilmiş olan son yıllardaki ağır darbeler yatmaktadır. Bir örnek arz edelim; 1998 yılında devlet, sosyal güvenliğe, açıktan, 1,4 katrilyon lira katkıda bulunacaktır, bunu, bütün arkadaşlarımız ifade ettiler; fakat, bütçemiz bu kadar yatırıma bile imkân bulamamıştır değerli arkadaşlarım.

Aynı şekilde, vergi gelirlerinde artışı sağlayacak, daha doğrusu, bugüne kadar vergi dairesinin önünden geçmemiş insanlarımızı kavrayacak bir vergi reformunun peşindeyiz. Bu reformla, bir yandan, vergi veren bilhassa orta gelir gruplarımız, alt gelir gruplarımız, çalışanlarımız üzerindeki vergi yükü ciddî şekilde hafifletilecek, diğer yandan da bu ülkenin gücünden yararlanan, ama, vergi olarak devletine katkıda bulunmayanların kapısına mutlaka vurulacaktır. Vergi reformunun özünde bu ilkeler yatmaktadır.

Değerli arkadaşlarım, hiç şüphe yok ki, vergi reformu, sadece para toplama amacına yönelik bir düzenleme değildir. İnanıyorum ki, vergi reformunun en önemli amacı, ülkemizin yatırımlarını hızlandıran, ihracatını özendiren, kalkınmamış yörelerine teşviklerle destek veren, ekonominin önünde ve emrinde bir hükümler manzumesi olarak huzurunuza gelecektir. Biz, bu konuda, Hükümetin titizliğine inanıyoruz ve Plan ve Bütçe Komisyonu olarak da meseleye bu çerçevede bakacağımıza inanmanızı diliyoruz. Bunu tamamlayacak biçimde, Hükümette ciddî reform çalışmaları vardır; bu çalışmalar da tamamlanmak üzeredir.

Ben şuna inanıyorum; Anavatan Hükümetleri, her dönemde -içlerinde, neredeyse, yirmi yıldır çalışıyorum- kısa vadeli siyasî çıkarlarını bir tarafa iten, uzun vadede, ülkesinin ve toplumunun yararlarını gözeten anlayışları benimsemiştir. Bugün, Mesut Yılmaz Hükümetinin de aynı anlayış içerisinde olmasından -aynı zamanda bu partinin bir mensubu olmaktan dolayı- büyük kıvanç duyuyorum, mutluluk duyuyorum ve başarılı olmasını dileyerek, hepinize ve yurttaşlarımıza saygılar sunuyorum. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Anavatan Partisi Grubu adına ilk konuşmayı yapan Samsun Milletvekili Sayın Biltekin Özdemir'e teşekkür ediyorum.

Şimdi, söz, yine Anavatan Partisi Grubu adına ikinci konuşmayı yapacak olan Bursa Milletvekili Sayın İlhan Kesici'de.

Buyurun Sayın Kesici. (ANAP sıralarından alkışlar)

ANAP GRUBU ADINA İLHAN KESİCİ (Bursa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi, Anavatan Partisi Meclis Grubu ve şahsım adına saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Türkiye, zor bir dönemden geçmektedir; hem siyasî bakımdan hem iktisadî bakımdan bir zor dönemdir. 55 inci Hükümetimiz, böyle zor bir dönemde kurulmuştur. On gündür tartışılmakta olan 1998 yılı bütçesi de, böyle zor bir iktisadî zaman içerisinde hazırlanmış ve huzurlarınıza sunulmuştur.

On gün boyunca, 1998 yılı bütçesi, bütün teferruatıyla tartışılmıştır. Ben inanıyorum ki, Hükümetimiz, yapılmış olan bütün değerli tenkitleri, hüsnüzanla ele alacaktır.

Değerli milletvekilleri, 1998 yılı bütçesi, netice itibariyle, açığı olan bir bütçedir; bu açık, küçük bir açık da değildir; bütçenin tamamına nispeti itibariyle yüzde 27 civarında bir açığı vardır, millî gelire nispeti itibariyle de yüzde 8,1 açığı vardır.

Elbette, bu, bir birikimin sonucu olarak böyle açık vermiş olan bir bütçedir. Normalinde, denk bütçe yaklaşımı, modern bütçe teknikleri itibariyle de, ekonomi politikaları itibariyle de, ille de arzulanan bir yaklaşım değildir. Bütçelerin denk olması, dünyanın aradığı, bizim de aradığımız bir hadise değildir; dünyanın da aradığı, bizim de aradığımız, bütçelerin millî gelire nispeti itibariyle yüzde 2,5-3 nispetinde bir açık vermesi halinde, bu bütçelerle ülkelerin özlemlerinin karşılanabilir olmasıdır.

Değerli milletvekilleri, bu bütçenin ikinci temel özelliği, yani, samimî olmasının yanında ikinci temel özelliği, yaklaşık son otuz yılın, belki de bütün bütçelerinden daha iddialı bir bütçe olmasıdır. Bu bütçeyle 55 inci Hükümetimiz "ben, belli bir program içerisinde olmak üzere, önce birinci senede bu enflasyon belasını yarıya, yüzde 50'ye; ikinci senede, yüzde 20'ye; üçüncü senede, sadece yüzde 10'un da altında değil; ama, net olarak yüzde 3'e indireceğim" diye büyük bir iddiada bulunuyor. Elbette, Hükümetimizin bu iddiasını yerine getirip getiremeyeceğini zaman içerisinde göreceğiz; ama, sadece, böyle büyük bir iddiada bulunmuş olması bile, bana göre, bize göre, kutlanması gereken, kutsanması gereken bir yaklaşımdır.

Değerli milletvekilleri, Hükümetimiz, bu iddiayı kuvvetlendirecek başka bir şeyler daha söylüyor; diyor ki: "Ben, bu üç yıllık zaman dilimi içerisinde huzurlarınıza, Türkiye Büyük Millet Meclisinin huzuruna bir vergi kanunu tasarısı sunacağım, sosyal güvenlik kanun tasarısı sunacağım, malî mevzuatın ve malî piyasaların yeniden tanzim edilmesiyle ilgili bir yaklaşımı huzurlarınıza sunacağım ve netice itibariyle, mahallî idareler reformunu da Büyük Millet Meclisinin huzuruna sunacağım." Bu bakımdan, bu büyük iddiada da bulunmuş olması münasebetiyle, ben, Hükümetimizi, şahsım ve Anavatan Partisi Grubu adına tebrik ediyorum.

Değerli milletvekilleri, bu bütçenin en kritik kalemlerinden biri belki de üzerinde en çok durmamız lazım gelen kalemlerden bir tanesi faiz kalemidir. Müthiş bir birikim neticesinde, faizin, özellikle içborç faizlerinin millî gelire oranı yüzde 11 gibi, şimdiye kadar hiç görülmemiş bir orana ulaşmış olmasıdır. Bu, elbette, sadece bir 6 ayın, sadece bir 1 yılın, sadece bir 2 yılın birikimi değildir; uzun yılların birikimi olarak bu noktaya gelmiştir. Bu rakamın normaline bakmamız icap ettiğinde, içborç faiz hadlerinin, millî gelire nispeti itibariyle 0,5 ilâ 1 puan arasında olması normaldir, onun üzerindeki bütün yük, ülkeyi sıkıntıya sokacak olan bir hadisedir.

Tabiî, on gündür Türkiye Büyük Millet Meclisinin huzurunda rakamlar uçuştu; ama, ben de birkaç rakam vermek mecburiyetinde hissediyorum kendimi. İçborç faizi 5,3 katrilyon lira. Ne demek acaba bu? Dolara vurursak 22 milyar dolar; güne vurduğumuzda 15 trilyon lira. Yani, Sayın Başbakan veya Hükümet veya Türkiye, sabah 09.00'da, bismillah deyip, işe başladığından akşam 18.00'e kadar geçecek zaman süresi içerisinde, her gün, 15 trilyon lira içborç faizi ödüyor. Bu, ekonomimizin biriktirmiş olduğu bütün problemlerin en belirgin, en net göstergesidir.

Bu 15 trilyon lirayla ne yapılabilir; eğer, Hükümetin iddiası istikametinde bu faiz belasından kurtulabilirsek şu yapılır; Türkiye'nin her bölgesinden bir küçük örnek vermek istiyorum değerli milletvekilleri: Muş ovaları, Türkiye'nin üçüncü büyük ovalarıdır, Alpaslan-I, Alpaslan-II barajını bekler; Alpaslan-I barajının neredeyse üçte 1'i bitmiştir ve bitmesi için lazımgelen para, sadece 12 trilyon liradır; yani, Türkiye, 1 günlük, bu faiz belasından kurtulmuş olsa, Türkiye'nin en parlak ovalarından biri olan bütün Muş ovalarını ayağa kaldırmış olur.

Türkiye'nin Ege Bölgesinden bir örnek vermek istiyorum: Denizli Baklan ovaları... Aşağı yukarı 60 bin hektardır; 20 bin hektarlık bölümü sulamaya açılmıştır, 40 bin hektarlık bölümü su beklemektedir; yani, 400 bin dönüm arazi su beklemektedir. Baklan ovalarının, bu 400 bin dönüm arazinin suyu alabilmesi için, sadece 16 trilyon lira lazım; yani, Türkiye, içborcuna ödediği 1 günlük faiz parasıyla -faiz yatırımıyla diyelim- 20 senedir bekleyen bütün Baklan ovalarını ayağa kaldırabilecek takattadır.

Üçüncü örnek, Türkiye'nin dördüncü büyük vilayeti, ekonomide üçüncü büyük vilayeti ve benim de seçim bölgem Bursa... Türkiye'nin her tarafına, Türkiye'den dünyanın her tarafına uçakla gidilir; bir yere gidilemez; Bursa'ya... Bursa, 20 senedir havaalanı bekler; havaalanıyla, 22 kilometrelik şehir bağlantısı yolunu bekler, 23 kilometrelik bir çevre yolunu bekler. Bütün bu projelerin toplam bedeli aşağı yukarı 130 milyon dolardır; yani, Türkiye'nin, sadece 2 günlük faiz ödemesiyle halledebileceği bir meseledir. Demek ki, biz, 2 günlük parayla, senede, 180 tane Bursa'nın, birikmiş 20 yıllık ihtiyaçlarını karşılayabilme imkânına sahibiz.

4 üncü örnek, Orta Anadolu'nun en fakir, en geri kalmış bölgelerinden biri olan benim memleketim Sıvas'tır. 1997 yılında yapılmış olan sayımda, vilayet nüfusu olarak geri kalan, eksiye giden tek vilayeti var Türkiye'nin; o da Sıvas. Sıvas'ın bütün birikmiş projelerinin tamamı 180 milyon dolardır. 3 günlük faiz ödemesinden kurtulmamız halinde, Sıvas'ın birikmiş bütün problemlerini çözmek mümkündür.

Değerli arkadaşlar, hem dünyanın en büyük iftiharlarından biri olan hem Anavatan Partisinin en büyük iftiharlarından biri olan hem de bütün Türkiye'nin en büyük iftiharlarından biri olan baraj veya proje, Atatürk Barajıdır. Atatürk Barajının maliyeti 2,5 milyar dolar veya 3 milyar dolar. Senede, bizim, iç faize verdiğimiz rakam 22 milyar dolar. 22 milyar doları 2,5 milyar dolara böldüğümüzde, Türkiye, her 1,5 ayda 1 Atatürk Barajı yapabilecek kabiliyete sahip olacaktır.

Değerli milletvekilleri, bu meseleler, sadece Anavatan Partisinin meselesi değildir, sadece 55 inci Hükümetimizin meselesi değildir; bu meseleler, bize göre, bütün Türkiye'nin meselesidir, hepimizin meselesidir. Bu bakımdan, benim Türkiye Büyük Millet Meclisinden istirhamım, bu iddia içerisinde bulunan Hükümetimize her platformda destek vermesidir. Eğer alışkanlıkları destek vermeye müsait gibi değilse, hiç olmazsa cesaret vermesi lazımdır. (ANAP sıralarından alkışlar)

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) – Kösteklemesinler...

İLHAN KESİCİ (Devamla) – Değerli arkadaşlar, bu faiz belasından Türkiye kurtulur mu, bu enflasyon belasından Türkiye kurtulur mu, bu enflasyon düşer mi?.. Bana sorarsanız düşer. Peki, dünyada hiç örneği olmuş mu?.. Değerli arkadaşlar, bizim 1985-1995 yılları arasındaki on yılın ortalama yıllık enflasyon oranı yüzde 64,9'dur. Uluslararası mukayese için 1985-1995 arasını verdim. Ayrı ayrı kıtalardaki bazı ülkelerin, 1985-1995 yılları arasında yıllık ortalama enflasyon oranıyla ilgili örnek vermek istiyorum. Polonya; 10 yılın yıllık ortalama enflasyon oranı yüzde 92, 1998 yılında ulaşacakları nokta yüzde 13. Rusya; 10 yılın içerisinde büyük bir imparatorluk dağıldı, Sovyet bloku çözüldü; 10 yılın yıllık ortalama enflasyon oranı yüzde 149 idi, 1998 yılında ulaşmak istedikleri nokta yüzde14. Arjantin; 10 yılın yıllık ortalama enflasyon oranı yüzde 255, bu sene ulaşmayı amaçladıkları nokta yüzde 1,6. Brezilya; 10 yılın yıllık ortalama enflasyon oranı 875, bu sene amaçladıkları nokta yüzde 7.

Değerli milletvekilleri, inanmanızı rica ediyorum ki, 55 inci Hükümetin bu iddiası istikametinde bu bütçede almış oldukları tedbirler ve 1998 yılı içerisinde alacakları yaklaşımlarla, ilave tedbirlerle, Türkiye, en geç 3 sene içerisinde dünya ülkelerinin ulaştığı bu noktaya ulaşmış olacaktır. Bu mesele, bütün Türkiye'nin meselesidir.

Değerli arkadaşlar, bizim gözümüz geçmişte değildir; bizim gözümüz gelecekte, bizim işimiz gelecekle; ama, bütçenin açılış konuşmasında Sayın Genel Başkan Prof.Çiller, kendi dönemleriyle, özellikle 1994 yılı ekonomik performansı ve ona takaddüm eden günlerdeki Türk ekonomisiyle ilgili bazı iddialarda bulundu; arkadaşlarımız, zaman içerisinde bunu değerlendi. Ben, sadece küçük bir hatırlatmayla yetinmek istiyorum.

1994'ün önündeki yıl 1993; acaba, 1993 yılı, Türkiye'de çok kötü bir yıl mıydı, çok iyi bir yıl mıydı onun tartışmasına girecek değilim; ama, bir gösterge olması itibariyle, 1993 yılı ile ilgili tek bir gösterge vermek istiyorum; o da, hem üretimi hem de ülkenin alımgücü kabiliyetini göstermek, işaret etmek bakımından, 1993 yılı içerisinde üretilen ve satılan otomobil miktarıdır.

1993 yılında, Türkiye'deki fabrikalar, 344 bin otomobil üretmiş ve satmıştır; 101 bin tane de ithalat yapılmış ve satılmıştır; yani, 1993 yılında Türkiye, 445 binlik bir otomobil üretir, satar, satın alır ülke halindedir. 1993 yılının elbette problemleri, sıkıntıları vardır; ama, netice itibariyle, böyle bir yıldır.

1994 yılına gelindiğinde; 344 bin olan otomobil üretimi, 208 bine inmiştir; 101 bin olan ithalat da 28 bine inmiştir; yani, netice itibariyle, 1994 yılı, 1993 yılına nispetle yarı yarıya kötü bir yıldır.

Bunu, bir genel gösterge olmak itibariyle söylüyorum. Sayın Genel Başkan Prof. Çiller, aynı zamanda, hem televizyon konuşmalarında hem bütçe konuşmasında, çeşitli münasebetlerle, cumhuriyet tarihi rekorları kırdığını ifade etmiştir; onlardan birkaç tanesini huzurlarınıza getirip bu bahisten ayrılmak istiyorum.

1994 yılı fiyatları, yüzde 149; bu, gerçekten, cumhuriyet tarihi rekorudur. 1994 yılındaki ekonomik büyüme, yüzde eksi 6,1; buna en yakın eksi büyüme hızı, 1940 yılında, İkinci Dünya Harbinin içerisindeki performanstır, o da yüzde 2,0'dır. 1994 yılında gelinmiş olunan nokta eksi 6,1.

Değerli milletvekilleri, hatırlayacaksınız; Türkiye'de ilk defa, bütün cumhuriyet tarihi boyunca da ilk defa -olmak üzere- 1994 yılında işçi sendikaları sıfır zamla toplusözleşmeler imzaladılar; 1994 yılında yüzde 149'luk bir iklim içerisinde işçiler, sendikalar sıfır zamla toplusözleşme imzaladılar.

Bir başka önemli hadise, 430 bin insan, işi olan insan, bu eksi 6 büyüme; yani, yüzde 6 küçülme münasebetiyle, işinden oldu. Bunlar, gerçekten, cumhuriyet tarihi rekorlarıdır. Halkımızın deyimiyle, şu anda içinde bulunduğumuz aziz, mübarek günlerde, Cenabı Allah'tan niyazımız, bir daha, bu aziz millete, bu yüce millete, bu tür cumhuriyet tarihi rekorları nasip etmesin, göstermesin!.. (ANAP ve DSP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, bizim meselemiz, bu ekonomik büyüklükleri, ekonomik verileri daha büyük hale getirmektir. 55 inci Hükümetin de, Türkiye Büyük Millet Meclisinin de görevi, biraz önce verdiğimiz ekonomik rakamları daha da büyütmektir. Bu rakamlar, Türkiye'nin çapına, Türkiye'nin imkânlarına yakışır rakamlar değildir. Netice itibariyle, Türkiye'nin millî geliri 200 milyar dolardır, bütçesi 60 milyar dolardır; faiz ödemelerini inerseniz, 38 milyar dolar... Bu rakamlar, küçük rakamlardır. Anavatan Partisinin de, 55 inci Hükümetin de, Türkiye Büyük Millet Meclisinin de işi, bu rakamları büyütmek olmalıdır.

Bir tane örnek vermek istiyorum: Business Week Dergisi, her sene, dünyanın en büyük 1 000 firmasını -firma bazında olmak üzere, holding değil- ilan eder. Bu 1 000 firmadan ilk 10 tanesinin ekonomik varlığının değeri, Türkiye millî gelirinin üzerindedir; yani, 200 milyar doların üzerindedir; ilk 100 tanesinin de ekonomik değeri, Türkiye bütçesinin üzerindedir. Bu rakamlar, Türkiye'nin özlemlerini, 65 milyon insanımızın, kardeşimizin, vatandaşımızın özlemlerini karşılayabilecek rakamlar değildir.

Bu münasebetle, bizim işimiz, Türkiye'nin bu ekonomik rakamlarını büyütmek olmalıdır. Aradığımız şey, bütün milletimiz için, bütün vatandaşlarımız için zenginliktir; aradığımız şey, herkese iş, herkese ev, herkese daha iyi bir hayat standardı olmalıdır. Bunun yolu, teknik tabiriyle bakacak olursak, adına ekonomik büyüme dediğimiz, adına kalkınma hızı dediğimiz yaklaşımdan geçer. Türkiye'nin aradığı, yüzde 7'lik, yüzde 8'lik bir ekonomik büyümedir.

Dünyada, otuz senenin ortalaması itibariyle, her yıl üst üste yüzde 7'lik, yüzde 8'lik ekonomik büyüme hızlarına ulaşmış onlarca ülke var. Bizim de tarihimizde var; 1950-1958 yılları arasında her yıl, Türkiye'nin ortalama büyüme hızı yüzde 7,3'tür; 1965-1971 yılları arasında yüzde 7,2'dir; 1983-1987 yılları arasında yüzde 6,6'dır. Özellikle 1980'den sonra elde edilmiş olan bu ekonomik kalkınma hızı, hem dünyamızın şu anda içinde bulunduğu durum itibariyle, ekonomik şartları itibariyle, ekonomik düzeni itibariyle Türkiye'nin elde ettiği en büyük, dünyada en uyumlu olan ekonomik kalkınma hızıdır; Türkiye'nin, yeniden aradığı budur. 55 inci Hükümetimiz, ben öyle inanıyorum ki, bu üç yıllık program dahilinde olmak üzere Türkiye'yi birikmiş bütün problemlerinden kurtaracak ve yeniden, Türkiye'yi, 2000'li yıllarda yüzde 7'ler, yüzde 8'ler civarında bir kalkınma hızına ulaştırmış olacaktır.

Değerli arkadaşlar, yüzde 7, yüzde 8 kalkınma hızı olduğunda ne olur diye aklımıza gelebilir; üst üste 5 yıl yüzde 7'lik bir kalkınma hızıyla gidildiğinde, 1 Türkiye'ye 2 Türkiye daha katılmış olur, Türkiye'de 1 olan her şey 2 olur; 10 yıl üst üste devam etmesi halinde, 1 Türkiye 4 Türkiye olur; birinci önemli noktası bu.

İkinci önemli noktası; istihdam ve işsizlikle ilgili olan bölümüdür. Bizim ekonomimizde, millî gelirimizdeki her 1 puanlık artış, ortalama -sektörlerine bağlı olmak üzere değişkenlik gösterir; ama- 70 ilâ 80 bin yeni iş yaratır. Yüzde 7'lik bir kalkınma hızı, her yıl 500 bin insana yeni iş bulabilen bir ekonomik performans demektir, 5 yıl üst üste devam etmesi halinde, bu, 5 senede 2,5 milyon insanımızı, 10 senede 5 milyon insanımızı yeni iş sahibi yapmış bir performans olur; Anavatan Partisinin de, 55 inci Hükümetimizin de aradığı budur.

Türkiye, 5 milyona yakın işsizi olan bir ülkedir; bundan daha vahimi, gençlerin işsizlik oranıdır, yüzde 34'tür özellikle büyük kentlerde; bundan da daha vahimi, eğitimli gençlerin işsizlik oranıdır ve yüzde 37'dir. Yani, analar, babalar yememişler yedirmişler, içmemişler içirmişler, giymemişler giydirmişler, gezmemişler gezdirmişler; oğullarını, kızlarını lise mezunu, üniversite mezunu haline getirmişler; ama, çarşıda, pazarda, lokantada, her tarafta gördüğümüz her üç gençten biri işsiz. Bu problemin yegâne çözüm yolu var; o da, Türkiye'nin, belli bir siyasî istikrara, belli bir ekonomik istikrara kavuştuktan sonra, yüzde 7'lik, yüzde 8'lik bir kalkınma hızına ulaşmasıdır.

Değerli arkadaşlar, 1990'ların sonlarında ve 2000'li yıllarda, artık, Türkiye'nin, kalkınma stratejisi, sadece özkaynaklara dayalı olarak takip edecek bir strateji içerisinde olamaz. Devletin 2000'li yıllarda kalkınma stratejisi olarak ekonomideki yeni rolü, uluslararası ekonomiye ülkesinin entegrasyonunu hazırlamaktır entegre etmektir; bu bir.

İkincisi müteşebbislerin önündeki bütün engellerin temizlenmesi, müteşebbislerin önünün açılmasıdır. Bunun aradığı şey şudur: Tam siyasî istikrar olacak; bir, tam rekabet ortamında, tam piyasa ekonomisi olacak; iki, netice itibariyle, siyasî istikrarını tam demokraside arayacak; üç.

Eksik demokrasi, kısmî demokrasi, Türkiye'nin veya ülkelerin, dünyayla entegrasyonuna mâni bir haldir. (ANAP, RP ve DYP sıralarından alkışlar) Türkiye'nin de, Anavatan Partisinin de, 55 inci Hükümetinde aradığı, Türkiye Büyük Millet Meclisinin de arıyor olacağı şey, tam demokrasi olacaktır.

Değerli arkadaşlar, bu uluslararası ekonomik mevzuata uyum nedir; çok kısa bir anekdotla, çok kısa bir fıkrayla -izin verirseniz- ifade etmek istiyorum: Karadenizli hemşerimiz, Hacca gitmiş,

Hacdan dönmüş -Mekke'den de çok etkilenmiş, sevmiş, beğenmiş- ve hemşerileriyle, lokantada veya bir kahvede sohbet ediyor; "ben, bu Arapları da çok sevdim" demiş. Niye diye sormuşlar. "Yahu, çok güzel adamlar; ezanları bizim ezan, namazları bizim namaz, Kur'anları bizim Kur'an, ben çok sevdim; fakat, bir şeylerine akıl erdiremedim... Nedir demişler. İşte, sizlere de hediye almak istiyordum, o yüzden de alamadım -kusuruma da bakmayın, asıl anlatma sebebim de o- çarşı pazarda, alışverişte dillerini sapıtıyorlar, bizim olmaktan çıkıyorlar" demiş.

Değerli milletvekilleri, uluslararası ekonomiye entegre olmak demek, artık, çarşı pazar dilinin, alışveriş dilinin dünyayla aynı hale getirilmesi, dünyayla benzer hale getirilmesi demek.

Değerli arkadaşlar, demin arz ettiğimiz büyük kalkınma hızlarına ulaşabilmek için aradığımız kaynak, dünyada vardır ve uluslararası sermaye hareketleridir. Dünyada, her an, her dakika, ülkeden ülkeye, şirketten şirkete, firmadan firmaya, borsadan borsaya hareket halinde olan yaklaşık 1 trilyon dolar para var ve Türkiye, bundan, elbette bir pay alıyor, 600-700 milyon dolar; bölelim, 1/1 500... Dünya, her sene 350 milyar dolar yabancı sermaye yatırımı yapıyor, adına "doğrudan yabancı sermaye yatırımı" dediğimiz şey. Gelip, doğrudan fabrika olan, doğrudan turizm tesisi olan, doğrudan yatırım olan sermaye 350 milyar dolar. 1985-1995 yılları ortalaması; Türkiye'nin bundan aldığı pay, 350-400 milyon dolar; bölelim, 1/ 1 000.

Değerli milletvekilleri, dünyadaki doğrudan yabancı sermaye hareketlerinin sadece binde 1'ini alan, uluslararası sermaye hareketlerinin binbeşyüzde 1'ini alan bir ülkenin adı, ister Türkiye olsun, ister A ülkesi, ister B ülkesi, ister C ülkesi, hangisi olursa olsun, halkının özlemlerini karşılayabilmesi, onu, zenginliğe, refaha ulaştırabilmesi mümkün değildir. Bu bakımdan, 55 inci Hükümetimizin hazırlamış olduğu ve Türkiye Büyük Millet Meclisine önümüzdeki hafta, yeni yılın ilk haftasında sunacağı ifade edilen vergi reformu ve buna bağlı olmak üzere, hazırlanıyor olan malî mevzuatın yeniden düzenlenmesi istikametindeki tasarılar, Türkiye'yi 2000'li yıllarda, bu dünya ekonomisine entegre etmeyi amaçlayan tasarılardır. Bu tasarılara da, ben öyle inanıyorum ki, öyle ümit ediyorum ki, Türkiye Büyük Millet Meclisi, Hükümete, bu istikamette bir büyük destek ve bir büyük cesaret verecektir.

Değerli milletvekilleri, bizim bu uluslararası sermaye hareketlerinden yeteri kadar istifade edebilmemiz ve halkımız için zenginlik yaratabilmemiz için, onlara sunabileceğimiz birtakım imkânların olması lazımdır. Bunlardan bir tanesi, devletin ekonomideki yeni rollerinden biri olan özelleştirmedir.

Türkiye'nin 1987-1997 yılları arasında yaptığı özelleştirme rakamı toplam 3,7 milyar dolar. Bunu 10 yıla böldüğünüzde 400 milyon dolarlık bir rakam çıkıyor; bununla Türkiye'nin bir yere ulaşabilmesi mümkün değildir. Özelleştirme İdaresi Başkanlığının 10 milyar dolarlık bir özelleştirme portföyü vardır. Dahada, Türkiye'nin özelleştirmeden elde edebileceği 40 ilâ 50 milyar dolarlık bir rakam vardır. Türkiye 5 yıllık bir program içerisinde, bu 50 milyar dolarlık özelleştirmeyi yapabilme kabiliyetine sahip olmalıdır. Hem Anavatan Partisinin hem de 55 inci Hükümetimizin bu istikametteki davranışlarını ve yaklaşımlarını da Türkiye Büyük Millet Meclisinde cesaretle desteklemek lazımdır diye düşünüyorum.

İkinci nokta; Türkiye borsası, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası. Bizim, İstanbul Menkul Kıymetler Borsasına kayıtlı 256 firmamız var. Bunların toplam piyasa değerleri aşağı yukarı 56 milyar dolar. Bunun yüzde 25'i; yani, 12 milyar doları kote edilmiş halde. 12 milyar doların 6 milyar doları yerli yatırımcılarda, 6 milyar dolarlık bölümü de yabancı yatırımcılarda. Dünyadaki sermaye hareketlerinden istifade etmek istesek, nasıl istifade edeceğiz?

O bakımdan, Türkiye'nin genel ekonomik iklimi -hükümetlerin asıl görevleri de bu- öyle bir hale getirilmelidir ki, bu 56 milyar dolarlık 256 firma, sadece yüzde 25'ler civarındaki payını de-

ğil, dünyada olduğu gibi, yüzde 80'ler civarındaki payını kote edebilsin; bu münasabetle, Türkiye'nin dünyaya da arz edebileceği ilave 40-50 milyar dolarlık bir kıymet ortaya çıksın.

Bu, sadece 256 firmamızla ilgili. İstanbul Sanayi Odası her yıl 500 büyük Türk firmasını ilan ediyor. 500 büyük Türk firmasına da öyle bir ekonomik iklim hazırlanmalıdır ki -55 inci Hükümetin de malî mevzuatla ilgili yaklaşımları aşağı yukarı bütünüyle bu istikamettedir- borsaya gelmemiş olan firmalar, şirketler de borsaya gelsinler ve hem kendi vatandaşlarına hem de dünyaya bunları takdim edebilir hale gelmiş olsunlar.

Değerli arkadaşlar, bütün bu işler, sadece, bizim, Anavatan Partisinin meselesi değildir; bütün bu işler, sadece, 55 inci Hükümetimizin meselesi de değildir; bu işlerin tamamı, Türkiye'nin ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin de meselesidir. 55 inci Hükümete verilecek destekle, verilecek cesaretle -hiç olmazsa cesaretinin kırılmamasıyla- bunların gerçekleşmesi halinde, buradan elde edilecek iftiharın tamamı da, bütün Türkiye'nin ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin olacaktır.

Değerli arkadaşlar, Avrupa Birliğiyle ilgili olarak da çok kısa bir temasta bulunmak istiyorum. Avrupa Birliğiyle ilgili bir öngörüşme, Türkiye Büyük Millet Meclisinde yapıldı; genel görüşme, ocak ayının 6'sında yapılacak. Asıl konuşulacaklar, mutlaka orada konuşulacaktır; ama, özet itibariyle, bu karar, 2010 yılına kadar, Türkiye'nin, Avrupa Birliği genişlemesinin dışında kaldığı istikametindeki bir sonuçtur. Avrupa Birliğinin aldığı bu karar, milletimizi de üzmüştür, bizi de üzmüştür. Hükümetimiz, bu karar karşısında bir tavır içerisinde olmuştur, bir tavır almıştır; bize göre, bu tavır, doğru bir tavırdır. Netice itibariyle...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Konuşmanızı tamamlamanız için, size eksüre vereceğim.

Buyurun Sayın Kesici.

İLHAN KESİCİ (Devamla) – Bu karar, milletimizi üzmüştür, devletimizi üzmüştür. Hükümetimizin tavrı, netice itibariyle, ne yalvaran bir tavırdır ne iten bir tavırdır. Ben, öyle inanıyorum ki, Türkiye Büyük Millet Meclisi de, önümüzdeki genel görüşmede 55 inci Hükümetimize vereceği destekle, bundan sonra yapılacak olan politikalarda Hükümetimizin ve Türkiye Devletinin devletimizin elini kuvvetlendirmiş olacak.

Değerli arkadaşlar, aslına bakarsanız, bu 1997 yılı, bütün dünyada, bir zirveler ve kararlar yılıydı. NATO iki büyük zirve yaptı, genişleme kararı aldı; Avrupa Birliği iki büyük zirve yaptı, genişleme kararı aldı. Bütün bunların hazırlıkları -bunlar sonuçtu- aşağı yukarı 1991 yılından bu yana, dünyada yapılıyordu. Bana göre, bize göre, Türkiye, bu zirvelerde -kararların alınacağı mutfak toplantılarında, mutfaklarında- yeteri kadar kendi imkânlarını değerlendirebilmiş değildir ve bu münasebetle de -başka faktörler de vardır- 1997 yılındaki bu büyük kararlarda, kısmen, milletimizi ve devletimizi üzen, vatandaşlarımızı üzen bir noktayla karşı karşıya kaldık. Elbette, bunda başka faktörlerde vardır; ama, netice itibariyle, biz, Türkiye olarak, 4 yılda 6 hükümet; ama, daha da vahimi, son 3 yılda 9 dışişleri bakanı değiştirmiş olan bir ülke durumundayız.

Sözlerimi bağlıyorum Sayın Başkanım.

Değerli arkadaşlar, bizim coğrafyamız zor bir coğrafyadır. Bizim coğrafyamızda dışsiyaset yapmak da zordur. Bu coğrafyada iddiasız milletler yaşayamazlar, şimdiye kadar da yaşayamadılar. Bizim milletimiz iddialı bir millettir, milletimizin vekilleri de iddialı vekillerdir, iddialı insanlardır.

20 nci Yüzyıl iki büyük sıcak harbin ve bir de büyük soğuk harbin olduğu bir yüzyıldır. 20 nci Yüzyıl, aynı zamanda, bir Türk yüzyılı da değildir, bizim yüzyılımız da değildir; ama, 21 inci Yüzyıla, hem iki sıcak harbin tarafları hem bir büyük soğuk harbin tarafları, müşterek projelerle, müşterek yatırımlarla, aynı paktın içerisinde, aynı siyasî ve iktisadî paktın içerisinde gidiyorlar, el ele gidiyorlar.

Bu Türkiye Büyük Millet Meclisi, Türkiye'yi 21 inci Yüzyıla taşıyacak olan Meclistir. Ben öyle inanıyorum ki, biz öyle inanıyoruz ki, cumhuriyetimizi kuran ruh ve iradeyle, bütün yatırımlarımızı, bütün yaklaşımlarımızı insanımıza, demokrasimize yapmamız halinde; aradığımız, özlemini duyduğumuz şey olan, uluslararası platformlarda yarışan ve uluslararası standartlarda yaşayan bir Türkiye'ye en kısa zamanda ulaşmış olacağız.

Bu özlemle, 1998 yılı bütçesi için, Anavatan Partisi Grubumuzun oyunun renginin beyaz olduğunu ifade beyaz olduğunu ifade ediyor, 1998 yılı bütçemizin aziz milletimize hayırlar getirmesini, hayırlara vesile olmasını temenni ediyor, hepinize en derin saygılarımı sunuyorum. (ANAP, DSP, CHP ve DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Anavatan Partisi Grubu adına ikinci ve son konuşmayı yapan Bursa Milletvekili Sayın İlhan Kesici'ye teşekkür ediyorum.

Söz sırası, Refah Partisi Grubu adına, Sıvas Milletvekili Sayın Abdüllatif Şener'de. (RP sıralarından alkışlar)

Buyurun Sayın Şener.

Sayın Şener, süreniz 45 dakikadır.

RP GRUBU ADINA ABDÜLLATİF ŞENER (Sıvas) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; şahsım ve Refah Partisi Grubu adına hepinizi selamlıyorum. Televizyonlarından bizleri izleyen saygıdeğer vatandaşlarımıza en içten, en samimi duygularla saygılarımı sunuyorum.

Değerli milletvekilleri, bütçeler, hükümetlerin ne yapmak istediklerini gösterir. Bütçeler, aynı zamanda, hükümetlerin neyi yapmak istemediklerini gösterir. Bu bakımdan, bütün boyutlarıyla, bu Hükümetin ne yaptığı ne yapmak istediği; neyi yapmadığı neyi yapmak istemediği konuşmamın ana çerçevesini oluşturacaktır.

Hükümetlerin yapacakları ve yapmayacakları, aslında, iktidarı oluşturan partilerin siyaset anlayışlarıyla yakından bağlantılıdır.

SITKI CENGİL (Adana) – Sayın Başkan, ne oluyor orada?..

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Mevcut iktidarın siyaset anlayışı ise açıktır, nettir ve ortadadır. Bu iktidarın siyaset anlayışına göre...

BAŞKAN – Bir dakika, Sayın Şener...

Değerli arkadaşlarım, ayakta milletvekili arkadaşlarımı görüyorum, bu nedenle de hatibi takip edemiyoruz. Lütfen, değerli arkadaşlarım...

Buyurun Sayın Şener.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Saat çalışıyor mu Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Dikkate alacağım efendim.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Hükümetlerin neyi yapacakları neyi yapmayacakları, iktidarı oluşturan partilerin siyaset anlayışlarıyla yakından bağlantılıdır. Mevcut İktidarın siyaset anlayışı ise, açıktır ve ortadadır. Oyu vatandaştan almak; ama, vatandaşın, halkın vermediği oyla iktidar olmak, milyonlara hizmet etmek yerine, bir avuç güç odaklarına kaynak aktararak iktidarda kalmak ve bir avuç rantiyeci ve bir kısım medya patronundan razı olmak, onların rızasını kazanmak. Siyaset anlayışı bu olan bir iktidarın ne yaptığını ne yapmadığını, aslında, tartışmaya bile gerek yok.

Bu İktidarı ortaya çıkaran, halkın iradesi değildir; halkın vermediği oylarla iktidar olmuşlardır; Anavatan Partisi, DSP, DTP, dışarıdan CHP destekli bir azınlık hükümetidir. Hepinizin, 1995 seçimlerinde çıkardığınız milletvekili sayısı, Mecliste hükümet kurmaya yetmemektedir; ama, bu-

gün, iktidara nasıl geldiğiniz herkesçe bilinmektedir. Rantiyecilerden ve bir kısım medya patronlarından oluşan güç odaklarının desteğiyle, millî iradenin, seçim sandık sonuçlarının çarpıtılmasıyla -sandık sonuçlarının ise nasıl çarpıtıldığı ortadaydı- gerginlik ortamı yaratılarak... Gerginlik ortamı, sizi iktidar yapmıştır. "Gerginliği biz oluşturmadık" diyorsunuz; ama, sizi destekleyen rantiyeciler ve medya patronları oluşturdu; siz de onlara çanak tuttunuz. Rantiyeciler, medya patronları, siyasetçi üçgenini tamamladınız.

Hani, hangi gerginlik, televizyon ekranlarındaki, gazete sayfalarındaki gerginlik mi? O günlerde, sokaklarda huzur vardı; halkımızın arasında umut vardı; memurlar, bugünkü gibi sokakta değildi, işçiler yürümüyordu, Bağ-Kurlular ve emekliler feryat etmiyordu; esnaf, kesbikazancından memnundu; köylü, çiftçi, son yılların en büyük desteğini, 54 üncü Hükümetten görmenin coşkusu içerisindeydi; her şeyin düzelmekte olduğunu görüyordu, her şeyin düzeleceğine inanıyordu ve geleceğe umutla bakıyordu; ama, gerginlik vardı; çünkü, gerginliği yaratan aktörler vardı. Sayıları bir avuçtu; ama, güç odaklarıydılar, başlarında rantiyeciler vardı, devlet hazinesini hortumlamaya alışmışlardı; bankalardaki, devlete ait paraları, tekrar, devlete, yüzde 150 faizle vermek suretiyle, tatlı kârlar elde ediyorlardı. Tekelci piyasalar oluşturmuşlardı; Anadolu sermayesinin tekelci yapılarını zorlamasından hoşlanmadılar, pazar paylarına ortak olmalarından hoşlanmadılar; Refahyol Hükümetinin, vergilendirilmeyen faiz gelirlerine yüzde 12 stopaj getirmesinden memnun olmadılar; Refahyol İktidarının havuz sistemi getirmesinden, bankalardaki devlet hesaplarını kontrol altına almasından rahatsız oldular, devlet parasıyla devleti hortumlayamaz oldular.

Refahyol, devletin faiz giderlerini azaltmayı odak haline getirdi. Şubat ayında faizler yüzde 83'e kadar düştü, enflasyon düzeyine kadar indi, devletin parasıyla soydukları devleti, kendi paralarıyla bile hortumlayamaz oldular. Diğer taraftan, önlerinde, iştahla bekledikleri elektrik santralları ve bilmem daha nice ihaleler vardı.

Ne olduysa, tam ekonomik göstergelerin en iyi olduğu ayda, şubat ayında oldu. Televizyon ekranları, gazete sayfaları suni gerginlik pompalamaya başladılar. Sokaktaki umudu bir yana bıraktılar; bıkmadılar, usanmadılar, aylarca irtica yaygaraları yaptılar. Dertleri, ne irticaydı aslında ne de laikliği kurtarmaktı. Kendilerinin razı olacağı, kendilerinden de razı kalacak bir İktidara ihtiyaçları vardı. Bunun için, üçgenin üçüncü ayağının tamamlanması gerekiyordu, anayasal düzenin silah zoruyla değiştirilmesini dahi dileyecek yayınlar yapıldığını hepiniz hatırlamaktasınız. Sonunda, olanlar oldu, Meclisteki irade çarpıtıldı, dengeler değişti, 50'ye yakın milletvekili parti değiştirdiler. basında, Meclis kulislerinde ve diğer siyasî kulislerde, milletvekillerinin "5 milyon dolar bazen" falan ucuza gitti; 1,5 milyon "dolar gibi laflarla" parti değiştirdiğine dair fısıltılar dolaşmaya başladı. Tenzih ederim; dilerim olmamıştır.

Aslında, rantiyeciler ve birtakım medya patronları, kendi çıkarlarını kovalıyorlar -bunu, yadırgayacak hiçbir şey yoktur- ama, üzücü olan, Parlamentonun kötü bir sınav vermiş olmasıdır. Parlamentoda, millî iradenin temsil edildiği bilinmelidir. Parlamento, millî iradeye sadakat sorumluluğu altındadır. Parlamento, millî iradeye sahip çıkmalıydı; demokrasiyi, millî iradeyi koruma konusunda, bütün partilerimizin dayanışma içerisinde olması gerekirdi; olmadı...

Milletin vermediğini alma konusunda yeteneği olanlar önplana çıktılar o günlerde. 12 Eylülün siyasî yasaklar döneminin, Türk siyasî hayatına armağan ettiği Sayın Mesut Yılmaz, bu ortamdan yararlandı. (RP sıralarından alkışlar) Demokrasi dışı eğilimlerin olduğu ortamlarda, her zaman, zaten prim yapmasını bilmiştir.

Sonra, geçmişin "Güneş Motel" tecrübelerinin sahibi Sayın Ecevit... Ne diyeyim; alışkanlıklar nüksetti aslında!.. (RP sıralarından alkışlar) 55 inci Hükümetin kurulduğu 30 Haziranın o güzel havalarında, Orhan Veli -bir şairi en iyi o anlar- bu hali, dizeleriyle çok güzel ifade etmiş:

İnsanı, o güzel havalar mahveder zaten,

Muhalefet görevinden böyle havalarda istifa edilir,

Belki, tütüne, böyle havalarda alışır insan,

Böyle havada aşık olur,

Eve, ekmek, tuz götürmeyi insan, böyle havalarda unutur,

Şiir yazma hastalığı, hep böyle havalarda nükseder,

Ve, hep bu güzel havalar mahveder zaten.

Ve, Sayın Cindoruk... Demokrasi mücadelesini en iyi bilen bir isim ve politikacı; ama, fazla bir şey söylemek istemiyorum. Zaten, DTP iktidarda ha var ha yok!.. neticede, ortaya, ANAP, DSP, DTP, dışarıdan CHP destekli bir azınlık Hükümeti çıkmıştır. CHP dışarıdan destekçi, Hükümette, ortaklardan daha etkili ve bütçenin ilk konuşmalarında değerli arkadaşımın ifade ettiği gibi, aslına bakarsanız, CHP ideolojisi 1940'larda, 1960'larda, 1970'lerde nasıl dayatıldıysa, bugün de dayatılmıştır. Bu dört parti, hepsi ayrı bir görüntüde; ama, şu an, hepsi bir arada; 55 inci Hükümette bir araya gelmişler ve bu Hükümette, bir arada icraat yapmaya çalışıyorlar. Bu tablodan, bu görüntüden rahatsız olup olmadıklarını sormak istiyorum.

Nihayet, 55 inci Hükümet 30 Haziran 1997 günü kuruldu ve ertesi gün irtica bitti. İrtica yaygarasını yapanlar, Türkiye'yi gerginlik ortamına sürükleyenler, bu gerginlik ortamını da, yine kendi ekranlarında, yayınlarıyla tasfiye etmesini bildiler.

Bu Hükümet işbaşına geldi; geldi de ne yaptı? Refahyol Hükümeti, malî dengeleri kurmak için halkın refahını artırmak için kaynak arıyordu; Sayın Yılmaz Hükümetinin ise, dağıtılacak kaynaklara ihtiyacı vardı; sonunda, halkın sırtından kaynak devşirmeye başladı. Adaletli adaletsiz, halkın dayanma gücü var yok, umurunda değildi ve işe zamlarla başladı. Benzine, mazota, tüpgaza, gübreye zamlar yapıldı; tekrar zam yapıldı, tekrar zam yapıldı ve bu ürünlerin fiyatı, beş ayda 2 katına çıkarıldı. Çaya, şekere her gün zam yapılmakta. İlk günlerde, şok zamların yapıldığı günlerde "niçin zam yapıyorsun" diye sorulduğunda, bazı sayın bakanlar "enflasyonu düşürmek için zam yapıyoruz" diyorlardı. Son günlerde de, fiyatları dondurma lafı ediliyor. Şimdi, yine, aynı Sayın Bakanlar "enflasyonu düşürmek için fiyatları donduruyoruz" diyorlar. Önce, Hükümetin bir karar vermesi lazım; enflasyonla mücadele etmek için fiyatları dondurmak mı lazım; yoksa, zam mı yapmak lazım; ama, görünen odur ki, Hükümetin kafası karışık. Neye karar vereceği, hangi tedbiri alacağını, âdeta, bilmezcesine davranıyor; ama, zam yaparak da halkı eziyor, fiyatları dondurmak niyetiyle de, yine, kastı ve amacı halkı ezmektir.

Enflasyon, bu Hükümet döneminde fırlamıştır. Temmuz ayı, Mesut Yılmaz Hükümetinin birinci ayıdır; temmuz ayı enflasyonu, cumhuriyet tarihinin en yüksek temmuz ayı enflasyonudur. Bu Hükümetin ikinci ayı, ağustos ayıdır; ağustos ayı, cumhuriyet tarihinin en yüksek ağustos ayı enflasyonudur. Eylül, ekim, kasım aylarında enflasyon patlamıştır ve neticede, hayat pahalılığı, devraldıkları noktanın 20 puan üzerine çıkmıştır. Yüzde 78'le devraldıkları enflasyon, bugün, yüzde 100'e dayanmıştır; ama, mutfaktaki enflasyon ve mutfaktaki pahalılık daha da korkunçtur. Ekmekteki yıllık fiyat artışı yüzde 133, kıymada yüzde 132, salçada yüzde 205, çayda yüzde 157, şekerde yüzde 333, tuzda yüzde 256, zeytinde yüzde 161 ve kuru fasulyede yüzde 203'tür. Korkunç bir şekilde, fiyatları ikiye katlayan, üçe katlayan, mutfağı yangın yerine çeviren bu İktidar, kaynak bulma ve kaynakları dağıtma uğruna halkı perişan etmektedir.

Bu Hükümetin kaynak bulmak için oluşturduğu ikinci bir alansa, haksız, vatandaşı ezen, dargelirli vatandaşların sırtına yüklenen vergilerdir.

Vergi reformundan bahsediliyor. Bu Hükümetin, şu ana kadar, vergilerle ilgili yapmış olduğu düzenleme nedir; ilk yaptıkları iş, Akaryakıt Tüketim Vergisini artırmak olmuştur. Benzinin, mazotun, tüpgazın üzerindeki fiyat artışları, üzerindeki vergiler, geniş halk yığınlarından alınmaktadır, vatandaştan alınmaktadır. Bu da, bütün temel gıda maddelerinin ve ürünlerin fiyatlarını artırmaktadır; haksız, adaletsiz ve dargelirli halkın sırtına vurulan bu vergiler, bu Hükümet döneminde artırılmıştır. Arkasından "kesintisiz eğitime katkı" adı altında ilave vergiler vatandaşın sırtına yüklenmiştir. Kesintisiz vergileri getirilmiştir. Her vergi beyannamesinden, yıllık muhtasar, KDV beyannamesinden, SSK bildirimlerinden kesintisiz vergisi alınmaktadır. Taşıt alımlarından kesintisiz vergisi alınmaktadır; silah ruhsatlarından, av ruhsatlarından kesintisiz vergisi alınmaktadır. Umut arayanların oynadığı spor loto, spor toto ve at yarışı gibi oyunlardan da umut vergisi gibi, kesintisiz vergisi alınmaktadır. Telefonlardan, sigaradan, alkollü alkolsüz içkilerden, tapu işlemlerinden ve çiftçilerin kredi karşılığı yaptığı ipoteklerden "kesintisiz" adı altında, haksız ve adaletsiz vergiler alınmaktadır.

Şu ana kadar, vergilerle ilgili yapmış oldukları düzenlemeler içerisinde bir başkası daha var, o da, Gelir Vergisi dilimlerinin yeniden düzenlenmesi; 5 milyon lira olan ilk dilimi 7,5 milyon liraya çıkardılar; yani, yüzde 50 artırdılar. Hani, bunlar vergi oranlarını düşüreceklerd?... Enflasyonun yüzde 100 olduğu bir ortamda, vergi dilimlerinin yüzde 50 artırılması demek, alt gelir gruplarına ait vergi oranlarının artırılması demektir. Ortada ne olduğu bilinmeyen bir vergi reformu lafı dolaşıp duruyor ve bununla ilgili kırk tane ayrı metin, kırk tane ayrı yorum var.

Evet, zamlar, vergiler yetmedi, bu Hükümet, rantiyeye, bulmak, kaynak aktarabilmek amacıyla, memuru ezdi, emeklileri ezdi, işçileri ezdi, çiftçileri ezdi, esnafı ezdi; tek bir amaç için, rantiyeye, bu hükümetin kurulmasına destek sağlayanlara kaynak sağlamak amacıyla.

Memuru perişan ettiniz, mutfaktaki yangın yüzde 200'leri buldu. Bu ağır enflasyon ortamında, 1996 yılının ikinci yarısı için yüzde 35 maaş artışı verdiniz, enflasyonun altında bir maaş artışı verdiniz ve memuru, enflasyona ezdirdiniz. Şimdi, 1998 yılının ilk yarısı için de vereceğiniz maaş artışının yüzde 30 olduğunu söylüyorsunuz. Enflasyonun, fiyat artışlarının, mutfaktaki yangının ayyuka çıktığı bir ortamda yüzde 30 maaş artışı demek, memurla alay etmek demektir; ama, Hükümetin şu ana kadar yapmış olduğu şey de budur. Yüzde 30'luk maaş artışıyla ilgili oranın yetersiz olduğunun, Refah Partisi Grubu olarak, dün akşam burada mücadelesini verdik. En azından 1998'in ilk yarısı için yüzde 50 maaş artışı sağlanması için önergemizi verdik ve maalesef, Hükümeti dışarıdan destekleyen CHP de bu önergeye destek vermedi...

ALGAN HACALOĞLU (İstanbul) – Siz niye hiç vermediniz?!.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Ama, Refahyol Hükümeti, bir yıllık iktidarı döneminde, memura, yüzde 131 maaş artışı sağlamıştır. O bir yıllık dönemde enflasyon oranının yüzde 78 olduğunu düşünecek olursanız, memur maaşlarında reel iyileştirme yapan iktidar, Refahyol İktidarıdır. (RP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Bu Hükümet, sadece memuru değil, aynı zamanda emeklileri de perişan etmiştir; feryatlarını dinlememektedir. Aslında umrunda değildir. Yine, mutfaktaki bunca yangına rağmen, emeklilere, 1997'nin ikinci yarısında verdikleri maaş artışı yüzde 35; 1998'in ilk yarısı için de yine yüzde 30. Maalesef, bu konudaki Refah Partisinin gayretleri de, bu bütçe görüşmelerinde, Hükümet ve destekçileri tarafından reddedilmiştir.

Fiyat artışlarının böylesine yüksek düzeylere ulaştığı bir ortamda, emeklilerin, çok cüzi maaşla hayatlarını sürdürmeye çalışan bu insanların maaşlarını reel anlamda azaltmak, onlarla alay et-

mek demektir, dertlerine ve sıkıntılarına aldırış etmemek demektir; ama, bu aldırışsızlık, bu Hükümetin, zaten, temel vasfı, temel özelliği olmuştur. (RP sıralarından alkışlar)

Refahyol Hükümeti, bir yıllık iktidarı döneminde, Bağ-Kur'luların maaşlarında yüzde 311 artış yapmıştır; maaşlarda reel iyileştirmeler yapmıştır. İşçi ve memur emeklilerinin maaş artışları da yüzde 120'nin üzerinde olmuştur. Enflasyonun yüzde 78 olduğu bir ortamda, geçmiş yılların da telafisi amacıyla memurların ve emeklilerin maaşlarında reel iyileştirmeler yapan Refahyol Hükümetinden sonra, bugünkü 55 inci Hükümet, maalesef, memuru ezme ve yok etme kararı almıştır; emekliyi ezme ve yok etme kararı almıştır. (RP sıralarından alkışlar)

Aynı şekilde, bu yüksek enflasyon ateşi işçiyi de yakmış ve perişan etmiştir. Refahyol döneminde, altı ayda, gürültüsüz, grevsiz, lokavtsız, davullu zurnalı, huzur içerisinde toplusözleşmeler yapılmıştı. Bugün, işçi de feryat ediyor; ama, onun feryadı da, maalesef, Hükümette makes bulmuyor.

Bu Hükümet, aynı zamanda, çiftçileri ve köylüleri de ezme kararını açıkça ilan etmiştir. Mazota, gübreye yapılan zamlarla fiyatları iki katına çıkarmak suretiyle, köylü, çiftçi perişan edilmiştir. Beş ay içerisinde akaryakıt fiyatları yüzde 80'nin üzerinde artmıştır. DAP gübresi, 34 bin liradan 62 bin liraya çıkarılmıştır.

Ziraî krediler, Refahyol döneminde yüzde 43 iken, bazı krediler yüzde 70'e, tohumluk krediler ise yüzde 118'e çıkarılmıştır.

Köylüyü ve çiftçiyi girdilere yapılan zamlarla perişan eden, ziraî kredi faizlerine yapılan artışlarla perişan eden, ezme kararını ilan eden Hükümet, çiftçinin derdine de, köylünün derdine de duyarsızdır; Ziraat Odalarının feryatlarını da hiçbir zaman işitmemiştir.

Esnaf, yine, bu Hükümetin mağdurlarındandır, enflasyonun mağdurudur, kesintisiz vergileri onları da vurmuştur. Çekler ve senetler, bugün, piyasada protesto edilmektedir. Esnaf kredilerine yüzde 10'luk bir zam yapma hayali de, yine, bu Hükümetin hayalleri arasında olmuştur.

Bütün bu ortam içerisinde, işçisiyle, memuruyla, emeklisiyle, çiftçisi, köylüsü ve esnafıyla, bütün 63 milyon insanı perişan etme, ezme kararı vermiş bir İktidar vardır.

Ziraat Odaları feryat ediyor, Hükümet aldırmıyor; işçi, İstanbul'dan Ankara'ya yürüyor, Hükümet aldırmıyor, işçilerin ayak sesini duymuyor; ama, postal sesleri Hükümete daha ilginç geliyor. (RP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Memurlar protesto ediyor, emekliler feryat ediyor ve Hükümet yetkililerinin gelip de dertlerini dinlemeleri için DSİ salonunda bekliyor; ama, maalesef, Hükümetten, İktidar kanadından hiç kimse, emeklilerin feryadını dinlemek için gitme zahmetinde bulunmuyor.

SITKI CENGİL (Adana) – Cesaret yok, cesaret!..

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Ancak, bu Hükümet, halkı sadece ekonomik olarak ezmemiştir. Bu Hükümet, aynı zamanda, halkın demokrasi, insan hakları, fikir hürriyeti, din ve vicdan özgürlüğü, eğitim hakkını da kıskaca almıştır. (RP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Kesintisiz 8 yıllık eğitim adı altında, halkın dinî eğitim istekleri baskı altına alınmıştır bu İktidar tarafından. (RP sıralarından alkışlar)

İmam-hatip okullarının orta kısımlarını kapatmışlardır, Kur'an kurslarına gidişi zorlaştırmışlardır, engellemişlerdir ve bu konuda, halkın, taleplerini siyasal karar mekanizmasına ulaştırmaması için, her türlü antidemokratik engellemeyi ve baskıyı da uygulamışlardır, bütün mitingleri yasaklamışlardır (RP sıralarından alkışlar) ve üstelik, kesintisiz 8 yıllık eğitime "hayır" diyen vatandaşlara "yarasalar" diye hitap etmekten asla incinmemiş, rahatsız olmamışlardır. Bir başbakan, fakiriy-

le zenginiyle, dinlisiyle dinsiziyle bütün vatandaşların başbakanıdır; ancak, Sayın Mesut Yılmaz'ın, vatandaşları, âdeta, farklı uçlara çekip, bir kısmını "yarasalar" diye nitelendirmesi, vahim bir tablodur.

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) – Sen konuşmayı anlayamamışsın Abdüllatif!..

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Kendi seçim bölgesinde, Rize'de, iki vatandaş, "5+3; demokrasi istiyoruz" diye, işyerlerinin camına bir kâğıt yapıştırdıkları için, altı ay hapis cezası almışlardır. Sayın Mesut Yılmaz'ın Başbakan olduğu ülkede, Rize'de de demokrasiyi göremezsiniz, Türkiye'de de tam anlamda demokrasi işlemez olur. (RP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) – Abdüllatif, sen de inanmıyorsun konuştuğuna!

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Bu sene, dinî eğitim veren kurumların orta kısımlarını kapattınız; gelecek sene, Anadolu liselerini, kolejleri, meslek okullarını kapatacaksınız ve okul kapatarak eğitim reformu yapmakta olduğunuzu söylemek gibi bir garabetin içerisinde bulunacaksınız... (RP sıralarından "Bravo" sesleri)

Uganda'daki eğitim sistemini Türkiye'ye getirmeye kalktınız. Bu 8 yıllık kesintisizi kim istedi; Anavatan Partisinin programlarında mı var; hayır. Abant belgelerinde mi var; hayır. Anavatan Partisinin bütün yazılı belgelerinde "5+3" deniliyor ve maalesef, bu Genel Kurulda, kesintisiz 8 yıl oylanırken, ben ANAP programına oy vereceğim, ben Abant belgelerindeki ifadelere oy vereceğim diye kesintisize ret oyu veren kendi milletvekillerini de partiden ihraç etmiştir! (RP sıralarından alkışlar)

Peki, bu kesintisizi halk mı istedi; hayır.

AYDIN TÜMEN (Ankara) – Evet.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Türkiye'nin her tarafında, halkın, siyasal taleplerini, siyasî karar organına iletmesini engellediniz; çünkü, o taleplerden memnun değildiniz. O halde, ortada bir tek şey kalıyor. Sayın Başbakan, bu kesintisiz 8 yıllık eğitimi siz mi istediniz?

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) – Erbakan istedi.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Evet, bu kesintisiz 8 yıllık eğitimi Sayın Başbakan istediler. Milletvekillerini ikna etmek için kullandıkları ifade ortadaydı ve açıktı. Hangi gerekçeyle istediler; kendi ifadeleri belirgin, "bunu çıkarmazsak iktidarda kalamayız" diyordu; yani, koltuğun bedeli olarak...(RP sıralarından alkışlar) Üstelik, "Millî Güvenlik Kurulu kararlarını ben almadım" diyorsunuz ve Millî Güvenlik Kurulu kararlarına atıfta bulunuyorsunuz. İşte, temel yanlışınız da budur. Bunları, gelip bu kürsüde de söylediniz. Millî Güvenlik Kurulu, Anayasada, kanunlarda çerçevesi sınırlandırılmış, belirlenmiş bir kuruldur; ama, sizin mantalitenizde, sizin anlayışınızda bu kurumlar da, Anayasadaki, kanunlardaki yetkilerin ötesinde yetkilere sahiptirler.

1987 yılında merhum Turgut Özal'ın imza attığı Millî Güvenlik Kurulu kararlarında da benzer birtakım tedbirler ve önlemler vardı; ama, Sayın Mesut Yılmaz, bunları, iktidarı boyunca uygulamamıştır; çünkü, sorumluluk siyasî iktidara aittir; çünkü, yetki, Türkiye Büyük Millet Meclisinindir. Siz, Meclis Grubunuzdaki yetkiyi kesintisiz lehine kullanacaksınız, iktidarınızı kesintisiz lehine kullanacaksınız, sonra, tavsiye niteliğindeki kararların altındaki imzalardan bahsedeceksiniz... Baştan sona saptırma.

MAHMUT IŞIK (Sıvas) – Siz ne yaptınız?!.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Evet, kesintisizi yaptınız, çıkardınız da ne oldu; fakir köylü çocuklarının eğitim hakkını, eğitimde ilerlemesini sınırlandırdınız. Altyapı yok, öğretmen yok, bir derslik bir öğretmenle 8 yıllık eğitim...

YALÇIN GÜRTAN (Samsun) – Hepsi var, hepsi...

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Bu çocukların, daha sonra, lise, üniversite hayatına devam edebilmesi bile, intibak sağlayabilmesi bile mümkün değil. Bu, köylü çocuklarını, eğitimde ilerletmemek için ortaya çıkarılmış bir mekanizma olarak karşımızda durmaktadır ve 8 yıllık kesintisizle ilgili, başarısızlık ifadeleriyle yüklü raporlar, devletin tepesinde elde ele dolaşıp durmaktadır.

Evet, bu Hükümet döneminde yaşanan hadiseler gerçekten ilginçtir ve gariptir. Türkiye'de, düşüncenin, düşündüğünü yazmanın, düşündüğünü konuşmanın bu kadar yoğun bir şekilde takip edildiği, yargılandığı ve cezalandırıldığı bir dönem, son yıllar içerisinde görülmemiştir! (RP sıralarından alkışlar) Bu, bu Hükümetle birlikte demokrasinin içerisine düştüğü durumu açık ve seçik sergilemektedir. Düşünmek farklılık demektir; düşünmek zenginlik demektir; baskı ve yasaklar, toplumu geriye götürür, toplumu yanlışlara doğru sürükler. Bu zenginlikten ve toplumun gelişme, ileriye gitme düşüncelerinden ve ufkundan ülkeyi geriye doğru çekmeye zorlamanın hiçbir anlamı yoktur ve maalesef, dünün ilericileri, zaman değişmiştir, bugünün gericileri haline gelmişlerdir. (RP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Çeşitlilikten korkanlar, farklı düşüncelerden korkanlar, toplumda düşünce zenginliğinden korkanlar, dün kendilerini ilerici diye nitelendirenlerdir; ama, onlar, bugünün gericileri haline düşmüşlerdir; fakat, gelişen ve ilerleyen Türkiye, bu gerici zihniyetleri de aşacaktır.

YALÇIN GÜRTAN (Samsun) – Sizi aştığı gibi...

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Üzücüdür; ancak, asıl üzücü olan, Parlamento ve Hükümetin, ikide bir cumhuriyet için bir numaralı tehlike listeleri hazırlayanlara, Kürtleri, solcuları, dincileri, demokratları cumhuriyet için tehlikeli bulanlara, bu faili meçhul cinayetler, bu işkenceler, bu baskılar, bu uyuşturucu kaçakçıları neden sizin tehlike listelerinizde yer almıyor diyememesidir. (RP sıralarından alkışlar)

Maalesef, bu İktidar dönemiyle birlikte, inandığı gibi yaşama özgürlüğü de insanlardan esirgenmeye başlanmıştır. Bazı üniversitelerde, başörtüsü yasağı, eğitim hakkını engelleyecek derecede bir temel sorun haline getirilmiştir. Beyazıt Meydanında öğrenciler toplanıyor; etraftan geçen turistler ne oluyor diye soruyorlar; bizimkiler de "başörtüsüyle derslere alınmadıkları için protesto ediyorlar, onun için burada toplanmışlar" deyince, Batılı turistler bile, bunun ne olduğunu, ne biçim bir ülkeye geldiklerini anlayamıyorlar. Türkiye'yi bu duruma düşürmeye hiç kimsenin hakkı yoktur.

Bazı kamu kuruluşlarındaki başörtülüler, daire dışında bile takip ediliyor. İnsanların fişlendiği bir dönem yaşıyoruz; ancak, başörtülüsü başörtüsüzü, okullarda, üniversitelerde, derslerde ve dışarıda, bir arada, el ele geziyor, arkadaşlık yapıyor; fakat, ne onların hocalarının ne de kendisini ilerici ve aydın zanneden birtakım kalemşorların bu öğrencilerimizdeki hoşgörüye bile sahip olamadığını görmek, elbette, üzücüdür ve Türkiye'nin bugünleri aşması gerektiğinin açık bir göstergesidir.

Düşünceden, düşünce zenginliğinden, düşünceleri yazmaktan ve konuşmaktan korkmayalım. Farklı yaşam biçimlerini, ülke için tehlike olarak görmeyelim. Çankaya'yı, Hacı Bayram'ı, Şişli'yi, Fatih'i, Türkiye'nin dört bir yanını dolaşalım, gezelim; çarşaflısıyla, mini eteklisiyle, değişik kıyafetleri, değişik düşünceleri, değişik yaşam biçimleriyle insanlarımızı sevelim ve bu farklılıkların toplum için bir zenginlik olduğunu görmeye çalışalım. (RP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Evet, Sayın Başbakan, Susurluk hadisesi ne oldu acaba? Bütün millet, bunu soruyor sizden, ne oldu acaba diye. Muhalefetteyken "iktidarda olsam, onbeş günde aydınlatırdım" dediniz; "elimde,

bilgi var, belge var, kaset var" dediniz, "Macaristan'da bana yumruk atan, çete uzantısıdır" da dediniz; şimdi iktidardasınız... Şimdi ne diyorsunuz; "elimde belge yok, kaset yok" diyorsunuz; "ben olayların yüzde 20'sini biliyorum, toplum yüzde 5'ini biliyor; istihbarattan bana bilgi gelmiyor" diyorsunuz (RP sıralarından "o zaman istifa etsin" sesleri) "elimden geleni yapmazsam, Başbakanlık bana haram olsun" diyorsunuz.

Sayın Başbakan, Başbakanlığın size helal olduğunu kim söyledi?! (RP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Altı aydır elinizden hiçbir şey gelmemişse, altı aydır o koltukta oturmak sizi rahatsız etmiyor mu?!

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) – Meclisi bakarak konuş! Doğru konuş! Sana yakışmıyor! Ne biçim konuşuyorsun!

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Siz Meclis değil misiniz?!.

Türkiye'de insan hakları diye bir konu olduğunu, Sayın Başbakan, yine, hatırlıyorlar mı?.. İnsan hakları diye bir konunun bulunup bulunmadığını Sayın Başbakan ve Hükümet hatırlıyorlar mı acaba?..

Hatırladığınızdan eminim; çünkü, Sayın Başbakan, insan haklarıyla ilgili demeçleri, yurtdışı seyahatlerine giderken, ayağı yerden kesildikten sonra havada veriyor. (RP sıralarından alkışlar)

Hükümetin, ekonomik politikalarıyla, düşünce, inanç, fikir hürriyetiyle, halkı ve geniş yığınları kıskaç altına aldığı açıktır, nettir ve sarihtir; ama, diğer taraftan, birtakım kaynakları dağıtmaya devam ediyor ve dağıtmayla ilgili hazırlıkları da sürdürüyor.

İşte, Sarıyer ormanları... Bir belde belediye başkanını transfer edeceksiniz, arkasından, Sarıyer ormanlarını İstanbul merkez ilçe belediyelerinden birinin elinden alıp, bu küçük belde belediyesine devredeceksiniz...

Diğer taraftan, bu Hükümete başından beri destek veren, her yapmış oldukları yanlış icraata alkış tutan, bu sebepten dolayı da yanlışlıklarını sürekli tahrik eden, artıran medyayı da memnun etmek gerekiyordu; işte, son RTÜK hadiseleri ortada. RTÜK üyelerine yapılan baskılar... Parlamentoda seçilmiş özerk bir kurumun üyelerine yapılan baskılar ve Başkanın istifa etmesi... Arkasından Türkiye Büyük Millet Meclisine gönderilen kanun tasarısı... Bu tasarı ne getiriyor:

1. Televizyon ve basınla ilgili faaliyet gösteren şirketlerdeki pay sahiplerinin hisse sınırlandırılması kaldırılıyor. Hükümet öyle talep ediyor. Aslına bakarsanız, Hükümetten de bu talebi, elbette ki, medya patronları istiyorlar. (RP sıralarından alkışlar)

2. Birkısım medya patronlarına mahallî televizyonları alma imkânı getiriyorlar.

3. Medya patronlarının devlet ihalelerine girme yasağını kaldırıyorlar.

Getirdiğiniz tasarı bu. Sizi, medya patronlarının devlet ihalelerine girme yasağını kaldıran bir tasarıyı Türkiye Büyük Millet Meclisine göndermeye sevk eden şey nedir, Hükümet bunun arkasında nasıl durabiliyor ve bu tablodan hiç rahatsız olmuyor mu, sürekli merak etmişimdir.

Etibank, 185 milyon dolara ihale edilmişti; 30 milyon dolar daha düşük bir fiyatla, 155 milyon dolara, bir medya patronuna verildi ve medya patronlarına verilen 16 trilyon liralık teşvikler... Evet, sormak lazım, bu Hükümet ne yapıyor, ne yapmak istiyor diye ve içimizden, ister istemez, diyet mi ödüyorsunuz diye sormak geliyor.

Bu Hükümetin, bütün bu yaptıklarının dışında, bir başka icraatı da, memur kıyımlarıdır. Merhum Turgut Özal'ın atadığı rektörler görevden alınıyor, Hükümet seyrediyor. Memur kıyımları, Başbakanlıkta, Maliye Bakanlığında, bütün bakanlıklarda, teamüllere uygun olmaksızın, devlet ge-

leneklerine ve insafa aykırı bir şekilde sürdürülmüştür. Sadece bürokratlar kıyıma uğratılmamış; aynı zamanda, odacılar, şoförler, aşçılar, sürülmüş, işlerine son verilmiştir.

Kanserli bir hastanın ameliyat öncesinde işine son veren zihniyet, hangi zihniyettir! İnsanların yaşama hakkına dahi uzanacak kadar bir kıyım mekanizması ve mantalitesi, maalesef, bu Hükümetin ortaya çıkardığı bir mantalitedir, bir mantıktır. Ancak, siz de çekip gidersiniz; ama, her zaman, bırakmış olduğunuz kötü geleneklerle anılırsınız.

AHMET KABİL (Rize) – Erbakan gibi...

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Evet, bu, bütün yaptıklarınızla birlikte, halk size ne diyor... Kamuoyu yoklamaları yapılıyor; Refah Partisi, bugün, Türkiye'nin en büyük partisidir kamuoyu yoklamalarında.

AHMET KABİL (Rize) – Size göre...

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Sizin yaptırdığınız anketlerde de öyledir; ama, hem bizim hem de sizin yaptırdığınız anketlerin tespit ettiği, belirlediği bir şey var; Anavatan Partisi siliniyor, eriyor, yok oluyor. (RP sıralarından alkışlar) İktidar partileri müthiş bir oy kaybı içerisindeler.

AHMET KABİL (Rize) – Rüya görüyorsun!..

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Anavatan Partisi yüzde 10'luk barajlar düzeyinde dolaşıyor. Herhalde, hiç değilse bazı milletvekillerinin Meclise gelebilmesi için, seçime giderken, umut ederiz barajları kaldırırsınız.

AGÂH OKTAY GÜNER (Ankara) – Bizim barajlarımız sağlamdır, sizinki gibi su kaçırmaz.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – İçeride oy kaybettikçe bu Hükümet ne yapıyor; itibarı, oy istediklerinden değil, dışarıdan elde etmeye çalışıyor. Almanya'ya gidiyor Sayın Başbakan ve istediğimizi elde ettik diyor. Medya da, tabiî, her zamanki huyuyla, büyük manşetler halinde veriyor bunu. Sonunda, Lüksemburg zirvesinde alınan kararlar hayal kırıklığı yaratmıştır. Türkiye, Avrupa Birliğinin genişleme alanı içinde yok; Güney Kıbrıs var, eski demirperde ülkeleri var; ama, Türkiye yok. Sürpriz değil. Avrupa Birliği, sadece ekonomik bir topluluk değil tabiî, belli demokrasi normları var ve onu sende arıyorlar, demokrasin kadar talep hakkı görüyorlar. Birini sınırlayarak öbürünün sınırlarını aşmak mümkün değil; Hükümetin gördüğü de bu olsa gerek.

Arkasından, Amerika Birleşik Devletleri gezisi... Yine, medya, alkış tutuyor, hiç yorulmadan, usanmadan ve sıkılmadan: "Clinton'dan büyük destek, tam destek", "Bizi en iyi Amerika Birleşik Devletleri anlıyor", "Yılmaz, istediğini aldı." Gazete sayfalarındaki manşetler bunlar. Ne aldı?.. Sayın Yılmaz ile Clinton'un görüşmesinden sonra, Sayın Başbakan, basın açıklamasını bile Başkanın Yardımcısıyla yapıyor. Televizyonlara, kameralara karşı, sonra da diyor ki, görüşme süresi bilmem şu kadardı, süre şu kadar aşıldı; Başkan üç defa uyarıldığı halde, şu kadar dakika bizimle fazla görüştü... Bu, ne garip ruh halidir!.. Bu, ne garip ruh halidir, anlayabilmek mümkün değil, övünülen, iftihar edilen üsluba bak! Gerçekten, bu lafları Sayın Başbakan orada söylerken, burada, ben, televizyonlardan izlerken, sırtımdan terledim.

AHMET KABİL (Rize) – Orası Kaddafi'nin çadırı değil.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Bu ruh haliyle, Türkiye'yi, dışarıda, acaba, nasıl temsil ediyorsunuz?

Sonuçta, Hükümet, Amerika Birleşik Devletlerinden ne aldı acaba diye merak ettim; bütün haberleri taradım, benim tespit ettiklerim şunlar:

Türkiye insan hakları konusunda mesafe kaydetmeli diye, Amerika, Türkiye'ye tavsiyede bulunmuş. (RP sıralarından "nasihatta bulunmuş" sesleri) Nasihatta bulunmuş, evet.

"IMF ile görüşün, acı reçete konusundaki teknik bakışlarını yumuşatsınlar" diye nasihatta bulunmuşlar.

"Kıbrıs ve Türk Yunan sorunlarının çözümüne, Türkiye yardımcı olsun" diye, yine, nasihatta bulunulmuş; aslında, taviz istenmiş.

Parasını ödediğimiz helikopterleri vermediler.

"İnsan hakları konusunda somut ilerleme sağlarsanız, kongre karşısında bizi güçlendirirsiniz" dediler.

Tekstilde, Türk ihracatçılarına getirilen sınırlamaları, kotaları kaldırmadılar.

Heybeliada'daki ruhban okulunun yeniden öğrenime açılmasını talep ettiler ve Amerika Birleşik Devletleri, Türkiye'nin, Türkmen doğalgazının İran üzerinden geçirilmesine ilişkin projesine karşı olduğunu söyledi.

Değerli arkadaşlarım, bu saydığımız maddeler içerisinden, Sayın Yılmaz'ın Amerika Birleşik Devletlerinden ne aldığını çıkarabildiniz mi? (RP sıralarından "hava aldı" sesleri) İstediği neydi de, neyi aldı? Hepsi bu. Aldıkları, görünen odur ki, sadece nasihat. Yine, bütçenin ilk konuşmasında Sayın Gül arkadaşımın ifade ettiği gibi, eğer nasihat almak için Amerika'ya gidiyorsanız, oralara kadar gidip zahmet etmeyin; o nasihatı, zaten, her gün, Mecliste biz veriyoruz. (RP sıralarından "Bravo" sesleri alkışlar)

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) – Nasihat mı veriyorsunuz!..

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Diğer taraftan, son İslam Konferansı Toplantısı... Uzatmak istemiyorum; bir taraftan Doğu'da, bir taraftan Batı'da, bu Hükümetin Türkiye'yi getirdiği nokta budur, açıktır ve nettir.

Türkiye'de demokrasiyi güçlendirmek için, insan haklarını, din ve vicdan hürriyetini sağlam temellerde yükseltmek için, Türkiye'nin menfaatını içeride ve dışarıda korumak için, bu Hükümetten Türkiye'nin kurtulması lazımdır! (RP sıralarından alkışlar)

Şimdi, bütçeye geliyoruz. Bu bütçenin ne olduğunu çok kısa bir şekilde özetlemek istiyorum. Hükümetin tercihlerinde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bir dakika Sayın Şener; size de, konuşmanızı bitirmeniz için süre vereceğim; lütfen tamamlayınız.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Bir bütçedeki rakamların dağılımı, hükümetin ne yapmak istediğini, ne yapmamak istediğini gösterir. Şimdi, bakıyoruz; personel giderleri, 1997 bütçesinde yüzde 116 artmış, 1998 bütçesinde, bu Hükümetin bütçesinde, yüzde 66 artıyor. Gayri safî millî hâsıla içerisindeki payına bakıyoruz; Refahyolun hazırladığı bütçede yüzde 7,2, bir yıl önceki listede yüzde 6,5, bir yıl sonraki bütçede; yani, bu Hükümetin bütçesinde de yüzde 7. Demek ki, 1997 bütçesinde, gayri safî millî hâsıla içerisindeki payı itibariyle, ücretlilere en yüksek payı ayıran hükümet Refahyol Hükümetidir. Refahyol Hükümetinin tercihi, memurlar ve emeklilerdir. (RP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Bu Hükümet ise "memura vermem, emekliye vermem" diyor; bütçe rakamı onu gösteriyor.

Diğer taraftan, yatırımlara bakıyoruz; 1997 yılı bütçesinde, Refahyolun yaptığı bütçede yüzde 100'ün üzerinde artışlar var, bu Hükümetin yaptığı bütçede ise yüzde 66. 300 trilyon liralık kesintisi yapılan yatırımı çıkarırsanız, çok daha düşük. 1997 bütçesinde yatırımlara ayrılan pay, Refahyol Hükümeti döneminde, gayrî safî millî hâsılaya oranı itibariyle, yüzde 2,1. Bir önceki bütçede 1,6, bu Hükümetin bütçesinde yüzde 2. Demek ki, Refahyol Hükümeti, bütçesinde "ben, yatırım

yapacağım" demiştir. (RP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) "Benden önceki yılların bütçesindekinden de fazla yatırım yapacağım, benden sonraki hükümetlerin bütçesinden de daha fazla yatırım yapacağım" demiştir; ama, bu Hükümet, bütün yatırımları azaltmıştır.

AHMET KABİL (Rize) – Ne yatırım yapmış?

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Bakın, kesintisize ayrılan yatırımları çıktığınız zaman, tarıma yapılan yatırımlar, 1998 bütçesinde, reel anlamda yüzde 34 azalmaktadır; madencilik yatırımları reel olarak yüzde 26 azalmaktadır; ulaştırma yatırımları reel olarak yüzde 38 azalmaktadır; turizm yatırımları reel olarak yüzde 20 azalmaktadır; konut yatırımları reel olarak yüzde 75 azalmaktadır; eğitime yapılan yatırımlar -kesintisizi çıkarsanız-meslekî eğitimde reel olarak yüzde 26 azalmaktadır, kültürde, beden eğitiminde de reel olarak yüzde 32, yüzde 35 azalmaktadır; sağlık yatırımları reel olarak 10 azalmaktadır; içmesuları, köy altyapı, kanalizasyon gibi yatırımlar reel olarak yüzde 25 azalmaktadır.

Bu Hükümet, bu bütçeyle "memura, emekliye vermem" diyor; bu bütçeyle "yatırım yapmam" diyor ve diğer taraftan, diğer transferlerde, tarım kesimine giden, esnafa giden transferlerde...

BAŞKAN – Lütfen, tamamlayın Sayın Şener.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – ...gayri safî millî hâsıla içerisindeki pay, bizim dönemimizde, 1997 bütçesinde yüzde 5,5'ken 3,4'e düşürülmüştür; bizden önceki dönemde de 3,9 idi. Demek ki, biz "tarımı destekleriz, esnafı destekleriz" dedik, bu Hükümet "tarımı desteklemem, esnafı desteklemem" diyor. Neyi desteklerim diyor -bütçe rakamı ortada- "rantiyecileri desteklerim" diyor. (RP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Şener, lütfen...

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – İki cümleyle tamamlayacağım Sayın Başkan.

Faiz ödemelerinin bizden önceki bütçede, yani, 1996 bütçesinde gayri safî millî hâsılaya oranı yüzde 10'du; biz, yüzde 8'e düşürdük, bu Hükümet, bunu yüzde 12'ye çıkardı ve bütçe içerisindeki payı itibariyle bizden önce yüzde 38'di, 1997 bütçesinde yüzde 28'e düşürüldü; bu Hükümet yüzde 40'a çıkardı ve 5,9 katrilyon faiz ödeyecek.

Sayın bakanlar, sürekli "bu faizlerin büyük bir kısmı, 1997'den devredilen faizlerdir" diyorlar. Evet, büyük bir kısmı 1997'den devredilen faizlerdir; ama, bunun 3,5 katrilyonu, 1997'den, sizin döneminizdeki borçlanmanın devreden faizleridir. (RP sıralarından alkışlar)

REFİK ARAS (İstanbul) – Hiç alakası yok!..

BAŞKAN – Lütfen, konuşmanızı tamamlayın; süreniz bitiyor.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Maalesef, borçlanmanın azaltılmasıyla ilgili maddeyi, değerli bildiğim bazı arkadaşlarım da, dün, buradan, tebrik ederek ifade ettiler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Şener, sürenizi 5 dakika aştınız; lütfen... Bu olanağı en çok size verdim; lütfen, konuşmanızı tamamlayın efendim.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Müsaade ederseniz, 2 dakikada tamamlayayım efendim.

BAŞKAN – Yok, lütfen... 1 dakika eksüre veriyorum; lütfen, tamamlayın...

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Değerli arkadaşlar, bu Hükümet, borçlanmaya sınır getirmiş değil; karşımıza karışık bir maddeyle çıkmıştır. Bu Hükümetin programında, 1998 yılında kaç lira borçlanılacağı yazıyor; 12 katrilyon lira... O madde, bu Hükümete, 12 katrilyon liranın üzerinde borçlanma imkânı sağlayan bir maddedir; dolayısıyla, rantiyecilere kaynak aktaran bir Hükü-

met var, bir İktidar var; memuru ezen, emekliyi ezen, çiftçiyi ezen, esnafı ezen bir Hükümet ve bütçesi vardır.

Hepinize saygılar sunuyorum. (RP ve DYP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

BAŞKAN – Refah Partisi Grubu adına konuşan, Sıvas Milletvekili Sayın Abdüllatif Şener'e teşekkür ediyorum.

Söz sırası, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına, Genel Başkan, Antalya Milletvekili Sayın Deniz Baykal'da!

Buyurun Sayın Baykal. (CHP sıralarından ayakta alkışlar)

CHP GRUBU ADINA DENİZ BAYKAL (Antalya) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, sevgili vatandaşlarım; hepinizi, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu ve şahsım adına, içten sevgilerle, saygılarla selamlıyorum.

Bugün, Türkiye Büyük Millet Meclisinin, son seçimlerden sonraki oluşumundan bu yana, günü gününe iki yıllık bir sürenin tamamlandığı gün. Bu Parlamentonun arkasında, tam iki yıllık bir dönem var. Türkiye Büyük Millet Meclisinin önünde, iki yıl önce seçimlere giderken Türkiye'nin hangi sorunları çözüm bekliyordu, bugün -iki yıl sonra- üç hükümet denendikten sonra geldiğimiz aşamada, Türkiye'nin önünde hangi sorunlar duruyor; bütçe görüşmesi, herhalde, böyle bir muhasebenin çıkarılması için, bir fırsat olarak düşünülmelidir.

Bütçe vesilesiyle, siyasî partilerin, birbirleriyle olan tartışmalarını ortaya koymaları, doğal karşılanmalıdır. Siyasetin tabiatında, böyle bir çekişme, rekabet, kaçınılmaz olarak vardır; ama, Türkiye'nin içinde bulunduğu durum, karşı karşıya bulunduğu bu sorunlar, öyle zannediyorum ki, böylesine bir siyasî rekabet anlayışının etkisi altında durum değerlendirme şansından bizi yoksun bırakmaktadır. İçinde bulunduğumuz durum, özel bir durumdur, ciddî bir durumdur. O nedenle, sen ben kavgasının, sıradan bir iktidar çekişmesinin, bir sandalye kavgasının temel anlayışı içinde, Türkiye'nin konularının, sorunlarının ele alınıp çözülebileceğini zannetmiyorum. Türkiye tarihinin ciddî bir dönüm noktasında olduğumuz çok açıkça gözüküyor; bu dönüm noktasının hepimize yüklediği görevleri ve sorumlulukları, en demokratik bir tartışma içinden geçerek ortaya koymak gibi bir sorumlulukla karşı karşıyayız. Türkiye Büyük Millet Meclisi, bu görevi yerine getirmekle yükümlü olan temel devlet organıdır. Siyasetin amacı budur. Siyaset, elbette, bir iktidar-muhalefet çekişmesidir; ama, bütün bunların ötesinde, Türkiye'nin temel sorunlarının nasıl tartışılacağının ortaya konulacağı platformlardır. Bu yönüyle de, bu tartışmaları değerlendirme ihtiyacımız vardır.

Değerli arkadaşlarım, her vesileyle ifade ettiğim bir kanaatimi tekrar ifade ederek, konunun içine girmek istiyorum. Bugün, Türkiye, çok büyük bir ekonomik sorunla karşı karşıyadır. Türkiye'nin, sadece ekonomik sorunu yok; her alanda sorunlarımız var; sosyal sorunlarımız var, dışpolitika sorunlarımız var, siyasal çekişmelerimiz var. Türkiye'nin içinde, çeşitli toplum kesimlerinin karşılıklı ilişkilerini sıkıntıya sokan, ekonomik, kültürel, ideolojik ayrışmalar var. Bütün bunlar, elbette, büyük önem taşıyan konular.

Toplumumuzun her kesiminin büyük talepleri var; ama, şunu çok iyi bilmeliyiz ki, bütün bu sorunların gelip noktalandığı bir ana noktayı arıyorsak, İskender'in kılıcının kesmesi gereken düğümü arıyorsak, o düğüm, ekonomidir, enflasyondur. Türkiye, enflasyon sorununun çözülmesi için sahip olduğu zaman sınırının, artık, en son aşamalarına gelmeye başlamıştır. Bu noktada, bir ihmalin, tereddütün daha da devam etmesi, Türkiye'yi çok daha derin sorunlarla karşı karşıya bırakabilecektir. O nedenle, önümüzde duran temel konu budur; iki yıl önce de bu idi, iki yıl sonra buraya geleceğimiz görülebilir idi; şu anda da, bu olmaya devam ediyor. Önümüzdeki günlerde, bu konudaki çözümsüzlüğün Türkiye'yi getireceği noktalar, tahmin ettiğimizden çok daha büyük sıkıntılarla bizi karşı karşıya bırakabilir. Bunu, temel nokta olarak görüyorum.

Bir siyasî heyetin başarısı -bunu sadece Hükümetler için söylemiyorum; Parlamento olarak, hatta rejim olarak düşünüyorum- bir siyaset sisteminin başarısı, Türkiye'nin karşı karşıya kaldığı bu sorunu çözmedeki başarısıyla ölçülür. Bu konuyu çözmeden, başka alanlarda durumu idare etme ve çeşitli iddialar ortaya atma yaklaşımının hiçbir inandırıcılığı, kalıcılığı, ciddiyeti yoktur. Türkiye'de, artık, bu, bir siyasî tartışma konusu olmaktan öteye geçmiştir.

Değerli arkadaşlarım, geride bıraktığımız iki yıl, Türkiye'nin, bu sorunu, kavrama ve çözme konusundaki iradesini, ne yazık ki, ortaya koyamadığı bir dönem olmuştur. Şu anda dahi, bu sorunun en son sıkıntılı noktalarına geldiğimiz şu dönemlerde dahi, Türkiye, içinde bulunduğumuz durumu hangi kriterlerle değerlendireceğiz, hangi kriterlerle ölçeceğiz; bunun kararını dahi alabilmiş gibi gözükmüyor. Bu, elbette, kaygı verici bir görüntüdür.

Açık gerçek şudur ki, Türkiye'de enflasyon, bu iki yıl içinde kontrol altına alınamamıştır. Elbette, bu iki yılın siyasî sorumluluğu olarak bunu söylemiyorum; ama, bunun, iki yıldır kontrol altına alınamaması, tartışma götürmez bir biçimde, bu iki yılın siyasî sorumluluk taşımış olan heyetlerinin karnesinde yerini almıştır. O nedenle "biz sizden iyiyiz, siz bizden daha kötüsünüz" tartışmasının hiçbir anlamı yoktur.

Şimdi, 1997 bütçesinin sonundayız, 1998 bütçesini konuşuyoruz. 1997 yılı, bu açıdan kötü bir yıl olmuştur, iyi bir yıl olmamıştır. 1997 yılı içinde sorumluluk üstlenmiş her iki hükümet için de kötü bir yıl olmuştur; hangisinin hangisinden daha kötü olduğu tartışmasının bizi ilgilendiren hiçbir tarafı yoktur. Türkiye, ne yazık ki, 1997 yılı içinde sorumluluk üstlenmiş hükümetleri aracılığıyla karşı karşıya bulunduğu bu temel sorunu aşmaya yönelik bir politikayı ortaya koyamamıştır. 1997 yılının ikinci yarısı, bu açıdan, toplumumuzda yaratılan umutların kaybolduğu bir dönem olmuştur. 1997'nin ikinci yarısında sorumluluk üstlenmiş olan ekibin, heyetin, bu noktanın gereğini yerine getireceği umudu, inancı, toplumumuzda ve dış dünyada çok yaygın bir şekilde paylaşılıyordu; hepimiz, bu umut ve anlayış içerisindeydik. Bir çözüm hükümeti olacakları iddiasıyla yola çıkıyorlardı ve bu iddiayı gerçekleştireceklerini bekliyorduk. Bu anlayışla, bu konuda yardımcı olacak iyi niyetli kadrolar oluşturdular, buna yönelik ciddî taahhütler söylediler, bir büyük umut oluşturuldu; ama, altı ay sonra geldiğimiz nokta, bu umudun kaybolduğu noktadır. Bunu tespit etmekten hiç mutluluk duymuyorum; ama, bu tespiti yapmak zorunda olduğumuzu herkesin kabul etmesini bekliyorum.(CHP sıralarından alkışlar) Kimse kabahati örtmeye kalkmasın, kimse sorumluluktan kaçmaya kalkmasın. Çok açıktır ki, altı ay israf edilmiştir.

Daha önceki dönem de yanlıştı. Türkiye, bu konunun gereğini, önemini, önceliğini, yakıcılığını, aciliyetini kavrayamamış gibi davranıyordu; durum, olmayacak yaklaşımlarla idare ediliyordu ve son altı ayda da... Haydi o dönemin kendine özgü nitelikleri böyle bir yaklaşıma neden oldu; şimdi burada "bu işi bilen insanlar geldi, gereğini yapacak" denilirken, maalesef umutlar kaybolmuştur.

Bunu, bir siyasî değerlendirme olarak söylemiyorum; rakamlar ortada, gerçek ortada.Türkiye, 1997 yılının birinci altı ayının sonunda yüzde 75,6'lık bir toptan eşya fiyatı endeksi artışıyla karşı karşıya iken, 1997 yılının sonunda, altı ay sonra, yüzde 92'lik ve TÜFE'de tüketici fiyatlarında, yüzde 95'lik bir fiyat artışıyla karşı karşıya gelmiştir. Yani, bunun bir başarı olarak kabul edilecek tarafı var mıdır; bunun makul bir gerekçesi var mıdır; Türkiye'nin koşulları, dünyanın koşulları bakımından böyle bir enflasyonu kaçınılmaz kılacak, zorunlu kılacak bir unsur mu vardır; hiçbir şey yoktur, hiç bir şey yoktur; olay, yanlış ekonomi yönlendirmenin bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır ve Türkiye'de enflasyon 20 puanın üzerinde altı aylık dönemde hız kazanmıştır. Bu, bir başarı mıdır?

Türkiye'nin borçlanma temposu bu altı aylık dönemde artmıştır. Türkiye, 1997'nin temmuz ayından ağustos ayına kadar altı aylık dönemde, ondan önceki bir yılda borçlandığı kadar borçlan-

mıştır. Şu anda, Türkiye'nin içborç stoku, 6 katrilyon 250 trilyondur; bu 6 katrilyon 250 trilyonun 2 katrilyonu altı ayda yapılmıştır, bu Hükümet yapmıştır; öbür 2 katrilyonunu da, Refahyol Hükümeti bir yıllık döneminde yapmıştır. Bunun bir başarı olarak söylenecek tarafı yok ki!.. Borçlanmanın faizi artmıştır, süresi daralmıştır. Daha iki gün önce yapılan borçlanmanın faizi, yüzde 137 olarak gerçekleşmiştir; daha iki gün önce, yüzde 137 ile borçlanma yapılmıştır.

Türkiye'de, 1997'nin ikinci yarısında faiz dışı bütçe açık vermeye başlamıştır; yani, Türkiye, 1997'nin ikinci yarısında, sadece borç faizlerini ödemek için değil, ekonomik çarkı çevirebilmek için, günlük hayatı sürdürebilmek için de borçlanır hale gelmeye başlamıştır; bu, sevindirici bir tablo sayılabilir mi?!.. Enflasyon hızlanıyor, borçlanma hızlanıyor, borç yükü artıyor, ekonomi giderek sıkışıyor...

Değerli arkadaşlarım, bakınız, sadece bu Hükümet dönemi için söylemiyorum; karşı karşıya bulunduğumuz tabloyu doğru anlamamıza yardımcı olur diye söylüyorum: Türkiye, 83 milyar dolarlık dışborcu olan bir ülke; içborcumuz 32-33 milyar dolar civarında; yani, aşağı yukarı, dışborcumuz, içborcumuzun 3 katına yakın. Dışborçlarımızı bir yıl çevirebilmek için ödediğimiz faiz, 1998 yılında 570 trilyon olacak. Yani, 83 milyar dolarlık dışborcu bir yıl idare edebilmek için, 570 trilyon faiz ödeyeceğiz. Peki, onun üçte 1'i civarında olan 32-33 milyar dolarlık içborcumuzu yıl idare edebilmek için ne kadar faiz ödeyeceğiz; 5 katrilyon 530 trilyon faiz ödeyeceğiz. Yani, üçte 1'i olan içborcun faizi, 3 katı olan dışborcun faizinin 10 katı civarında. Peki, acaba biz, dışborcu çok mu ucuz alıyoruz da, içborcumuzla arada bu kadar büyük faiz farkı var; ne münasebet, hiç de ucuz almıyoruz. Peki, içborcun bu kadar yüksek faizinin olması ne demek; dünyada hangi ülke, uluslararası faiz oranlarının bu kadar üzerinde bir borçlanmayla ayakta kalabilir, bu kanamaya nasıl tahammül edebilir; sorunun özü budur. Türkiye, dışborcunun 10 katı faiz ödeyerek, içborçlanma yapabiliyorsa, bu ekonominin ayakta kalması elbette çok güçtür.

Değerli arkadaşlarım, Türkiye, bu sorunları, geride bıraktığımız altı aylık dönemde, bu Hükümet döneminde, ne yazık ki, rayına oturtamamıştır, doğru teşhis edememiştir, gereken önlemleri cesaretle ortaya koyamamıştır, o önlemleri uygulama kararını alamamıştır ve bu sorunun çözüleceğine yönelik umut hızla kaybolmaya başlamıştır. Dikkatinizi çekerim, bu bütçenin Plan ve Bütçe Komisyonuna verildiği anla, Genel Kurulda görüşmeyi gerçekleştirdiğimiz şu son gün arasındaki ekonomi moodunun, ekonomi psikolojisinin, ekonomi moralinin Türkiye'de nereden nereye geldiğine bir bakınız, durumu daha iyi anlamaya başlarsınız. Bu işler, temelsiz moral enjekte ederek, aşırı propaganda gayretleri ve iyimserlik yaratma çabalarıyla yönlendirilmez. Elbette, bunların bir rolü vardır; ama, temelde bir şey olacak, bir politika koyacaksınız, bir teşhis koyacaksınız, bir çare uygulamaya başlayacaksınız, özünü, kökünü tutacaksınız; morali, onun üzerine yükseltirseniz bunun bir anlamı olur. Özünde, kökünde hiçbir şey yoksa, moralle bir süre gidersiniz, onun yerine derin bir hayal kırıklığı ortaya çıkmaya başlar; bugün, geldiğimiz nokta budur. Eğer, bu Hükümetin enflasyon sorununu çözeceğine inanarak bu Hükümet içerisinde sorumluluk üstlenmiş olan seçkin ekonomi yöneticileri, bir noktada "al aptesini ver pabucumu, ben, ayrılıyorum bu işten" deme konumuna gelmişlerse, bunun, bir anlamı olmak gerekir. Eğer, aylardır, hâlâ, IMF kapısında, işte, konuştuk, konuşuyoruz; yapacağız, edeceğiz diye, müzakereler sürüp gittiği halde, iş, bir kronik çıkmaza doğru gidiyor görüntüsünü vermeye başlamışsa, bu noktaya geldikten sonra, hâlâ ciddî bir program ortaya konulamamışsa, geleceğe yönelik bir umut besleme imkânı var mıdır?! Bu, sadece, içteki siyasetçilerin değil, iyi niyetli dış gözlemcilerin de teşhisi olmaya başlamıştır. Kısa bir süre önce The Economist'in son sayısında, bu Hükümetin -Sayın Yılmaz Hükümetinin- popülist bir çizgiye girmekte olduğu teşhisi, ciddî bir gözlem olarak ifade ediliyordu. Türkiye'ye çok sıcak yaklaşan Wall Street Journal'ın, yine, bir süre önce, bu Hükümetin popülizm batağına doğru sürüklenmekte olduğu teşhisi, bu Hükümet için ve herkes için bir uyarı olarak değerlendirilmelidir.

Bugün, Sayın Rüşdü Saracoğlu'nun, bu Hükümetin, artık, kaçınılmaz bir karar noktasına doğru gelmekte olduğuna, popülizm ile ciddî davranma konusundaki son fırsatla karşı karşıya bulunduğuna ilişkin başyazısını da, bir ANAP milletvekili olarak, sorumlulukla ortaya atılmış bir değerlendirme olarak görüyorum. Tablo bu...

Değerli arkadaşlarım, yılın sonuna geliyoruz. 1998 yılı ekonomi politikasını yönlendircek ciddî bir program ortada yok, bir istikrar programı yok, Maliye Bakanlığınca yapılması gereken bir harcama programı yok, Hazine tarafından hazırlanması gereken bir borçlanma programı yok, 1998 yılıyla ilgili Merkez Bankası tarafından ortaya konulması gereken para programı yok; bunlar arasında nasıl bir uyumun ortaya çıkacağıyla ilgili ortada hiçbir şey yok. Yavaş yavaş moral bozuluyor, bu moral bozukluğu da, ekonomiye, borsaya, iç ve dış ekonomik çevrelere yansıyor. Bu gidiş, iyi bir gidiş değildir ve bu gidişin başka hiçbir sorumlusu yoktur. Bu, doğrudan, Hükümetin kendi sorumluluğu altında ortaya çıkmış olan bir olaydır ve altında yatan da, cesaret eksikliğidir, teşhis koymada, tedavî uygulamada cesaret eksikliğidir; Türkiye sorunlarının, ekonomik sorunlarının çözümü için gereken ciddî yaklaşımı ortaya koyma konusunda kendisini gösteren ürkeklik, çekingenlik ve kararsızlıktır; bu, Türkiye'nin talihsizliği olmuştur.

Bu Hükümetin "ben, bir çözüm hükümeti olacağım" diye yola çıktıktan sonra, altı ayı geride bıraktığı halde, rakamlar bu olumsuz gidişi kanıtlarken, hâlâ, ciddî bir kararlılık içerisine girememiş olması, ülkenin geleceği açısından da, bu Hükümetin geleceği açısından da, kesinlikle, umut verici bir tablo oluşturmuyor.

Değerli arkadaşlarım, bu manzara, enflasyonun önümüzdeki yıl içinde kontrol edilebilir olmaktan, hedeflenen biçimde bir denetim altına alınmış bir enflasyon tablosunun oluşturulacağı umudundan hepimizi uzaklaştırmaktadır.

Bakınız, bu, iyiniyetle hazırlanmış bir bütçe, hiç kuşku yok; ama, bu bütçenin iyiniyetle hazırlanmış olmasının, onun, gerçekten, Türkiye'nin enflasyon sorunu karşısında bir ilaç olması anlamına gelmediğini görüyoruz. Nereden görüyoruz... Düşününüz, bu bütçe, 1997 yılının revize rakamlarını varsayım olarak kabul ederek yola çıktı ve 1997 yılının revize enflasyon tahmini, TEFE olarak, yüzde 86,3; 1997 yılının realize edilecek olan, gerçekleşecek olan enflasyon rakamı, yüzde 92'nin üzerinde. 6 puan temeli şaştı bu bütçenin, 6 puan şaştı; hassas dengelere göre kurulan bir bütçe. Bu bütçe hazırlanırken, bu bütçenin öngördüğü borçlanma faiz oranı ne idi; daha iki gün önce TÜFE X uygulamasıyla ortaya çıkan borçlanma faizi nedir; yüzde 137'nin üzerinde, yüzde 137,1'lik bir borçlanmayı daha dün yaptık. Diyoruz ki, "1998 yılında enflasyon ortalama olarak yüzde 50 olacak, yıl sonu yüzde 64 olacak" ama, yüzde 137'yle biz şimdi resmen borçlanıyoruz; yani, yüzde 87 reel faiz mi veriyoruz; bu ne zenginlik, bu ne güç... Yüzde 137'yle borçlanıp, enflasyonu yıl sonu itibariyle yüzde 64'e, ortalama olarak yüzde 50'ye indirmek mümkün olabilir mi?

Bu bütçenin 1998 yılı için dolar varsayımı neydi; 240 bin lira. Bugün gazetelerde var, işadamlarına sormuşlar "üç ay sonrası için dolar varsayımınız ne?"; 250 bin liraya kadar çıkıyorlar. İstanbul'daki işadamları, mart sonu itibariyle "230 bin ve 250 bin lira arası" diye dolar tahmini yapıyorlar. Dolar tahmini daha şimdiden şaşmaya başladı, dolar 203 bin liraya geldi. Dolar tutmayacak; varsayım olarak kabul ettiğiniz enflasyon hızı, devraldığınız enflasyon hızı tutmayacak; borçlanma faiziyle ilgili varsayımlarınız allak bullak olacak ve siz bu bütçeyle bu işi çevireceğinizi düşüneceksiniz, iddia edeceksiniz!..

Değerli arkadaşlarım, bu bütçenin 1998 yılı içinde 6,250 katrilyondan 11 katrilyona çıkacak olan borçlanmasını, 5 katrilyonluk bir faizle çevireceği kabul edilmiş. 5 katrilyon değil, 7 katrilyon olursa her şey allak bullak olur.

Değerli arkadaşlarım, bu bütçeyle ilgili olarak bu gözlemlerimi söylemek istiyorum. Daha yıla girmedik, daha 1997 tamamlanmadı; ama, bu bütçeye olan güven, bu bütçenin inandırıcılığı, bu

bütçenin hesabı kitabı daha şimdiden şaşmaya başladı. Bu bütçe hazırlanırken, KİT fiyatlarının bastırılacağını dikkate aldı mı bu bütçe uzmanları, bütçeyi hazırlayan teknisyenler; onlara böyle mi işaret verildi; KİT mallarına zam yapılmayacak, ona göre hesabınızı kitabınızı yapın mı denildi; hayır, ne münasebet!.. E, peki, KİT mallarının fiyatları durdurulunca, ne olacak bütçelerin dengeleri, hesabı?! Bütün bunları, bu konuda başınızı ağrıtmak için söylemiyorum; ama, bu bütçeye kimse bel bağlamasın; onu söylemek için bunları ifade ediyorum. Bu bütçenin, kendiliğinden bu işi çözeceğini kimse zannetmesin. Bir ciddî istikrar programına ihtiyaç var. İstikrar programı da, Sayın Güneş Taner'in bilgisayarındaki kalkınma hızı, hedefleri, enflasyon varsayımlarıyla ortaya çıkmaz. İstikrar programı, hangi hedeflere hangi politikalarla, nasıl ulaşılacağı konusunda, ciddî siyasî, ekonomik değerlendirmeleri gerektirir. Hangi politikalar uygulanacak; bunları, daha bilemiyoruz.

Bu bütçe hazırlanırken, bir vergi varsayımı vardı. Vergi reformu, geride bıraktığımız günler içinde, niteliğini kaybetti, önemini kaybetti. Bu bütçenin altında, Türkiye'nin dışarıdan önemli miktarda dışyardım alacağı varsayımı vardı. Hâlâ bu umut gerçekleşmedi; gerçekleşip gerçekleşmeyeceği belli değil. O nedenle, durum ciddîdir, durum ağırdır. Türkiye, çok tehlikeli bir bunalımla karşı karşıyadır. Her an, her türlü olumsuz gelişmeye açık bir noktada duruyoruz. Türkiye, çok kırılgan bir ekonomik konjonktürü yaşamaktadır. Bütün bunların gerektirdiği kararlılığı ve ciddiyeti, Hükümette görmek istiyoruz; şu ana kadar bunu görememiş olmaktan da, büyük üzüntü duyuyoruz.

Türkiye'deki bu tablo, toplumun iç ilişkilerini ve iç gerginliğini, çok ciddî şekilde artırmaya başlamıştır. Gelir dağılımı, bu dönem içinde, çok tehlikeli bir çarpıklaşmanın içine girmiştir. Çeşitli toplum kesimleri, giderek artan bir tedirginliğin içine sürüklenmektedir. Emekli işçiler, bir süre önce -hep birlikte izledik- bir büyük isyanı yaşama noktasına geldiler. Türkiye'de, memur yürüyor, işçi yürüyor; çeşitli toplum kesimleri, çok ciddî rahatsızlıklar, tıkanıklıklar yaşıyorlar. Hükümetin, enflasyonla mücadele karşısında ciddî bir kararlılığı sergileyemediği, öyle bir karalılık olmadığı halde, enflasyonla mücadele ediyorum diye, gelip geçici, palyatif önlemleri, sosyal devleti tahrip etmek için, sosyal güvenceleri ortadan kaldırmak için almaya başladığı düşünülecek olursa, karşı karşıya bulunduğumuz tablonun ciddiyeti, çok daha açık bir biçimde ortaya çıkar.

Enflasyonla mücadele için ciddî, köklü önlemler alınmazken, toplumsal ilişkileri sarsacak, ciddî olumsuzluklara yol açacak yanlışlıklar birbiri ardından ortaya konuluyor; sosyal devlet tahrip ediliyor, çalışan kesimlerin güvenceleri ortadan kaldırılıyor. En radikal enflasyonla mücadele programı bile, bir sosyal neti, bir sosyal ağı, yukarıda, ipin üzerinde yürümekte olan insanların altına gerer, onların altına düşemeyeceği bir asgarî güvenlik düzeyini garanti altına almaya çalışır. Böyle bir kaygı, ne yazık ki, bu Hükümette kaybolmuştur. Çok rahatlıkla, birtakım önlemler, birbiri ardından alınmakta ve sıkıntı, daha da yaygınlaştırılmaktadır.

Eğitim, paralı hale gelmeye hızla devam ediyor. Sağlık, giderek artan bir biçimde paralı olmaya devam ediyor. Sosyal güvenlik, anlamını, değerini hızla kaybediyor. Devlet hastanelerinde dahi para ödemeden tedavi olma olanağı tümüyle kalkmışa benziyor. Çeşitli sosyal güvenlik kuruluşlarının sağladığı güvencenin hiçbir anlamı kalmamıştır. Bağ-Kur'un bir anlamı yoktur; esnaf, kendi kaderine teslim edilmiş durumdadır. Çiftçi perişandır. Tarıma yönelik geçen bütçedeki 280 trilyonluk destek, bu bütçede, nominal fiyatlarla 200 trilyona indirilmiştir. 280 trilyon 1997'de ödenmişken, 200 trilyon 1998'de ödenecek diye planlama yapılmıştır. Tarımın faiz oranları yükseltilmiş, esnafın faiz oranları yükseltilmiş ve Türkiye, işsizlik sorununun da giderek artmakta olduğu dikkate alınırsa, bir büyük sosyal bunalım merkezi haline, neredeyse, Hükümet eliyle itilir hale dönüşmüştür.

Bütün bunları, karşı karşıya bulunduğumuz sorunların yansımaları olarak dikkatinize sunuyorum.

Değerli arkadaşlarım, bunun altında yatan, bir temel doğrultu kararsızlığıdır. Bu Hükümetin bu uygulamalarının altında, ne yapacağını, nasıl yapacağını hâlâ kararlaştıramamış olmasının bir temel unsur olarak yattığını düşünüyorum.

Bakınız, şu sorular karşısında, Hükümetin tavrı, altı ay geçtiği halde hâlâ netleştirilebilmiş değildir. Bu Hükümet, bir çözüm hükümeti midir, seçim hükümeti midir? "Efendim, hem seçim hükümetiyiz, hem çözüm hükümetiyiz." Bunun hiçbir anlamı yoktur. Kendinizi bir çözüm hükümeti gibi düşünme noktasına gelemediğiniz takdirde, karşı karşıya bulunduğunuz sorunların üstesinden gelemezsiniz. Bakın, altı ay geçti, seçim arayışları başladı, seçim senaryoları dolaşmaya başladı. Kafasına ve yüreğine seçim kaygısı giren bir Hükümetin, ülkenin bu sorunları karşısında ciddî bir politika izleme imkânı var mıdır?

Değerli arkadaşlarım, en temel nokta bu idi. Bu noktayı berrak bir şekilde çözmek durumunda olduklarını, bu hükümet kurulurken, Sayın Başbakanla konuştuğumuzu çok iyi hatırlıyorum.

Şimdi, bu Hükümet IMF'le anlaşma istiyor mu, istemiyor mu? Bunun kararını açıkça almak lazımdır. Bir yandan IMF'le anlaşma istemiyor gibi cakalar satarken öte yandan IMF'le anlaşma arayışları, Hükümetin tutumuna inandırıcılık katmıyor. Stand-by istiyor mu istemiyor mu bu Hükümet? IMF'den yardım istiyor mu, istemiyor mu? 10 milyar dolar mı istiyor, 15 milyar dolar mı istiyor, yoksa 20 milyar dolar mı istiyor? Bir yıllık istikrar programıyla mı enflasyona karşı mücadele edecektir, üç yıllık bir istikrar programıyla mı mücadele edecektir? Bu Hükümetin, artık, şu noktada karar alması lazımdır: KİT ürünlerine zam yaparak mı enflasyonu indirecektir; yoksa, KİT ürünlerinin fiyatlarını dondurarak mı indirecektir?

Değerli arkadaşlarım, bu kararsızlık, bu perspektif belirsizliği, bence, bu Hükümetin temel sorunudur.

Altı ay sonra, senaryo düzenlemelerini uygulayarak bir seçime mi gitmek söz konusudur, 2000 yılına kadar Türkiye'yi yönetmek mi söz konusudur? Özelleştirmeyi, bu Hükümet, uygulayacak mı; yoksa, askıya mı almıştır? KİT fiyatları, önümüzdeki altı ay boyunca dondurulacak mı; yoksa, dondurma kararından -bugün basına yapılan açıklamalar doğrultusunda- vaz mı geçilmiştir?

Bunlar, bu Hükümetin önündeki, temel ekonomi politikasıyla ilgili karar noktalarıdır. Bu konuları ele alıp çözmeden bir yere ulaşma imkânının olmadığını düşünüyorum.

Değerli arkadaşlarım, bu Hükümetin, ekonomi politikasıyla ilgili bu dağınıklığı, kararsızlığı, tutarsızlığı, çelişkileri, Türkiye'yi, çok muhtaç olduğu bir ciddî antienflasyonist, enflasyonu ortadan kaldıracak bir program uygulama şansından yoksun bırakıyor. Eğer bunun altında ne yattığını araştıracak olursak, son günlerde basına yapılan bazı açıklamalarda bunun işaretlerini bulabiliriz. Öyle anlaşılıyor ki, bu Hükümet, enflasyonla mücadelenin ciddî, sarp yollarına yönelme noktasında değildir; doluya koyuyor almıyor, boşa koyuyor dolmuyor; ne yapacağını bir türlü kararlaştıramıyor ve günübirlik yaklaşımlarla durumu idare etmeyi tercih ediyor.

Bakınız, bu ruh halinin ifadesi "önümüzü göremiyoruz" cümlesinde saklıdır. Bu Hükümetin önünü göremediği anlaşılıyor. Son günlerde, bu değerlendirme çok sık ifade edilmeye başlanmıştır. Bu Hükümet niye önünü göremiyor, önünü görmek ne demek; bunu, izin verirseniz tartışmak istiyorum; çünkü, bu Hükümetin başarısızlığının altında yatan temel sorunun bu olduğu anlaşılıyor.

Önce, bir durumu dikkatinize sunmak istiyorum: Hükümetin önünü görememesi, bir hükümet olma iddiasından vazgeçmek anlamına gelir. Önünü göremeyen hükümeti tasavvur etmek mümkün değildir; çünkü, hükümet, devlet gemisinin kaptan köşkündedir, önü görmesi gereken odur; haritalar onun önündedir, pusula onun önündedir, radar onun önündedir, jiroskop onun önündedir, sualtı derinlikleri onun önündedir, her şeyi o tanzim edecektir; ama, Türkiye'de, devlet gemisinin kaptan köşkündekiler önlerini göremediklerini söylüyorlar. Kaptan köşkündekiler, önlerini göremezse,

kamaradakiler, ambardakiler nasıl görsünler önlerini! (CHP sıralarından alkışlar) Hükümet "önümüzü göremiyoruz" diyor. Hükümetin görevi, önünü görmek, Türkiye adına önünü görmek, Türkiye'nin rotasını çizmek. Bunu yapmak için gelmişsiniz, bunu yapacağız demişsiniz!.. Şimdi "göremiyoruz" diyorlar. Önlerini göremiyorlarmış!..

Değerli arkadaşlarım, niye göremiyorlar? Değişen ne, ne oldu? Altı ay önce 2000 yılına kadar gideceğiz diyorlardı, altı ay içerisinde ne değişti? Muhalefetin tavrında, benim görebildiğim, hiçbir şey değişmedi; Cumhuriyet Halk Partisi olarak bizim tavrımızda hiçbir şey değişmedi. Biz, altı ay önce ne söylüyorduysak; ilk konuşmamızda, Sayın Başbakan, size ne söylediysem, aynı şeyi şimdi söylemeye devam ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar) On gün önce, grup toplantınızda "Cumhuriyet Halk Partisinin tutumu, itiraf etmeliyim ki, çok dürüst -kendi ifadenizle söylüyorum- çok correct bir tavırdır" demiştiniz. Evet, Cumhuriyet Halk Partisinin tavrında, değişen hiçbir şey yoktur; ilk gün Sayın Mesut Yılmaz'a ne söylediysek, aynı şeyi söylemeye devam ediyoruz. Biz, bu Hükümetin içerisinde değiliz; biz, bu Hükümetin parçası değiliz; biz, bu Hükümeti, aldığı alacağı bütün kararlarda destekleme sorumluluğu altına da, hiçbir noktada girmiş değiliz (CHP sıralarından alkışlar); altı ay önce de girmemiştik, şu anda da böyle bir taahhüdün altında değiliz.

Altı ay önce, Sayın Başbakan, bize "güvenoyu veriyorsunuz; güvenoyu yetmez. Ben, şu şu kararları alacağım; şu noktalarda sizden destek bekliyorum" diye bir talep yapmadı. Benim de, Sayın Başbakana, bu konularda, hiçbir kabulüm olmadı. Çünkü, Sayın Başbakan, o zaman, altı ay önce, bizimle böyle bir müzakere yapmadan iktidarı üreteceğini, bir kere yola çıktıktan sonra Hükümetin göçünü yolda düzeltebileceğini zannettiğinden olacak ki, böyle bir müzakere ihtiyacını hissetmemişti. Altı ay önce bu Hükümete hangi çizgiyi koyduysak, aynı noktadayız. Türkiye'de bir siyasî kriz istemiyoruz, bir hükümet krizi istemiyoruz. Bu Hükümetin Türkiye sorunlarını çözme doğrultusunda atacağı her ciddî adıma destek verme niyetindeyiz; bir taahhüdümüz yok, kendimizden gelen sorumluluğumuzun gereği. Sekiz yılda bunu ortaya koyduk. Vergi yasa tasarısını getiriniz, aynen, orada da destekleyerek bu tutumumuzu sergileyelim. (CHP sıralarından alkışlar)

Bizim, Türkiye sorunlarının çözümüne yönelik -hiçbir noktada taahhüdümüz olduğundan dolayı değil- sorumluluğumuzun gereği bir anlayışımız var. (CHP sıralarından alkışlar) Bu Hükümetin, niçin, nerede, nasıl aldığını bilmediğimiz kararlarına sahip çıkmamızı gerektiren hiçbir taahhüdümüz yoktur. Bu Hükümetin kuruluşundan kısa bir süre sonra yapılan zamlara, en şiddetle, Cumhuriyet Halk Partisi karşı çıkmıştır. Elbette karşı çıkacağız, elbette bunu engelleyen hiçbir şey yok ve o davranışı sürdürüyoruz, yine aynı noktadayız.

Değerli arkadaşlarım, bilinmesi gereken temel nokta şu: Bu Hükümet önünü göremiyorsa, muhalefet partilerinin tavrından dolayı değil. Neden; bu Hükümet, kendine olan güvenini kaybetti de ondan dolayı önünü göremiyor. Altı ay önce işbaşına geçtikleri zaman, 2000 yılına kadar Türkiye'yi başarıyla yönetiriz zannediyorlardı; altı ay sonra, o umutlar yerle yeksan olmuştur. Türkiye'yi başarıyla yönetemeyecekleri, ekonominin kesin tablosuyla, rakamlarıyla ortaya çıkmıştır. Kaybolan, Hükümetin özgüvenidir, kendine olan inancıdır; Türkiye sorunlarının üstesinden geleceğine yönelik umudu kaybolmaya başlamıştır. O umut kayboldukça da, önünü göremez hale gelmeye başlamıştır. Bu Hükümetin önünü göremiyor olması, kendi konumundan, kendi tutumundan kaynaklanmaktadır. İcraat yapmayan bir hükümetin başarılı olması, işbaşında kalması mümkün değildir; pedalı çevirmeden bisiklette duramazsınız; enflasyonla mücadele edeceksiniz, Türkiye'nin temel sorunlarını çözeceksiniz. Ha, onlarla mücadele edemem, şartlarım müsait değil dediğiniz anda, kaybetmeye mecbursunuz.

Bakınız, iki ay önce, Kore bir ciddî krizle karşı karşıya geldi. İki ay içinde, Kore, o krizin aşılması için gerekli önlemleri uluslararası kuruluşlarla müzakere etti, anlaşmasını yaptı, kararını aldı ve -Sayın Başbakan, dikkatli dinleyiniz- iki hafta sonra da seçim yaptı. Yani, seçime iki hafta ka-

lan bir hükümet, Kore'de, ülkesinin karşı karşıya bulunduğu ekonomik ve finans krizi karşısında, benim görevim bunun önlemini almaktır dedi, seçimden korkmadı, önlemini aldı ve şerefiyle kaybetti seçimi; üç puanla, dört puanla kaybetti.

Bakınız, eğer, ben, ülkenin bunalım dönemlerinde üzerime düşeni yapmam, seçim kazanırım zannediyorsanız, bir büyük hayal içindesiniz. (CHP sıralarından alkışlar) Ülkenin bunalım dönemlerinde gerekeni yapmadığınız için sadece seçim kaybetme durumunda kalmazsınız, inanılırlığınızı, güvenilirliğinizi de ciddî şekilde kaybedersiniz. Bugün, bu Hükümetin karşı karşıya bulunduğu durum, işte budur. Bir hükümet ki "enflasyonla mücadele edeceğim; bu mücadelenin sonunda ben seçim kaybederim" diyorsa, onun enflasyonla mücadele etmesi de mümkün değildir, seçim kazanması da mümkün değildir; yani "enflasyonla mücadele edelim, enflasyonu yenelim, biz tarihe geçelim, siz de iktidara geçin; yağma yok" diyorsa bir başbakan, enflasyonla mücadele etmesi mümkün değildir. (CHP sıralarından alkışlar) Enflasyonla mücadele etmeden de başarılı olmak mümkün değildir. Bunlar, Türkiye'nin, karşı karşıya bulunduğumuz, temel gözlemleridir.

Değerli arkadaşlarım, Hükümet önünü göremiyor. (RP sıralarından "göster" sesleri) Ne yapalım Hükümete önünü göstermek için; bu konuda yapabileceğimiz ne var?!

MUHAMMET POLAT (Aydın) – Desteğinizi çekin.

DENİZ BAYKAL (Devamla) – Hükümet ne istediğine karar versin, ne yapacağına karar versin, uygulamasını ortaya koysun. Daha ne söyleyelim? Diyoruz ki : Bir hükümet krizi istemiyoruz, bir hükümet krizi yaratmayız, bir hükümet krizi oluşturmayız; ama, biz, bir muhalefet partisiyiz; muhalefet partisi olarak, elbette, her uygulamayı tartışırız, eleştiririz. Demokrasinin gereğini herkes içine sindirmek durumundadır.

Değerli arkadaşlarım, o noktalarda da, izin verirseniz... Anlaşılıyor k i, Cumhuriyet Halk Partisinin bu Hükümetle ilişkisi epeyce ilgi çekiyor.

MUSTAFA YÜNLÜOĞLU (Bolu) – Dün gördük.

DENİZ BAYKAL (Devamla) – Dün, Refah Partisi ile Cumhuriyet Halk Partisi Grubu arasında bir önemli ihtilaf vardı. Bu ihtilaf şu noktada ortaya çıkıyordu: Biz, memurlara verilecek olan maaş artışının, milletvekillerine maaş artışına dönüşmemesi için tedbir alarak öneri getiriyorduk. (RP sıralarından gürültüler)

MUHAMMET POLAT (Aydın) – Sizin öneriniz...

DENİZ BAYKAL (Devamla) – Refah Partisinin önerisi, sadece memurlara değil, aynı zamanda milletvekillerine de maaş artışını öngörüyordu. O nedenle, biz, ona destek vermedik, kendi önerimizi ortaya koyduk. Eğer o önerimizi Parlamentoda görüşme imkânı ortaya çıkmış olsaydı ve sizler de desteklemiş olsaydınız, bu konudaki anlayışınız görülürdü. (RP sıralarından gürültüler)

MUHAMMET POLAT (Aydın) – Hayır!..

MUSTAFA YÜNLÜOĞLU (Bolu) – Alakası yok!..

BAŞKAN – Karşılıklı konuşmayın lütfen.

DENİZ BAYKAL (Devamla) – Değerli arkadaşlar, şimdi, bakınız, Hükümet önünü göremediği için, senaryo üretimi hız kazanmıştır. Hükümet önünü göremiyor, şimdi senaryo üretimi başlamıştır. Senaryolara göre, işte, önümüzdeki beş altı ay içinde, çeşitli gelişmeler değerlendirilerek Türkiye bir seçime götürülecektir ve bu Hükümet, görevini, sorumluluğunu yerine getirmeden, içinden geçmekte olduğumuz konjonktürü değerlendirerek, bu seçimden başarılı çıkmaya gayret edecektir.

Değerli arkadaşlarım, bu senaryo yaklaşımlarıyla ilgili olarak şunu söylemek istiyorum: Sayın Başbakan, son Avrupa Birliği krizi dolayısıyla doğru bir şey söyledi ve dedi ki: "Türkiye, bir muz

cumhuriyeti değildir." Doğrudur; Türkiye, bir muz cumhuriyeti değildir. Bunu, tabiî, Avrupalı muhataplarımıza söylememiz lazım da... Türkiye'nin bir muz cumhuriyeti olmadığını, Türkiye'de senaryo planlaması yaparken birbirimize de söylememiz lazım. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Türkiye, bir hukuk devletidir; Türkiye, bir demokrasidir; Türkiye, bir kurum devletidir. Türkiye'yi, kâğıt üzerinde senaryolar düzenleyerek, şu şöyle olacak, bu böyle olacak, arkasından da böyle olacak diye bir senaryo istikametinde yönlendirmeye imkân olmadığını...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bir dakika Sayın Baykal; size de, konuşmanızı tamamlamanız için süre vereceğim.

Buyurun Sayın Baykal.

DENİZ BAYKAL (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

...çünkü, Türkiye'nin bir muz cumhuriyeti olmadığını herkesin çok iyi bilmesi gerekiyor. Herkes kazanacak, demokrasi içinde kazanacak; iddiasını söyleyecek, herkes halktan destek alacak, öyle gelecek. (CHP ve DYP sıralarından alkışlar) Birbirine tuzak kurarak, birbirine çelme takarak, ortaya çıkacak olan çeşitli yol kazalarını fırsat bilerek, değerlendirmeye kalkarak Türkiye'de demokrasiyi kökleştirmenin mümkün olmadığını herkesin çok iyi kavraması gerekiyor.

Değerli arkadaşlarım, şunu hemen söylemeliyim: Eğer böyle senaryolar geliştiriliyorsa, herkes hesabını öyle yapsın ki, Cumhuriyet Halk Partisi, böyle senaryolarda kendisine verilecek olan rolü kesinlikle oynamayacaktır. (CHP ve DYP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlarım, birkaç cümleyle de dışpolitika gelişmelerine değinmek istiyorum. Avrupa Birliğiyle ilişkilerimizde yeni bir noktaya geldik. Karşı karşıya bulunduğumuz tablo, hiç kuşkusuz, üzüntü vericidir. Türkiye'nin zaten yeterince çok olan dışpolitika sıkıntılarına yenileri eklenmiştir. Bunu, hepimiz, üzüntüyle tespit ediyoruz. Bu vesileyle, şu gözlemimi sizlere aktarmak istiyorum.

Değerli arkadaşlarım, dışpolitika sorunlarını içsiyaset tartışmasına konu yapmaktan uzak durmak gerekir. Bir süre önce Türkiye'nin içinde bulunduğu dışpolitika sıkıntılarını bir siyasî suçlama vesilesi haline getirmek isteyenlerin kısa bir süre sonra içine girdiği manzara, gerçekten, ders alınması gereken bir tablo oluşturuyor. Kimse, Türkiye'nin dışpolitika sorunlarını şu partiye, bu partiye, şu kişiye, bu kişiye izafe ederek kendisine yarar sağlamaya kalkmasın. Türkiye'nin Suriye'yle sorunu varsa, bu sorun, Türkiye'nin sorunudur; Türkiye'nin İran'la sorunu varsa, bu, İran'ın sorunudur. Türkiye'nin Yunanistan'la Kıbrıs'ya sorunu varsa, bu, Türkiye'nin sorunudur. Türkiye, bir büyük imparatorluğun köküdür, mayasıdır. İçinde bulunduğumuz coğrafyanın özellikleri ortadır. Tevarüs ettiğimiz büyük tarihî mirasın bize getirdiği imkânlar, sorunlar ve sıkıntılar, üzerimize çektiğimiz husumet, çelişkiler ortadadır. Böyle bir tablo karşısında, Türkiye'nin bu coğrafyada sürekli sorunlarla karşı karşıya bulunmasını siyasî partilerin birbirlerini suçlama vesilesi yapmaları kadar yanlış bir şey yoktur. (CHP sıralarından alkışlar) Bu suçlamaları yapanlar, şimdi, o suçlamaların altında kalmaya başlamışlardır.

Geldiğimiz nokta ortadadır. Avrupa Birliğiyle ilişkilerimizde sorun var. Bu sorun, Türkiye'nin sorunudur; bunu biliyoruz, bunu biz, biliyoruz; ama, bu sorunun Türkiye'nin sorunu olduğunu, öyle zannediyorum ki, birileri yeni yeni kavramaya başlıyorlar.

Değerli arkadaşlarım, Türkiye'nin Avrupa Birliğiyle ilişkisi, bugünün ilişkisi değildir. Bu, sadece otuzdört yıllık bir ilişki de değildir, yetmişdört yıllık bir ilişki de değildir; ta 1839'dan, 1856'dan, Gülhane Hattı Hümayunundan, Islahat Fermanından günümüze kadar bir büyük tarihî

evrimin bizi getirdiği noktadır. Bu noktada, belli haklarımız vardır, belli hukukî temelimiz vardır. Bu konularda yapmamız gereken önemli görevlerimiz, sorumluluklarımız vardır.

Değerli arkadaşlarım, içinde bulunduğumuz noktada, öyle anlaşılmıştır ki, Avrupa Birliği, Hükümetin gayretine, çabasına, iyi niyetli uğraşısına, içine girdiği iyimserliğe, kendisini kaptırdığı umuda, bu doğrultuda yaptığı açıklamalara rağmen, bir tıkanıklık noktasında bulunmaktadır. Bu tıkanıklık noktasıyla ilgili Hükümetin takındığı tavır, hepimizin de paylaştığı tavırdır. Elbette, Avrupa Birliğine karşı, Türkiye'nin, kendi kimliğini, hukukunu ortaya koyarak, ciddî bir tutum alması gerekiyordu. Bu Hükümet bu tavrı almıştır. Bundan büyük memnuniyet duyuyorum, Hükümeti de bu tavrı dolayısıyla kutluyorum; ama, bu tavrın hangi amaçla alındığı ve bundan sonraki gelişmelerinin ne olacağı konusunda da, bir zihnî berraklaşmaya şiddetle ihtiyaç vardır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Baykal, lütfen, toparlayınız.

DENİZ BAYKAL (Devamla) – Toparlayacağım.

Bakınız, Türkiye, ciddî bir hukuk devletidir. Dışpolitika konularında nasıl kararlar alınacağı ortadadır. Avrupa Birliğiyle ilişkilerimiz fevkalade önemlidir. Hükümetin Lüksemburg deklarasyonundan sonra aldığı tavrı kısa bir süre sonra Başbakanın ağzından ileri bir aşamaya taşıma girişimi, çok ciddî bir şaşkınlık yaratmıştır, Türkiye'de bu konularda nasıl karar alındığıyla ilgili ciddî tereddütlerin ortaya çıkmasına da neden olmuştur.

Türkiye, Avrupa Birliğine üyelik müracaatını geri çekmiş midir, çekmemiş midir? Sayın Başbakan, geri çekme kararını önce ilan etmiştir, sonra şarta bağlamıştır. İyi niyetli koalisyon ortaklarının kendi bilgileri dışında ortaya çıkan bu tabloyla ilgili olarak "herhalde alternatiflerden birisi olarak değerlendirmiştir" yorumlarıyla, bir istikamete çekilmek istenmiştir. Bu aşamada, böyle bir dışpolitika sorunuyla Türkiye karşı karşıya iken, böyle bir dağınıklığın ortaya çıkmış olması, gerçekten, Türkiye açısından üzüntü verici olmuştur.

Şunu herkesin çok iyi bilmesini istiyorum: Türkiye'nin Avrupa Birliğine yönelik müracaatının geri çekilmesinde, Türkiye'nin hiçbir yararı yoktur. Bu, Türkiye'nin bir hakkıdır. Müracaatı geri çekmeyi, muhataplarımızı ürkütecek, baskı altına alacak bir unsur gibi değerlendirmek de fevkalade yanlıştır. Türkiye'nin hakkıdır Avrupa Birliğine üyelik başvurusu. O müracaat yapılmıştır. O müracaatın geri çekilmesi söz konusu değildir. Böyle bir müracaatı, böyle bir Hükümetin çekmesi söz konusu değildir. Başbakan Yardımcısının haberi yok, Dışişleri Bakanının haberi yok, Dışişleri Bakanlığının haberi yok -dün, Komisyondan öğreniyoruz ki, Dışişleri Bakanlığının, müracaatın geriye çekilmesine yönelik olasılık temeli etrafında bir çalışması dahi yok- bu Hükümete destek vermiş bir siyasî parti olarak bizim haberimiz yok. Türkiye Büyük Millet Meclisinin haberi yok. Ayaküstü bir kararla "bunu geri çekiyoruz" açıklaması, öyle sanıyorum ki, çok ciddî bir yanlış olmuştur.

Şunu ifade etmek istiyorum: Değerli arkadaşlarım, bir bakıma belki paradoksal bir ifade gibi gözükecek, bir çelişki gibi gözükecek; ama, inancımı ifade etmek istiyorum; Türkiye, Avrupa Birliğine tam üye adayı olma noktasına, belki de en yakın olduğu noktaya gelmiştir. Lüksemburg'ta ortaya çıkan o karar, sonra Türkiye'nin takındığı tavır, kamuoyunda -içeride dışarıda- yapılan tartışmalar; eğer biz hata yapmazsak, eğer biz sorumluluğumuzun gereğini yerine getirirsek, Avrupa Birliğine tam üye adayı olma noktasında bizi fevkalade önemli bir aşamaya taşımıştır; bunun kıymetini, değerini bilmek lazımdır. Bu çerçevede şu noktalara da dikkati çekmek istiyorum:

Değerli arkadaşlarım, Avrupa Birliğiyle insan hakları ve siyaset sorunlarını konuşmayacağız. İnsan hakları ve demokrasi konularını Avrupa Birliğiyle konuşmayacağız da, Amerika'yla konuşacak mıyız? Amerika'nın helikopter satışını, Türkiye'deki insan hakları ve demokrasi uygulamasına

bağlamasını kabul ederek, o çerçeve içerisinde, işbirliği anlayışına girecek miyiz? İçinde bulunduğumuz çağda, insan hakları ve demokrasi sorunu, artık, hiçbir ülkenin kendi iç sorunu değildir. (CHP sıralarından alkışlar) Hiçbir ülkenin, vatandaşlarına işkence yapmak benim hakkımdır, demesi mümkün değildir. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Hiçbir ülkenin, hukuk devletini bir yana itirek, devlet içerisinde çetelerin cirit atmasına göz yumması mümkün değildir. (CHP sıralarından alkışlar) Hepimiz, artık, dünyanın bütün insanlarının birbirine karşı sorumlu olduğu bir noktada bulunuyoruz. İnsan hakları ve demokrasi konusunda sorunlarımızı çözmekle yükümlüyüz. Bunu, elbette, kimseyle müzakare etmemize ihtiyaç yoktur; Avrupa'yla yoksa, Amerika'yla da yoktur. Amerika'yla yaptığınız müzakereyi, Avrupa'ya karşı bir tavır olarak kabul ettirmek, inandırıcı olmaktan uzaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Baykal, lütfen tamamlayın efendim.

DENİZ BAYKAL (Devamla) – Tamam Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 1998 yılına, 1997 yılından derlediğimiz umutlarla girmiyoruz. 1997 yılı, bize, 1998'e yönelik umut ve iyimserlik telkin etmiyor. Türkiye, sıkıntılı bir dönemin içinde olmaya devam ediyor. Karşımızdaki sorunlar aynen var olmaya devam ediyor. Enflasyonun çözüleceğine dair işaret yoktur; Susurluk olayının aydınlatılacağına dair işaret yoktur; Türkiye'de siyasetin temizlenmesi doğrultusunda güven verici bir açılımın gerçekleştirileceğine dair bir işaret yoktur.

Böyle bir tablonun içinde, Türkiye Büyük Millet Meclisi, tarihî sorumluluğuyla karşı karşıyadır. İnanıyorum, Türkiye Büyük Millet Meclisini devreye sokarak, senaryolara değil, siyasî tartışmalara halkın da muhatap olduğu, tavır takındığı siyasî tartışmalara güvenerek, Türkiye'nin önünü açacağız. Türkiyemizin bu güç dönemi de aşacağına inanıyorum.

1998 yılı bütçesinin, bütün bu gözlemlere rağmen hayırlı, uğurlu olmasını tekrar diliyorum.

Hepinize sevgiler, saygılar sunuyorum. (CHP, ANAP, DYP, DSP ve DTP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına konuşan Sayın Baykal'a teşekkür ediyorum.

V. – SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1. – Erzurum Milletvekili Lütfü Esengün'ün, CHP Genel Başkanı Deniz Baykal'ın, ileri sürmüş oldukları görüşlerden farklı görüşleri partilerine atfetmesi nedeniyle konuşması

LÜTFÜ ESENGÜN (Erzurum) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Esengün, pusulanızı aldım. Talebinizde, Sayın Baykal'ın konuşmasında "Refah Partisi, milletvekili maaşlarını artırma amacına yönelik bir önerge verdi" şeklinde, amacınızı aşan bir ifade kullandığını söylüyorsunuz.

ALİ RIZA BODUR (İzmir) – Önerge ortada.

ADNAN KESKİN (Denizli) – Adil düzene uyuyor mu şu iş?!.

ERCAN KARAKAŞ (İstanbul) – Önergeyi okuyalım.

BAŞKAN – Bir dakika, değerli arkadaşlarım...

Sadece bu noktayla ilgili konuşmanız için yani, amacınızın o olmadığını ifade edecek şekilde bir açıklama yapmanız için size söz veriyorum.

Buyurun. (RP sıralarından alkışlar)

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) – Sayın Başkan, öyle şey olmaz; böyle bir usul yok efendim.

BAŞKAN – Amacını aşan diyorum.

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) – Her konuşulan şeye cevap hakkı verirseniz, yürütemezsiniz.

BAŞKAN – Sayın Esengün, sadece o amaca yönelik...

LÜTFÜ ESENGÜN (Erzurum) – Evet efendim.

BAŞKAN – Rica ediyorum...

LÜTFÜ ESENGÜN (Erzurum) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

İçtüzüğün 69 uncu maddesine göre, bize ait olmayan bir düşüncenin, bir görüşün bize atfedilmesi sebebiyle ve bu konuda açıklama yapmak üzere söz almış bulunuyorum.

Sayın Baykal, biraz önce, memur maaşlarının artmayışının müsebbibi olarak, bizim partimizce verilen bir önergeyi gerekçe göstermeye çalıştı veya kendilerinin verdiği önergeye, CHP'nin verdiği önergeye, Refah Partisinin destek olmadığı şeklinde birtakım yorumlar yaptı huzurunuzda.

NİHAT MATKAP (Hatay) – Öyle bir şey demedi ki Sayın Başkan; iki önerge arasındaki farkı söyledi.

LÜTFÜ ESENGÜN (Devamla) – 5 inci madde üzerinde verdiğimiz önerge, CHP'nin de oylarıyla reddedildi.

NİHAT MATKAP (Hatay) – İki önerge arasındaki farkı söyledi Lütfü Bey.

LÜTFÜ ESENGÜN (Devamla) – Bütçe tekniğine uygun olan, bütçe kanununa uygun olan, asıl kabulü gereken ve memur maaşlarının artırılmasına yol açacak olan önergemiz, CHP'nin oylarıyla reddedildi; bir.

NİHAT MATKAP (Hatay) – Hangi önerge reddedildi?

BAŞKAN – Bir dakika, Sayın Esengün... Size, o önergedeki milletvekili maaşlarıyla ilgili konuda açıklama yapmanız için...

LÜTFÜ ESENGÜN (Devamla) – Sayın Başkan, bir kısa açıklama yapıp...

NİHAT MATKAP (Hatay) – Sayın Başkan, hangi önerge reddedildi; öyle bir önerge var mı!

BAŞKAN – Bir dakika... Siz karışmayın efendim...

LÜTFÜ ESENGÜN (Devamla) – Bir ikincisi, verdikleri önergede...

NİHAT MATKAP (Hatay) – Sayın Esengün, hangi önerge görüşüldü ki reddedilsin. Niye yalan söylüyorsun? Öyle bir önerge var mı!

LÜTFÜ ESENGÜN (Devamla) – ...bizim kabul etmediğimizi iddia ettikleri önergede, yüzde 20 ilâ yüzde 60 arasında bir artış...

NİHAT MATKAP (Hatay) – Önergeler işleme konulmadı ki! Yapmayın... Doğruyu söyleyin siz.

BAŞKAN – Bir dakika...

LÜTFÜ ESENGÜN (Devamla) – Bakın, Nihat Bey, siz, Grup Başkanvekilisiniz...

BAŞKAN – Bir dakika...

Değerli arkadaşlarım, eğer, bir yanlışlık olursa, bir iddia olursa, size de söz veririm. Bir dakika efendim...

NİHAT MATKAP (Hatay) – Ama, ne gerek var!

BAŞKAN – Bir dakika efendim...

Sadece o konuyu açıklayın. Lütfen, Sayın Esengün, yeni bir sataşmaya imkân vermeyin.

LÜTFÜ ESENGÜN (Devamla) – Yüzde 20 ilâ yüzde 60 arasında bir artış öngörülüyor. Bir defa, bu, bütçe tekniğine hiçbir şekilde uygun olmayan, pratikte uygulanması, hayata geçirilmesi mümkün olmayan bir önerge idi.

İkincisi, aynı önergenin, CHP'nin önergesinin ikinci bendinde, sözleşmeli personelin, bütçe tasarısında 267 milyon lira olan tavan ücreti 300 milyon liraya çıkarılsın diye ibare var. Milletvekili maaşlarının endekslendiği, ayarlandığı Başbakanlık Müsteşarı, sözleşmeli personel statüsündedir. Siz, 267 milyon lirayı 300 milyon liraya çıkarmakla, milletvekili maaşlarına, artı, ilaveten bir zam yapmak istiyorsunuz. (RP sıralarından alkışlar)

OYA ARASLI (İçel) – Siz ne yaptınız?..

LÜTFÜ ESENGÜN (Devamla) – Sizin önergenizin altında, asıl, milletvekili maaşlarının ekstradan artmasına dair talep var.

OYA ARASLI (İçel) – Yanıltıyorlar Meclisi...

BAŞKAN – Sayın Esengün, tamam... Lütfen...

LÜTFÜ ESENGÜN (Devamla) – Sayın Baykal'ı dinledik; zannederim -bir defa daha- televizyonları başındaki insanların da kafası karıştı; muhalefet mi iktidar mı, Hükümetin içinde mi dışında mı; neresinde CHP... (RP sıralarından alkışlar; CHP sıralarından sıra kapaklarına vurmalar, gürültüler)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen, Sayın Esengün... Lütfen... Sözünüzü kestim Sayın Esengün... Lütfen... O konularda söz vermedim Sayın Esengün.

LÜTFÜ ESENGÜN (Devamla) – Saygılar sunuyorum. (RP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Hükümet...

ALGAN HACALOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, önergenin sahibi olarak, vermiş olduğumuz önerge hakkında yanlış bilgi sunulmuştur; söz vermenizi istiyorum.

BAŞKAN – Hangi konuda yanlış efendim?

ALGAN HACALOĞLU (İstanbul) – Cumhuriyet Halk Partili 30 milletvekilinin müşterek imzasıyla dün burada vermiş olduğumuz, ancak Başkanlığın oylamaya sunmadığı önergemizin özü itibariyle, Sayın Genel Başkanımın ifade ettiği gibi, Başbakanlık Müsteşarının maaş artışının yüzde 20'yle sınırlandırılması, en alt kademedeki devlet memuru maaşının ise yüzde 60'la artırılmasını öngören önergenin...

LÜTFÜ ESENGÜN (Erzurum) – Sayın Başkan, ben kürsüde konuşurken bana müdahale ediyorsunuz, yerinden konuşan arkadaşa, benden fazla söz hakkı veriyorsunuz...

BAŞKAN – Bir dakika efendim... Talebini almaya çalışıyorum. Bir dakika Sayın Esengün...

Sayın Hacaloğlu, talebinizi almak istiyorum.

ALGAN HACALOĞLU (İstanbul) – ...önergenin, gerçekten, söz alan sözcünün belirttiği çerçevede yanlış şekilde sunulduğu için, bu önergenin özü hakkında söz almak istiyorum. (Gürültüler)

BAŞKAN – Tutanağa geçti; buna rağmen söz istiyor musunuz?

ALGAN HACALOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Tutanağa geçti zaten efendim... Rica ediyorum...

SITKI CENGİL (Adana) – Nasıl kıvırdıklarını 63 milyon gördü...

BAŞKAN – Bir dakika efendim... Siz karışmayın...

ALGAN HACALOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, dün, sekiz saat, bu konuda müzakereler oldu; ama, sık sık, Refah Partili milletvekilleri, bizim önergemizi çarpıtarak, kendi önerilerini desteklemediğimizi... (RP sıralarından gürültüler)

LÜTFÜ ESENGÜN (Erzurum) – Sayın Başkan, böyle olmaz...

BAŞKAN – Efendim, önerge sahibi olarak... Önerge sahibi olarak... "Önerge sahibiyim" diyor.

ALGAN HACALOĞLU (İstanbul) –...ve önergemizin teknik olarak yanlış olduğunu ifade ediyorlar.

Ben iddia ediyorum, önergemiz teknik olarak doğrudur...

BAŞKAN – Peki... Teşekkür ederim...

ALGAN HACALOĞLU (İstanbul) – Önergemiz, memurları korumaya yönelik bir önergedir...

SITKI CENGİL (Adana) – Sayın Başkan, nasıl kıvırdıklarını 63 milyon gördü.

ALGAN HACALOĞLU (İstanbul) – Önergemiz, kamuda makası daraltmak ve sosyal adaleti sağlamaya yönelik bir önergedir.

Arz ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

NİHAT MATKAP (Hatay) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Efendim, durum anlaşıldı...

NİHAT MATKAP (Hatay) – Sayın Başkanım, izin verirseniz bir cümle... (RP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Bir dakika arkadaşlarım... Şimdiye kadar sükûnetle götürdük, anlamaya çalışıyorum. Bir dakika...

NİHAT MATKAP (Hatay) – Sayın Başkan, 1998 Malî Yılı Bütçe Kanun Tasarısının 47 nci maddesinde, Başbakanlık Müsteşarıyla beraber milletvekillerine de yüzde 30'luk bir artış öngörülüyor idi. Bizim verdiğimiz önergede, bu artış oranının yüzde 20'ye çekilmesi öngörüldü. Arkadaşımız, bunu yanlış anlattı. Bunların tutanağa geçmesini istiyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Matkap.

Bütçe görüşmelerine devam ediyoruz.

IV. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

1. – 1998 Malî Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/669) (S. Sayısı : 390) (Devam)

2. – 1996 Malî Yılı Genel Bütçeye Dahil Kuruluşların Kesinhesaplarına Ait Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi ile 1996 Malî Yılı Kesinhesap Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/633, 3/1046) (S. Sayısı : 401) (Devam)

3. – Katma Bütçeli İdareler 1998 Malî Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/670) (S. Sayısı : 391) (Devam)

4. – 1996 Malî Yılı Katma Bütçeye Dahil Kuruluşların Kesinhesaplarına Ait Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi ile 1996 Malî Yılı Katma Bütçeli İdareler Kesinhesap Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/634, 3/1047) (S. Sayısı : 402) (Devam)

BAŞKAN – Hükümet adına, Başbakan Sayın Mesut Yılmaz; buyurun Sayın Başbakan. (ANAP, DSP, CHP ve DTP sıralarından alkışlar)

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Rize) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 1998 Malî Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının bu son görüşmeleri dolayısıyla, Yüce Heyetinizi ve bu görüşmeleri televizyonları başında izleyen bütün vatandaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

Hükümetimiz tarafından hazırlanan 1998 bütçesi, Komisyonda ve Genel Kurulda enine boyuna tartışılmıştır. Bu tartışmalarda, bütçe tasarımızla ilgili eleştirilerini dile getiren, görüşlerini dile getiren veya bize eleştiri yönelten, iktidara ve muhalefete mensup bütün milletvekillerine teşekkür ediyorum. Ancak, kabul etmek lazımdır ki, bu görüşmeler sırasında, bazı muhalefet sözcüleri tarafından birçok talihsiz sözler de söylenmiştir.

Bütçe üzerinde, elbette ki, muhalefetin görüşleri ile iktidarın görüşleri birbirinden farklı olacaktır; bu görüşler, burada tartışılacaktır; ancak, Türkiye'de, hiç tartışılmayacak, hiç tartışılmaması gereken şey, millî iradenin üstünlüğüdür. Üzülerek belirtmek zorundayım ki, bütçe görüşmeleri sırasında, sadece bizi değil, iktidarı değil, millî iradeyi hedef alan bazı saldırılar yaşanmıştır. Her şey affedilebilir, her hata telafi edilebilir, yanlışlardan dönülebilir; ama, millî iradenin üstünlüğünü tartışmaya açmaya hiç kimsenin hakkı yoktur. Parlamentoya saygı göstermeyen bir parlamenter veya millî iradeye saygı göstermeyen bir siyasetçinin dayanacağı hiçbir demokratik temel olamaz. (ANAP sıralarından alkışlar)

MUSTAFA YÜNLÜOĞLU (Bolu) – Kendinizi tarif ediyorsunuz.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) – Bizim, Hükümet olarak, Türkiye'de kurumları ve kuralları yerleştirme çabalarımız, bu konuda harcadığımız gayretler, bazılarının hoşuna gitmeyebilir, bazılarının çıkarlarına da ters düşebilir; ama, herkes bilmelidir ki, demokrasi ve hukuk devleti, ancak, kurumlarla ve kurallarla yaşar. Kurumsuz ve kuralsız bir demokrasi, dünyanın hiçbir yerinde olamaz. Eğer olursa, onun adına demokrasi denmez. Ama, buraya çıkacak birileri, bir partinin sözcüsü, daha düne kadar Türkiye'yi idare etmiş bir partinin sözcüsü, ülkenin medyasına "kartelci medya" diyecek... (RP sıralarından "Yalan mı" sesleri)... Ülkenin iş âlemini "tekelci sermaye" diye suçlayacak, ülkenin parlamentosuna "millî iradeyi temsil etmiyor" diyecek, devletin ordusunu sürekli rencide edecek...

TAHSİN IRMAK (Sıvas) – Ordunun arkasına sığınmayın Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) – ...kurum ve kuruluşlarını hırpalayacak, bu Meclisin güvenoyuyla işbaşında olan Hükümeti meşru görmeyecek; sonra da, geçecek, elinden oyuncağı alınmış çocuklar gibi ağlayacak!.. (ANAP, DSP, CHP ve DTP sıralarından alkışlar) Böyle bir demokrasi anlayışını kabul etmek mümkün değildir; dünyanın hiçbir demokrasisinde, böyle bir demokrasi anlayışı kabul göremez. (RP ve DYP sıralarından gürültüler)

AYVAZ GÖKDEMİR (Kayseri) – Böyle bir Hükümet de görülmedi.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlarım, şimdiye kadar sessizlikle bu noktaya geldik; çok istirham ediyorum, sessiz olalım.

MUSTAFA KEMAL ATEŞ (Kilis) – Tahrik etmesin Sayın Başkan.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) – Şimdi, burada, Refah Partisinin sözcüsü ne dedi: Ben, bizim grup toplantısında -bizim grup toplantısındaki konuşmamızı nasıl izlemişler bilmiyorum- demişim ki, 8 yılı çıkarmazsak, iktidarda kalamayız...

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) – Anlamamışlar...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) – Ben böyle bir şey demedim; ama, benim dediğim başka bir şey var; ben, bu meseleyi, Anavatan Partisi Grubunda üç defa, sabaha kadar tartış-

maya açtım, kimin ne görüşü varsa söylesin dedim. Ondan sonra buna benzer bir ifadem var; ama, sizin kulağınıza yanlış ulaşmış...

VEYSEL CANDAN (Konya) – Sen yanlış söylemişsin...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) – ... Anavatan Partisinin bu konudaki grup kararına uymayan, Anavatan Partisinde kalamaz dedim. (ANAP sıralarından alkışlar)

Sayın Baykal, burada, senaryoları dile getirdiniz. Senaryolarınızın dayanağı, yine, ya gazetelerdeki köşe yazarları ya da gazetelere yansıyan eksik haberler. Acaba, bu senaryoları muhalefet partisinin başkanı olarak Meclis kürsüsünden dile getirmek de başka bir senaryonun parçası mıdır?! (ANAP, DSP ve DTP sıralarından alkışlar) Bana sorabilirdiniz; ben, size doğrusunu söylerdim; işte, şimdi size doğruyu söylemeye geldim.

VEYSEL CANDAN (Konya) – Söyle, söyle.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) – Ben, hiç kimseyle oturup altı ay senaryosu filan yapmadım. Senaryo yapacak vaktim de yok. Gazetelerde bana atfen, benim çevreme atfen izafe edilen bütün senaryolar -adı üstünde- senaryodur, hayal mahsulüdür. Ben, altı aydan beri, sadece, bu Refahyol Hükümetinin bıraktığı tahribatı gidermek için çalışıyorum, gece gündüz onun için çalışıyorum. (ANAP, DSP ve DTP sıralarından alkışlar; RP sıralarından "Bravo" sesleri[!])

Değerli milletvekilleri, Hükümetimizin kurulduğu günden bu yana, üzülerek izlediğimiz, garip bir siyaset anlayışını sürdürmek isteyenler, bizim ve halkımızın vicdanını yaralayan bu garip siyaset anlayışıyla hareket edenler, sanki Türkiye'de millî iradenin dışında başka bir irade varmış gibi, açıkça bölücülük yapmaktadırlar. Bunların kendi çarpık anlayışlarını düzeltmek yerine, millî iradeyi çarpıtma gayretlerini de, milletimiz ibretle izlemektedir.

Bizim, bu kürsüden her zaman gururla ifade ettiğimiz bir şey var; bizim siyasî geçmişimizde, şaibenin ve hukuksuzluğun yeri yoktur. (ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Biz, iktidarı, şaibeleri gizleme yeri olarak, şaibeleri gizleme aracı olarak görmeyiz; biz, Parlamentoyu da, demokrasinin en saygın kurumu biliriz. Binlerce yıllık kültürümüzün içerisinde, bizi, tüm kötü şartlara rağmen, bütün zorluklara rağmen ayakta tutan devlet geleneğini, sadece bir yıl içerisinde, kimlerin perişan ettiğini, devleti ayakta tutan değerleri nasıl yok ettiğini, çetelerin devlete sızmasına nasıl seyirci kalındığını, henüz daha hiç kimse unutmadı. Türkiye'de, kimsenin, toplumsal hafızanın zafiyetine dayalı politika yapmaya hakkı yoktur. (RP sıralarından "Transferler" sesleri)

TAHSİN IRMAK (Sıvas) – Taransferlere gel.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) – Bize, öteden beri çok haksızlıklar yapılmıştır.

TAHSİN IRMAK (Sıvas) – Yapanlar sizinle beraber oldu.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) – Anavatan İktidarına çok haksızlıklar yapılmıştır. (RP sıralarından "Vah, vah" sesleri) Ama, Hükümetimizin kurulduğu günden bu yana, bu haksızlıkları artırarak devam ettirenler unutmasınlar ki, eğer bugün hâlâ bu Parlamento kürsüsünden serbestçe konuşabiliyorlarsa, bugün Türkiye'de demokrasinin olup olmadığı tartışmasını bile bu kürsüde yapabiliyorlarsa, bugün hâlâ bu kürsüye çıkıp ararejim edebiyatı yapıyorlarsa, bunu, onlara bu demokratik şartları sağlayan bizim İktidarımıza borçludurlar. (ANAP ve DSP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Parlamentoya güveni sarsmak, hiç kimseye fayda sağlamaz. Eğer vatandaşı Parlamentoya karşı tahrik ederseniz, provoke ederseniz, bundan siz de zarar görürsünüz; eğer vatandaşı ordusuna karşı tahrik ederseniz, bundan bütün ülke zarar görür. Böyle söyleyenleri, demokrasiye güvenmeye ve demokrasiye saygılı olmaya çağırıyorum.

FETİ GÖRÜR (Bolu) – Önce kendin ol.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) – Biz, Türkiye'nin bütün problemlerinin çözüm yeri olarak, tek çözüm yeri olarak, bu Parlamentoyu görüyoruz; bu Parlamentonun üzerinde de hiçbir güç tanımıyoruz. (ANAP ve DSP sıralarından alkışlar) Onun için diyorum ki, gelin, bu tarihî hatanızdan vazgeçin; isterseniz, bu bütçeye ret oyu verebilirsiniz...(DYP ve RP sıralarından "Vereceğiz zaten" sesleri) Canım, sizi biliyorum, ben CHP'ye söylüyorum... Bu, sizin hakkınızdır; ama, şimdi size söylüyorum: Ret oyunuzu verirken...

HASAN DİKİCİ (Kahramanmaraş) – Onlar veremezler.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) – ...ülke olarak, millet olarak bizi var eden geleneklerimize, kurumlarımıza, demokrasimize zarar verirseniz, bunun telafisi yoktur; bunun altından kalkamazsınız.

Bakın, bugün "ararejim" gibi laflar ediliyor, "atanmış Hükümet" deniliyor... (RP sıralarından "Doğru" sesleri) Aslında, bu lafları burada edenler de biliyorlar ki, Türkiye'de hükümetler atamayla değil, Yüce Meclisin güvenoyuyla işbaşına gelir ve ancak Yüce Meclisin güvensizlik oyuyuyla görevden uzaklaştırılabilir. (RP sıralarından "Transfer oylarıyla" sesleri) Meclisten güvenoyu almış bir Hükümet için söylenen bu sözler, aslında, Hükümetime değil, Yüce Meclise hakarettir ve demokrasiye saygısızlıktır.

Herkes şunu iyi bilmelidir ki, ortada bir ararejim hükümeti değil, tam tersine, ararejimin gelmesini önleyen, ona geçit vermeyen demokratik bir Hükümet vardır. (ANAP ve DSP sıralarından alkışlar) Bu Hükümet, Refahyolun ülkeyi ararejime götürme macerasının önünü keserek, ülkeyi ve aslında ülkeyle beraber onları da bir ararejimden kurtarmıştır. Cumhuriyet tarihi boyunca, 54 üncü Hükümetin işbaşında olduğu dönem kadar, Türkiye'de rejim tartışması yaşanmamıştır.

Şimdi, birileri çıkıp da, yavuz hırsız evsahibini bastırır misali, meydanlarda bağırıyorlarsa, bu beyhudedir. Onların bu bağırışları bile, Türkiye'de, bizim demokrasiye olan hizmetimizin bariz bir delilidir.

VEYSEL CANDAN (Konya) – Rantiyecilere...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) – Ama, bugün, çağdaş dünyayla entegrasyondan, sivil toplumdan bahsedenler, çağdaş dünya ile Türkiye arasına koydukları uçurumu da göz önüne getirmek zorundadırlar. Soruyorum: 54 üncü Hükümet olarak bir sene işbaşındaydınız; hangi çağdaş dünyayla ilişki kurdunuz, hangi sivil toplum örgütünün sesine kulak verdiniz?

Değerli milletvekilleri, günümüzün dünyasında, küreselleşen dünyada, iki kavram birbirinden ayrı düşünülemez; bunlar, demokrasi ve hukuk devletidir. Demokrasiden vazgeçemeyeceğimiz gibi, hukuk devletinden de vazgeçmemiz mümkün değildir. Burada, üstüne basa basa bir şeyi söylemekte yarar görüyorum: Hukuk devletinin en önemli ilkesi, idarenin faaliyetlerinde hukuk kurallarına uyması zorunluluğudur. Eğer, Türkiye'de hukuk devleti varsa; eğer, benim Hükümetim, benim Hükümetime bağlı bütün kurumlar, o kurumlarda çalışan herkes, hukuka aykırı, hukukun dışında en ufak bir eylem yapıyorlarsa, bu devlet, hukuku çiğneyenlerin karşısına çıkacaktır; ben yaparsam, benim karşıma çıkacaktır.

Hepiniz kabul edersiniz ki, vatandaşın devlete güveninin sarsıldığı dönemler, hukuk devleti ilkelerinin de zayıfladığı dönemlerdir. İşte, çeteler, böyle dönemlerde ortaya çıkarlar; hukuk tanımazlık, derebeylik bu dönemlerde oluşur. Şüphesiz, bu, bazılarının işine gelebilir, bazılarına menfaat da sağlayabilir, bazılarına ikbal, istikbal de temin edebilir; ama, unutmayın ki, hukuksuzluğun üzerine oturanı, eninde sonunda hukuk kaldırır...

VEYSEL CANDAN (Konya) – Sizi kaldıracak.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) – ...demokrasiye ihanet edenleri, demokrasi, sonunda alaşağı eder. Kuvvet, ancak kanunun emrinde olduğu zaman yararlıdır; kuvveti kanunun emrinden çıkarırsanız, o kuvvet, bir gün, sizin de aleyhinize işlemeye başlar; sadece sizin değil, milletin de aleyhine işlemeye başlar.

Geçen sene ortaya çıkan Susurluk kazası sonrasında, Türkiye'de, hukuk devleti, ağır yara almıştır.

NURHAN TEKİNEL (Kastamonu) – Budapeşte... Budapeşte...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) – Geçen seneki bütçe görüşmelerinde, bu Meclisin kürsüsünden söyledim. O bütçe görüşmelerinde de Susurluk kazası çok önemli bir yer tutmuştu. Bu tartışmalar, bir yıl sonra, bu bütçe görüşmelerinde de hâlâ bitmiş değildir.

NURHAN TEKİNEL (Kastamonu) – Hani, ne oldu?!.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) – Bana sorarsanız, bu tartışmaların bitmemesi lazımdır; ancak, bu tartışmaları, olayları çarpıtma, birilerini kollama gayreti yerine, Türkiye'de hukuk devleti ve demokrasiye katkı noktasına çektiğimiz zaman bu tartışmaların bir anlamı olur.

Şimdi, bana diyorlar ki: "Hani yirmi günde Susurluk'u çözecektin?" (RP ve DYP sıralarından "Ne oldu" sesleri) Ben, böyle şey demedim ki... (RP ve DYP sıralarından "Oo..." sesleri, alkışlar [!])

Sizin söylediğiniz hadiseyi; bakın, hangi yanlışlardan... Söylediğim şeyleri anlamıyorsunuz, çarpıtıyorsunuz, söylemediklerimi de söylediğimi iddia ediyorsunuz.

YAŞAR OKUYAN (Yalova) – Kafaları ermez...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) – Benim söylediğim hadise şuydu: Biz iktidardan ayrılmadan, Türkiye'de bir çete olayı çıkmıştı...

NURHAN TEKİNEL (Kastamonu) – Budapeşte...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) – O çetenin adı da, Söylemez Çetesiydi; onun sanıkları da, şu anda mahkûmdur. Ben dedim ki: "Biz, onunla ilgili soruşturma açtık." O soruşturma yürütülürken, biz Hükümetten ayrıldık. Bizden sonra gelen Refahyol Hükümetinin ilk yaptığı işlerden biri, o soruşturmada görevlendirdiğimiz 2 müfettişi alıp, pasif idarî görevlere atamak oldu, soruşturmayı engellemek oldu. O müfettişlerden birisi, işte, bizim o zamanki İçişleri Bakanımıza geldi, dedi ki: "Hükümet olarak yirmi gün daha işbaşında kalsaydınız, biz bu işi çözecektik..."

TEVHİT KARAKAYA (Erzincan) – Altı ay oldu...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) – İfade benim ifadem değil, sizin soruşturmayı engellemenizden yakınan müfettişin ifadesi.

NURHAN TEKİNEL (Kastamonu) – Kasetler nerede?..

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) – Ama, ben, bakın, burada, açıkça ve huzurunuzda bir kere daha söylüyorum. Eğer Susurluk olayı ortaya çıktığı zaman, geçen sene kasım ayında, zamanın iktidarı, yani, Refahyol İktidarı, bu olayın üzerine ciddî biçimde gitseydi, hukukun gereğini yapsaydı, çözme noktasında irade ortaya koyabilseydi, bu olay yirmi günde çözülürdü.

Eğer, bu olayın fasa fiso olmadığını görecek basirete sahip olsalardı, bugün Susurluk olayı çözülmüş olurdu. (RP sıralarından "Siz ne yaptınız" sesleri) O dönemdeki sorumlular, sıcağı sıcağına bu olayın üzerine gitmeyerek ve hatta, birkısım gerçeklerin üzerini örterek, Susurluk olayının karanlıkta kalmasına neden olmuşlardır.

NURHAN TEKİNEL (Kastamonu) – Budapeşte ne oldu!

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) – Ama, her şeyin üzerini örtmeleri de mümkün olmamıştır. Her belgeyi ve her delili ortadan kaldırmaları mümkün olmamıştır. Biz, aradan sekiz ay geçtikten sonra, Hükümet olarak olaya müdahale ettik ve Başbakanlık Teftiş Kurulunun Başkanlığında, bakanlıklararası bir soruşturma kurulunu görevlendirdik. Bu kurul, çalışmalarını tamamlamak üzeredir; ama, bugün burada çıkıp da, bana -Sayın Baykal dahil- "bu olayı çözemedin" diyenlere söylüyorum.

NURHAN TEKİNEL (Kastamonu) – Budapeşte'yi mi!

YAŞAR OKUYAN (Yalova) – Dinle!.. Dinle!..

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) – Burada asıl söylemeniz gereken hadise, buraya çıkıp, Başbakan olarak neyi yapmam gerekip de yapmadığımı söylemektir, hangi yetkimi kullanmadığımı söylemektir veya hangi yetkimi kötüye kullandığımı söylemektir.

Ben; Susurluk'u, hukuk devleti ilkelerine uygun olarak, hukuk çerçevesinde çözmek için üzerime düşen sorumluluğun gereğini yerine getirmeye devam edeceğim. Eğer, bu konuda beni engellemeye çıkanlar olursa, onları da... (RP sıralarından "Çiğner geçerim" sesi) Evet, gereğinde ezip geçeceğim. (ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar; RP sıralarından gürültüler)

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) – Sayın Başkan, bunlar, dinlemesini bilmiyorlar.

BAŞKAN – Sayın milletvekili, bazı arkadaşlarımız, koro halinde sürekli laf atıyorlar. Beni, başka bir önlem almaya sevk etmeyin. İstirham ediyorum... Şimdiye kadar sükûnetle geldik; lütfen, dinleyin.

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) – Sayın Başkan, rahatsız olan dışarı çıkar.

VEYSEL CANDAN (Konya) – Ezmek ne demek.

BAŞKAN – Sayın Candan, siz, başından beri müdahale ediyorsunuz. Lütfen, susun!.. (ANAP sıralarından "atın dışarı" sesleri)

(ANAP ve RP sıralarından karşılıklı laf atmalar)

BAŞKAN – Sayın Candan, lütfen...

MEHMET AYKAÇ (Çorum) – Başbakana ezmek yakışıyor mu? "Ezerim" diyor.

BAŞKAN – Değerli milletvekili...

Bir dakika, Sayın Başbakan.

Değerli milletvekili, o, onun takdiri... Siz karışamazsınız efendim... Sayın Başbakanın takdiri. Lütfen...

MEHMET AYKAÇ (Çorum) – Halkı ezdiniz...

BAŞKAN – Sayın grup başkanvekilleri... Rica ediyorum...

Buyurun Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) – Değerli milletvekilleri, burada, konuşmamın başında, Hükümet olarak, polemik hükümeti değil, icraat hükümeti olacağımızı söyledim. Bunu söylerken de, icraat hükümeti olmanın zorluklarını pekala biliyorduk. Ancak, ülkenin yönetimini yanlışlara endeksleyen bir zihniyet, bizim, Hükümet olarak, halka doğruları söylememize tahammül edemiyor; çünkü, bizim söylediğimiz her doğru, aslında, onların bir başka açıklarının ortaya çıkmasına, insanımızın, bazı siyasetçileri daha yakından tanımasına imkân veriyor. Bütün telaşları bundandır, laf atmaları bundandır.

Tarihi tekerrür haline getiren ciddî siyasal ve sosyal kirlenmeye ve kabul edilemez çarpıtmalara, artık, bir son vermeliyiz. Bu kürsüye çıkıp da bütçemizi eleştirmek yerine, meydan cazgırlı-

ğına soyunanlar, elbette, kendi seslerinden başkasını duyamazlar. Dünyayı da, sadece kendi seslendirdiklerinden ibaret sayarlar. (ANAP sıralarından alkışlar; DYP ve RP sıralarından gürültüler)

TAHSİN IRMAK (Sıvas) – Size sesleniyorlar...

BAŞKAN – Ne var Sayın Irmak...

TAHSİN IRMAK (Sıvas) – Ne oldu Budapeşte?!.

BAŞKAN – Sayın Irmak.

Bir dakika, Sayın Başbakan.

NURHAN TEKİNEL (Kastamonu) – Ayıp, ayıp... Ne oldu Budapeşte'ye?!.

YAŞAR OKUYAN (Yalova) – Konuşma!.. Otur yerine!..

(ANAP ve DYP sıralarından karşılıklı laf atmalar)

BAŞKAN – Bir dakika... Bir dakika efendim... Her şeyin bir usulü var. Eğer, söz istiyorsanız, sataşma kabul ediyorsanız, zamanı geldiğinde konuşursunuz.

MEHMET GÖZLÜKAYA (Denizli) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Başbakanın takdiri... Lütfen sükûnetle dinleyelim.

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) – Sayın Başkan, böyle şey olmaz... (DYP sıralarından gürültüler)

MEHMET GÖZLÜKAYA (Denizli) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Efendim, Sayın Başbakanın takdiri... Lütfen efendim...

Buyurun Sayın Başbakan.

MEHMET GÖZLÜKAYA (Denizli) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Lütfen efendim, böyle bir usulümüz yok...

Bir dakika Sayın Başbakan.

Değerli milletvekilleri, sabahtan beri, hoşgörüyle şu ana kadar geldik ve sükûnetle görüşmeleri götürdük. Görüyorum ki, bazı arkadaşlarımız, sürekli olarak laf atıyorlar, ben onları tespit ediyorum; gerekirse İçtüzük hükümlerini uygulayacağım... Rica ediyorum, sükûnetle dinleyelim.

TAHSİN IRMAK (Sıvas) – Ne yani...

BAŞKAN – Sayın Irmak... Sayın Irmak... Sayın Irmak, çok sinirliyseniz dışarı çıkınız.

TAHSİN IRMAK (Sıvas) – Sinirlendim tabiî...

BAŞKAN – Kapaklara vuruyorsunuz.... Susun...Sürekli laf atıyorsunuz Sayın Irmak.

Buyurun Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) – Değerli milletvekilleri, devlet, ancak, somut ve ciddî politikalarla idare edilebilir. Hükümet etmek, ciddiyet işidir; hükümetin ciddiyetinin en önemli belgelerinden biri de onun bütçesidir.

Bizim Hükümetimiz, cumhuriyet tarihinin en ağır ve en haksız saldırılarına muhatap olmuştur. Her türlü ahlak kuralını, nezaket sınırını zorlayan bu eleştirilerin her birine verilecek cevabımız, elbette ki vardır; ama, sorumlu devlet adamlığı, dedikodu ve hakaretlere cevap yetiştirmeyi değil, ülkenin bugün içinde bulunduğu durumda, sorunlara çözüm getirmeyi, milletimize hizmet etmeyi gerekli kılar. Onun için, işimize bakmaya devam edeceğiz.

Bugün karşınıza, ne Romalı komutan olarak ne de fasa fisolarla uğraşan bir Başbakan olarak çıktım. (ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Size, hayal vadeden bir bütçe de sunmuyoruz...

NEVFEL ŞAHİN (Çanakkale) – Şimdiye kadar söylediklerinizi...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) – Bugün, huzurlarınıza, elli yıllık problemlerimize çözüm arayan, bunları çözmek için didinen bir Hükümetin Başbakanı olarak çıkıyorum.

SEBAHATTİN YILDIZ (Muş) – Maşallah!..

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) – Aslında ben beklerdim ki, bütçe görüşmeleri sırasında, vergi reformuyla, sosyal güvenlik reformuyla, mahallî idareler reformuyla, eğitim reformuyla, insan haklarıyla, hukuk devletiyle, adalet reformuyla, muhalefetimizin görüşlerini öğrenebilelim. Bunlarla ilgili görüşler, burada ortaya konulsun. Acaba, bunlara, Türkiyemizin hiç mi ihtiyacı yok?! Burada, sadece, boş polemikler yaparak, Türkiye'nin harcayacak zamanı var mı acaba?! Bunları bırakıp, bu söylediğim şeyleri bırakıp da, bu kürsüyü birilerinin şahsî kavgası için kullanmak, onları, Türkiye'nin sorunlarının önüne taşımak, aslında, o kişilere de bir yarar getirmez.

1997 yılı bütçe görüşmelerini bir hatırlayın: "50 yıldan beri yapılan ilk denk bütçe -Erbakan'ın deyimi; 50 yıldan beri yapılan ilk denk bütçe- değişim ve onarım bütçesi, borç-faiz sarmalını kıracak bütçe." İşte, bu ifadelerle Türkiye'nin önüne getirilen, bu Meclisin önüne getirilen bütçenin, Türkiye'yi ne hale getirip, Türkiye'den neler götürdüğünü, hep birlikte gördük.

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) – Fazlası da var.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) – Türkiye'nin, hayalle hedefi karıştıran, sanal hükümetlere de, sanal başbakanlara da ihtiyacı yoktur. (ANAP sıralarından alkışlar) Milyonlarca vatandaş, sanal kurgularla değil, her gün onları ezen gerçeklerle yaşamaktadır. Biz, o zaman da demiştik "bu bütçe denk değildir, bu bütçe hayalî bütçedir." Bugün, bir sene sonra, olayların, bir sene önce söylediklerimizi doğru çıkarmasından, katiyen memnuniyet duymuyoruz; aslında, bunun üzüntüsünü yaşıyoruz.

Geçen yılki bütçenin, bütçe tekniğine ve ülke gerçeklerine uymayan, yaptıkları diğer her iş gibi, hayalî temeller üzerine oturtulmuş o sözde denk bütçenin, daha yılın ilk yarısını bile tamamlamadan; yani, biz Hükümeti devralmadan önce, açık vermeye başladığını, hepiniz çok iyi biliyorsunuz.

Tabiî, o hayalî bütçenin sıkıntısını biz çektik. Onlar, yılın ilk altı ayında, bütçeyi tam takır bırakıp gittiler. Asıl zorlu dönemi aşma mücadelesi bizim omuzlarımıza yüklendi.

Bakın, altı aylık hükümetiz, altı yıldan beri ödenmeyen kamulaştırma borçlarını 31 Aralık itibariyle tümüyle ödemiş olacağız. (ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar; RP sıralarından gürültüler) 62 trilyon lira bugün itibariyle ödedik, 6 trilyon lira daha borcumuz var. Söz vermiştik, kamulaştırma borcunu 1998 yılına taşımayacağız. Bunun için de, sizin bir yıllık döneminizin borcu da var, sizden önceki beş yılın borcu da var. (ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Şu altı aylık dönemde, üreticiye, toplam 295 trilyon lira ödemişiz, birliklere 94 trilyon lira ödemişiz.

FETİ GÖRÜR (Bolu) – Kartele ne kadar ödediniz?

BAŞBAKAN A.MESUT YILMAZ (Devamla) – Şimdi dikkat edin; sizin döneminizde ödenmeyen gübre, süt, ilaç, tarımsal destek ödemelerine 42 trilyon lira ödedik. (RP sıralarından "kartele ne kadar ödediniz" sesleri)

Sizin, çiftçiye ödemediğinizi, altı ayda biz ödedik. (ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar; RP sıralarından gürültüler)

Ziraat Bankasının görev zararlarını ödemediniz.

FETİ GÖRÜR (Bolu) – Kartele ne kadar ödediğinizi söyleyin.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) – Ziraat Bankasına 81 trilyon lira sermaye artışını biz sağladık. Emlak Bankasına 13,5 trilyon, Halk Bankasına 88 trilyon...

MUSTAFA YÜNLÜOĞLU (Bolu) – Hani para yoktu!..

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) – ... Kalkınma Bankasına 8,5 trilyon, Eximbanka 35 trilyonu biz ödedik.

Biraz önce burada konuşan Refah Partisi sözcüsü, 1998 bütçesinde yatırımlara ayrılan paranın reel olarak 1997 yılı bütçesine göre azalma anlamına geldiğini ifade etti. Yaptığı yanlış, özelleştirme gelirlerinden yatırıma ayrılan 400 trilyon lirayı kale almamasından kaynaklanıyor.

NEVFEL ŞAHİN (Çanakkale) – Alsa ne olacak?!

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) – Özelleştirme gelirlerinden elde edilen 400 trilyon lirayı da yatırıma koyduğunuz zaman, 1997 bütçesine göre, reel olarak, yatırımları, yüzde 19,9 artırdık; yüzde 19,9; yani, ortalama yüzde 20.

NEVFEL ŞAHİN (Çanakkale) – Yanlış... Yanlış...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) – Değerli milletvekilleri, Hükümetimizle birlikte, Türkiye, artık, kırıp dökme, dağıtma, hayal kırma döneminden, derlenip toparlanma dönemine girmiştir. Bu dönem, ülkeyi fırtınalı bir denizden, güvenli bir limana getirme dönemi olmuştur. Bundan sonra yapacağımız, hızlı ve emin adımlarla yolumuza devam etmektir. Çünkü, bakın, bu seneki bütçede ne Sincan'daki tankları ne de rejime yönelik endişeleri tartışıyoruz; burada tartıştığımız meselelerin hepsi, milletimizin gerçek meseleleridir. Bir yılda hallaç pamuğu gibi atılarak altüst edilen bu ülke, Hükümetimizin çabaları ve Yüce Meclisin katkılarıyla, birkaç ayda sükûnete kavuşmuştur. Bu nasıl oluyor diye soranlar, bunun, devletin kurum ve kurallarını işletmeye kararlı bir irade ile devlet ve millet inancıyla yapılan çalışmadan kaynaklandığını da aslında çok iyi biliyorlar.

Geçtiğimiz altı ayda yaptığımız, Türkiye'nin, sadece söküklerini dikip, önceki dönemden kalan ayıplarını gidermeye çalışmaktır. Bu ülkeyi tepeden tırnağa donatmak için, bundan sonra, kollarımızı sıvadık; toz duman dağılıp da ortalık durulunca gördük ki, Türkiye, son birkaç yıldan beri çok büyük ihmallere uğratılmıştır. Yeni bir projenin başlatılması veya yeni fikirler üretilmesi bir yana, mevcut projeler dahi uygulanamamıştır...

BAYAR ÖKTEN (Şırnak) – Karadeniz sahil yolu...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) – 1990'ların başında enerji fazlası veren Türkiye, 2000'lerin eşiğine geldiği şu dönemde, karanlıkta kalma tehlikesiyle karşı karşıyadır; aynı durum karayollarında da söz konusudur. Telekomünikasyon konusunda, ihracat konusunda aynı durum geçerlidir. Şimdi, bıraktığımız yerden, hatta, birçok bakımdan daha gerisinden başlıyoruz. Biz diyoruz ki, Hükümet olarak icraat yapmak istiyoruz. Ne pahasına olursa olsun icraat yapacağız.

Nedir yapmak istediğimiz icraat; enflasyonu. önümüzdeki üç yılın sonunda tek haneli rakama indirmek istiyoruz. Karadeniz sahil yolu da dahil, geri kalan otoyollarımızı üç yılda bitirmek istiyoruz.

İRFETTİN AKAR (Muğla) – 1983'te de aynı şeyleri söylediniz.

BAŞBAKAN A.MESUT YILMAZ (Devamla)– Daha önce zikrettiğim reformları, biraz önce saydığım reformları birer birer gerçekleştirmek istiyoruz. Devleti, kalkınmanın ve gelişmenin önünde engel olmaktan çıkarmak istiyoruz.

Buna karşılık bazıları çıkıyor "ne zaman seçime gideceksiniz" diye bize soruyorlar. İşte, şimdi buradan söylüyorum; benim Hükümetimin gündeminde seçim yoktur. Daha doğrusu, seçime karar vermek benim Hükümetimin işi değildir; seçime karar vermek Yüce Meclisin işidir.

NEVFEL ŞAHİN (Çanakkale) – Hani seçime gidecektiniz!

BAŞBAKAN A.MESUT YILMAZ (Devamla) – Aynı şekilde, seçimi engellemek de bize bağlı değildir; biz, icraatlarımıza devam etmek istiyoruz ve kurulduğumuz günden beri her zaman aynı şeyi söylüyoruz; ancak, Yüce Meclis seçim konusunda hangi iradeyi ortaya koyarsa, o iradeye uyacağımızı da bu kürsüden açıkça ilan ediyoruz.

Burada bir çelişkiyi daha dikkatinize getirmek istiyorum. Birilerinin anlayışına göre, eğer, bu Meclis, seçim kararı alırsa millî iradeyi temsil eden bir meclis olacak; ama, bu Meclis, zor şartlar içerisinde kendi içinden bir hükümet çıkarırsa, o zaman çıkan bu hükümet, bir ararejim hükümeti olacak(!) Böyle çarpık mantık olur mu?

Kimse bizim söylediklerimizi veya yaptıklarımızı çarpıtmaya çalışmamalıdır. Bizim enflasyonu önlemeye yönelik çalışmalarımızı, örneğin, KİT ürünlerinin fiyatlarının belirlenmesi konusunda aldığımız kararı, farklı değerlendirenler oldu. Oysa, biz, fiyatların kontrolüne kamu ürünlerinden başlayarak, bu konuda, özel sektöre güven vermek istiyoruz. Bu konuda olumlu tepkiler de aldık. Yaptığımız şey, fiyat dondurması filan değildir. Yaptığımız şey,kamu ürünlerinde yeni bir fiyatlandırmaya geçmektir; ama, bazıları, ortalığı velveleye vermekten geri kalmadılar. KİT ürünlerine zorunlu fiyat ayarlamaları yaptığımız zaman "bakın, zam yapıyor" diye ortalığı ayağa kaldıranlar, fiyatları bir süre artırmayacağımızı söylediğimiz zaman da "zam yapmıyor" diye, şimdi çifte standartlarını ortaya koyuyorlar.

İSMAİL KARAKUYU (Kütahya) – Yalan söylüyorlar(!)

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) – Değerli milletvekilleri, Hükümetimizin göreve gelmesinde ve bazı uygulamalara başlamasında uzlaşma sağlanmış ve toplumsal destek, toplumun bütün kesimlerince Hükümetime verilmiştir; bu desteğe, özellikle teşekkür ediyorum.

Bu Meclisten eğitim reformu geçmiştir. Türkiye, millî eğitim davasında, yeni ve çok büyük bir hamle yapmıştır. Zorunlu eğitim, süresiyle, altyapısıyla, anlayışıyla, ilköğretimden başlanarak eğitim sistemi yeniden ele alınmıştır; ama, bazıları, bunu dahi suiistimal etmekten geri kalmamışlardır. Yıllarca eğitime ayrılan payın düşüklüğünden bahsedenler, bugün eğitime ayırdığımız payı görmezlikten, yapılanları anlamazlıktan gelmektedirler. Oysa, biz biliyoruz ki, eğitim dediğiniz hadise, akşamdan sabaha, bugünden yarına halledilebilecek bir olay değildir. Bu konuyu üç yıllık bir süreç içinde çözeceğimizi söyledik. Aslında, bu başlattığımız hamlenin meyvelerini, çok daha ileride alacağız.

Hepinizi, mukayese ve muhasebe yapmaya davet ediyorum. Türkiye'de yapılanları, mutlaka mukayese edelim; dönemleri mukayese edelim; sonra da, birtakım kişisel saiklerle değil, bu ülke çıkarlarını önplana alarak bir değerlendirme yapalım. Bir geçen yıla bakalım, şu Refahyol dönemine bakalım, bir de bu yıla bakalım; arada dağlar kadar fark göreceksiniz. (RP sıralarından "Doğru... Doğru..." sesleri)

Değerli milletvekilleri, burada çok dile getirildi; bütçenin açılışında da getirildi, kapanışında da getirildi. Avrupa Birliği konusunda, Avrupa Birliği ile bütünleşme konusunda Hükümetimin yapmış olduğu bazı değerlendirmeleri, bu vesileyle, Sayın Başkanın müsamahasına sığınarak, çok kısa olarak sizlerle paylaşmak istiyorum. Bir kere, şu noktayı herkesin iyi bilmesi lazım: Biz, hükümete geldikten sonra, yani, temmuz ayının başında Avrupa Komisyonu, sadece Türkiye ile ilgili değil, Avrupa Birliğinin genişleme sürecine katılmak için müracaat eden, Avrupa Birliğine üye olmak için müracaat eden bütün ülkelerle ilgili, Avrupa Birliği konseyine bir rapor sunmuştur. Avrupa Birliğine tam üye olmak için müracaat eden ülke sayısı 12'dir; ama, bu raporda, sadece 11 ülkeden bahsedilmiştir. Bu 11 ülkeden 6 tanesi için, 1998 yılının nisan ayında tam üyelik müzakerelerinin başlatılması önerilmiştir. Geri kalan 5 ülkeyle de, bilahara, belli bir katılım stratejisi uygu-

landıktan sonra tam üyelik müzakeresinin başlatılması önerilmiştir. Avrupa Komisyonunun, Avrupa Birliği Bakanlar Konseyine sunduğu raporda, Türkiye ile ilgili olarak yapılan öneri, sadece gümrük birliğinin devam ettirilmesidir. Şimdi, burada dikkat edin, bunu niye söylüyorum; Hükümetimizin, Türkiye'nin, Avrupa Birliği ile bütünleşmesi meselesinde başladığı nokta, sıfır noktasıdır. Bizden önceki hükümetin bu konuda bize devrettiği miras, sıfır mesabesindedir; çünkü, Avrupa Komisyonu demiştir ki; hayır, ben Türkiye'nin, bu genişleme süreci içine alınmasını önermiyorum; Türkiye'nin, bu sürecin dışında kalmasını öneriyorum. Türkiye ile ilişkinin, sadece gümrük birliği olarak devam etmesini öneriyorum. Komisyonun yaptığı öneri budur. Biz ne yapmışız? Yeni bir Hükümetiz... Komisyonun bu önerisine rağmen, Türkiye'yi, Avrupa Birliğinin genişleme sürecine dahil etmek istiyoruz. İki şey yaptık. Oturduk, bir durum muhakemesi yaptık, özeleştiri yaptık. Özeleştiri ne demek; eksiklerimizi görmek için değerlendirme yaptık. Sayın Baykal'ın dediği gibi, özgüven eksikliğimiz filan yok. Özgüven eksikliği olan insanlar, özeleştiri yapamazlar. Biz, özeleştiri yaptık. Bizim bu halimizle tam üye olmamız mümkün değil; çünkü, bize bırakılan ekonomik miras, yüzde 90 enflasyondur; bize bırakılan ekonomik miras, fert başına 3 000 doları bulmayan bir millî gelirdir.

MUSTAFA YÜNLÜOĞLU (Bolu) – İnsan hakları!..

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) – İnsan hakları konusunda, onbeş yıllık terör mücadelesinden kaynaklanan eksilerimiz var...

MUSTAFA YÜNLÜOĞLU (Bolu) – Demokrasi!..

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) – Demokraside eksilerimiz var.

Bu halimizle, Avrupa Birliğine tam üye olamayız; ama, biz, Avrupa Birliğine tam üye olmak için kimseyi zorlamak niyetinde değildik. Biz, evvela, politikamızı ortaya koyduk; dedik ki, bu yapılan yanlışı tamir edin. Yanlış derken, sadece bize yapılan yanlışı söylemiyorum, Kıbrıs konusunda yapılan yanlışı diyorum. Kıbrıs'ile ilgili, bizden önceki Hükümet zamanında değil, ondan daha önceki hükümetler zamamında, 1996'da, Dublin'de karar aldılar. Aldıkları karar, Güney Kıbrıs ile tam üyelik müzakeresini başlatma kararıdır. Biz, dedik ki, bu kararı alamazsınız; çünkü, Kıbrıs, 1959 Londra, Zürih Antlaşmalarıyla kurulmuş bir devlet. Kıbrıs Devletini kuran bu antlaşmalar, Kıbrıs'ın, uluslararası bir birliğe katılmasını, ancak Türkiye ile Yunanistan'ın onayı şartına bağlamış. Türkiye onay vermedikçe, siz, Kıbrıs ile tam üyelik müzakeresi yapamazsınız.

Ayrıca, bize karşı ileri sürdükleri bir argüman var. Diyorlar ki, biz, Türkiye'yi alamayız. Niye alamazsınız; bu eksikleriniz var. O eksikleri biz kabul ediyoruz. Onun için diyoruz ki "bizi yarın almanıza lüzum yok; bize süre verin, biz, bu eksiklikleri gidereceğiz." Ama, başka bir şey daha söylüyorlar "sizin, Yunanistan ile ihtilafınız var" diyorlar. "Sizin dahil olduğunuz, methaldar olduğunuz bir Kıbrıs meselesi var" diyorlar. Bu sebepleri, bizim tam üyelik müracaatımızı olumlu karşılamamalarının argümanı olarak, bize karşı kullanıyorlar. Şimdi, biz de, onlara diyoruz ki: "Peki, benim başımda, Yunanistan ile olan Ege ihtilafım var. Benim de, dolaylı dahil olduğum bir Kıbrıs ihtilafı var; ama, bu Kıbrıs'ın kendisi zaten sorun. Bu Kıbrıs, otuz yıldan beri devam eden, İkinci Dünya Savaşından sonraki en uzun ihtilaf. İkinci Dünya Savaşından beri devam eden, kırk yıldan beri devam eden bir uluslararası sorun Kıbrıs. Kıbrıs'ta, iki ayrı toplum var; Kıbrıs'ta, aslında, iki ayrı egemen devlet var."

Şimdi, Türkiye'ye gelince, ikili ihtilaflarını gerekçe olarak göstererek, bizi dışarıda tutmak isteyenler, kendisi bir barut fıçısı olan, kendisi her türlü çatışmaya gebe olan, açık olan, her türlü çatışmaya potansiyel aday olan ve iki ayrı egemen varlığın yaşadığı Kıbrıs ile tam üyelik müzakeresi yapmayı kararlaştırdılar.

Bizim ortak bir Avrupa Birliğine karşı aldığımız tavır, sadece, Türkiye'ye karşı aldıkları karara karşı konulan bir tepki değildir. Eğer, gündemde, sadece Türkiye olsaydı, aslında, alınan bu karar, şimdiye kadar Türkiye'nin lehine alınmış olan en önemli karardır. Şimdiye kadar, Avrupa Birliğinin hiçbir zirvesinde, Türkiye'nin tam üyeliği kabul edilmemiştir. Türkiye'nin tam üye olabileceği, tam üye olmak için diğer adaylarla eşit kriterlere göre değerlendirileceği hiçbir yerde söylenmemiştir; ilk defa Lüksemburg'ta söylenmiştir. Bunu söyleyeceklerini, zirve toplantısından önce, bize söylemişlerdir "sizinle ilgili böyle bir karar alıyoruz; bu, sizin için bir siyasî zaferdir. Sizden önceki hiçbir hükümet zamanında, biz bunu söylemedik" demişlerdir. Aslında, söyledikleri yanlış da değildir, söyledikleri doğrudur. Lüksemburg'da alınan karar, şimdiye kadar Türkiye ile ilgili alınan en ileri karardır; ama, biz değerlendirmemizi sadece buna bağlı yapamazdık. Biz değerlendirmemizi yaparken, diğer aday olan onbir ülkeyle Türkiye arasına konulan duvarı sormak zorundaydık. Avrupa'da dikilmek istenen bu yeni kültürel Berlin Duvarını sorgulamak zorundaydık.

İkinci bir şeyi sorgulamak zorundaydık; Kıbrıs'ta müzakere yapacaksınız; kiminle yapacaksınız, kim temsil edecek Kıbrıs'ı; Güney Kıbrıs'taki Rumlar temsil edecek. Peki, sizin bu Güney Kıbrıs ile Kıbrıs adına müzakere yapmanız, acaba, Kıbrıs sorununa çözüm mü getirecek? "Hayır, o konuda sizin yardımınıza ihtiyacımız var" diyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bir dakika, Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) – Sayın Başkan, 15 dakika rica ediyorum.

İSMAİL KARAKUYU (Kütahya) – Zamlardan bahsetmedi!.. Zamları merak ediyoruz!.. (ANAP sıralarınan "sus, dinle" sesleri, gürültüler)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) – Beni 11'in dışında tutacaklar. 11'i ikiye bölecekler, bir kısmına bu sene nisan ayında tam üyelik müzakerelerini başlatacaklarını söyleyecekler, bir kısmına "biz size yardım yapacağız, sizi tam üyeliğe hazırlayacağız" diyecekler, ondan sonra beni de birtakım muğlak ifadelerle geçiştirmeye çalışacaklar.

Ben, bunu, gelip burada sizlere bir zafer olarak da takdim edebilirdim; ama, benim siyaset anlayışım buna elvermezdi. Çünkü, ben, Avrupa Birliği meselesine hiçbir zaman "ya olacak, ya olacak" diye bakmadım "benim işime gelirse olacak" dedim "benim şerefime uyarsa olacak" dedim. (ANAP ve DSP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Bana saygısızlık ederek, bana karşı ayrıcalık yaparak, pazarlık karşılığı Kıbrıs'ı benim elimden almaya kalkarak beni, Avrupa Birliğine sokacaksanız, ben orada yokum diyorum. (ANAP sıralarından "bravo" sesleri, alkışlar)

Değerli milletvekilleri, gittik, bütün Avrupa Birliği üyelerini ikaz ettik. Bugün tepkimiz ne olmuşsa, o tepkimizi zirve öncesinde o devletlerin hepsine söyledik, "bize karşı ayırımcılık yaparsanız tepkimiz böyle olur" dedik, "biz, sizinle bu meseleleri bir daha hiç konuşmayız" dedik, "sizinle siyasî diyaloğu keseriz" dedik. Anladım ki, bizim, altı aydan beri, çok ince ölçülüp biçilmiş, çok rafine bir şekilde ortaya konulmuş, çok açık biçimde muhataplarımıza iletilmiş olan mesajımız, Türkiye içinde bazı muhalefet partileri tarafından tam anlaşılmamış.

Bizim, bundan sonraki uygulayacağımız müeyyide, Avrupa Birliğiyle siyasî diyaloğun, bize önşart olarak koşulan, Kıbrıs, Türk-Yunan ilişkileri ve insan hakları dahil, Türkiye'nin iç meselelerini görüşmeme müeyyidesidir. Biz, Avrupa Birliğiyle, anlaşmalarla taahhüde bağlanmış olan ilişkilerimizi devam ettireceğiz; biz, Avrupa Birliğiyle 1963 Ortaklık Anlaşmasından doğan vecibelerimize sadığız; biz, Türk Devleti olarak bütün vecibelerimize sadığız. 1995 Nisanında yapılan Gümrük Birliği Antlaşmasında, Türkiye'nin menfaatları iyi savunulmamış olsa da, Türkiye açısın-

dan elde edilebilecek olanların asgarîsiyle yetinilmiş olsa da, bu getirilip, Türkiye'de bir içpolitika malzemesi olarak, seçim malzemesi olarak istismar edilmeye çalışılmış olsa da, bizim devletimiz adına atılan imzaya biz bağlıyız; Gümrük Birliği Antlaşmasına da devam edeceğiz. (ANAP sıralarından alkışlar) Ama, tam üyelikte henüz neticelenmemiş bir süreç söz konusu; müracaatı yapan benim partim, Anavatan Partisi. 1987'de tam üyelik için müracaat etmişiz, 1989'da bize cevap vermişler ve demişler ki: "Şu anda sizi tam üye yapamayız, tam üyelik müzakeresine başlayamayız"

İSMET ATALAY (Ardahan) – Parti müracaatınız ne zaman Sayın Başbakan; Partinin müracaatı var mı?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) – Benim Partimin iktidarda olduğu dönemde yapılmış müracaat.

İSMET ATALAY (Ardahan) – O zaman düzeltin.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) – Şimdi, yeni bir döneme girmişiz. 2000'li yılların ilk yarısı için Avrupa'nın sınırları belirleniyor. Sadece önümüzdeki üç yılda, beş yılda değil, önümüzdeki elli yılda Avrupa Birliğine katılacak olan ülkelere karar veriliyor, Avrupa'nın genişleme süreci kararlaştırılıyor.

Tam üyelik müracaatı yapan ülkelerden birisi benim. Komisyon beni hiç kale almıyor; beni, ilelebet, Gümrük Birliğinin getirdiği o muğlak zeminde, o kaygan zeminde, benim aleyhime işleyen zeminde tutmak istiyor.

1980'den beri, ben, Avrupa Birliğinden beş kuruş para almamışım. İki yıldan beri, anlaşma yaptıkları halde, Gümrük Birliği Antlaşmasında bana karşı taahhüde girdikleri halde, Yunan vetosu nedeniyle malî işbirliğini işletmemişler, bana kalkınma yardımı yapmamışlar, kredi vermemişler, hibe vermemişler; Avrupa Birliğinden hiçbir fayda sağlamamışım; ama, iki sene boyunca benim dış ticaret açığım, sadece, Avrupa Birliğiyle olan dış ticaret açığım 22 milyar doları bulmuş. Avrupa Birliğinin gelişmesini ben finanse etmişim. Benden aldıkları parayla, her sene, Yunanistan'a 8 milyar dolar karşılıksız yardım yapıyorlar. Yunanistan'ın gelişmesini ben finanse etmeye mecbur değilim. Ben, bunu, onlarla konuşma hakkına sahibim. (ANAP ve DSP sıralarından alkışlar)

Şunu söylüyorum: Avrupa Birliğine karşı kör âşık gibi davranmayız. Avrupa Birliği, işimize gelirse, bizim menfaatımızı dikkate alırsa, her şeyden önce bana saygı duyarsa, onunla en ileri bütünleşmeye hazırım; ama, bunları yapmadığı zaman, ben, Avrupa Birliğini istismar edip de Türkiye'de, ikibuçuk oyun peşine düşmem. (ANAP sıralarından "Bravo"sesleri, alkışlar)

Sayın Baykal için söylüyorum "Avrupa Birliğinden, tam üyelik müracaatımızı geri çektim " falan demedim. Dediğim hadise şudur...

METİN ARİFAĞAOĞLU (Artvin) – Basın öyle söyledi!

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) – Canım, basını düzeltmeye kalksam, bir saat de yetmez. (Gülüşmeler)

Şimdi, benim söylediğim hadise şudur: Türkiye'ye karşı haksızlık yapmışlardır, Türkiye'ye karşı ayırım yapmışlardır...

HASAN DİKİCİ (Kahramanmaraş) – Yeni mi anladınız?!

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) – Haksızlık yaptıklarını, şimdi, kendi içlerinde de tartışmaktadırlar. Benim istediğim, onları, kendi kendilerini sorgulamaya zorlamaktır. Benim talip olduğum Avrupa, Erbakan'ın iddia ettiği gibi, Hıristiyan kulübü olan Avrupa değil...

ABDULKADİR ÖNCEL (Şanlıurfa) – Onu, siz söylüyorsunuz.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) – ...benim talip olduğum Avrupa... (RP sıralarından "siz söylüyorsunuz, siz" sesleri, gürültüler)

Bir dakika... Bir dakika...

Benim talip olduğum Avrupa, bu hatasını düzeltmeye mecburdur; bugün, Türkiye'yi Avrupa'dan koparmak isteyen, bir, Avrupa'yı Hıristiyan kulübü olarak gören Refah Partisi var; bir de, zaman zaman onlara hak verdirircesine davranan Avrupa'nın...

MUSTAFA YÜNLÜOĞLU (Bolu) – İtirafları var.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) – İtiraflari değil!

...Hıristiyan bağnazlığı var; ama, Avrupa, bundan ibaret değil. Avrupa'nın kendi kendisini sorgulamasını istiyorum; Avrupa'nın Hıristiyan kulübü olup olmadığını ortaya koymasını istiyorum. Türkiye, bunun için bir ayraçtır...

CAFER GÜNEŞ (Kırşehir) – Sayın Başbakan, çok geç anlamışsınız...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) – Türkiye'ye karşı takınacakları tavır, Erbakan'ın doğru söyleyip söylemediğini ortaya koyacaktır.

CAFER GÜNEŞ (Kırşehir) – Çok geç anlamışsınız, çok geç...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) – Şimdi, diyorum ki: Bunu düzeltmek için, bu zirvede yaptığınız yanlışı düzeltmek için, önünüzde haziran ayında bir zirve daha var -ondan önce bunun düzelmesi mümkün değil- o zirve de, iyice düşünün taşının; Türkiye'yle ilgili kararınızı gözden geçirin, yanlış yaptıysanız düzeltin, hata yaptıysanız telafi edin. Türkiye, yoluna, böyle kaygan bir zeminde devam edemez. Türkiye, yerine getirilmeyen yükümlülüklerin kendisine ayrıcalık gibi sunulduğu bir sözde stratejiyle, boş laflarla idare edilebilecek bir ülke değildir. Türkiye, İslam âlemi içerisinde, yönünü en net şekilde ortaya koyan tek ülkedir, tek demokratik ülkedir, tek laik ülkedir. (ANAP, DSP ve DTP sıralarından alkışlar) Türkiye, bu niteliklerini koruyabilmek için, büyük mücadele vermektedir, büyük bedel ödemektedir. Bu mücadeleyi, ben içeride vermeye devam ederken, benim Hükümetim, Türkiye'nin doğrultusunu, yüz yıldan beri devam eden, Atatürk'le kurumlaşan doğrultusunu devam ettirmek için çaba harcarken, sen Avrupa olarak, bana ayrımcılık yapamazsın diyorum. Beni itersen, o zaman ben çaresiz değilim diyorum. Avrupa Birliği -hiç şüpheniz olmasın- Türkiye'yle ilgili almış olduğu kararda yanlışlık yaptığını mutlaka anlayacaktır. Şimdi, Avrupa için özeleştiri zamanıdır, yeniden değerlendirme zamanıdır.

İSMAİL KARAKUYU (Kütahya) – Bütçeye gel...

ŞADAN TUZCU (İstanbul) – Bunu anlamıyor musun?!. Bu anlattıklarını anlamakta zorluk mu çekiyorsun?!

YAŞAR OKUYAN (Yalova) – Biraz dinlersen öğrenirsin...

BAŞKAN – Lütfen, değerli arkadaşlarım; arka sıralarda öyle bir usulümüz yok.

Buyurun Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) – Lüksemburg zirvesinde ortaya konulan neticenin, bizi tatmin etmeyen o kararların müsebbibi, ne Türkiye Cumhuriyeti Devletidir ne de aziz milletimizdir. Bu kararların, bu neticenin tek müsebbibi, bir taraftan, o masanın etrafında oturan ülkelerden bazılarının, ezeli olarak taşıdıkları Türkiye fobisidir; bir yandan da, bugüne kadar, Türk Devleti adına söz verip sözünü yerine getirmeyen, Avrupa Birliğini içpolitika malzemesi yapan birtakım yöneticilerdir.

Bütün dünya bilmelidir ki, Türkiye, dışpolitikadaki imkânları sınırlı bir ülke değildir; tam tersine, Türkiye, coğrafyasının da sağladığı avantajla, jeopolitik konumuyla, sahip olduğu insan birikimiyle, çok farklı imkânlara, çok geniş imkânlara sahip bir ülkedir. Bugün, Amerika Birleşik Devletleriyle, Rusya'yla gelişen ilişkilerimiz, bu ilişkilerden sadece birisidir.

Biz, ülke olarak, Amerika Birleşik Devletleriyle, Rusyayla, Avrupa Birliğiyle, diğer Avrupa ülkeleriyle, İslam ülkeleriyle, Türk Cumhuriyetleriyle, komşularımızla; özetle, bütün dünyayla iyi ilişkiler kurmak istiyoruz. Ancak, iyi ilişki kurmak istediğimiz bütün ülkeler bilmelidir ki, Türkiye bağımsız bir ülkedir, Türkiye, başkalarının kendisine biçecekleri kumaşları kabul etmeyecektir. Türkiye, kendi ihtiyaçlarını ve önceliklerini kendisi belirleyecektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayın Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) – Türkiye'nin dış politikadaki imkânlarını tam olarak değerlendirebilmesi, dünyada oynayabileceği role erişebilmesi için, Türkiye'nin yapması gereken şeyler vardır. Türkiye, üretimini artırmak zorundadır. Türkiye, ihracatını artırmak zorundadır. Ekonomik dengelerini kurmak zorundadır. Eğitim sistemini bilgi çağının standartlarına ulaştırmak zorundadır. Sosyal güvenlikle, sosyal sistemiyle, sağlık sistemiyle ve daha diğer sistemlerle ilgili handikaplarından kurtulmak zorundadır. İdarî sistemdeki tıkanıklıklarını aşmak zorundadır. Bütün bunları başardığımız zaman, bugün, bizi, kurdukları sisteme dahil etmemek için bin türlü bahane uyduranlar, günü gelecek, kendileri, bizi, buyur edeceklerdir.

Hükümetimizin restorasyon çalışmalarının ve reform çalışmalarının temelinde yatan en önemli saik budur; ama, Hükümetimiz, bunu, tek başına yapamaz; idarî kararlarla yapılacak olanları yapmak bizim işimizdir; ama biliyoruz ki, bunların birkısmı ancak Parlamentonun kararıyla yapılabilir. Onun için, bu Parlamento zemininde mutlaka bir uzlaşma sağlamaya mecburuz. Dokunulmazlıklar meselesi başta olmak üzere, önümüzdeki haftalarda, önümüzdeki aylarda, Meclisimizin gündemine gelecek olan konularda göstereceğimiz performans, sağlayacağımız uzlaşma, elde edebileceğimiz sonuçlar, bizim için de ülkemiz için de önümüzdeki dönem için de çok önemli bir çıkış yolu olacaktır.

Değerli milletvekilleri, biz, devlet ve millet kaynaşmasına büyük önem veriyoruz; çünkü, milletiyle kaynaşmayan devletin, hiçbir meselesini çözemeyeceğini biliyoruz. Bunu, nereden mi biliyoruz; 54 üncü Hükümetten biliyoruz. Devleti, milletiyle, kurumlarıyla; hatta, kendi yandaşlarıyla kavgalı hale gelenler, millet tarafından, zaman içinde, tecrit edilirler. Bugün, çokseslilliğin kaybolduğundan yakınanlar, daha düne kadar, Türkiye'yi Refahçı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Başbakan, lütfen toparlayın.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) – Hemen bitiriyorum.

Bugün, Türkiye'de çoksesliğinin olmayışından yakınanlar, daha düne kadar, Türk insanını, Refahçı olanlar veya Refahçı olmaya aday olanlar gibi, tek bir kalıbın içine sokmaya çalışanlardır.

CAFER GÜNEŞ (Kırşehir) – Anlamamışsın, ne yapalım.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) –Onların, bugün, daha çok demokrasi, daha fazla seslilik istemelerini, Türkiye'de, aslında, demokrasinin gelişimi bakımından çok sevindirici bir gelişme olarak görüyoruz.

Yine, birileri, buradan, çıkıp da devamlı "diyet" lafını ağızlarına almaktan çekinmiyorlar. Hiç kimse, altında kalacağı lafları ağzına almamalıdır.

TEVHİT KARAKAYA (Erzincan) – Mesela?..

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) – Mesela... Mesela...

BAŞKAN – Karşılıklı konuşmayın lütfen.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) – "Diyet" lafını kullanmaya en son hak kazanan kimdir biliyor musunuz; diyet borcu yüzünden, istiskale uğradığı, en ağır hakaretlere uğradığı o çöl çadırında, dut yemiş bülbüle dönenlerdir. (ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar; DSP ve DTP sıralarından alkışlar; RP sıralarından gürültüler) Onların diyet borcu olduğu için, o çadırda sesleri çıkmamış olabilir; ama, bizim milletten başka kimseye diyet borcumuz yoktur; onun için, gerekirse, Avrupa Birliğine karşı da bu tepkiyi koymaktan geri kalmayız. (ANAP sıralarından alkışlar, RP sıralarından sıra kapaklarına vurmalar)

HASAN DİKİCİ (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, yine hadise çıkaracak.

BAŞKAN – Lütfen, değerli arkadaşlarım... Lütfen... (RP sıralarından "Genel Başkanımıza sataşma var" sesleri)

Onun usulü var efendim... Gelir söz ister, cevap verir efendim...

HASAN DİKİCİ (Kahramanmaraş) – Başbakana yakışmıyor; ayıp, ayıp!..

OSMAN HAZER (Afyon) – Saat geçti Sayın Başkan!..

BAŞKAN – Bitiriyor efendim...

Sayın Başbakan, lütfen, laf atmaya olanak verecek şekilde konuşmayın... Lütfen, Sayın Başbakan... (RP sıralarından "süre bitti" sesleri)

CAFER GÜNEŞ (Kırşehir) – Sayın Başkan, Sayın Başbakan uygunsuzca tahrik ediyor.

SUAT PAMUKÇU (Bayburt) – Sözünü geri alsın Sayın Başkan. (RP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlarım, onun usulü var...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) – Bağlayabilir miyim Sayın Başkan?

BAŞKAN – Buyurun Sayın Başbakan. (RP sıralarından "süre bitti" sesleri)

Bitirecek efendim...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) – Evet, bu nafile çırpınışlar içerisinde olanlar bilmelidir ki... (RP sıralarından "sensin" sesleri) Hükümetimizi, milletimize hizmet yolundaki azim ve gayretinden hiçbir güç geri çevirmeyecektir. Hizmet kervanı yürüyecek ve sonunda mutlaka menziline varacaktır.

Hepinize saygılar sunuyorum. (ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, ayakta alkışlar, DSP sıralarından alkışlar, RP sıralarından sıra kapaklarına vurmalar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Başbakan.

V. – SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

2. – Sıvas Milletvekili Temel Karamollaoğlu'nun, Başbakan A. Mesut Yılmaz'ın, partilerine sataşması nedeniyle konuşması

TEMEL KARAMOLLAOĞLU (Sıvas) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Karamollaoğlu.

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) – Niye söz veriyorsunuz Sayın Başkan?

BAŞKAN – Bir dakika, değerli arkadaşlarım... Grup Başkanvekilini dinliyoruz...

TEMEL KARAMOLLAOĞLU (Sıvas) – Sayın Başkan, Sayın Başbakan, konuşması esnasında, buradan, defaatle tekzip edilen bir konuyu yanlış bir tarzda dile getirerek hakarette bulundu. Müsaadenizle, bunun cevabını vermek istiyorum. (ANAP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Sayın Karamollaoğlu, söz konusu olan o dönemin Başbakanı; burada olsaydı, kendisine söz verirdim. (RP sıralarından gürültüler)

Bir dakika... Bir dakika... (RP sıralarından gürültüler)

Sayın milletvekilleri, hepiniz birden konuşursanız...

MUSA UZUNKAYA (Samsun) – Sayın Başkan, Grup Başkanvekilimiz...

BAŞKAN – Değerli arkadaşlarım, başkasını dinlemiyorsunuz; ama, Grup Başkanvekiliniz konuşurken niye müdahale ediyorsunuz?!.. (RP sıralarından "söz verin" sesleri) Dinliyorum ben Grup Başkanvekilini.

TEMEL KARAMOLLAOĞLU (Sıvas) – Sayın Başkanım, ben, Grup Başkanvekili olarak, Sayın Genel Başkanımıza vekâlet ediyorum; bundan dolayı da, bu yapılan haksız ithamları cevaplandırmak için söz istiyorum.

BAŞKAN – Hangi konuda?..

TEMEL KARAMOLLAOĞLU (Sıvas) – Efendim, kendisinin, Libya'yla ilgili olarak söylediği, sarf ettiği kaba sözlerden dolayı. (ANAP sıralarından gürültüler)

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Bir dakika efendim... Grup Başkanvekilini dinliyorum; bir dakika...

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) – Sayın Başkanım, Sayın Başbakanımız, konuşmasında, isim de vermedi, bir şahsı istiskal eden ifadede de bulunmadı.

Böyle bir usul yoktur; arkadaşlarımız bunu bilmiyorlar. (RP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Bir dakika...

Sayın Karamollaoğlu, yeni bir sataşmaya yol açmadan, sadece... (ANAP sıralarından gürültüler)

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Bir dakika efendim... Bir dakika...

Sayın Güney, Sayın Karamollaoğlu, sadece Libya gezisiyle ilgili olarak ve Grup Başkanvekili olarak, o konuyla ilgili olarak söz istemiştir. (ANAP sıralarından gürültüler)

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) – Onunla ilgili bir şey yok.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Karamollaoğlu. (RP sıralarından alkışlar)

Sayın Karamollaoğlu, sizden özellikle rica ediyorum; yeni bir sataşmaya yol açmadan, sadece o konuyu düzeltmek açısından ve 1 dakikayı geçmemek üzere söz verdim...

TEMEL KARAMOLLAOĞLU (Sıvas) – Sayın Başkan, 2 dakika lütfen... 1 dakikada, bir cümle toparlanmaz. (ANAP sıralarından gürültüler)

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Sayın Başkana, vermiş olduğu sözden dolayı teşekkür ediyorum; ancak, şurada, yaklaşık bir saattir Sayın Başbakanı dinliyorum. Ben, bir Sayın Başbakanın, bütçe konuşmaları esnasında, bu kadar hırçın, bu kadar saldırgan, bu kadar hiçbir şeye riayet etmeyen bir tavrını hiç görmedim. (ANAP sıralarından gürültüler, sıra kapaklarına vurmalar)

BAŞKAN – Bir dakika... Bir dakika...

Sözünüzü kestim Sayın Karamollaoğlu... (RP sıralarından "niye kesiyorsun" sesleri, gürültüler)

Bir dakika efendim... Çıkın dışarıya siz... (RP sıralarından gürültüler)

Bir dakika efendim...

Değerli arkadaşlarım, böyle bir usul yok. Ben, Sayın Karamollaoğlu ile çözüyorum; karışmayın siz efendim... (RP sıralarından gürültüler)

Değerli arkadaşlarım, beni dinlemiyorsunuz; bari, Grup Başkanvekilinizi dinleyin. Orada üç tane arkadaş var, sabahtan beri bağırıyorsunuz... (Gürültüler)

Sayın Karamollaoğlu, yeni bir sataşmaya meydan vermeden, sadece o konuya...

TEMEL KARAMOLLAOĞLU (Devamla) – Sayın Başkan, burada bir cümle sarf edilirken, elbette, bu cümle bir cümleyle olmaz. Ben bir üslubu dile getirdim; Eğer, bu üslubu beğenmeyen varsa, çıkar söyler. Ancak, bir Başbakan olarak, hakikaten, Meclis kürsüsünde, bütçe görüşmeleri esnasında tavrını yadırgadım.

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) – Hani bunun sataşması?! Hani sataşma burada?! (ANAP sıralarından gürültüler)

TEMEL KARAMOLLAOĞLU (Devamla) – Böyle bir tavrı, bu Büyük Millet Meclisinde, bundan önceki Başbakanlar sergilemediler. (ANAP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Lütfen... Bir dakika...

TEMEL KARAMOLLAOĞLU (Devamla) – İkincisi, bugüne kadar, defaatle tekzip edilen ve maalesef -üzülerek söylüyorum- özellikle bugünkü İktidar partilerinin dile getirdikleri bir konuyu tekrar dile getirerek, o günkü Türkiye Cumhuriyetini temsil eden Başbakanı, bu tarzda...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bir dakika...

TEMEL KARAMOLLAOĞLU (Devamla) – ...tezyif edecek ifadeler kullanmasını yadırgıyorum, kendisini kınıyorum... (ANAP sıralarından gürültüler)

Kendisini elbette kınıyorum...

İBRAHİM YILMAZ (Kayseri) – Biz de seni kınıyoruz!.. (ANAP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Bir dakika...

TEMEL KARAMOLLAOĞLU (Devamla) – Sizler de, burada adam gibi konuşmasını öğrenin, öyle gelin buraya. (RP sıralarından alkışlar, ANAP sıralarından gürültüler; ANAP ve RP milletvekillerinin kürsü önünde toplanmaları; yumruklaşmalar)

BAŞKAN- Bir dakika efendim...

Sayın milletvekilleri, sayın İdare Amirleri... (Gürültüler)

Sayın İdare Amirleri, lütfen...

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) – Adam olana söz verilir. (RP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Bir dakika... Ne demek efendim... Değerli arkadaşlarım, ara vereceğim.

Birleşime 15 dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.53

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati : 19.05

BAŞKAN: Hikmet ÇETİN

KÂTİP ÜYELER : Mustafa BAŞ (İstanbul), Mehmet KORKMAZ (Kütahya)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, 37 nci Birleşimin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Güney.

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) – Biraz önce... (Gürültüler)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, lütfen oturunuz; Grup Başkanvekilini dinliyoruz.

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) – Sayın Başkan, biraz önce, bir Grup Başkanvekili, burada, Sayın Başbakanımızla ilgili olarak, Parlamentomuzun nezahetinin, Parlamentomuzun, gereğini hiçbir şekilde kabul edemeyeceği ağır bir ifade kullanmıştır. Bu ifadenin düzeltilmesini istiyorum. Aksi halde, bu ifade için sizden söz istiyorum.

BAŞKAN – Hangi ifade?..

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) – "Adam gibi konuşsun" diye bir laf etti burada bir Grup Başkanvekili.

Ben, bu ifadeye, Grubum ve Başbakanım adına cevap vermek istiyorum. (RP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Bir dakika efendim... Bir dakika,.. .

Çok gürültü vardı, ben, o gürültüde duymadım, tutanakları şimdi getirtiyorum, bakacağım efendim.

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) – Bütün millet duydu.

BAŞKAN – Tutanakları getirtiyorum efendim.

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) – Tek cümleyle cevap vereceğim.

BAŞKAN – Sayın Güney, tutanakları getirtip, onun gereğini yapacağım.

Şimdi, şahısları adına söz alanlara geçiyorum.

MEHMET GÖZLÜKAYA (Denizli) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Gözlükaya.

MEHMET GÖZLÜKAYA (Denizli) – Bu olaylardan sonra ağır konuşmak istemiyorum da, yalnız, Sayın Başbakan, tahrik edici bir konuşma yaptılar. Bu konuşmalarının arasında "meydan meydan gezen meydan cazgırları" tabirini kullanarak, Sayın Genel Başkanımıza ve diğer siyasetçilere hakaret ettiler. Bunu protesto ediyorum, kabul etmediğimi ifade ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkürler Sayın Gözlükaya.

IV. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

1. – 1998 Malî Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/669) (S.Sayısı: 390) (Devam)

2. – 1996 Malî Yılı Genel Bütçeye Dahil Kuruluşların Kesinhesaplarına Ait Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi ile 1996 Malî Yılı Kesinhesap Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/633, 3/1046) (S.Sayısı: 401) (Devam)

3. – Katma Bütçeli İdareler 1998 Malî Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/670) (S. Sayısı : 391) (Devam)

4. – 1996 Malî Yılı Katma Bütçeye Dahil Kuruluşların Kesinhesaplarına Ait Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi ile 1996 Malî Yılı Katma Bütçeli İdareler Kesinhesap Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/634, 3/1047) (S. Sayısı : 402) (Devam)

BAŞKAN – Bütçeyle ilgili görüşmelere kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Komisyon ve Hükümet yerinde.

Lehinde, Ankara Milletvekili Sayın Agâh Oktay Güner; buyurun. (ANAP sıralarından alkışlar)

Sayın Güner, süreniz 10 dakikadır.

AGÂH OKTAY GÜNER (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, bizleri televizyonlarının başında takip eden aziz vatandaşlarım; hepinizi sevgiyle, saygıyla selamlıyor ve bu bütçemizin, âdeta ilahî kaderin bir lütfu gibi, güzel zamanların da başlangıcı olacağını Muhterem Heyetinizin huzurunda tekrar etmek istiyorum.

Çok iyi bildiğiniz gibi, 30 Aralık günü mübarek Ramazan başlayacaktır, 31 Aralık günü de dünya yeni bir yıla girecektir. Allah'tan niyazımız, İslamın insan onurunu arayan, sevgiyi, saygıyı, hoşgörüyü, anlayışı esas alan ilahî hikmetinin, bütün dünyaya yeni yılda ışık sunmasıdır.

Ayrıca, bugün, yiğitler diyarı sevgili Gaziantep'in kurtuluş yıldönümüdür. Şahinbeyleri yetiştiren bu yiğit beldeye, hepinizin duygularına tercüman olduğuma inanarak, Allah'tan ebediyen bağımsızlık ve bereket diliyorum. (ANAP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlarım, bu bütçe müzakerelerinde Refah Partili kardeşlerime öncelikle teşekkür etmek istiyorum; dün gece, Antep savunması gibi, bizi sabaha kadar uyutmadılar; böyle, gözümüz açık sabahı bulduk; her madde üzerinde söz aldılar. Muhalefet olarak bu direnişlerine saygı duyuyorum. Zaten demokrasilerde muhalefetin varlığı iktidarın gücüdür. Jet uçağının yakıtı gibi, muhalefet, sizi geriye itecektir ve siz ileriye fırlayacaksınız; ancak, bu vesileyle, hemen bir gerçeğe temas etmek istiyorum.

Değerli arkadaşlarım, önümüzdeki ilk iş, Yüce Meclisin İçtüzüğünü değiştirmek olmalıdır. Bunca uykusuz geceye, bunca yorgunluğa, bunca çalışmaya rağmen, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları hep boş sıraları seyrettiler ve "görüyor musunuz şu milletvekillerini, yine, Meclisi bomboş bırakıyorlar, kendi heva ve heveslerinde dolaşıyorlar" dediler.

Aziz arkadaşlarım, şimdi, bu bütçe, komisyonda enine boyuna görüşülüyor; buradaki muhterem siyasî partilerin değerli temsilcileri var; enine boyuna görüşülmüş. Fasılları arasında artırma imkânına sahip olmadığımız bir bütçeyi, tekrar burada görüşmek zaman israfından başka bir şey değildir. O sebeple, değerli genel başkanlarımdan, değerli grup başkanvekillerimden istirhamım, en kısa zamanda Meclis İçtüzüğünü değiştirerek, bu kürsüyü verimli hale getirmektir.

Sonra, şu gerçeği de görelim ki, zaman zaman, inatlaşma uğruna ve kendi düşüncesine Meclisi götürme uğruna, çok hafif, çok muhtevasız konuşmalarla bu kürsü işgal edilebiliyor. Bu, parlamenter rejimin aleyhinedir. Eğer, bu çatının varlığına saygı duyuyor, bu çatının yaşamasını istiyorsak, Meclis İçtüzüğünü, Meclisi, bütün kadrolarıyla, bütün çalışmalarıyla, zamanı israf etmeyen bir güce götürecek sistem haline getirmeliyiz. Bu mümkündür ve inanıyorum ki, yapılacaktır.

Dün, Refah Partili bir değerli kardeşimiz "önceki hükümetleri hatırlıyorum 'paket açıyoruz' diyorlar; geliyorlar, paketi açıyorlar, bir bakıyoruz, bir ip kalmış, paket maket yok" dedi. İşte, bu samimiyet önemlidir. Muhalefet bu samimiyetle meseleleri getirmelidir. Bu aziz arkadaşımızın, bu samimî cümlelerinde, gecenin geç vaktinde söylediği bu samimî cümlelerinde geçmiş hükümetlerin de çok namuslu bir tenkidi vardır. Aziz arkadaşlarım, işte, o tenkitlerin ışığında bu bütçe hazırlanmıştır.

Sayın Deniz Baykal'dan, ben, şunu beklerdim: Arkadaşlar, sizi tebrik ediyorum, popülist olmadınız. -ne demek popülizm: Bu, Fransızca bir kelime, halk dalkavukluğu demek- Dün gece muhalefetin getirdiği çalışanlara yüzde 50 zammı, bütçenin denkliğini bozar diye karşıladınız...

Şimdi, bu Mecliste oturan hangi milletvekili memurlara zam yapılmasına karşı çıkabilir, hangi başbakan bu zammı istemez; mümkün mü... Ama, bu rakamlarla bu zam mümkün değildir demek, devlet adamlığının ifadesidir arkadaşlar. O sebeple, Sayın Yılmaz'ın, ateş denizinde yüzerken, en az ANAP'lılar kadar sizler tarafından da yalnız bırakılmaması gerektiğine inanıyorum.

Aziz arkadaşlarım, sevgili kardeşlerim; Meclisimizi verimli çalıştırmak zorundayız. Bu verimlilik, memlekete büyük huzur getirecektir. Siyaseti verimli kılmalıyız. Şimdi, biraz önce, burada, Ziraat Bankası, Halk Bankası konuşuldu. Arkadaşlar, ANAP'lı bakanların, ANAP'lı milletvekillerinin hiç aklı yok mu, siyaset endişesi yok mu... Siz 1989 yılında Ziraat Bankasının faiz hadlerini düzenleyeceksiniz, parayı yüzde 31'e mal ederken koyduğunuz faiz hadlerini, parayı yüzde 130'a mal ettiğiniz zaman bile düzeltmeyeceksiniz... Bankanın görev zararı arş-i âlâya çıkacak, faizler yükseltilecek, siz çiftçiyi ezdiniz diyeceksiniz; ama, rakamlar, çiftçinin ezilmediğini gösteriyor; biraz sonra arz edeceğim.

Sevgili kardeşlerim, ikincisi, kendi meşruiyetimizin üzerine, lütfen, gölge düşürmeyelim. Ben, bu Mecliste 1980 öncesini de yaşamış bir arkadaşınızım. Çok açık söylüyorum, bu kürsüde söylenen her sorumsuz söz, bu kürsüde söylenen Meclisin itibarını yaralayan her türlü beyan, sistemin aleyhinedir ve çok açık ifade ediyorum; bu sistem meşru değil diyenlerin, bu Hükümet tankların gölgesinde diyenlerin, bu sistem millî iradeyi aksettirmiyor diyenlerin bir tercih karşısında bulunduklarını, müsaadenizle, ifade etmek istiyorum. Meclise meşru değil diyen insan, Hükümete meşru değil diyen insan bu sıralarda oturmamalı, sine-i millete dönecek cesareti göstermelidir. (ANAP sıralarından alkışlar) 28 Şubat kararları alındığı zaman Başbakan Yardımcı olan çok Sayın Genel Başkanın hiç sesini çıkarmadığını, laiklik konusunda, Avrupa Birliği konusunda "teminat benim" dediğini hatırlıyorsunuz. Biz o zamanlar dedik ki, devletler, şahsî teminatla ayakta durmaz; devletler, genel prensiple, hukukla ayakta durur. Hükümet olduğunuz zaman rejim meşru, hükümet olmadığınız zaman rejim meşru değil... Bu mantıkla, -üzülerek ifade ediyorum- on gün süren bütçe müzakerelerinde çok zaman kaybettik.

Şimdi, burada, Sayın Çiller'e bir soru tevcih etmiştim, demiştim ki, siz, Gümrük Birliğine giderken, hanımefendi "Güney Kıbrıs'ın Avrupa Birliğine alınmasına karşıyız; bu konuda, Türkiye'nin, Londra ve Zürih Antlaşmalarından doğan hakkı vardır dediniz mi? Lütfettiler, bu kürseye çıktılar "İşte Gümrük Birliği Antlaşması, burada, Kıbrıs'ın Avrupa Birliğine alınmasına dair bir hüküm yok" dediler. Arkadaşlarım, bununla bunun ne alakası var? Yunan Başbakanı demeç veriyor, diyor ki: "eski Hükümet döneminde Sayın Çiller -Le Monde Diplomatique'in geçen ayki nüshası Meclis kütüphanesinde; buyurun bakın- bize söz vermişti." Herhalde onu yalanlamak benim görevim değil, Sayın Çiller'in görevi olsa gerek.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Cevabını aldı o.

AGÂH OKTAY GÜNER (Devamla) – Değerli arkadaşlarım, Sayın Çiller "siz, buhranı ne bilirsiniz" dedi; doğru. Faizle münasebetsiz bir biçimde oynayarak, likiditeyi dövize kaydıran, sonra, bu memleketi 94 tedbirlerine getiren kendisidir.

Burada çok kıymetli iktisatçı arkadaşlarımız var. Dün gece boyunca da, Meclisin kadroları arasında ekonomiden bu kadar çok anlayan arkadaşımızın bulunmasından şahsen kıvanç duydum. Şimdi, hepinizin huzurunda şunu söylüyorum: Parası konvertibl olan bir ülkede devalüasyon olur mu arkadaşlar? Sayın Çiller, dünya ekonomi tarihine de bu büyük başarısıyla geçecektir. Parası konvertibl, devamlı serbest piyasa şartlarına göre ayarlanan bir ülkede, kendileri devalüasyon yapmanın öncüsüdürler.

H. UFUK SÖYLEMEZ (İzmir) – Enflasyonu yüzde 100 yaptınız!

AGÂH OKTAY GÜNER (Devamla) – İkincisi; yine, devalüasyona 24 saat kala, Merkez Bankasının yüzbinlerce dolar sattığı ülke de Türkiye'dir.

Şimdi, ekonomi arşivine bakarsanız, bunları rahat rahat görürsünüz.

Aziz arkadaşlarım, Ziraat Bankası bu haldedir, Halk Bankası bu haldedir, esnaf kefalet kooperatifleri, tarım kredi kooperatifleri bu haldedir. Bu zamlar keyfî yapılmamıştır ve bu zamlar bir tercihin ifadesidir. Ülke belli iç tasarruf oranına vergi reformuyla gelinceye kadar, Hükümet, mevcut durumu kurtarmak için, devraldığı ekonominin açıklarını kapatmak için zam yapmıştır.

Aziz arkadaşlarım, şimdi, bu ülkede...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Güner, çok geciktik; size, sadece 1 dakika eksüre veriyorum.

HALİT DUMANKAYA (İstanbul) – Sayın Başkan, konuşma süreleri 15 dakikadır; bir yanlışlık var.

BAŞKAN – 10'ar dakika efendim.

AGÂH OKTAY GÜNER (Devamla) – Değerli arkadaşlarım, 1995 yılında 220 bin ton, 1996 yılında 1 milyon 552 bin ton, 1997 yılında -bu Hükümet döneminde- 5 milyon 783 bin ton hububat alımı yapılmış, parası peşin ödenmiştir.

Türkiye'de, çiftçinin yanında olmadığımızı, işçinin yanında olmadığımızı ifade eden çok değerli bir hatibe, gübre sübvansiyonunun başlangıçta yapılarak, çiftçinin alacağı gübrenin yarısının bedelinin böylece ödendiğini, çiftçinin kapı kapı dolaşmaktan kurtulduğunu söylemek istiyorum.

Aziz arkadaşlarım, son yarım dakikada şunu ifade edeceğim : Demokrasi, çok iyi bildiğiniz gibi, bir fazilet rejimidir. Demokraside huzur duymak, başkalarının namus ve şerefini, haysiyetini en az kendi şerefimiz, kendi namusumuz kadar aziz bilmekle mümkündür.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AGÂH OKTAY GÜNER (Devamla) – Bu ölçüyle, Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyor, bütçenin vatanımıza hayırlı olmasını niyaz ediyorum. (ANAP ve DSP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Ankara Milletvekili Sayın Agâh Oktay Güner'e teşekkür ediyorum.

Aleyhinde, birinci sırada olan Kırşehir Milletvekili Sayın Cafer Güneş, yazıyla başvurarak, söz sırasını Sıvas Milletvekili Sayın Abdüllatif Şener'e devretmişlerdir.

Buyurun Sayın Şener. (RP sıralarından alkışlar)

Sayın Şener, süreniz 10 dakikadır.

ABDÜLLATİF ŞENER (Sıvas) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün, bütçe görüşmelerinin son günü ve Hükümet adına değerlendirmeler yapıldı. Bir Başbakanın, olgunluk içerisinde, iktidarda bulunmanın vereceği bir tavır içerisinde bu kürsüden konuşması gerekirdi. Bütün İktidar partilerine düşen de, tansiyonu yumuşatmaktır, olgunlukla konuş-

maktır. Hele, bir Başbakanın üslubunun bu olması gerekir; sert üslubu ve özellikle, seçmiş olduğu kavramlar, ifadeler, hem televizyonları başında bulunan izleyicileri hem de milletvekillerini şaşırtmıştır. Doğrusu, eğer, bir Başbakan, üslubunu iyi ayarlamıyorsa, bu sefer, diğerlerine de başka şeyler, başka üsluplar kullanma hakkı doğar. Eğer, bir Başbakan, çadır edebiyatı yapıyorsa, bir başkası da kalkar, bu kürsüden, Budapeşte'den, kumarhanede yenilen yumruklardan bahsetmeye başlar. (RP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) – Ne alakası var!..

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Eğer, üslup ayarlanmazsa, bir Başbakan bu kürsüden olgunlukla konuşmazsa, bir başkası da çıkar, bir medya patronunun pijamalarla sizi karşılamasından söz eder. (RP sıralarından alkışlar)

Bu bakımdan, önce şunu hatırlatmak istiyorum: Ciddiyetten bahseden Sayın Başbakan, acaba, yapmış olduğu konuşmaları daha sonra okudular mı, incelediler mi? Kullandıkları kavramlar, bir ciddiyetin ifadesi midir?!

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) – Seninki çok ciddî!..

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Yarasalardan bahseden, cazgırlıktan bahseden "yahu" tabirini ikide bir telaffuz eden bir Başbakanın, ciddiyetten bahsetmeye hakkı olmasa gerekir. (RP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) – Sayın Başkan, bu, bütçe üzerinde konuşma değil.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Ciddiyetten bahsedilirken, bu bütçenin samimiyeti var mı?! Bu bütçede, gayri safî millî hâsılanın yüzde 3'ü kadar giderler artarken, 4 katrilyon açık varken, bu bütçeyi, istikrar bütçesi diye takdim etmenin ciddiyeti olabilir mi?! (RP.ve DYP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar; ANAP sıralarından gürültüler) 1998 yılsonu enflasyon hedefini yüzde 50, dolar kurunu 240 bin lira olarak açıkladığınız bütçede, ciddiyetten söz edilebilir mi?! 6 katrilyona varacak açıkları 4 katrilyona indirmekle, ciddiyetten, samimî bütçeden söz edilebilir mi?!

Diğer taraftan, bu Hükümeti dışarıdan destekleyen Cumhuriyet Halk Partisi... Sayın Başbakan, yapmış olduğu son bütçe konuşmasında, Cumhuriyet Halk Partili değerli milletvekillerini tahrik etmek için "isterseniz, bu bütçeye ret oyu verin" demektedir; âdeta, ikide bir, bırakıp kaçma temayülleri sergilenirken ve tahriklerle, bu, bizzat kendisi tarafından oluşturulmaya çalışılırken, hangi ciddiyetten bahsediyoruz acaba?! (RP ve DYP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) – Şu anda senin yaptığın ne!

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Daha önce, fiyat dondurma laflarından, ifadelerinden söz ederken, biraz önce, kürsüye gelip de, burada "biz, fiyat dondurma şeklinde ifade etmedik bunu; yeni bir fiyatlandırma sistemine geçiyoruz" demekle, hangi ciddiyetten söz ediyoruz acaba?!

YAŞAR OKUYAN (Yalova) – Anlamadığın şeylerden konuşma...

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Sizin ciddiyet dediğiniz, işçiler, memurlar yürürken, emekliler feryat ederken, ziraat odaları feryat ederken, onların taleplerine kulak tıkamak mıdır?!

Yüzde 30 zamla, memuru, emekliyi ezmek mi ciddiyet oluyor?! Bu bakımdan, ciddiyetin ne olması gerektiğini, samimiyetin ne olması gerektiğini tekrar tekrar düşünmekte fayda olduğu kanaatindeyim.

Bu kürsüden, kartele verilen desteklerden söz edilmemesi de ilginçtir. Sayın Başbakanın, Amerika Birleşik Devletlerinde, Yahudi lobisinden aldığı Seçkin Devlet Adamı ödülü, gerçekten ilginçtir. (RP ve DYP sıralarından alkışlar) Diğer taraftan, dışarıda bu tip iltifatlara mazhar olurken, içeride, halkı ezen, bunaltan politikaları karşısında "yuhalanmaya razıyım" diye ifadelerde bulunmak... (ANAP sıralarından gürültüler)

AGÂH OKTAY GÜNER (Ankara) – Ona, yürek ister.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Ama, Sayın Başbakanın, Girit'te, Balkan ülkeleriyle yaptığı toplantıdan çıktıktan sonra, gazetecilerin soruları üzerine "Türkiye'nin, dünyadaki en yüksek ikinci enflasyona sahip ülke olmasından utandım" demesi de ilgi çekicidir. (RP sıralarından alkışlar)

Utanılacak yeri yanlış seçmemek lazım; hele, iktidarın, yanlış yerde utanmaması lazım. (RP sıralarından alkışlar, ANAP sıralarından gürültüler) Oy almak için halkın, vatandaşın karşısına geçeceksiniz, oy isteyeceksiniz "bana oy verin" diyeceksiniz; politikalarınızla ezeceksiniz, "yuhalanmaktan da korkmuyorum" diyececksiniz; sonra iktidar olacaksınız, yüzde 78 ile devraldığınız enflasyonu, her gün yaptığınız zamlarla yüzde 100'e dayayacaksınız, bu enflasyonun bütün sıkıntısını, ıstırabını bu yoksul halkın sırtına yıkacaksınız, ondan sonra sıra utanmaya gelince, gidip de Batılı meslektaşlarınızdan utanacaksınız!.. (RP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar; ANAP sıralarından gürültüler) Hayır, Sayın Başbakan, utanmanın da, hesap vermenin de yeri başka yerdir: Bu, halktır, bu, millettir...

Değerli milletvekilleri, İktidar kanadından bu kürsüye gelen her değerli arkadaşımız, denk bütçeden, bütçenin denk olmadığından, 2,6 katrilyon açık verdiğinden söz ettiler. (ANAP sıralarından "Yalan mı?" sesleri) Bu bütçeyi biz hazırladık; ama, yılın ikinci yarısındaki altı aylık bütçe yönetimi size aittir. (ANAP sıralarından gürültüler) Eğer diyorsanız ki, bu 2,6 katrilyon açık, sizin açığınızdır, bunun anlamı şudur: Hükümet olarak hiçbir programımız yoktur, sizin programınıza teslim olduk, Refahyol Hükümetinin tercihlerine teslim olduk, bütçeyi öylece yıl sonuna götürdük ve bu açık, Refahyolun açığıdır diyorsunuzdur. Eğer bunu diyorsanız, siz bir hiçsiniz!.. (RP ve DYP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar; ANAP ve DSP sıralarından gürültüler)

Altı aylık bütçe yönetimi yapacaksınız, ondan sonra ekbütçe kanunu getireceksiniz, eködenek kanunu getireceksiniz, 1998 bütçesinde yer alması mümkün olan harcamaları, ödemeleri, 1997 yılı bütçesinin içerisine sıkıştıracaksınız, ondan sonra da "1997 bütçesi şu kadar açık verdi" diyeceksiniz... Bunu söylemeye hakkınız yok.

Bakınız, biz, denk bütçe yapmakla ne yaptık; size üç kelimeyle ifade edeyim... (ANAP sıralarından "Neresi denk bütçeydi?" sesleri)

RASİM ZAİMOĞLU (Giresun) – Nesi denk bütçe?..

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Refahyol Hükümeti, bütçe hazırlıkları çalışmaları sırasında, o anda devraldığımız borçlanma vadelerine ve borçlanma faizlerine göre, önümüze getirilen teknik tabloda, 3,1 katrilyon liralık faiz ödemesi vardı. Şimdi yıl sonu itibariyle, 1997 yılı bütçesindeki faiz ödemelerinin 700 trilyon lira azaldığını siz söylüyorsunuz, sizin koyduğunuz rakamlar söylüyor. Refahyol Hükümeti, denk bütçe yapmakla, rantiyecilerden 700 trilyon lira kesmiş, millete kazandırmıştır. (RP ve DYP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

TURİZM BAKANI İBRAHİM GÜRDAL (Antalya)– Nerede bu para? Bir anlat bakalım...

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – "Vergi gelirlerindeki yüzde 94 artış fazladır" diyordunuz; Refahyol, hükümeti devrederken, fakir fukaranın sırtına bir kuruşluk vergi yıkmadı. Sizin gibi, Akaryakıt Tüketim Vergisini artırıp, fakir fukarayı ezmedi. Kesintisiz eğitimdir diye milletin tepesine vergileri yağdırmadı; ama, Refahyol döneminde vergi gelirlerindeki artış yüzde 101 oldu; öylece devrettik. Bu, vergi gelirlerindeki en yüksek artış oranıdır.

Gelir programını değiştirirsiniz, harcama programını değiştirirsiniz; ondan sonra altı ay yönettiğiniz bütçenin faturasını karşı tarafa çıkarmaya çalışırsınız ve biraz önce Sayın Güner'in ve Başbakanın da ifade ettiği gibi, zaten 1997 yılı bütçesinde bulunan gübreyle ilgili ödemeler ve diğer tarımsal ödemelerle ilgili olarak şu kadar... (RP sıralarından gürültüler)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafında kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Şener, size 1 dakika daha...

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – 1997 bütçesinde, Refahyol Hükümetinin hazırladığı bütçede yer alan, ödenekleri bulunan harcamaları, ödemeleri, gelirsiniz, bu kürsüden, bizim iktidarımız döneminde şu kadar ödendi diye anlatırsınız... İşte bu, samimiyet değildir; işte bu, ciddiyet değildir.

ABBAS İNCEAYAN (Bolu) – Niye vermediniz o zaman?

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Evet, değerli arkadaşlarım, biz, 1997 bütçesiyle memura verdik, siz, memurdan kıstınız, biz, emekliye verdik, siz, emeklinin tepesine bindiniz; biz, çiftçiye verdik, siz, 1998 bütçesiyle çiftçiye yapılacak ödenekleri, ödemeleri azalttınız, esnaftan kıstınız; biz esnafa verdik; ama, siz, rantiyeye aktardığınız faizleri artırdınız, 6 katrilyon lira faiz dağıtıyorsunuz.

Saygılar sunuyorum. (RP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

BAŞKAN – Sıvas Milletvekili Sayın Abdüllatif Şener'e teşekkür ediyorum.

V. – SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

3. – Başbakan A. Mesut Yılmaz'ın, Sıvas Milletvekili Abdüllatif Şener'in şahsına sataşması nedeniyle konuşması

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Rize) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Başbakan; oradan talebinizi alayım; talebiniz hangi konuda?

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) – Sataşma var Sayın Başkan.

SALİH KAPUSUZ (Kayseri) – Sayın Başkan... Sayın Başkan...

BAŞKAN – Bir dakika efendim... Bir dakika... Başbakanı dinliyorum.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Rize) – Benimle ilgili çok açık bir sataşma var; söz istiyorum. (RP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Başbakan. (ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

SALİH KAPUSUZ (Kayseri) – Sayın Başkan, böyle yönetim olmaz. Neye göre?..

BAŞKAN – Bir dakika... Söyleyeceğim efendim.

SALİH KAPUSUZ (Kayseri) – Benim, hatibe değil sözüm, size...

BAŞKAN – Bir dakika... Söyleyeceğim efendim: "Kumarhanede yenilen yumruklardan, medya patronlarını pijamamayla karşılamaktan dolayı açıklama getireceğim, onun için söz istiyorum" diyorlar. (RP sıralarından gürültüler)

Çok kısa ve yeni bir sataşmaya yol açmadan; buyurun Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Rize) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın milletvekilleri, biraz önce, şahsı adına konuşan Refah Partili eski Maliye Bakanının, benim şahsımla ilgili ve 1997 yılı bütçesiyle ilgili tüm söyledikleri külliyen yalandır. (ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar; DSP ve DTP sıralarından alkışlar; RP sıralarından gürültüler) Anlıyorum ki, kendisinden önce, sataşma nedeniyle burada söz alan grup başkanvekili "bu kürsüde adam gibi konuşmak lazım" derken, aslında, kendisini kastetmiştir. (ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar; DSP ve DTP sıralarından alkışlar; RP sıralarından gürültüler)

Sayın sözcü, burada, Amerika'da, bir Musevî derneği tarafından bana verilen bir ödülü dile getirmiştir.

NURHAN TEKİNEL (Kastamonu) – Yalan mı?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) – Doğrudur; ama, hakkını yememek lazım; bu ödülü, bu Mecliste benden daha fazla hak eden birisi vardır; o da, Sayın Erbakan'dır; çünkü, İsrail ile 4 tane anlaşma onun Hükümet Başkanlığı döneminde imzalanmıştır. Ben, eğer arzu ederlerse, bu ödülü kendilerine devretmeye hazırım.

Hepinize saygılar sunarım. (ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar; DSP ve DTP sıralarından alkışlar; RP sıralarından gürültüler)

SALİH KAPUSUZ (Kayseri) – Sayın Başkan... Sayın Başkan... İzin verir misiniz?

BAŞKAN – Bir dakika efendim... Telaş etmeyin, sizi dinleyeceğim.

SALİH KAPUSUZ (Kayseri) – Sayın Başkanım, konuşabilir miyim. (ANAP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Buyurun efendim.

SALİH KAPUSUZ (Kayseri) – Sayın Başkan, ben, dikkat ettiyseniz, zatıâlinize bir sual sordum; dedim ki, sayın sözcüye hangi sözünden dolayı konuşma imkânı verdiniz; ama, Sayın Başbakan, biraz önce, sizin sataşma gerekçesi olarak söylediğiniz sözlere cevap vermek, onları düzeltmek şeklinde doğru bir şeyi söylemediği gibi, konuşmacımızla ilgili "yanlış" ve "yalan" ifadesini kullanmış, ayrıca, bize de söz hakkı doğuracak bir konuşma yapmıştır. (ANAP sıralarından gürültüler)

Biz, kendisine layık görülen bu ödülü iade ediyoruz; ancak, yeri geldiği zaman "devlette devamlılık esastır" diyen kendileri olduğu halde...(ANAP sıralarından gürültüler)

Lütfen...(ANAP sıralarından gürültüler)

Bu konuyla ilgili birkaç cümle söylemek istiyorum efendim. (ANAP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Hayır efendim... Sataşma yok efendim. (RP sıralarından gürültüler)

SALİH KAPUSUZ (Kayseri) – Var efendim. (ANAP sıralarından gürültüler)

ÜLKE GÜNEY (Bayburt) – Kesinlikle sataşma yok efendim.

BAŞKAN – Bir dakika efendim...

Sayın Güney, ben, 10 kişiyi birden dinleyemem ki efendim; Sayın Grup Başkanvekilini dinliyorum.

Sayın Kapusuz, nerede sataşma var efendim?

SALİH KAPUSUZ (Kayseri) – Kendisine verilmiş olan bir ödül nedeniyle, sadece devlet geleneğinden gelen birtakım normal yollarla yapılmış anlaşmalar münasebetiyle, bizi itham edip, kamuoyunu yanlış bilgilendirmek istiyor. Biz, o ödülle ilgili, kendisine bir şeyler söylemek istiyoruz; bize hak doğmuştur. (ANAP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Efendim, anlaşma imzaladığı doğru mu, yalan mı? (RP sıralarından gürültüler)

SALİH KAPUSUZ (Kayseri) – Efendim, ödül kime verilmiştir?

BAŞKAN – Sayın Kapusuz, hükümette devamlılık vardır; elbette ki, her hükümet, kendine göre, önüne gelen anlaşmaları imzalar. O dönemde de, o hükümet, o konularla ilgili anlaşmaları imzalamıştır; yani, bunu, imzalamamıştır diyebiliyor musunuz?.. Burada da bir şey yok.

SALİH KAPUSUZ (Kayseri) – Ödül kime verildi?

BAŞKAN – Sayın Başbakana verildi.

SALİH KAPUSUZ (Kayseri) – Peki, niye iade etme lütfunda bulunuyor? (ANAP sıralarından gürültüler)

Sayın Başkan, sataşma konusunun dışına çıkmıştır; biz, millet adına kendisine iade ediyoruz. (ANAP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Kapusuz

ABDÜLLATİF ŞENER (Sıvas) – Sayın Başkan...(ANAP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Sayın Şener, lütfen... İstirham ediyorum efendim...

ABDÜLLATİF ŞENER (Sıvas) – Sayın Başkan, bir iki şey söyleyeceğim. (ANAP, DSP ve CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Bir dakika...

Buyurun.

ABDÜLLATİF ŞENER (Sıvas) – Sayın Başbakan, "söylediklerinin hepsi yalandır" dedi; verdiğim rakamların hepsi doğrudur; ama, yalan kavramını, biraz önce kürsüde zikrettiğim üslubuyla yorumluyor. (ANAP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Teşekkürler, sağ olun.

IV. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

1. – 1998 Malî Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/669) (S.Sayısı: 390) (Devam)

2. – 1996 Malî Yılı Genel Bütçeye Dahil Kuruluşların Kesinhesaplarına Ait Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi ile 1996 Malî Yılı Kesinhesap Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/633, 3/1046) (S.Sayısı: 401) (Devam)

3. – Katma Bütçeli İdareler 1998 Malî Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/670) (S. Sayısı : 391) (Devam)

4. – 1996 Malî Yılı Katma Bütçeye Dahil Kuruluşların Kesinhesaplarına Ait Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi ile 1996 Malî Yılı Katma Bütçeli İdareler Kesinhesap Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/634, 3/1047) (S. Sayısı : 402) (Devam)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri; 1998 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçe Kanunu Tasarıları ile 1996 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçe Kesin Hesap Kanunu Tasarıları üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır. İçtüzüğümüzün 142 nci maddesine göre, açık oylama zorunlu olduğu için, dört konuda açık oylama yapacağız.

Birincisi, 1998 Malî Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının; ikincisi, 1996 Malî Yılı Genel Bütçe Kesinhesap Kanunu Tasarısının; üçüncüsü, Katma Bütçeli İdareler 1998 Malî Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının ve dördüncüsü, 1996 Malî Yılı Katma Bütçeli İdareler Kesinhesap Kanunu Tasarısının açık oylamalarını yapacağız.

Her dört kanun tasarısının açık oylamasının bir arada ve adı okunan sayın milletvekilinin, kürsü önüne konulacak 4 ayrı oy kutusuna oylarını atması suretiyle yapılması hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kupalar, kürsü önüne konulsun.

Adı okunmayan milletvekilinin oy kullanmamasını rica ediyorum.

Sayın genel başkanlar isterlerse, ilk başta oy kullanabilirler.

Oylamaya Adana İlinden başlıyoruz.

(Oylar toplandı)

BAŞKAN – Oyunu kullanmayan sayın üye var mı? Yok.

Oylama işlemi bitmiştir.

Kupalar kaldırılsın.

(Oyların ayırımı yapıldı)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, tasarıların açık oylama sonuçlarını açıklıyorum:

1998 Malî Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının açık oylamasına 519 sayın üye katılmış; 290 kabul, 212 ret, 5 mükerrer, 12 geçersiz oy çıkmıştır.

Kâtip Üye Sayın Mustafa Baş, Kâtip Üye Sayın Mehmet Korkmaz. (ANAP, DSP ve DTP sıralarından alkışlar)

1996 Malî Yılı Genel Bütçeye Dahil Kuruluşların Kesinhesaplarına Ait Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi ile 1996 Malî Yılı Kesinhesap Kanunu Tasarısının açık oylamasına 501 sayın üye katılmış, 487 kabul, 13 ret, 1 geçersiz oy çıkmıştır.

Kâtip Üye Sayın Mustafa Baş, Kâtip Üye Sayın Mehmet Korkmaz.

(ANAP, DSP ve DTP sıralarından alkışlar)

Katma Bütçeli İdareler 1998 Malî Yılı Bütçe Kanunu Tasarının açık oylamasına 517 sayın üye katılmış, 283 kabul, 225 ret, 4 mükerrer, 5 geçersiz oy çıkmıştır.

Kâtip Üye Sayın Mustafa Baş, Kâtip Üye Sayın Mehmet Korkmaz.

(ANAP, DSP ve DTP sıralarından alkışlar)

1996 Malî Yılı Katma Bütçeye Dahil Kuruluşların Kesinhesaplarına Ait Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi ile 1996 Malî Yılı Katma Bütçeli İdareler Kesinhesap Kanunu Tasarısının açık oylamasına 507 sayın üye katılmış, 482 kabul, 23 ret, 2 mükerrer oy çıkmıştır.

Kâtip Üye Sayın Mustafa Baş, Kâtip Üye Sayın Mehmet Korkmaz. (ANAP, DSP ve DTP sıralarından alkışlar)

Sayın milletvekilleri, Yüce Heyetinizce kabul edilerek kanunlaşmış bulunan bütçe ve kesinhesap kanunlarının, ulusumuz ve ülkemiz için hayırlı olmasını temenni ediyor; bütçenin, ülkenin ekonomik istikrarına ve kalkınmasına katkı yapmasını diliyorum.

Sayın milletvekilleri, teşekkür konuşması yapmak üzere, Sayın Başbakan söz istemişlerdir.

Buyurun Sayın Başbakan. (ANAP, DSP ve DTP sıralarından "Bravo" sesleri, ayakta alkışlar)

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Rize) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Hükümetimiz tarafından hazırlanarak Yüce Meclise sevk edilen 1998 Yılı Bütçe Kanunu Tasarısını kabul eden, dolayısıyla, Hükümetimize yeniden güven izhar eden Yüce Meclise, Hükümetim adına şükranlarımı sunuyorum.

Aynı şekilde, bu bütçenin hazırlanmasında emeği geçen, başta Maliye Bakanlığımız olmak üzere, devletin bütün kurumlarında çalışan her kademedeki devlet görevlilerine, sabahlara kadar çalışmak suretiyle bu bütçeyi inceleyip kabul eden Meclisimizin Plan ve Bütçe Komisyonunun Sayın Başkanına ve değerli üyelerine ve Genel Kuruldaki bu görüşmeleri büyük bir dirayetle yöneten Meclisimizin Değerli Başkanına ve Başkanlık Divanına teşekkür ediyorum.

Bu bütçeyle, Hükümetimize emanet edilen 14 katrilyon 789 trilyon liralık meblağın her kuruşunu, burada yapılan eleştirilerin ışığında ve özenle harcamaya dikkat edeceğimizi, gayret göstereceğimizi bir defa daha belirtiyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum. (ANAP, DSP ve DTP sıralarından ayakta alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Başbakan.

Sayın milletvekilleri, öncelikle, hepinize yeni yılda sağlık, mutluluk ve başarılar diliyorum. (Alkışlar)

Sayın milletvekilleri, alınan karar uyarınca, daha önce açılması kabul edilmiş olan Avrupa Birliği ve dışpolitika konusundaki genel görüşmenin görüşmelerini ve Radyo ve Televizyon Üst Kurulunda boş bulunan 1 üyeliğin seçimini yapmak için, 6 Ocak 1998 Salı günü saat 15.00'te toplanmak üzere, birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 20.47

VI. – SORULAR VE CEVAPLAR

A) YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1. – Nevşehir Milletvekili Mehmet Elkatmış'ın, Nevşehir-Kozaklı'da SSK tarafından yaptırılan jeotermal hastanenin satıldığı iddialarına ilişkin sorusu ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Nami Çağan'ın yazılı cevabı (7/3878)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılması için gereğini saygı ile arz ederim.

17.11.1997

Mehmet Elkatmış

Nevşehir

Sorular :

1. Nevşehir İli Kozaklı İlçesinde Sosyal Sigortalar Kurumu tarafından yaptırılan Jeotermal Hastanenin ihale ile satıldığı veya kiraya verildiği hususu doğru mudur? Şayet doğruysa hangi tarihte, hangi şartlarla ve hangi bedelle bu işlem yapılmıştır ve ihale kime verilmiştir?

2. Mezkur hastaneyi alan kişi şartnameden doğan yükümlülüklerini yerine getirmiş midir? Şayet getirmediyse hakkında ne gibi işlem yapılmıştır?

3. Bu hastaneyi Sosyal Sigortalar Kurumu ne zaman ve nasıl değerlendirmeyi düşünmektedir?

T.C.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Sosyal Güvenlik Kuruluşları

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.13.0.SGK.0.13.00.01/9094-033865 25.12.1997

Konu : Yazılı Soru Önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 25.11.1997 tarih ve A.01.01.GNS.0.10.00.02.7/3878-9503/024589 sayılı yazınız.

Nevşehir Milletvekili Mehmet Elkatmış tarafından hazırlanan "Nevşehir-Kozaklı İlçesinde Sosyal Sigortalar Kurumu tarafından yaptırılan Jeotermal Hastanenin satıldığı iddialarına ilişkin" 7/3878 Esas No.'lu yazılı soru önergesi Bakanlığımca incelenmiştir.

Sosyal Sigortalar Kurumuna ait Nevşehir Kozaklı Jeotermal Tesisinin tahmini kira bedelinin belirlenerek ihaleye çıkarılması hususu Kurum Yönetim Kurulunun 16.5.1996 tarih ve XVI/1723 sayılı kararı ile uygun görülmüştür.

1 055 000 000 TL. kira bedeli üzerinden 16.8.1996 tarihinde yapılan ihaleye 4 firma iştirak etmiş olup, iştirakçilerden Vetus Turizm Yatırım ve İşl. Ltd. Şti.'nin ibraz ettiği belgelerin, ihale özel şartnamesinin 7/C maddesine göre 1996 yılı onayını taşımadığının belirlenmesi üzerine, bu firma komisyonca ihale dışı bırakılmıştır. 3 firmayla yapılan ihale aylık 1 176 000 000 TL. bedelle 25 yıllığına Armak Mak. Tic. ve San. A.Ş.'nin üzerinde kalmıştır. İhalenin, Kurum Yönetim Kurulunun 28.8.1996 tarih ve XVI/3071 sayılı kararı ile kesinleşmesinden sonra, adıgeçen şirketle, sözkonusu tesisin Jeotermal Sağlık tesisi olarak işletilmesi hususunda, 6.9.1996 tarihi itibariyle bir mukavele yapılmıştır.

Sosyal Sigortalar Kurumu tarafından eksiklikleri giderilen tesis, 8.10.1997 tarihinde kiracı firma Armak Mak. Tic. ve San. A.Ş. yetkililerine teslim edilmiş olup, Mukavele Özel Şartnamesinde, tesisin işletmeye açılma tarihi ile ilgili bir hüküm bulunmamaktadır.

Diğer taraftan; 6.9.1997 tarihinden itibaren Tüketici Fiyat Endeksi uygulaması sonucu, tesisin aylık kirası 2 100 000 000 TL.'ye yükseltilmiş ve bugüne kadar oluşan kira alacaklarının, gecikme zamları ile birlikte tahsil edilmesi hususunda, Sosyal Sigortalar Kurumu Nevşehir Sigorta Müdürlüğüne gerekli talimat verilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Nami Çağan

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

2. – Giresun Milletvekili Ergun Özdemir'in, Vakıflar Bankası Genel Müdürlüğüne sınavsız personel alındığı iddiasına ilişkin Başbakandan sorusu ve Devlet Bakanı Metin Gürdere'nin yazılı cevabı (7/3899)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Başbakanlığın ilgili kuruluşu olan Vakıflar Bankası Genel Müdürlüğüne şimdiye kadar eleman alımlarında bankacılık konusunda bilgisi olan kişiler titizlikle seçilip sınava tabi tutulmakta ve başarılı olanlar işe başlatılmakta idi. Son günlerde basına ve medyaya intikal eden haberlerde Vakıflar Bankasına Başbakanlığınızca bankacılık konusunda bilgisi olmayan 1 200 kişinin hiçbir sınava tabi tutulmaksızın işe alındığı yer almıştır.

Bu güne kadar imtihanla ve bankacılık konusunda bilgisi olanların titizlikle seçilip alındığı kuruma böyle bir uygulamanın yapılıp yapılmadığının, eğer yapıldıysa hangi gerekçe ile yapıldığı hususunun Sayın Başbakan tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Op. Dr. Ergun Özdemir

Giresun

T.C.

Devlet Bakanlığı

Sayı : B.02.0.010/03847 23.12.1997

Konu : Soru Önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : a) 01.12.1997 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02.7/3899-9547/24717 sayılı yazınız.

b) Başbakanlığın 4.12.1997 tarih ve B.02.0.KKG/106-645/5211 sayılı yazısı.

c) Devlet Bakanlığının (Sayın Yücel Seçkiner) 15.12.1997 tarih ve B.02.0.005/00433 sayılı yazısı.

Giresun Milletvekili Sayın Ergun Özdemir'in Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği 7/3899-9547 esas nolu yazılı soru önergesi cevabı ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Metin Gürdere

Devlet Bakanı

Giresun Milletvekili Sayın Ergun Özdemir'in Sayın Başbakanımıza Tevcih Ettiği 7/3899-9547 Esas Nolu Yazılı Soru Önergesi Cevabıdır

Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne verilen soru önergesinde belirtilen hususlarla ilgili olarak;

Bankamıza eleman alımları kural olarak sınavla yapılmaktadır. Son olarak Ekim 1997 ayında yapılan sınav neticesinde Bankamıza Malî Analist Yardımcıları atanmıştır.

Sınav dışı personel alımı ise eskiden olduğu gibi acil ihtiyacı olan birimler için Bölgelerimiz ve Şubelerimizden gelen yazılı talepler doğrultusunda, işin niteliğinin gerektirdiği özellikler gözönüne alınarak gerçekleştirilmektedir.

3. – Konya Milletvekili Veysel Candan'ın, belediyelere yapılan yardımlara ilişkin sorusu ve Maliye Bakanı Zekeriya Temizel'in yazılı cevabı (7/3980)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Maliye Bakanı Sayın Zekeriya Temizel tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 10.12.1997

Veysel Candan

Konya

Bakanlığınız bünyesinde çeşitli fonlardan belediyelerimize yardım yapılmaktadır. Kamuoyunda duyulan ve bazı belediye başkanlarının da ısrarla kendilerine yardım yapılmazken hükümeti oluşturan partilerden seçilen belediye başkanlarına yardım yapıldığı iddia edilmektedir. Bu sebeple;

1. Bakanlığınızda göreve gelişinizden bu güne kadar (Kasım ayı sonu itibarı ile) belediyelere ne kadar yardım yapılmıştır? Belediye isimlerini ve miktarlarını gösteren bir liste gönderebilir misiniz?

2. Bu yardımlarda kriterleriniz nelerdir? Siyasî ayrım yapılmış mıdır?

3. Hazırlanan listelerde farklılıklar çıkarsa mağdur olan ve yardım gitmeyen belediyelere yardım etmeyi düşünüyor musunuz?

T.C.

Maliye Bakanlığı

Bütçe ve Malî Kontrol Genel Müdürlüğü 25.12.1997

Sayı : B.07.0.BMK.011.013.600/31214

Konu : Yazılı Soru Önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : TBMM Başkanlığının 17.12.1997 tarih ve KAN. KAR. MD. : A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/3980-9848/25341 sayılı yazıları.

Konya Milletvekili Sayın Veysel Candan'ın 7/3980 esas no'lu yazılı soru önergesinde yer alan sorulara ait cevaplar aşağıda sunulmuştur.

Hükümetimiz döneminde, Maliye Bakanlığı bütçesinin "Mahallî İdarelere Yapılacak Yardım ve Ödemeler" tertibinden belediyelere, 30.11.1997 tarihi itibariyle toplam 4 trilyon 663 milyar lira yardım yapılmıştır.

Bu yardımlar yapılırken, belediyelerin nüfus, malî durum, coğrafî konum, kalkınmışlık dereceleri, maruz kaldıkları tabii afetler gibi çeşitli kriterler dikkate alınmaktadır.

Ayrıca geçmiş hükümet döneminde hiç yardım yapılmayarak veya cüzi miktarlarda yardım yapılmak suretiyle mağdur edilen belediyelerin durumu dikkate alınmıştır.

Bilgilerinize arz ederim.

Zekeriya Temizel

Maliye Bakanı

4. – İstanbul Milletvekili Ali Talip Özdemir'in, genel nüfus sayımının sağlıksız yapıldığı iddiasına ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı Mehmet Batallı'nın yazılı cevabı (7/3995)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Devlet Bakanı Sayın Mehmet Batallı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Dr. Ali Talip Özdemir

İstanbul

30 Kasım 1997 günü yapılan genel nüfus sayımında alınan sonuçlar sokak, pafta, harita ve numaralama hata ve eksikliklerinden kaynaklandığına inandığım sayım yanlış ve noksanlıklarına yol açmış, sonuçların sıhhati bakımından bu da bazı endişeleri ortaya çıkarmıştır. Özellikle İstanbul'da büyük oranda eksik sayım yapıldığı, sayımda görevli partili arkadaşlarım tarafından tarafıma iletilmiş bulunmaktadır. Buna göre;

1. Sayım sonuçlarının sıhhatli olmadığı ve eksik yapıldığı yolundaki endişeleri Bakanlık ve DİE olarak paylaşıyor musunuz?

2. Öyle ise Türkiye genelinde ve İstanbul'da sayılamayan vatandaşlarımızın oranı tahmin edilmekte midir ve ne kadardır?

3. Eksik sayım yapılan yerlerde tespit için yeniden ve nasıl bir çalışma yapılacaktır?

4. Özellikle İstanbul'un yeniden sayılması ya da bir şekilde İstanbul'un nüfusu konusunda sağlıklı sonuç alınabilecek bir çalışma yapılacak mıdır?

5. 2000 yılında yeniden bir nüfus sayımı yapılacak mıdır?

6. Bundan sonraki sayımda vatandaşlarımızın evlerine kapatılmayacağı açıklandığına göre, 2000'e 700 küsur gün kala yeni sayım için hazırlık başlatılmış mıdır?

7. Yeni sayımı daha kapsamlı bir şekilde yapmayı düşünüyor musunuz?

T.C.

Devlet Bakanlığı

Sayı : B.02.0.021/0958 25.12.1997

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 19.12.1997 gün ve A.01.GNS.0.10.00.02-7/3995-9908/25454 sayılı yazıları.

İstanbul Milletvekili Ali Talip Özdemir'in Bakanlığıma tevcih ettiği 7/3995-9908 sayılı Yazılı Soru Önergesine verilen cevaplarımız ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Batallı

Devlet Bakanı

1. Sayım sonuçlarının sıhhatli olmadığı ve eksik yapıldığı yolundaki endişeleri Bakanlık ve DİE olarak paylaşıyor musunuz?

Cevap : Bugüne kadar ülkemizde yapılan Genel Nüfus Sayımlarının içinde en sağlıklı yapılanı 30 Kasım 1997 Pazar günü uygulanan Genel Nüfus tespitidir. Şöyle ki; 1965 yılında % 25.19 olan yıllık artış hızı 1980 yılında % 20.65'e 1997 Genel Nüfus tespitinde % 14.73'e düşmüştür. Buda ülkemizde nüfus artış hızının beklenen trendi izlediği, eksik bir tespit yapılamadığını ortaya koymaktadır.

Türkiye genelinde 1980 yılında yapılan Genel Nüfus Sayımından sonraki sayımlarda belediyelerin gelir paylarını artırmak için hayalî ve mükerrer yazımlar gözlenmiştir. Bu nedenle, ülke nüfusundaki nüfus artış hızı sağlıklı bir trend oluşturmamıştır. Tüm bu olumsuzlukları ortadan kaldırmak için hazırlanan soru kâğıdı ve alınan yeni teknoloji ile bu fazla ve mükerrer yazım olanağı önlenmiş bulunmaktadır.

2. Öyle ise Türkiye genelinde ve İstanbul'da sayılamayan vatandaşlarımızın oranı tahmin edilmekte midir ve ne kadardır?

Cevap : Türkiye ve İstanbul genelinde Nüfus tespit komitelerinden Enstitümüze intikal eden yazışmalar sonucu her sayımda olduğu gibi bu nüfus tespitinde de bazı hanelerin yazılmadığı olmuştur. Enstitümüze intikal eden 442 ilçeden 416' sında hiç sorun olmadığı, 26 ilçeden de sonucu etkilemeyecek bazı hanelerin yazılmadığı, bu durumda belediyelerce düzenlenen adreslerin sağlıklı oluşturulmamasından kaynaklanmıştır. İstanbul İlinde, nüfus tespit komitelerinden gelen rapor sonucunda 19 ilçede eksik yazımın olmadığı, çıkan sonucun da tahminlerimizle tutarlı olduğu görülmüştür. Konu ile ilgili yeni bir tespit ve çalışma yapılması söz konusu değildir.

Bu nüfus tespitinde, nüfus kayıt bilgisi istenmesinden ve soru kâğıdının fazla yazıma elverişli olmaması nedeni ile belediyelerin, fazla yazım yapmaları engellenmiş ve bir çok yerleşim yerinin nüfusunda düşme olmuştur. Eksik yazıldığı ifade edilen bu yerlerde de düşmeler bu nedenle olmuştur.

3. Eksik sayım yapılan yerlerde tespit için yeniden ve nasıl bir çalışma yapılacaktır?

Cevap : Her sayımda olduğu gibi bu Genel Nüfus Tespitinde de hiç bir yerleşim yerinin nüfusunu etkileyecek bir eksik yazım olmamıştır. Komitelerden alınan raporlar sonucuna göre sağlıklı bir nüfus tespiti yapılmış olup, konu ile ilgili yeni bir çalışmanın yapılması da söz konusu değildir.

4. Özellikle İstanbul'un yeniden sayılması ya da bir şekilde İstanbul'un nüfusu konusunda sağlıklı sonuç alınabilecek bir çalışma yapılacak mıdır?

Cevap : İstanbul İlinde, ilçe tespit komitelerince 19 ilçe ile ilgili bildirilen raporda eksik yazımın olmadığı, çıkan sonucun da tahminlerimizle tutarlı olduğu görülmüştür. Konu ile ilgili yeni bir tespit ve çalışma yapılması söz konusu değildir.

5. 2000 yılında yeniden bir nüfus sayımı yapılacak mıdır?

Cevap : DİE'nin kuruluşu ile ilgili 219 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye göre sonu "0" ile biten yıllarda nüfus sayımı yapılmasını hükme bağlamıştır. Ayrıca BM kararlarına göre 2000 yılında tüm dünyanın nüfus sayımları söz konusu bu çerçevede 2000 yılında ülkemizde bir Genel Nüfus Sayımı yapılacaktır.

6. Bundan sonraki sayımda vatandaşlarımızın evlerine kapatılmayacağı açıklandığına göre, 2000'e 700 küsur gün kala yeni sayım için hazırlık başlatılmış mıdır?

Cevap : 2000 yılında yapılacak Genel Nüfus Sayımı ile ilgili hazırlık çalışmaları çok önceden başlamış ve halen devam etmektedir.

7. Yeni sayımı daha kapsamlı bir şekilde yapmayı düşünüyor musunuz?

Cevap : 2000 yılında yapılacak Genel Nüfus Sayımında 150 soruya yakın geniş kapsamlı bir soru kâğıdı ile uygulama yapılacaktır.

Sıra Sayısı : 390
Esas No. : 1/669

1998 Malî Yılı Bütçe Kanunu Tasarısına Verilen Oyların Sonucu :

Kanunlaşmıştır.

Üye Sayısı	:	550
Kullanılan Oylar	:	519
Kabul Edenler	:	288
Reddedenler	:	214
Çekimser	:	—
Mükerrer Oylar	:	5
Geçersiz Oylar	:	12
Oya Katılmayanlar	:	39
Açık Üyelikler	:	2

(Kabul Edenler)

ADANA
Uğur Aksöz
İmren Aykut
İbrahim Yavuz Bildik
M. Ali Bilici
Mehmet Büyükyılmaz
Erol Çevikçe
Tuncay Karaytuğ
Mustafa Küpeli
Arif Sezer
ADIYAMAN
Mahmut Bozkurt
Celal Topkan
AFYON
H. İbrahim Özsoy
Yaman Törüner
Kubilay Uygun
Nuri Yabuz
AĞRI
Yaşar Eryılmaz
Celal Esin
AMASYA
Aslan Ali Hatipoğlu
Haydar Oymak
ANKARA
İlhan Aküzüm
Nejat Arseven
Yılmaz Ateş
Ahmet Bilge
Ali Dinçer
Eşref Erdem
Agah Oktay Güner
Halis Uluç Gürkan
Şaban Karataş
İrfan Köksalan
M. Seyfi Oktay
Mehmet Sağdıç
Önder Sav
Yücel Seçkiner
İlker Tuncay
Aydın Tümen
Hikmet Uluğbay
ANTALYA
Hayri Doğan
Emre Gönensay
İbrahim Gürdal
Bekir Kumbul
Sami Küçükbaşkan
Yusuf Öztop
Metin Şahin
ARDAHAN
İsmet Atalay
ARTVİN
Metin Arifağaoğlu
Süleyman Hatinoğlu
AYDIN
Cengiz Altınkaya
M. Fatih Atay
Sema Pişkinsüt
İsmet Sezgin
Yüksel Yalova
BALIKESİR
Safa Giray
Tamer Kanber
Mustafa Güven Karahan
İ. Önder Kırlı
Hüsnü Sıvalıoğlu
BARTIN
Zeki Çakan
Cafer Tufan Yazıcıoğlu
BATMAN
Ataullah Hamidi
BAYBURT
Ülkü Güney
BİNGÖL
Mahmut Sönmez
BİTLİS
Edip Safder Gaydalı
Kâmran İnan
BOLU
Avni Akyol
Abbas İnceayan
Mustafa Karslıoğlu
BURDUR
Yusuf Ekinci
Kâzım Üstüner
BURSA
Yüksel Aksu
Ali Rahmi Beyreli
Cavit Çağlar
İlhan Kesici
Hayati Korkmaz
Cemal Külahlı
Feridun Pehlivan
Yahya Şimşek
Ertuğrul Yalçınbayır
İbrahim Yazıcı
ÇANAKKALE
Hikmet Aydın
Mustafa Cumhur Ersümer
Ahmet Küçük
A. Hamdi Üçpınarlar

ÇANKIRI
Mete Bülgün
ÇORUM
Ali Haydar Şahin
DENİZLİ
Hilmi Develi
Adnan Keskin
Hasan Korkmazcan
Haluk Müftüler
DİYARBAKIR
Muzaffer Arslan
Ferit Bora
Sebgetullah Seydaoğlu
EDİRNE
Evren Bulut
Mustafa İlimen
Erdal Kesebir
ERZİNCAN
Mustafa Kul
Mustafa Yıldız
ERZURUM
Necati Güllülü
ESKİŞEHİR
Necati Albay
Mustafa Balcılar
Demir Berberoğlu
İbrahim Yaşar Dedelek
Mahmut Erdir
GAZİANTEP
Mehmet Batallı
Ali Ilıksoy
Mustafa R. Taşar
Ünal Yaşar
GİRESUN
Burhan Kara
Yavuz Köymen
Rasim Zaimoğlu
GÜMÜŞHANE
Mahmut Oltan Sungurlu
HAKKÂRİ
Naim Geylani
Mustafa Zeydan
HATAY
Fuat Çay
Ali Günay
Nihat Matkap
Levent Mıstıkoğlu
Atilla Sav
Ali Uyar
Hüseyin Yayla
IĞDIR
Adil Aşırım
Şamil Ayrım
ISPARTA
Erkan Mumcu
İÇEL
Oya Araslı
Ali Er
Abdülbaki Gökçel
D. Fikri Sağlar
Mustafa İstemihan Talay
Rüştü Kâzım Yücelen
İSTANBUL
Bülent Akarcalı
Ziya Aktaş
Yıldırım Aktuna
Sedat Aloğlu
Ahat Andican
Refik Aras
Mehmet Aydın
Nami Çağan
H. Hüsnü Doğan
Halit Dumankaya
Bülent Ecevit
Hasan Tekin Enerem
Algan Hacaloğlu
Metin Işık
Cefi Jozef Kamhi
Ercan Karakaş
Yılmaz Karakoyunlu
M. Cavit Kavak
Ahmet Güryüz Ketenci
Osman Kılıç
Hayri Kozakçıoğlu
Mehmet Tahir Köse
Emin Kul
Necdet Menzir
Mehmet Moğultay
Yusuf Namoğlu
Altan Öymen
Ali Talip Özdemir
H. Hüsamettin Özkan
Yusuf Pamuk
Mehmet Cevdet Selvi
Mehmet Sevigen
Ahmet Tan
Güneş Taner
Bülent Tanla
Zekeriya Temizel
Erdoğan Toprak
Ali Topuz
Şadan Tuzcu
Bahattin Yücel
Namık Kemal Zeybek
İZMİR
Veli Aksoy
Turhan Arınç
Ali Rıza Bodur
Işın Çelebi
Hasan Denizkurdu
Sabri Ergül
Şükrü Sina Gürel
Aydın Güven Gürkan
Birgen Keleş
Mehmet Köstepen
Atilla Mutman
Metin Öney
Ahmet Piriştina
Rüşdü Saracoglu
Işılay Saygın
Rıfat Serdaroğlu
Suha Tanık
Hakan Tartan
Sabri Tekir
Zerrin Yeniceli
KAHRAMANMARAŞ
Esat Bütün
Ali Doğan
Mustafa Kamalak
KARABÜK
Şinasi Altıner
Erol Karan
KARAMAN
Fikret Ünlü
KARS
Y. Selahattin Beyribey
Çetin Bilgir
KASTAMONU
Fethi Acar
Murat Başesgioğlu
Hadi Dilekçi

KAYSERİ
İsmail Cem
İbrahim Yılmaz
KIRIKKALE
Recep Mızrak
KIRKLARELİ
İrfan Gürpınar
Cemal Özbilen
Necdet Tekin
KIRŞEHİR
Ömer Demir
KOCAELİ
Bülent Atasayan
Halil Çalık
Hayrettin Uzun
Bekir Yurdagül
KONYA
Ahmet Alkan
Abdullah Turan Bilge
Nezir Büyükcengiz
Ali Günaydın
Mehmet Keçeciler
KÜTAHYA
Mustafa Kalemli
Emin Karaa
Mehmet Korkmaz
MALATYA
Miraç Akdoğan
Metin Emiroğlu
Ayhan Fırat
MANİSA
Abdullah Akarsu
Tevfik Diker
Ayseli Göksoy
Hasan Gülay
Sümer Oral
Ekrem Pakdemirli
Cihan Yazar

MARDİN
Muzaffer Arıkan
Süleyman Çelebi
Ömer Ertaş
MUĞLA
Lale Aytaman
Zeki Çakıroğlu
Enis Yalım Erez
Fikret Uzunhasan
MUŞ
Erkan Kemaloğlu
NEVŞEHİR
Abdülkadir Baş
NİĞDE
Akın Gönen
ORDU
İhsan Çabuk
Mustafa Bahri Kibar
Müjdat Koç
Nabi Poyraz
Refaiddin Şahin
Şükrü Yürür
RİZE
Avni Kabaoğlu
Ahmet Kabil
Ahmet Mesut Yılmaz
SAKARYA
Teoman Akgür
Ahmet Neidim
Ersin Taranoğlu
SAMSUN
Cemal Alişan
İrfan Demiralp
Ayhan Gürel
Yalçın Gürtan
Murat Karayalçın
Nafiz Kurt
Biltekin Özdemir
Adem Yıldız
SİİRT
Nizamettin Sevgili

SİNOP
Metin Bostancıoğlu
Yaşar Topçu
SIVAS
Musa Demirci
Mahmut Işık
ŞANLIURFA
Seyit Eyyüpoğlu
Eyyüp Cenap Gülpınar
ŞIRNAK
Mehmet Salih Yıldırım
TEKİRDAĞ
Fevzi Aytekin
Bayram Fırat Dayanıklı
Enis Sülün
TOKAT
Metin Gürdere
Şahin Ulusoy
TRABZON
Eyüp Aşık
Ali Kemal Başaran
İbrahim Çebi
Şeref Malkoç
Hikmet Sami Türk
TUNCELİ
Orhan Veli Yıldırım
UŞAK
Yıldırım Aktürk
Mehmet Yaşar Ünal
VAN
Şerif Bedirhanoğlu
Mahmut Yılbaş
YALOVA
Yaşar Okuyan
YOZGAT
Lutfullah Kayalar
ZONGULDAK
Veysel Atasoy
Tahsin Boray Baycık
Hasan Gemici
Osman Mümtaz Soysal

(Reddedenler)

ADANA
Cevdet Akçalı
Yakup Budak
Sıtkı Cengil
M. Halit Dağlı
Veli Andaç Durak
İbrahim Ertan Yülek

ADIYAMAN
Ahmet Çelik
Ahmet Doğan
AFYON
Sait Açba
İsmet Attila
Osman Hazer

AĞRI
M. Sıddık Altay
Cemil Erhan
M. Ziyattin Tokar
AKSARAY
Mehmet Altınsoy
Sadi Somuncuoğlu

AMASYA
Ahmet İyimaya
Cemalettin Lafçı
ANKARA
Saffet Arıkan Bedük
Gökhan Çapoğlu
Mehmet Ekici
Ünal Erkan
Mehmet Gölhan
Ahmet Tekdal
Rıza Ulucak
Ersönmez Yarbay
ANTALYA
Osman Berberoğlu
Arif Ahmet Denizolgun
ARDAHAN
Saffet Kaya
ARTVİN
Hasan Ekinci
AYDIN
Nahit Menteşe
Muhammet Polat
BALIKESİR
Abdülbaki Ataç
Ahmet Bilgiç
İlyas Yılmazyıldız
BARTIN
Köksal Toptan
BATMAN
Alaattin Sever Aydın
Musa Okçu
Faris Özdemir
BAYBURT
Suat Pamukçu
BİLECİK
Şerif Çim
Bahattin Şeker
BİNGÖL
Kâzım Ataoğlu
Hüsamettin Korkutata
BİTLİS
Zeki Ergezen
Abdulhaluk Mutlu
BOLU
Feti Görür
Mustafa Yünlüoğlu
BURDUR
Mustafa Çiloğlu
BURSA
Mehmet Altan Karapaşaoğlu
Turhan Tayan
ÇANAKKALE
Nevfel Şahin
ÇANKIRI
İsmail Coşar
Ahmet Uyanık
ÇORUM
Bekir Aksoy
Mehmet Aykaç
Hasan Çağlayan
Zülfikar Gazi
Yasin Hatiboğlu
DENİZLİ
M. Kemal Aykurt
DİYARBAKIR
M. Salim Ensarioğlu
Sacit Günbey
Seyyit Haşim Haşimi
Ömer Vehbi Hatipoğlu
Yakup Hatipoğlu
EDİRNE
Ümran Akkan
ELAZIĞ
Mehmet Ağar
Ömer Naimi Barım
Hasan Belhan
Cihan Paçacı
Ahmet Cemil Tunç
ERZİNCAN
Tevhit Karakaya
Naci Terzi
ERZURUM
Zeki Ertugay
Lütfü Esengün
Abdulilah Fırat
İsmail Köse
Ömer Özyılmaz
Aslan Polat
Şinasi Yavuz
ESKİŞEHİR
Hanifi Demirkol
GAZİANTEP
Nurettin Aktaş
Kahraman Emmioğlu
Mehmet Bedri İncetahtacı
GİRESUN
Turhan Alçelik
Ergun Özdemir
GÜMÜŞHANE
Lütfi Doğan
HATAY
Abdulkadir Akgöl
Süleyman Metin Kalkan
Mehmet Sılay
ISPARTA
Ömer Bilgin
A. Aykon Doğan
Mustafa Köylü
Halil Yıldız
İÇEL
Fevzi Arıcı
Mehmet Emin Aydınbaş
Saffet Benli
Turhan Güven
Ayfer Yılmaz
İSTANBUL
Meral Akşener
Tayyar Altıkulaç
Azmi Ateş
Mustafa Baş
Mukadder Başeğmez
Tansu Çiller
Ekrem Erdem
Mehmet Fuat Fırat
İsmail Kahraman
Hüseyin Kansu
Göksal Küçükali
Ali Oğuz
Korkut Özal
Mehmet Ali Şahin
Osman Yumakoğulları
Bahri Zengin
İZMİR
Ufuk Söylemez
İsmail Yılmaz
KAHRAMANMARAŞ
Hasan Dikici
Avni Doğan
Ahmet Dökülmez
Mehmet Sağlam
KARABÜK
Hayrettin Dilekcan
KARAMAN
Abdullah Özbey
Zeki Ünal

KARS
Sabri Güner
Zeki Karabayır
KASTAMONU
Nurhan Tekinel
Haluk Yıldız
KAYSERİ
Memduh Büyükkılıç
Osman Çilsal
Ayvaz Gökdemir
Abdullah Gül
Nurettin Kaldırımcı
Salih Kapusuz
Recep Kırış
KIRIKKALE
Kemal Albayrak
Hacı Filiz
Mikail Korkmaz
KIRKLARELİ
A. Sezal Özbek
KIRŞEHİR
Cafer Güneş
KİLİS
Mustafa Kemal Ateş
KOCAELİ
Necati Çelik
İsmail Kalkandelen
Şevket Kazan
Osman Pepe
KONYA
Veysel Candan
Remzi Çetin
Necati Çetinkaya
Necmettin Erbakan
Abdullah Gencer
Teoman Rıza Güneri
Hasan Hüseyin Öz
Mustafa Ünaldı
Lütfi Yalman
Mehmet Ali Yavuz
KÜTAHYA
Ahmet Derin
İsmail Karakuyu
Metin Perli
MALATYA
Oğuzhan Asiltürk
Yaşar Canbay
Fikret Karabekmez
M. Recai Kutan
MANİSA
Rıza Akçalı
Bülent Arınç
MARDİN
Fehim Adak
Mahmut Duyan
Hüseyin Yıldız
MUĞLA
İrfettin Akar
Mustafa Dedeoğlu
MUŞ
Necmettin Dede
Nedim İlci
Sabahattin Yıldız
NEVŞEHİR
Mehmet Elkatmış
NİĞDE
Doğan Baran
Mehmet Salih Katırcıoğlu
Ergun Özkan
ORDU
Hüseyin Olgun Akın
Mustafa Hasan Öz
SAKARYA
Nezir Aydın
Cevat Ayhan
Ertuğrul Eryılmaz
SAMSUN
Ahmet Demircan
Latif Öztek
Musa Uzunkaya
SİİRT
Ahmet Nurettin Aydın
Mehmet Emin Aydın
SİNOP
Kadir Bozkurt
SIVAS
Temel Karamollaoğlu
Abdüllatif Şener
ŞANLIURFA
Zülfükar İzol
Ahmet Karavar
Abdülkadir Öncel
M. Fevzi Şıhanlıoğlu
ŞIRNAK
Mehmet Tatar
TEKİRDAĞ
Nihan İlgün
TOKAT
Abdullah Arslan
Hanefi Çelik
Ali Şevki Erek
Ahmet Feyzi İnceöz
TRABZON
Yusuf Bahadır
Kemalettin Göktaş
İsmail İlhan Sungur
TUNCELİ
Kamer Genç
UŞAK
Hasan Karakaya
VAN
Maliki Ejder Arvas
Mustafa Bayram
Fethullah Erbaş
Şaban Şevli
YALOVA
Cevdet Aydın
YOZGAT
İlyas Arslan
Kâzım Arslan
Yusuf Bacanlı
Abdullah Örnek
İsmail Durak Ünlü

(Mükerrer Oylar)

AMASYA
Aslan Ali Hatipoğlu (Kabul)
ANKARA
M. Seyfi Oktay (Kabul)
BOLU
Avni Akyol (Kabul)
DENİZLİ
Hasan Korkmazcan (Kabul)
SAMSUN
Murat Karayalçın (Kabul)

(Geçersiz Oylar)

ADANA
İ. Cevher Cevheri
(Kabul Farklı oylar)
İ. Cevher Cevheri (Red Farklı oylar)
BALIKESİR
İsmail Özgün (Red Geçersiz oy)
DENİZLİ
Mehmet Gözlükaya (Kabul Farklı oylar)
Mehmet Gözlükaya
(Red Farklı oylar)
İÇEL)
Halil Cin (Kabul Geçersiz oy)
KONYA
Hüseyin Arı (Red Geçersiz oy)
ŞANLIURFA
Necmettin Cevheri (Kabul Farklı oylar)
Necmettin Cevheri
(Red Farklı oylar)
ŞIRNAK
Bayar Ökten (Kabul Farklı oylar)
Bayar Ökten (Red Farklı oylar)
GAZİANTEP
Mustafa Yıldız (Kabul)

(Oya Katılmayanlar)

ADANA
Orhan Kavuncu
ADIYAMAN
Mahmut Nedim Bilgiç
AKSARAY
Nevzat Köse
Murtaza Özkanlı
ANKARA
Hasan Hüseyin Ceylan
Cemil Çiçek
Ömer Ekinci
ANTALYA
Deniz Baykal
AYDIN
Ali Rıza Gönül
BOLU
Necmi Hoşver
BURSA
Ali Osman Sönmez
DENİZLİ
Ramazan Yenidede
DİYARBAKIR
Abdülkadir Aksu
Salih Sümer
GAZİANTEP
Hikmet Çetin (Başkan)
Mustafa Yılmaz (B.)
İSTANBUL
Ali Coşkun
Gürcan Dağdaş
Süleyman Arif Emre
Aydın Menderes
İZMİR
İ. Kaya Erdem
Gencay Gürün
KAHRAMANMARAŞ
Ali Şahin
KİLİS
Doğan Güreş
KOCAELİ
Onur Kumbaracıbaşı
MANİSA
Yahya Uslu
Erdoğan Yetenç
NEVŞEHİR
Esat Kıratlıoğlu
RİZE
Şevki Yılmaz
SAKARYA
Nevzat Ercan
SIVAS
Tahsin Irmak
Nevzat Yanmaz
Muhsin Yazıcıoğlu
ŞANLIURFA
Sedat Edip Bucak
İbrahim Halil Çelik
TEKİRDAĞ
Hasan Peker
TOKAT
Bekir Sobacı
ZONGULDAK
Necmettin Aydın
Ömer Barutçu

(Açık Üyelikler)

BURSA 1 **KIRŞEHİR** 1

Sıra Sayısı : 401

Esas No. : 1/633

1996 Malî Yılı Genel Bütçeye Dahil Kuruluşların Kesinhesaplarına Ait Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi ile 1996 Malî Yılı Kesinhesap Kanunu Tasarısına Verilen Oyların Sonucu :

Kanunlaşmıştır.

Üye Sayısı	:	550
Kullanılan Oylar	:	501
Kabul Edenler	:	487
Reddedenler	:	13
Çekimser	:	—
Mükerrer Oylar	:	—
Geçersiz Oy	:	1
Oya Katılmayanlar	:	47
Açık Üyelikler	:	2

(Kabul Edenler)

ADANA
Uğur Aksöz
İmren Aykut
İbrahim Yavuz Bildik
M. Ali Bilici
Yakup Budak
Mehmet Büyükyılmaz
Sıtkı Cengil
İ. Cevher Cevheri
Erol Çevikçe
M. Halit Dağlı
Veli Andaç Durak
Tuncay Karaytuğ
Mustafa Küpeli
Arif Sezer
İbrahim Ertan Yülek

ADIYAMAN
Mahmut Nedim Bilgiç
Mahmut Bozkurt
Ahmet Çelik
Celal Topkan

AFYON
Sait Açba
İsmet Attila
Osman Hazer
H. İbrahim Özsoy
Yaman Törüner
Kubilay Uygun

AĞRI
M. Sıddık Altay
Cemil Erhan
Yaşar Eryılmaz
M. Ziyattin Tokar

AKSARAY
Mehmet Altınsoy

AMASYA
Ahmet İyimaya
Cemalettin Lafçı
Haydar Oymak

ANKARA
İlhan Aküzüm
Nejat Arseven
Yılmaz Ateş
Saffet Arıkan Bedük
Göhkan Çapoğlu
Ali Dinçer
Eşref Erdem
Ünal Erkan
Mehmet Gölhan
Agah Oktay Güner
Halis Uluç Gürkan
Şaban Karataş
İrfan Köksalan
M. Seyfi Oktay
Mehmet Sağdıç
Önder Sav
Yücel Seçkiner
Ahmet Tekdal
İlker Tuncay
Aydın Tümen
Rıza Ulucak
Hikmet Uluğbay
Ersönmez Yarbay

ANTALYA
Osman Berberoğlu
Arif Ahmet Denizolgun
Hayri Doğan
Emre Gönensay
İbrahim Gürdal
Bekir Kumbul
Sami Küçükbaşkan
Yusuf Öztop
Metin Şahin

ARDAHAN
İsmet Atalay
Saffet Kaya

ARTVİN
Metin Arifağaoğlu
Hasan Ekinci
Süleyman Hatinoğlu

AYDIN
Cengiz Altınkaya
M. Fatih Atay
Nahit Menteşe
Sema Pişkinsüt
Muharrem Polat
İsmet Sezgin
Yüksel Yalova

BALIKESİR
Abdülbaki Ataç
Ahmet Bilgiç
Safa Giray
Tamer Kanber
Mustafa Güven Karahan
İ. Önder Kırlı
İsmail Özgün
Hüsnü Sıvalıoğlu
İlyas Yılmazyıldız

BARTIN
Zeki Çakan
Köksal Toptan
Cafer Tufan Yazıcıoğlu
BATMAN
Alaattin Sever Aydın
Ataullah Hamidi
Musa Okçu
Faris Özdemir
BAYBURT
Ülkü Güney
Suat Pamukçu
BİLECİK
Şerif Çim
Bahattin Şeker
BİNGÖL
Kazım Ataoğlu
Hüsamettin Korkutata
Mahmut Sönmez
BİTLİS
Zeki Ergezen
Edip Safder Gaydalı
Kâmran İnan
BOLU
Feti Görür
Abbas İnceayan
Mustafa Karslıoğlu
Mustafa Yünlüoğlu
BURDUR
Mustafa Çiloğlu
Yusuf Ekinci
Kâzım Üstüner
BURSA
Yüksel Aksu
Ali Rahmi Beyreli
Cavit Çağlar
İlhan Kesici
Hayati Korkmaz
Cemal Külahlı
Feridun Pehlivan
Yahya Şimşek
Turhan Tayan
Ertuğrul Yalçınbayır
İbrahim Yazıcı
ÇANAKKALE
Hikmet Aydın
Mustafa Cumhur Ersümer
Ahmet Küçük
Nevfel Şahin
A. Hamdi Üçpınarlar
ÇANKIRI
Mete Bülgün
İsmail Coşar
ÇORUM
Bekir Aksoy
Mehmet Aykaç
Zülfikar Gazi
Yasin Hatiboğlu
Ali Haydar Şahin
DENİZLİ
M. Kemal Aykurt
Hilmi Develi
Mehmet Gözlükaya
Adnan Keskin
Haluk Müftüler
DİYARBAKIR
Muzaffer Arslan
Ferit Bora
M. Salim Ensarioğlu
Sacit Günbey
Seyyit Haşim Haşimi
Ömer Vehbi Hatipoğlu
Yakup Hatipoğlu
Sebgetullah Seydaoğlu
EDİRNE
Ümran Akkan
Evren Bulut
Mustafa İlimen
Erdal Kesebir
ELAZIĞ
Mehmet Ağar
Ömer Naimi Barım
Hasan Belhan
Cihan Paçacı
ERZİNCAN
Tevhit Karakaya
Mustafa Kul
Naci Terzi
Mustafa Yıldız
ERZURUM
Zeki Ertugay
Lütfü Esengün
Necati Güllülü
Ömer Özyılmaz
Aslan Polat
Şinasi Yavuz
ESKİŞEHİR
Necati Albay
Mustafa Balcılar
Demir Berberoğlu
İbrahim Yaşar Dedelek
Hanifi Demirkol
Mahmut Erdir
GAZİANTEP
Nurettin Aktaş
Mehmet Batallı
Kahraman Emmioğlu
Ali Ilıksoy
Mehmet Bedri İncetahtacı
Mustafa R. Taşar
Ünal Yaşar
Mustafa Yılmaz
GİRESUN
Turhan Alçelik
Burhan Kara
Yavuz Köymen
Ergun Özdemir
Rasim Zaimoğlu
GÜMÜŞHANE
Lütfi Doğan
Mahmut Oltan Sungurlu
HAKKÂRİ
Naim Geylani
Mustafa Zeydan
HATAY
Abdulkadir Akgöl
Fuat Çay
Ali Günay
Süleyman Metin Kalkan
Nihat Matkap
Levent Mıstıkoğlu
Atilla Sav
Mehmet Sılay
Ali Uyar
Hüseyin Yayla
IĞDIR
Adil Aşırım
Şamil Ayrım
ISPARTA
Ömer Bilgin
A. Aykon Doğan
Mustafa Köylü
Erkan Mumcu
Halil Yıldız

İÇEL
Oya Araslı
Fevzi Arıcı
Mehmet Emin Aydınbaş
Saffet Benli
Halil Cin
Ali Er
Abdülbaki Gökçel
Turhan Güven
D. Fikri Sağlar
Mustafa İstemihan Talay
Ayfer Yılmaz
Rüştü Kâzım Yücelen

İSTANBUL
Bülent Akarcalı
Meral Akşener
Ziya Aktaş
Yıldırım Aktuna
Sedat Aloğlu
Tayyar Altıkulaç
Ahat Andican
Refik Aras
Azmi Ateş
Mehmet Aydın
Mustafa Baş
Mukadder Başeğmez
Nami Çağan
Tansu Çiller
H. Hüsnü Doğan
Halit Dumankaya
Bülent Ecevit
Hasan Tekin Enerem
Ekrem Erdem
Mehmet Fuat Fırat
Algan Hacaloğlu
Metin Işık
İsmail Kahraman
Cefi Jozef Kamhi
Hüseyin Kansu
Ercan Karakaş
Yılmaz Karakoyunlu
M. Cavit Kavak
Ahmet Güryüz Ketenci
Osman Kılıç
Hayri Kozakçıoğlu
Mehmet Tahir Köse
Emin Kul
Göksal Küçükali
Necdet Menzir
Mehmet Moğultay
Yusuf Namoğlu
Ali Oğuz
Altan Öymen
Ali Talip Özdemir
H. Hüsamettin Özkan
Yusuf Pamuk
Mehmet Cevdet Selvi
Mehmet Sevigen
Mehmet Ali Şahin
Ahmet Tan
Güneş Taner
Bülent Tanla
Zekeriya Temizel
Erdoğan Toprak
Ali Topuz
Şadan Tuzcu
Osman Yumakoğulları
Bahattin Yücel
Bahri Zengin
Namık Kemal Zeybek

İZMİR
Veli Aksoy
Turhan Arınç
Ali Rıza Bodur
Işın Çelebi
Hasan Denizkurdu
Sabri Ergül
Şükrü Sina Gürel
Aydın Güven Gürkan
Birgen Keleş
Mehmet Köstepen
Atilla Mutman
Metin Öney
Ahmet Piriştina
Rüşdü Saracoglu
Işılay Saygın
Rifat Serdaroğlu
Ufuk Söylemez
Suha Tanık
Hakan Tartan
Sabri Tekir
Zerrin Yeniceli
İsmail Yılmaz

KAHRAMANMARAŞ
Esat Bütün
Hasan Dikici
Ali Doğan
Avni Doğan
Ahmet Dökülmez
Mehmet Sağlam

KARABÜK
Şinasi Altıner
Hayrettin Dilekcan
Erol Karan

KARAMAN
Abdullah Özbey
Zeki Ünal
Fikret Ünlü

KARS
Y. Selahattin Beyribey
Çetin Bilgir
Sabri Güner
Zeki Karabayır

KASTAMONU
Fethi Acar
Murat Başesgioğlu
Hadi Dilekçi
Nurhan Tekinel
Haluk Yıldız

KAYSERİ
Memduh Büyükkılıç
İsmail Cem
Osman Çilsal
Ayvaz Gökdemir
Abdullah Gül
Nurettin Kaldırımcı
Salih Kapusuz
İbrahim Yılmaz

KIRIKKALE
Kemal Albayrak
Hacı Filiz
Mikail Korkmaz
Recep Mızrak

KIRKLARELİ
İrfan Gürpınar
A. Sezai Özbek
Cemal Özbilen
Necdet Tekin

KIRŞEHİR
Ömer Demir
Cafer Güneş

KİLİS
Mustafa Kemal Ateş
KOCAELİ
Bülent Atasayan
Halil Çalık
Necati Çelik
İsmail Kalkandelen
Şevket Kazan
Osman Pepe
Hayrettin Uzun
Bekir Yurdagül
KONYA
Ahmet Alkan
Hüseyin Arı
Abdullah Turan Bilge
Nezir Büyükcengiz
Veysel Candan
Remzi Çetin
Necati Çetinkaya
Necmettin Erbakan
Abdullah Gencer
Ali Günaydın
Teoman Rıza Güneri
Mehmet Keçeciler
Hasan Hüseyin Öz
Mustafa Ünaldı
Lütfi Yalman
Mehmet Ali Yavuz
KÜTAHYA
Ahmet Derin
Mustafa Kalemli
Emin Karaa
İsmail Karakuyu
Mehmet Korkmaz
Metin Perli
MALATYA
Miraç Akdoğan
Oğuzhan Asiltürk
Yaşar Canbay
Metin Emiroğlu
Ayhan Fırat
Fikret Karabekmez
M. Recai Kutan
MANİSA
Abdullah Akarsu
Rıza Akçalı
Bülent Arınç
Tevfik Diker
Ayseli Göksoy
Hasan Gülay
Sümer Oral
Ekrem Pakdemirli
Cihan Yazar
Hüseyin Yıldız
MARDİN
Fehim Adak
Muzaffer Arıkan
Süleyman Çelebi
Mahmut Duyan
Ömer Ertaş
Hüseyin Yıldız
MUĞLA
İrfettin Akar
Lale Aytaman
Zeki Çakıroğlu
Mustafa Dedeoğlu
Enis Yalım Erez
Fikret Uzunhasan
MUŞ
Necmettin Dede
Nedim İlci
Erkan Kemaloğlu
Sabahattin Yıldız
NEVŞEHİR
Abdülkadir Baş
Mehmet Elkatmış
NİĞDE
Doğan Baran
Akın Gönen
Mehmet Salih Katırcıoğlu
Ergun Özkan
ORDU
Hüseyin Olgun Akın
İhsan Çabuk
Mustafa Bahri Kibar
Müjdat Koç
Mustafa Hasan Öz
Nabi Poyraz
Refaiddin Şahin
Şükrü Yürür
RİZE
Avni Kabaoğlu
Ahmet Kabil
Ahmet Mesut Yılmaz
SAKARYA
Teoman Akgür
Nezir Aydın
Cevat Ayhan
Ertuğrul Eryılmaz
Ahmet Neidim
Ersin Taranoğlu
SAMSUN
Cemal Alişan
İrfan Demiralp
Ayhan Gürel
Yalçın Gürtan
Murat Karayalçın
Nafiz Kurt
Biltekin Özdemir
Latif Öztek
Musa Uzunkaya
Adem Yıldız
SİİRT
Ahmet Nurettin Aydın
Mehmet Emin Aydın
Nizamettin Sevgili
SİNOP
Metin Bostancıoğlu
Yaşar Topçu
SIVAS
Musa Demirci
Mahmut Işık
Temel Karamollaoğlu
Abdüllatif Şener
ŞANLIURFA
Necmettin Cevheri
Seyit Eyyüpoğlu
Eyyüp Cenap Gülpınar
Zülfükâr İzol
Ahmet Karavar
Abdülkadir Öncel
M. Fevzi Şıhanlıoğlu
ŞIRNAK
Bayar Ökten
Mehmet Tatar
Mehmet Salih Yıldırım
TEKİRDAĞ
Fevzi Aytekin
Bayram Fırat Dayanıklı
Nihan İlgün
Enis Sülün
TOKAT
Abdullah Arslan
Ali Şevki Erek
Metin Gürdere
Ahmet Feyzi İnceöz
Şahin Ulusoy

TRABZON
Eyüp Aşık
Yusuf Bahadır
Ali Kemal Başaran
İbrahim Çebi
Kemalettin Göktaş
Şeref Malkoç
İsmail İlhan Sungur
Hikmet Sami Türk
TUNCELİ
Kamer Genç
Orhan Veli Yıldırım
UŞAK
Yıldırım Aktürk
Hasan Karakaya
Mehmet Yaşar Ünal
VAN
Maliki Ejder Arvas
Mustafa Bayram
Şerif Bedirhanoğlu
Fethullah Erbaş
Şaban Şevli
Mahmut Yılbaş
YALOVA
Cevdet Aydın
Yaşar Okuyan
YOZGAT
İlyas Arslan
Kazım Arslan
Yusuf Bacanlı
Lütfullah Kayalar
Abdullah Örnek
ZONGULDAK
Veysel Atasoy
Tahsin Boray Baycık
Hasan Gemici
Osman Mümtaz Soysal

(Reddedenler)

AĞRI
Celal Esin
AKSARAY
Murtaza Özkanlı
Sadi Somuncuoğlu
ANKARA
Ahmet Bilge
Mehmet Ekici
ÇORUM
Hasan Çağlayan
ELAZIĞ
Ahmet Cemil Tunç
ERZURUM
İsmail Köse
İSTANBUL
Korkut Özal
KAYSERİ
Recep Kırış
SİNOP
Kadir Bozkurt
TOKAT
Hanefi Çelik
YOZGAT
İsmail Durak Ünlü

(Geçersiz Oy)

KAHRAMANMARAŞ
Mustafa Kamalak
(Red Geçersiz Oy)

(Oya Katılmayanlar)

ADANA
Cevdet Akçalı
Orhan Kavuncu
ADIYAMAN
Ahmet Doğan
AFYON
Nuri Yabuz
AKSARAY
Nevzat Köse
AMASYA
Aslan Ali Hatipoğlu (İ. A.)
ANKARA
Hasan Hüseyin Ceylan
Cemil Çiçek
Ömer Ekinci
ANTALYA
Deniz Baykal
AYDIN
Ali Rıza Gönül
BİTLİS
Abdulhaluk Mutlu
BOLU
Avni Akyol
Necmi Hoşver
BURSA
Mehmet Altan Karapaşaoğlu
Ali Osman Sönmez
ÇANKIRI
Ahmet Uyanık
DENİZLİ
Hasan Korkmazcan (Bşk. V.)
Ramazan Yenidede
DİYARBAKIR
Abdülkadir Aksu
Salih Sümer
ERZURUM
Abdulilah Fırat
GAZİANTEP
Hikmet Çetin (Başkan)
İSTANBUL
Ali Coşkun
Gürcan Dağdaş
Süleyman Arif Emre
Aydın Menderes
İZMİR
İ. Kaya Erdem
Gencay Gürün
KAHRAMANMARAŞ
Ali Şahin
KİLİS
Doğan Güreş
KOCAELİ
Onur Kumbaracıbaşı
MANİSA
Yahya Uslu
Erdoğan Yetenç
NEVŞEHİR
Esat Kıratlıoğlu

RİZE
Şevki Yılmaz
SAKARYA
Nevzat Ercan
SAMSUN
Ahmet Demircan
SIVAS
Tahsin Irmak
Nevzat Yanmaz
Muhsin Yazıcıoğlu
ŞANLIURFA
Sedat Edip Bucak
İbrahim Halil Çelik
TEKİRDAĞ
Hasan Peker
TOKAT
Bekir Sobacı
ZONGULDAK
Necmettin Aydın
Ömer Barutçu

(Açık Üyelikler)

BURSA 1 **KIRŞEHİR** 1

Sıra Sayısı : 391

Esas No. : 1/670

Katma Bütçeli İdareler 1998 Malî Yılı Bütçe Kanunu Tasarısına Verilen Oyların Sonucu :

Kanunlaşmıştır.

Üye Sayısı	:	550
Kullanılan Oylar	:	517
Kabul Edenler	:	283
Reddedenler	:	225
Çekimser	:	—
Mükerrer Oylar	:	4
Geçersiz Oylar	:	5
Oya Katılmayanlar	:	38
Açık Üyelikler	:	2

(Kabul Edenler)

ADANA
Uğur Aksöz
İmren Aykut
İbrahim Yavuz Bildik
M. Ali Bilici
Mehmet Büyükyılmaz
Erol Çevikçe
Tuncay Karaytuğ
Mustafa Küpeli
Arif Sezer

ADIYAMAN
Mahmut Bozkurt
Celal Topkan

AFYON
H. İbrahim Özsoy
Yaman Törüner
Kubilay Uygun
Nuri Yabuz

AĞRI
Yaşar Eryılmaz

AMASYA
Aslan Ali Hatipoğlu
Haydar Oymak

ANKARA
İlhan Aküzüm
Nejat Arseven
Yılmaz Ateş
Ali Dinçer
Eşref Erdem
Agah Oktay Güner
Halis Uluç Gürkan
Şaban Karataş
İrfan Köksalan
Mehmet Sağdıç
Önder Sav
Yücel Seçkiner
İlker Tuncay
Aydın Tümen
Hikmet Uluğbay

ANTALYA
Emre Gönensay
İbrahim Gürdal
Bekir Kumbul
Sami Küçükbaşkan
Yusuf Öztop
Metin Şahin

ARDAHAN
İsmet Atalay

ARTVİN
Metin Arifağaoğlu
Süleyman Hatinoğlu

AYDIN
Cengiz Altınkaya
M. Fatih Atay
Sema Pişkinsüt
İsmet Sezgin
Yüksel Yalova

BALIKESİR
Ahmet Bilgiç
Safa Giray
Tamer Kanber
Mustafa Güven Karahan
İ. Önder Kırlı
Hüsnü Sıvalıoğlu

BARTIN
Zeki Çakan
Cafer Tufan Yazıcıoğlu

BATMAN
Ataullah Hamidi

BAYBURT
Ülkü Güney

BİNGÖL
Mahmut Sönmez

BİTLİS
Edip Safder Gaydalı
Kâmran İnan

BOLU
Avni Akyol
Abbas İnceayan
Mustafa Karslıoğlu

BURDUR
Yusuf Ekinci
Kâzım Üstüner

BURSA
Yüksel Aksu
Ali Rahmi Beyreli
Cavit Çağlar
İlhan Kesici
Hayati Korkmaz
Cemal Külahlı
Feridun Pehlivan
Yahya Şimşek
Ertuğrul Yalçınbayır
İbrahim Yazıcı

ÇANAKKALE
Hikmet Aydın
Mustafa Cumhur Ersümer
Ahmet Küçük
A. Hamdi Üçpınarlar

ÇANKIRI
Mete Bülgün
ÇORUM
Ali Haydar Şahin
DENİZLİ
Hilmi Develi
Adnan Keskin
Hasan Korkmazcan
Haluk Müftüler
DİYARBAKIR
Muzaffer Arslan
Ferit Bora
Sebgetullah Seydaoğlu
EDİRNE
Evren Bulut
Mustafa İlimen
Erdal Kesebir
ERZİNCAN
Mustafa Kul
Naci Terzi
Mustafa Yıldız
ERZURUM
Necati Güllülü
ESKİŞEHİR
Necati Albay
Mustafa Balcılar
Demir Berberoğlu
İbrahim Yaşar Dedelek
Mahmut Erdir
GAZİANTEP
Mehmet Batallı
Ali Ilıksoy
Mustafa R. Taşar
Ünal Yaşar
Mustafa Yılmaz
GİRESUN
Burhan Kara
Yavuz Köymen
Rasim Zaimoğlu
GÜMÜŞHANE
Mahmut Oltan Sungurlu
HAKKÂRİ
Naim Geylani
Mustafa Zeydan
HATAY
Fuat Çay
Ali Günay
Nihat Matkap
Levent Mıstıkoğlu
Atilla Sav
Ali Uyar
Hüseyin Yayla
IĞDIR
Adil Aşırım
Şamil Ayrım
ISPARTA
Erkan Mumcu
İÇEL
Oya Araslı
Halil Cin
Ali Er
Abdülbaki Gökçel
D. Fikri Sağlar
Mustafa İstemihan Talay
Rüştü Kâzım Yücelen
İSTANBUL
Bülent Akarcalı
Ziya Aktaş
Yıldırım Aktuna
Sedat Aloğlu
Ahat Andican
Refik Aras
Mehmet Aydın
Nami Çağan
H. Hüsnü Doğan
Halit Dumankaya
Bülent Ecevit
Hasan Tekin Enerem
Algan Hacaloğlu
Metin Işık
Cefi Jozef Kamhi
Ercan Karakaş
Yılmaz Karakoyunlu
M. Cavit Kavak
Ahmet Güryüz Ketenci
Osman Kılıç
Mehmet Tahir Köse
Emin Kul
Necdet Menzir
Mehmet Moğultay
Yusuf Namoğlu
Altan Öymen
Ali Talip Özdemir
H. Hüsamettin Özkan
Yusuf Pamuk
Mehmet Cevdet Selvi
Mehmet Sevigen
Ahmet Tan
Güneş Taner
Bülent Tanla
Zekeriya Temizel
Erdoğan Toprak
Ali Topuz
Şadan Tuzcu
Bahattin Yücel
İZMİR
Veli Aksoy
Turhan Arınç
Ali Rıza Bodur
Işın Çelebi
Hasan Denizkurdu
Sabri Ergül
Şükrü Sina Gürel
Aydın Güven Gürkan
Birgen Keleş
Mehmet Köstepen
Atilla Mutman
Metin Öney
Ahmet Piriştina
Rüşdü Saracoglu
Işılay Saygın
Rifat Serdaroğlu
Suha Tanık
Hakan Tartan
Zerrin Yeniceli
KAHRAMANMARAŞ
Esat Bütün
Ali Doğan
Mustafa Kamalak
KARABÜK
Şinasi Altıner
Erol Karan
KARAMAN
Fikret Ünlü
KARS
Y. Selahattin Beyribey
Çetin Bilgir
KASTAMONU
Murat Başesgioğlu
Hadi Dilekçi

KAYSERİ
İsmail Cem
İbrahim Yılmaz
KIRIKKALE
Mikail Korkmaz
Recep Mızrak
KIRKLARELİ
İrfan Gürpınar
Cemal Özbilen
Necdet Tekin
KIRŞEHİR
Ömer Demir
KOCAELİ
Bülent Atasayan
Halil Çalık
Hayrettin Uzun
Bekir Yurdagül
KONYA
Ahmet Alkan
Abdullah Turan Bilge
Nezir Büyükcengiz
Veysel Candan
Ali Günaydın
Mehmet Keçeciler
KÜTAHYA
Mustafa Kalemli
Emin Karaa
Mehmet Korkmaz
MALATYA
Miraç Akdoğan
Metin Emiroğlu
Ayhan Fırat
MANİSA
Abdullah Akarsu
Tevfik Diker
Ayseli Göksoy
Hasan Gülay
Sümer Oral
Ekrem Pakdemirli
Cihan Yazar

ADANA
Cevdet Akçalı
Yakup Budak
Sıtkı Cengil
İ. Cevher Cevheri
M. Halit Dağlı

MARDİN
Muzaffer Arıkan
Süleyman Çelebi
Ömer Ertaş
MUĞLA
Lale Aytaman
Zeki Çakıroğlu
Mustafa Dedeoğlu
Enis Yalım Erez
Fikret Uzunhasan
MUŞ
Erkan Kemaloğlu
NEVŞEHİR
Abdülkadir Baş
NİĞDE
Akın Gönen
ORDU
İhsan Çabuk
Mustafa Bahri Kibar
Müjdat Koç
Nabi Poyraz
Refaiddin Şahin
Şükrü Yürür
RİZE
Avni Kabaoğlu
Ahmet Kabil
Ahmet Mesut Yılmaz
SAKARYA
Teoman Akgür
Ahmet Neidim
Ersin Taranoğlu
SAMSUN
Cemal Alişan
İrfan Demiralp
Ayhan Gürel
Yalçın Gürtan
Biltekin Özdemir
Adem Yıldız
SİİRT
Nizamettin Sevgili

(Reddedenler)

Veli Andaç Durak
İbrahim Ertan Yülek
ADIYAMAN
Ahmet Çelik
Ahmet Doğan
AFYON
Sait Açba

SİNOP
Metin Bostancıoğlu
Kadir Bozkurt
Yaşar Topçu
SIVAS
Mahmut Işık
ŞANLIURFA
Seyit Eyyüpoğlu
Eyyüp Cenap Gülpınar
ŞIRNAK
Mehmet Salih Yıldırım
TEKİRDAĞ
Fevzi Aytekin
Bayram Fırat Dayanıklı
Enis Sülün
TOKAT
Metin Gürdere
Şahin Ulusoy
TRABZON
Eyüp Aşık
Ali Kemal Başaran
İbrahim Çebi
Hikmet Sami Türk
TUNCELİ
Orhan Veli Yıldırım
UŞAK
Yıldırım Aktürk
Mehmet Yaşar Ünal
VAN
Şerif Bedirhanoğlu
Mahmut Yılbaş
YALOVA
Yaşar Okuyan
YOZGAT
Lütfullah Kayalar
ZONGULDAK
Veysel Atasoy
Tahsin Boray Baycık
Hasan Gemici
Osman Mümtaz Soysal

İsmet Attila
Osman Hazer
AĞRI
M. Sıddık Altay
Cemil Erhan
Celal Esin
M. Ziyattin Tokar

AKSARAY
Mehmet Altınsoy
Murtaza Özkanlı
Sadi Somuncuoğlu
AMASYA
Ahmet İyimaya
Cemalettin Lafçı
ANKARA
Saffet Arıkan Bedük
Ahmet Bilge
Gökhan Çapoğlu
Mehmet Ekici
Ünal Erkan
Mehmet Gölhan
Ahmet Tekdal
Rıza Ulucak
Ersönmez Yarbay
ANTALYA
Osman Berberoğlu
Arif Ahmet Denizolgun
Hayri Doğan
ARDAHAN
Saffet Kaya
ARTVİN
Hasan Ekinci
AYDIN
Nahit Menteşe
Muhammet Polat
BALIKESİR
Abdülbaki Ataç
İsmail Özgün
İlyas Yılmazyıldız
BARTIN
Köksal Toptan
BATMAN
Alaattin Sever Aydın
Musa Okçu
Faris Özdemir
BAYBURT
Suat Pamukçu
BİLECİK
Şerif Çim
Bahattin Şeker
BİNGÖL
Kâzım Ataoğlu
Hüsamettin Korkutata
BİTLİS
Zeki Ergezen
Abdulhaluk Mutlu
BOLU
Feti Görür
Mustafa Yünlüoğlu
BURDUR
Mustafa Çiloğlu
BURSA
Mehmet Altan Karapaşaoğlu
Turhan Tayan
ÇANAKKALE
Nevfel Şahin
ÇANKIRI
İsmail Coşar
Ahmet Uyanık
ÇORUM
Bekir Aksoy
Mehmet Aykaç
Hasan Çağlayan
Zülfikar Gazi
Yasin Hatiboğlu
DENİZLİ
M. Kemal Aykurt
Mehmet Gözlükaya
DİYARBAKIR
M. Salim Ensarioğlu
Sacit Günbey
Seyyit Haşim Haşimi
Ömer Vehbi Hatipoğlu
Yakup Hatipoğu
EDİRNE
Ümran Akkan
ELAZIĞ
Mehmet Ağar
Ömer Naimi Barım
Hasan Belhan
Cihan Paçacı
Ahmet Cemil Tunç
ERZİNCAN
Tevhit Karakaya
ERZURUM
Zeki Ertugay
Lütfü Esengün
Abdulilah Fırat
İsmail Köse
Ömer Özyılmaz
Aslan Polat
Şinasi Yavuz
ESKİŞEHİR
Hanifi Demirkol
GAZİANTEP
Nurettin Aktaş
Kahraman Emmioğlu
Mehmet Bedri İncetahtacı
GİRESUN
Turhan Alçelik
Ergun Özdemir
GÜMÜŞHANE
Lütfi Doğan
HATAY
Abdulkadir Akgöl
Süleyman Metin Kalkan
Mehmet Sılay
ISPARTA
Ömer Bilgin
A. Aykon Doğan
Mustafa Köylü
Halil Yıldız
İÇEL
Fevzi Arıcı
Mehmet Emin Aydınbaş
Saffet Benli
Turhan Güven
Ayfer Yılmaz
İSTANBUL
Meral Akşener
Tayyar Altıkulaç
Azmi Ateş
Mustafa Baş
Mukadder Başeğmez
Tansu Çiller
Ekrem Erdem
Mehmet Fuat Fırat
İsmail Kahraman
Hüseyin Kansu
Hayri Kozakçıoğlu
Göksal Küçükali
Ali Oğuz
Korkut Özal
Mehmet Ali Şahin
Osman Yumakoğulları
Bahri Zengin
Namık Kemal Zeybek

İZMİR
Ufuk Söylemez
Sabri Tekir
İsmail Yılmaz
KAHRAMANMARAŞ
Hasan Dikici
Avni Doğan
Ahmet Dökülmez
Mehmet Sağlam
KARABÜK
Hayrettin Dilekcan
KARAMAN
Abdullah Özbey
Zeki Ünal
KARS
Sabri Güner
Zeki Karabayır
KASTAMONU
Fethi Acar
Nurhan Tekinel
Haluk Yıldız
KAYSERİ
Memduh Büyükkılıç
Osman Çilsal
Ayvaz Gökdemir
Abdullah Gül
Nurettin Kaldırımcı
Salih Kapusuz
Recep Kırış
KIRIKKALE
Kemal Albayrak
Hacı Filiz
KIRKLARELİ
A. Sezal Özbek
KIRŞEHİR
Cafer Güneş
KİLİS
Mustafa Kemal Ateş
KOCAELİ
Necati Çelik
İsmail Kalkandelen
Şevket Kazan
Osman Pepe
KONYA
Hüseyin Arı
Veysel Candan
Remzi Çetin
Necati Çetinkaya
Necmettin Erbakan
Abdullah Gencer
Teoman Rıza Güneri
Hasan Hüseyin Öz
Mustafa Ünaldı
Lütfi Yalman
Mehmet Ali Yavuz
KÜTAHYA
Ahmet Derin
İsmail Karakuyu
Metin Perli
MALATYA
Oğuzhan Asiltürk
Yaşar Canbay
Fikret Karabekmez
M. Recai Kutan
MANİSA
Rıza Akçalı
Bülent Arınç
MARDİN
Fehim Adak
Hüseyin Yıldız
MUĞLA
İrfettin Akar
MUŞ
Necmettin Dede
Nedim İlci
Sabahattin Yıldız
NEVŞEHİR
Mehmet Elkatmış
NİĞDE
Doğan Baran
Mehmet Salih Katırcıoğlu
Ergun Özkan
ORDU
Hüseyin Olgun Akın
Mustafa Hasan Öz
SAKARYA
Nezir Aydın
Cevat Ayhan
Ertuğrul Eryılmaz
SAMSUN
Ahmet Demircan
Nafiz Kurt
Latif Öztek
Musa Uzunkaya
SİİRT
Ahmet Nurettin Aydın
Mehmet Emin Aydın
SIVAS
Musa Demirci
Tahsin Irmak
Temel Karamollaoğlu
Abdüllatif Şener
ŞANLIURFA
Necmettin Cevheri
Zülfükar İzol
Ahmet Karavar
Abdülkadir Öncel
M. Fevzi Şıhanlıoğlu
ŞIRNAK
Bayar Ökten
Mehmet Tatar
TEKİRDAĞ
Nihan İlgün
TOKAT
Abdullah Arslan
Hanefi Çelik
Ali Şevki Erek
Ahmet Feyzi İnceöz
TRABZON
Yusuf Bahadır
Kemalettin Göktaş
Şeref Malkoç
İsmail İlhan Sungur
TUNCELİ
Kamer Genç
UŞAK
Hasan Karakaya
VAN
Maliki Ejder Arvas
Mustafa Bayram
Fethullah Erbaş
Şaban Şevli
YALOVA
Cevdet Aydın
YOZGAT
İlyas Arslan
Kâzım Arslan
Yusuf Bacanlı
Abdullah Örnek
İsmail Durak Ünlü

(Mükerrer Oylar)

ADIMAYAN
Ahmet Doğan (Red)

İSTANBUL
Namık Kemal Zeybek (Red)

SIVAS
Musa Demirci (Red)
Tahsin Irmak (Red)

(Geçersiz Oylar)

ADIYAMAN
Mahmut Nedim Bilgiç (Kabul Farklı Oylar)

Mahmut Nedim Bilgiç (Red Farklı Oylar)
Mahmut Nedim Bilgiç ('Red Farklı Oylar)

MARDİN
Mahmut Duyan (Kabul Farklı Oylar)
Mahmut Duyan (Red Farklı Oylar)

(Oya Katılmayanlar)

ADANA
Orhan Kavuncu
AKSARAY
Nevzat Köse
ANKARA
Hasan Hüseyin Ceylan
Cemil Çiçek
Ömer Ekinci
M. Seyfi Oktay
ANTALYA
Deniz Baykal
AYDIN
Ali RIza Gönül
BOLU
Necmi Hoşver
BURSA
Ali Osman Sönmez
DENİZLİ
Ramazan Yenidede
DİYARBAKIR
Abdülkadir Aksu
Salih Sümer
GAZİANTEP
Hikmet Çetin (Başkan)
İSTANBUL
Ali Coşkun
Gürcan Dağdaş
Süleyman Arif Emre
Aydın Menderes
İZMİR
İ. Kaya Erdem
Gencay Gürün
KAHRAMANMARAŞ
Ali Şahin
KİLİS
Doğan Güreş
KOCAELİ
Onur Kumbaracıbaşı
MANİSA
Yahya Uslu
Erdoğan Yetenç
NEVŞEHİR
Esat Kıratlıoğlu
RİZE
Şevki Yılmaz
SAKARYA
Nevzat Ercan
SAMSUN
Murat Karayalçın
SIVAS
Nevzat Yanmaz
Muhsin Yazıcıoğlu
ŞANLIURFA
Sedat Edip Bucak
İbrahim Halil Çelik
TEKİRDAĞ
Hasan Peker
TOKAT
Bekir Sobacı
UŞAK
Hasan Karakaya
ZONGULDAK
Necmettin Aydın
Ömer Barutçu

(Açık Üyelikler)

BURSA 1 **KIRŞEHİR** 1

Sıra Sayısı : 402

Esas No. : 1/634

1996 Malî Yılı Katma Bütçeye Dahil Kuruluşların Kesinhesaplarına Ait Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi ile 1996 Malî Yılı Katma Bütçeli İdareler Kesinhesap Kanun Tasarısına Verilen Oyların Sonucu :

Kanunlaşmıştır.

Üye Sayısı	:	550
Kullanılan Oylar	:	507
Kabul Edenler	:	484
Reddedenler	:	21
Çekimserler	:	—
Mükerrer Oylar	:	2
Geçersiz Oylar	:	—
Oya Katılmayanlar	:	43
Açık Üyelikler	:	2

(Kabul Edenler)

ADANA
Uğur Aksöz
İmren Aykut
İbrahim Yavuz Bildik
M. Ali Bilici
Yakup Budak
Mehmet Büyükyılmaz
Sıtkı Cengil
İ. Cevher Cevheri
Erol Çevikçe
M. Halit Dağlı
Veli Andaç Durak
Tuncay Karaytuğ
Mustafa Küpeli
Arif Sezer
İbrahim Ertan Yülek

ADIYAMAN
Mahmut Bozkurt
Ahmet Çelik
Celal Topkan

AFYON
Sait Açba
İsmet Attila
Osman Hazer
H. İbrahim Özsoy
Yaman Törüner
Kubilay Uygun
Nuri Yabuz

AĞRI
M. Sıddık Altay
Cemil Erhan
Yaşar Eryılmaz
Celal Esin
M. Ziyattin Tokar

AKSARAY
Mehmet Altınsoy

AMASYA
Aslan Ali Hatipoğlu
Ahmet İyimaya
Cemalettin Lafçı
Haydar Oymak

ANKARA
İlhan Aküzüm
Nejat Arseven
Yılmaz Ateş
Saffet Arıkan Bedük
Ahmet Bilge
Göhkan Çapoğlu
Ali Dinçer
Eşref Erdem
Ünal Erkan
Mehmet Gölhan
Agâh Oktay Güner
Halis Uluç Gürkan
Şaban Karataş
İrfan Köksalan
M. Seyfi Oktay
Mehmet Sağdıç
Önder Sav
Yücel Seçkiner
Ahmet Tekdal
İlker Tuncay
Aydın Tümen
Rıza Ulucak
Hikmet Uluğbay
Ersönmez Yarbay

ANTALYA
Osman Berberoğlu
Arif Ahmet Denizolgun
Emre Gönensay
İbrahim Gürdal
Bekir Kumbul
Sami Küçükbaşkan
Yusuf Öztop
Metin Şahin

ARDAHAN
İsmet Atalay
Saffet Kaya

ARTVİN
Metin Arifağaoğlu
Hasan Ekinci
Süleyman Hatinoğlu

AYDIN
Cengiz Altınkaya
M. Fatih Atay
Nahit Menteşe
Sema Pişkinsüt
Muhammet Polat
İsmet Sezgin
Yüksel Yalova

BALIKESİR
Abdülbaki Ataç
Safa Giray
Tamer Kanber
Mustafa Güven Karahan
İ. Önder Kırlı
İsmet Özgün
Hüsnü Sıvalıoğlu
İlyas Yılmazyıldız

BARTIN
Zeki Çakan
Köksal Toptan
Cafer Tufan Yazıcıoğlu

BATMAN
Alaattin Sever Aydın
Ataullah Hamidi
Musa Okçu
Faris Özdemir

BAYBURT
Ülkü Güney
Suat Pamukçu

BİLECİK
Şerif Çim
Bahattin Şeker

BİNGÖL
Kazım Ataoğlu
Hüsamettin Korkutata
Mahmut Sönmez

BİTLİS
Zeki Ergezen
Edip Safder Gaydalı
Kâmran İnan
Abdulhaluk Mutlu

BOLU
Avni Akyol
Feti Görür
Abbas İnceayan
Mustafa Karslıoğlu
Mustafa Yünlüoğlu

BURDUR
Mustafa Çiloğlu
Yusuf Ekinci
Kâzım Üstüner

BURSA
Yüksel Aksu
Ali Rahmi Beyreli
Cavit Çağlar
İlhan Kesici
Hayati Korkmaz
Cemal Külahlı
Feridun Pehlivan
Yahya Şimşek
Turhan Tayan
Ertuğrul Yalçınbayır
İbrahim Yazıcı

ÇANAKKALE
Hikmet Aydın
Mustafa Cumhur Ersümer
Ahmet Küçük
Nevfel Şahin
A. Hamdi Üçpınarlar

ÇANKIRI
Mete Bülgün
İsmail Coşar
Ahmet Uyanık

ÇORUM
Bekir Aksoy
Mehmet Aykaç
Zülfikar Gazi
Yasin Hatiboğlu
Ali Haydar Şahin

DENİZLİ
M. Kemal Aykurt
Hilmi Develi
Adnan Keskin
Hasan Korkmazcan
Haluk Müftüler

DİYARBAKIR
Muzaffer Arslan
Ferit Bora
M. Salim Ensarioğlu
Sacit Günbey
Seyyit Haşim Haşimi
Ömer Vehbi Hatipoğlu
Yakup Hatipoğlu
Sebgetullah Seydaoğlu

EDİRNE
Ümran Akkan
Evren Bulut
Mustafa İlimen
Erdal Kesebir

ELAZIĞ
Mehmet Ağar
Ömer Naimi Barım
Hasan Belhan
Cihan Paçacı

ERZİNCAN
Tevhit Karakaya
Mustafa Kul
Mustafa Yıldız

ERZURUM
Zeki Ertugay
Lütfü Esengün
Abdulilah Fırat
Necati Güllülü
Ömer Özyılmaz
Aslan Polat
Şinasi Yavuz

ESKİŞEHİR
Necati Albay
Mustafa Balcılar
Demir Berberoğlu
İbrahim Yaşar Dedelek
Hanifi Demirkol
Mahmut Erdir

GAZİANTEP
Nurettin Aktaş
Mehmet Batallı
Kahraman Emmioğlu
Ali Ilıksoy
Mehmet Bedri İncetahtacı
Mustafa R. Taşar
Ünal Yaşar
Mustafa Yılmaz

GİRESUN
Turhan Alçelik
Burhan Kara
Yavuz Köymen
Ergun Özdemir
Rasim Zaimoğlu

GÜMÜŞHANE
Lütfi Doğan
Mahmut Oltan Sungurlu

HAKKÂRİ
Naim Geylani
Mustafa Zeydan

HATAY
Abdulkadir Akgöl
Fuat Çay
Ali Günay
Süleyman Metin Kalkan
Nihat Matkap
Levent Mıstıkoğlu
Atila Sav
Mehmet Sılay
Ali Uyar
Hüseyin Yayla

IĞDIR
Adil Aşırım
Şamil Ayrım
ISPARTA
Ömer Bilgin
A. Aykon Doğan
Mustafa Köylü
Erkan Mumcu
Halil Yıldız
İÇEL
Oya Araslı
Fevzi Arıcı
Mehmet Emin Aydınbaş
Saffet Benli
Halil Cin
Ali Er
Abdülbaki Gökçel
Turhan Güven
D. Fikri Sağlar
Mustafa İstemihan Talay
Ayfer Yılmaz
Rüştü Kâzım Yücelen
İSTANBUL
Bülent Akarcalı
Meral Akşener
Ziya Aktaş
Yıldırım Aktuna
Sedat Aloğlu
Tayyar Altıkulaç
Ahat Andican
Refik Aras
Azmi Ateş
Mehmet Aydın
Mustafa Baş
Mukadder Başeğmez
Nami Çağan
Tansu Çiller
H. Hüsnü Doğan
Halit Dumankaya
Bülent Ecevit
Hasan Tekin Enerem
Ekrem Erdem
Mehmet Fuat Fırat
Algan Hacaloğlu
Metin Işık
İsmail Kahraman
Cefi Jozef Kamhi
Hüseyin Kansu
Ercan Karakaş
Yılmaz Karakoyunlu
M. Cavit Kavak
Ahmet Güryüz Ketenci
Osman Kılıç
Mehmet Tahir Köse
Emin Kul
Göksal Küçükali
Necdet Menzir
Mehmet Moğultay
Yusuf Namoğlu
Ali Oğuz
Altan Öymen
Ali Talip Özdemir
H. Hüsamettin Özkan
Yusuf Pamuk
Mehmet Cevdet Selvi
Mehmet Sevigen
Mehmet Ali Şahin
Ahmet Tan
Güneş Taner
Bülent Tanla
Zekeriya Temizel
Erdoğan Toprak
Ali Topuz
Şadan Tuzcu
Osman Yumakoğulları
Bahattin Yücel
Bahri Zengin
Namık Kemal Zeybek
İZMİR
Veli Aksoy
Turhan Arınç
Ali Rıza Bodur
Işın Çelebi
Hasan Denizkurdu
Sabri Ergül
Şükrü Sina Gürel
Aydın Güven Gürkan
Birgen Keleş
Mehmet Köstepen
Atilla Mutman
Metin Öney
Ahmet Piriştina
Rüşdü Saracoglu
Işılay Saygın
Rifat Serdaroğlu
Ufuk Söylemez
Suha Tanık
Hakan Tartan
Zerrin Yeniceli
İsmail Yılmaz
KAHRAMANMARAŞ
Esat Bütün
Hasan Dikici
Ali Doğan
Avni Doğan
Ahmet Dökülmez
Mehmet Sağlam
KARABÜK
Şinasi Altıner
Hayrettin Dilekcan
Erol Karan
KARAMAN
Abdullah Özbey
Zeki Ünal
Fikret Ünlü
KARS
Y. Selahattin Beyribey
Çetin Bilgir
Sabri Güner
Zeki Karabayır
KASTAMONU
Murat Başesgioğlu
Hadi Dilekçi
Nurhan Tekinel
Haluk Yıldız
KAYSERİ
Memduh Büyükkılıç
İsmail Cem
Osman Çilsal
Ayvaz Gökdemir
Abdullah Gül
Nurettin Kaldırımcı
Salih Kapusuz
İbrahim Yılmaz
KIRIKKALE
Kemal Albayrak
Hacı Filiz
Recep Mızrak
KIRKLARELİ
İrfan Gürpınar
A. Sezal Özbek
Cemal Özbilen
Necdet Tekin

KIRŞEHİR
Ömer Demir
Cafer Güneş
KİLİS
Mustafa Kemal Ateş
KOCAELİ
Bülent Atasayan
Halil Çalık
Necati Çelik
İsmail Kalkandelen
Şevket Kazan
Osman Pepe
Hayrettin Uzun
Bekir Yurdagül
KONYA
Ahmet Alkan
Hüseyin Arı
Abdullah Turan Bilge
Nezir Büyükcengiz
Veysel Candan
Remzi Çetin
Necati Çetinkaya
Necmettin Erbakan
Abdullah Gencer
Ali Günaydın
Teoman Rıza Güneri
Mehmet Keçeciler
Hasan Hüseyin Öz
Mustafa Ünaldı
Lütfi Yalman
Mehmet Ali Yavuz
KÜTAHYA
Ahmet Derin
Mustafa Kalemli
Emin Karaa
İsmail Karakuyu
Mehmet Korkmaz
Metin Perli
MALATYA
Miraç Akdoğan
Oğuzhan Asiltürk
Yaşar Canbay
Metin Emiroğlu
Ayhan Fırat
Fikret Karabekmez
M. Recai Kutan
MANİSA
Abdullah Akarsu
Rıza Akçalı
Bülent Arınç
Tevfik Diker
Ayseli Göksoy
Hasan Gülay
Sümer Oral
Ekrem Pakdemirli
Cihan Yazar
MARDİN
Fehim Adak
Muzaffer Arıkan
Süleyman Çelebi
Ömer Ertaş
Hüseyin Yıldız
MUĞLA
İrfettin Akar
Lale Aytaman
Zeki Çakıroğlu
Enis Yalım Erez
Fikret Uzunhasan
MUŞ
Necmettin Dede
Nedim İlci
Erkan Kemaloğlu
Sabahattin Yıldız
NEVŞEHİR
Abdülkadir Baş
Mehmet Elkatmış
NİĞDE
Doğan Baran
Akın Gönen
Mehmet Salih Katırcıoğlu
Ergun Özkan
ORDU
Hüseyin Olgun Akın
İhsan Çabuk
Mustafa Bahri Kibar
Müjdat Koç
Mustafa Hasan Öz
Nabi Poyraz
Refaiddin Şahin
Şükrü Yürür
RİZE
Avni Kabaoğlu
Ahmet Kabil
Ahmet Mesut Yılmaz
SAKARYA
Teoman Akgür
Nezir Aydın
Cevat Ayhan
Ertuğrul Eryılmaz
Ahmet Neidim
Ersin Taranoğlu
SAMSUN
Cemal Alişan
İrfan Demiralp
Ahmet Demircan
Ayhan Gürel
Yalçın Gürtan
Murat Karayalçın
Biltekin Özdemir
Latif Öztek
Musa Uzunkaya
Adem Yıldız
SİİRT
Ahmet Nurettin Aydın
Mehmet Emin Aydın
Nizamettin Sevgili
SİNOP
Metin Bostancıoğlu
Kadir Bozkurt
Yaşar Topçu
SIVAS
Tahsin Irmak
Mahmut Işık
Temel Karamollaoğlu
Abdüllatif Şener
ŞANLIURFA
Necmettin Cevheri
Seyit Eyyüpoğlu
Eyyüp Cenap Gülpınar
Zülfükâr İzol
Ahmet Karavar
Abdülkadir Öncel
M. Fevzi Şıhanlıoğlu
ŞIRNAK
Mehmet Tatar
Mehmet Salih Yıldırım
TEKİRDAĞ
Fevzi Aytekin
Bayram Fırat Dayanıklı
Nihan İlgün
Enis Sülün

TOKAT
Abdullah Arslan
Ali Şevki Erek
Metin Gürdere
Ahmet Feyzi İnceöz
Şahin Ulusoy
TRABZON
Eyüp Aşık
Yusuf Bahadır
Ali Kemal Başaran
İbrahim Çebi
Kemalettin Göktaş
İsmail İlhan Sungur
Hikmet Sami Türk

TUNCELİ
Kamer Genç
Orhan Veli Yıldırım
UŞAK
Yıldırım Aktürk
Hasan Karakaya
Mehmet Yaşar Ünal
VAN
Maliki Ejder Arvas
Mustafa Bayram
Şerif Bedirhanoğlu
Fethullah Erbaş
Şaban Şevli
Mahmut Yılbaş

YALOVA
Cevdet Aydın
Yaşar Okuyan
YOZGAT
İlyas Arslan
Kazım Arslan
Yusuf Bacanlı
Lütfullah Kayalar
Abdullah Örnek
ZONGULDAK
Veysel Atasoy
Tahsin Boray Baycık
Hasan Gemici
Osman Mümtaz Soysal

(Reddedenler)

ADIYAMAN
Ahmet Doğan
AKSARAY
Sadi Somuncuoğlu
ANKARA
Mehmet Ekici
ANTALYA
Hayri Doğan
BALIKESİR
Ahmet Bilgiç
ÇORUM
Hasan Çağlayan
ELAZIĞ
Ahmet Cemil Tunç

ERZİNCAN
Naci Terzi
ERZURUM
İsmail Köse
İSTANBUL
Hayri Kozakçıoğlu
Korkut Özal
İZMİR
Sabri Tekir
KAHRAMANMARAŞ
Mustafa Kamalak
KASTAMONU
Fethi Acar

KAYSERİ
Recep Kırış
KIRIKKALE
Mikail Korkmaz
MUĞLA
Mustafa Dedeoğlu
SAMSUN
Nafiz Kurt
TOKAT
Hanefi Çelik
TRABZON
Şeref Malkoç
YOZGAT
İsmail Durak Ünlü

(Mükerrer Oylar)

BİTLİS
Abdulhaluk Mutlu (Kabul)

SIVAS
Tahsin Irmak (Kabul)

(Oya Katılmayanlar)

ADANA
Cevdet Akçalı
Orhan Kavuncu
ADIYAMAN
Mahmut Nedim Bilgiç
AKSARAY
Nevzat Köse
Murtaza Özkanlı
ANKARA
Hasan Hüseyin Ceylan
Cemil Çiçek
Ömer Ekinci

ANTALYA
Deniz Baykal
AYDIN
Ali Rıza Gönül
BOLU
Necmi Hoşver
BURSA
Mehmet Altan Karapaşaoğlu
Ali Osman Sönmez
DENİZLİ
Mehmet Gözlükaya
Ramazan Yenidede

DİYARBAKIR
Abdülkadir Aksu
Salih Sümer
GAZİANTEP
Hikmet Çetin (Başkan)
İSTANBUL
Ali Coşkun
Gürcan Dağdaş
Süleyman Arif Emre
Aydın Menderes

İZMİR
İ. Kaya Erdem
Gencay Gürün
KAHRAMANMARAŞ
Ali Şahin
KİLİS
Doğan Güreş
KOCAELİ
Onur Kumbaracıbaşı
MANİSA
Yahya Uslu
Erdoğan Yetenç
MARDİN
Mahmut Duyan (İ. A.)
NEVŞEHİR
Esat Kıratlıoğlu
RİZE
Şevki Yılmaz
SAKARYA
Nevzat Ercan
SIVAS
Musa Demirci
Nevzat Yanmaz
Muhsin Yazıcıoğlu
ŞANLIURFA
Sedat Edip Bucak
İbrahim Halil Çelik
ŞIRNAK
Bayar Ökten
TEKİRDAĞ
Hasan Peker
TOKAT
Bekir Sobacı
ZONGULDAK
Necmettin Aydın
Ömer Barutçu

(Açık Üyelikler)

BURSA 1 **KIRŞEHİR** 1

Türkiye Büyük Millet Meclisi
GÜNDEMİ

37 NCİ BİRLEŞİM

25 . 12 . 1997 PERŞEMBE

Saat : 10.00

1

BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. – "Kuzeyden Keşif Harekatı"nın görev süresinin 31.12.1997 tarihinden itibaren altı ay süre ile uzatılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi.

2

ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

X 1. – 1998 Malî Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/669) (S. Sayısı : 390) (Dağıtma tarihi : 9.12.1997)

X 2. – 1996 Malî Yılı Genel Bütçeye Dahil Kuruluşların Kesinhesaplarına Ait Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi ile 1996 Malî Yılı Kesinhesap Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/633, 3/1046) (S. Sayısı : 401) (Dağıtma tarihi : 9.12.1997)

X 3. – Katma Bütçeli İdareler 1998 Malî Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/670) (S. Sayısı : 391) (Dağıtma tarihi : 9.12.1997)

X 4. – 1996 Malî Yılı Katma Bütçeye Dahil Kuruluşların Kesinhesaplarına Ait Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi ile 1996 Malî Yılı Katma Bütçeli İdareler Kesinhesap Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/634, 3/1047) (S. Sayısı : 402) (Dağıtma tarihi : 9.12.1997)

5. – Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük ve 37 arkadaşı ile Ankara Milletvekili Cemil Çiçek ve 22 arkadaşının, dış politika konusunda Anayasının 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergeleri üzerine Genel Kurulun 20.12.1997 tarihli 32 nci Birleşiminde açılması kabul edilen genel görüşme (8/15, 17) (Görüşme günü : 6.1.1998 Salı)

3

SEÇİM

1. – Radyo ve Televizyon Üst Kurulundaki açık üyelik için seçim (Seçim tarihi : 6.1.1998 Salı)

4

OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

5

MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

6

GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

7

SÖZLÜ SORULAR

8

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

BUGÜNKÜ PROGRAM

Öğleden evvel	Öğleden sonra
Saat : 10.00 - 13.00	14.00 - prg. bitimine kadar

40 — BÜTÇENİN TÜMÜ ÜZERİNDE SON KONUŞMALAR

(DYP, DSP, DTP, ANAP, RP, CHP)

— 1998 Malî Yılı Bütçe Kanunu Tasarıları ile 1996 Malî Yılı Kesinhesap Kanunu Tasarılarının açık oya sunulması.

— Hükümet adına konuşma.